



การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏโดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน



ภัทวรรณ ไชยภักดิ์

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุซฐึบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏโดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน



วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุขฎิบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของ
นักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน "
ของ ภัทวรรณ ไชยภักดิ์

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสี่อ่อน)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ประจันบาน)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิมา นาคาพงศ์ อัครวิทย์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ดร.ณัฐกานต์ ประจันบาน)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรองกาญจน์ ชูทิพย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย



ชื่อเรื่อง	การพัฒนาารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน
ผู้วิจัย	ภัทวรรณ ไชยภักดี
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ประจันบาน
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิมา นาคาพงศ์ อัครวัชร์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ด. วิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565
คำสำคัญ	สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานอง, ทฤษฎีโปรแกรม, รูปแบบการประเมินสมรรถนะครู

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และพัฒนาารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน โดยวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ คือ 1. การสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยวิธีการแบบผสม (Integrative approach) และ 2. การพัฒนาารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย โมเดลการกระทำ (Action model) และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และนำทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มาสร้างโมเดลสมการโครงสร้างของสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อใช้ในการประเมิน และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานอง ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 7 ตัว และตัวสังเกตได้ 15 ตัว

2. องค์ประกอบของรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของ นักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์การประเมิน สิ่งที่มีประเมิน ผู้ประเมิน และผู้รับการประเมิน ผู้ใช้ผลการประเมิน วิธีการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน การรายงานผลการประเมิน และขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมิน นำรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐานไปทดลองใช้ โดยนำผลการประเมินเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้น พบว่า ตัวแทรกแซง (Intervention) ตัวกำหนด (Determinants) และผลลัพธ์ มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี ทุกด้าน

3. การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของโมเดลสมการโครงสร้าง ทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ และตัวแปรแฝงในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทุกตัวมีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้โมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติที่ใช้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ดังนี้ $\text{Chi-square} = 63.26$, $\text{df} = 42$, $p\text{-value} = 0.0186$, $\text{GFI} = 0.99$, $\text{AGFI} = 0.99$, $\text{RMSEA} = 0.025$ การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชาได้รับอิทธิพลทางตรงจากทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง และจิตวิญญาณความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ

Title	DEVELOPMENT OF AN EVALUATION MODEL OF TEACHER COMPETENCY BASED ON THE KING'S PHILOSOPHY FOR STUDENT TEACHER OF RAJABHAT UNIVERSITY: APPLYING THE THEORY – BASED EVALUATION APPROACH
Author	Pattawan Chaiyaphak
Advisor	Associate Professor Pakorn Prachanban
Co-Advisor	Assistant Professor Anucha Kornpuang Assistant Professor Nanthiman Asvaraksha
Academic Paper	Ph.D. Dissertation in Educational Research and Evaluation - (Type 2.1), Naresuan University, 2022
Keywords	Competency based on the King's philosophy, Theory program, Evaluation model of teacher competency

ABSTRACT

This research objectives of this research are to: The create the theory program of teacher competency based on the King's philosophy and the development of the evaluation model for teacher competency based on the King's philosophy of teacher students from Rajabhat University on the application of theory evaluation model. The research was separated into 2 steps. The first step was to create the theory program of teacher competency based on the King's philosophy of teacher students from Rajabhat University using integrative approach. The second step was to develop the assessment model for teacher competency according to the king's philosophy of teacher students in Rajabhat Universities based on the application of theoretical evaluation model. The results were as follow:

1. The elements of theory program of teacher competency based on the king's philosophy of teacher students in Rajabhat University were action model and change model of teacher competency based on the King's philosophy of teacher students in Rajabhat University. And creating theory program to structural equation model of teacher competency based on the King's philosophy of teacher students in

Rajabhat University to use in the assessment and study the influencing factors to teacher competency based on the King's philosophy. The structural equation model consisted of the intervention, 7 latent variables and 15 observation variables.

2. The elements of the evaluation model for teacher competency based on the King's philosophy of teacher students in Rajabhat University the applying of theory evaluation model were principle and reasons, objectives of the evaluation, targets of evaluation, assessor and the person who being evaluation, the person who use the evaluation result, evaluation method, evaluation tools, criteria used for evaluation, report of the evaluation and the evaluation model procedures. The assessment results of teacher competency based on the King's philosophy of teacher students in Rajabhat University the applying of theory evaluation model found that the overall assessment result compared with the criteria used in the assessment, the intervention, the determinants, and the outcome were all at the decent level.

3. The analyzed the statistic and the correlation coefficient of the structural equation model of teacher competency theory program based on the King's philosophy of student teachers in Rajabhat University found that the all variables with the highest assessment value a high level of average score and analyzed the correlation coefficient of the structural equation model of theory program of teacher competency based on the King's philosophy of teacher students in Rajabhat University, the results showed that the correlation coefficient value of all the observable variables and all the latent variables had a positive value and all variables had a significant statistic value. Analyzing the consistency between the structural equation model of theory program of teacher competency based on the King's philosophy of teacher students in Rajabhat University and the empirical data, the result showed that the statistical value used to verify the consistency between model and the empirical data were Chi-square = 63.26, df = 42, p - value = 0.0186, GFI = 0.99, AGFI = 0.99, and RMSEA = 0.025. When analyzed the influence of variables in the structural equation model, researcher found that teacher

competency based on the King's philosophy was directly influenced by the learning management skill, relationship building skill between communities and student's guardians, teacher's spirit, and professional ethics. The said competency was also indirectly influenced by studying and internship which the influence value of all the variables had statistical significance. The variables that had the most influence on teacher competency were teacher's spirit and professional ethics. After that were studying, internship, learning management skill, relationship building skill between communities and student's guardians, and extra-curricular activities, respectively.



ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความเมตตากรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ประจันบาน ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง และ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิมา นาคาพงษ์ อัครวิทย์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนางานวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจ เชื้อใจ และให้โอกาส จนทำให้การดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยสำนึกในคุณูปการของท่าน และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยากาญจน์ โตพิทักษ์ และอาจารย์ ดร.ณัฐกานต์ ประจันบาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย และขอขอบพระคุณคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลประกอบการพัฒนางานวิจัย ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ให้ความอนุเคราะห์เวลา และเป็นแหล่งให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย พร้อมทั้งพี่น้องปริญญาเอก สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยเฉพาะพี่ ๆ RENU17 ทุกท่านที่คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจจนสามารถทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ลักษมีวรรณ ไชยภักดิ์ ผู้ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน และเป็นกำลังใจที่สำคัญจนทำให้ผู้วิจัยมีวันนี้

คุณค่า และคุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

ภัทรรณ ไชยภักดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณุปการ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
ตาราง.....	ฎ
ภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของงานวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1. แนวคิดเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา.....	10
2. แนวคิดการประเมินสมรรถนะครู.....	30
3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน.....	42
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน.....	48
5. ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	67
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70
7. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	78

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
ชั้นที่ 1 สร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ	80
ชั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน	85
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	88
ตอนที่ 1 ผลการสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	88
ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน	112
บทที่ 5 บทสรุป.....	152
สรุปผลการวิจัย.....	152
อภิปรายผล	157
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	160
บรรณานุกรม.....	162
ภาคผนวก.....	168
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	169
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	170
ภาคผนวก ค รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน	173

ภาคผนวก ง ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 193

ประวัติผู้วิจัย 239



ตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์หลักการทรงงาน 23 ข้อ.....	25
ตาราง 2 แสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	81
ตาราง 3 ผลการสังเคราะห์แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	89
ตาราง 4 ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	91
ตาราง 5 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์ พระราชฯ ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	97
ตาราง 6 สรุปผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบ ของตัวกำหนด (Determinant) ในโมเดลการเปลี่ยนแปลงของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชฯ ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	101
ตาราง 7 การสังเคราะห์หลักการทรงงาน เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์ พระราชฯ ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	103
ตาราง 8 สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ (Outcome) ของนักศึกษาคณะใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	106
ตาราง 9 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ของรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์ พระราชฯ ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมิน แบบทฤษฎีเป็นฐาน.....	114
ตาราง 10 โครงสร้างของแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ.....	117
ตาราง 11 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบ ประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ	119

ตาราง 12 เกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา	125
ตาราง 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนว ศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	126
ตาราง 14 แสดงค่าความถี่ และร้อยละของผู้เข้ารับการประเมิน (N = 794).....	129
ตาราง 15 ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านตัวแทรกแซง (Intervention).....	130
ตาราง 16 ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านตัวกำหนด (Determinants).....	134
ตาราง 17 ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านผลลัพธ์ (Outcome).....	138
ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎี โปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ	143
ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลสมการ โครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชาของนักศึกษาครูใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	145
ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงในโมเดลสมการ โครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	146
ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรม สมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูใน	149

ภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	14
ภาพ 2 ศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” (อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์, 2017).....	17
ภาพ 3 องค์ประกอบของสมรรถนะ (David C. McClelland, 1973).....	32
ภาพ 4 องค์ประกอบของสมรรถนะ (ชูชัย สมितिไกร, 2552).....	33
ภาพ 5 ต้นไม้แห่งการประเมิน (Evaluation theory tree) (Marvin C. Alkin, 2013, p.12).47	
ภาพ 6 Conceptual framework of Program theory	51
ภาพ 7 The 5 - steps of theory-based stakeholder evaluation.....	65
ภาพ 8 กรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์ พระราชา.....	78
ภาพ 9 วิธีดำเนินการวิจัย	79
ภาพ 10 กรอบการสร้างโมเดลการกระทำ (Action model).....	83
ภาพ 11 กรอบการสร้างโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model).....	84
ภาพ 12 (ร่าง) รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา	87
ภาพ 13 โมเดลการกระทำ (Action model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	96
ภาพ 14 (ร่าง) โมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์ พระราชา.....	96
ภาพ 15 โมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา	102

ภาพ 16 โมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์ พระราชธา.....	111
ภาพ 17 โมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์ พระราชธา.....	116
ภาพ 18 ขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชธา ของ นักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็น ฐาน	128
ภาพ 19 โมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชธา	142
ภาพ 20 โมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชธา	147
ภาพ 21 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรม สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชธา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ กับข้อมูล เชิงประจักษ์.....	148
ภาพ 22 อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตาม แนวศาสตร์พระราชธา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ	151

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ดังนั้นกระบวนการหรือวิธีการพัฒนาคนจึงจำเป็นต้องมีการออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับคนในแต่ละระดับและช่วงวัย เพื่อการไปสู่เป้าหมายเดียวกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และต้องให้คุณค่ากับทุกอาชีพและระดับการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตให้มีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา และความคิด เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ดังพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร หรือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พระราชทานให้แก่บัณฑิตในวันพระราชทานปริญญาบัตร ณ วิทยาลัยวิชาการ จังหวัดพิษณุโลก ความว่า

“...การให้การศึกษา คือ การแนะนำ และส่งเสริมบุคคลให้เกิดความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ การคิด การอ่าน และการกระทำตามอัตภาพของตน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้สามารถเอาคุณสมบัติทั้งปวงที่มีในตัวเองออกมาใช้ ให้เป็นประโยชน์ เพื่อเกื้อกูลตนเอง เกื้อกูลผู้อื่น โดยสอดคล้อง ไม่ขัดแย้งเบียดเบียนกัน เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันในสังคมได้...”

ซึ่งการทรงงานของพระองค์ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนด้วยการศึกษาและการเรียนรู้ ดังจะเห็นได้จากการที่พระองค์ทรงริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนในระบบ ได้แก่ โรงเรียนวังไกลกังวล โรงเรียน ภปร. ราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นต้น และมีการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาครูอาจารย์ และพัฒนาผู้เรียน (ศาลินา บุญเกื้อ และนันทกาญจน์ ชินประพันธ์, 2557, หน้า 34 อ้างอิงในสุนันท์ ศลโกสุม และไพฑูรย์ โปธิสาร, 2561ก, หน้า 14)

เมื่อการศึกษาได้รับการพัฒนาและเป็นที่สนใจของการเข้ารับการศึกษาของสังคมมากขึ้น ทุกสถาบันการศึกษาย่อมที่จะต้องมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับสภาพการณ์สังคมของแต่ละยุค “ราชภัฏ” หนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องมีการปรับตัวให้เป็นที่ยอมรับและมีช่องทางในการศึกษาที่หลากหลายมากกว่าบทบาทเดิมคือการเป็นเพียงวิทยาลัยครู ที่มีบทบาทหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาบัณฑิตครู ตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา และด้วยเหตุนี้จึงมีการขอพระราชทานนามวิทยาลัยครูจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 นามว่า “ราชภัฏ” ซึ่งหมายถึงข้าราชการหรือคนของพระราชินี ดังนั้น ชาวราชภัฏจึงขนานนามตนเองว่า “คนของพระราชินี ข้าของแผ่นดิน”

พร้อมกันนั้นพระองค์ยังทรงพระราชทานตราสัญลักษณ์ประจำสถาบันเป็นดวงตราพระราชลัญจกร ซึ่งเป็นดวงตราประจำพระองค์ด้วย โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏจากบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างครุดีมีคุณภาพเพื่อเป็นแกนนำหลักในการช่วยพัฒนาประเทศ ซึ่งบทบาทของการพัฒนาครู หรือการให้บริการวิชาการเพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอต่อการตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น แต่ต้องมีการปรับยุทธศาสตร์ใหม่ เพื่อนำมหาวิทยาลัยไปสู่มหาวิทยาลัยของท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ โดยใช้ศาสตร์พระราชาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการชุมชนท้องถิ่น และยังไปกว่านั้นคือ การผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ เพราะครู ถือเป็นบุคลากรที่สำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ โดยในที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมานั้น ได้มีการพูดถึงที่มาของยุทธศาสตร์ฉบับใหม่ ที่ใช้กลไกขับเคลื่อนไปสู่มหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น ตามพระราชโอบาย ตลอดเกือบ 30 ปี ที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ถือเป็นตัวแทนการทำงานเพื่อท้องถิ่น มาจนถึงปัจจุบัน ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร หรือพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ได้ทรงศึกษาและสืบทอดพระราชกรณียกิจแทน และทรงรับสั่งให้มหาวิทยาลัยราชภัฏทำงานเพื่อท้องถิ่น รวมทั้งทรงมอบพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษาผ่านองคมนตรี ใจความตอนหนึ่งว่า “...ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทำงานให้เข้าไปในการยกระดับการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นในท้องถิ่นของตน...” ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองพระบรมราโชบาย กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่งทั่วประเทศ จึงได้ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์ใหม่ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการพัฒนาท้องถิ่น, 2. ด้านการผลิตและพัฒนาครู, 3. ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา และ 4. ด้านระบบบริหารจัดการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนาครู ยกกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏควบคู่ไปกับการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนาครู ยกกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย ควบคู่ไปกับการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากนี้ ที่ประชุมคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่งทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำรายละเอียดโมเดลการผลิตครูสู่วิชาชีพชั้นสูง โดยในที่ประชุมได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตครู 5 ปี ว่า “เป็นครูมืออาชีพ น้อมนำศาสตร์พระราชา พัฒนาท้องถิ่น” ประกอบด้วย 1) การเป็นครูมืออาชีพ คือมีความรอบรู้ในศาสตร์สาขาวิชา เชี่ยวชาญการจัดการเรียนรู้ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีจิตอาสา 2) การน้อมนำศาสตร์พระราชา คือมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดถือแนวทางตามพระราชกระแส พระราชดำรัส พระราชปณิธาน และหลักการทรงงาน ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา และผลลัพธ์ของศาสตร์ โดยจะร่วมกันพัฒนารายวิชาศาสตร์พระราชาเป็นวิชาชีพครูบังคับสำหรับทุกสถาบัน และ 3) ด้าน

การพัฒนาท้องถิ่น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นและภูมิปัญญา รัก และภูมิใจในท้องถิ่น มีทักษะในการพัฒนาท้องถิ่น สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยจะเป็นการปฏิรูปการผลิตครูของราชภัฏทั้งระบบ ตั้งแต่หลักสูตร กระบวนการรับนักศึกษา กระบวนการบ่มเพาะ กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กระบวนการพัฒนาอาจารย์ การพัฒนาโรงเรียนสาธิต และการพัฒนาโรงเรียนด้วยการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เลี้ยง จากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจุบันการนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในด้านของการศึกษาในระดับอุดมศึกษายังมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานวิจัย การบริการชุมชน การบริหารจัดการ เป็นต้น แต่ในด้านการศึกษานั้น ยังไม่พบบางงานวิจัยที่มีการศึกษาในเรื่องของศาสตร์พระราชารูปแบบเป็นรูปธรรม มีเพียงการกล่าวถึงว่าศาสตร์พระราชาคืออะไร มีองค์ประกอบอะไรบ้าง สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาคนอย่างไร ดังเช่นการศึกษาศาสตร์พระราชากับการพัฒนาคนไทยของบุษกร วัฒนบุต และคณะ (2561ก, หน้า 539-552) ที่มุ่งประเด็นการนำเสนอเนื้อหาสำคัญของการพัฒนาคนไทยที่ต้องมีแผนการพัฒนาคนที่ถูกออกแบบมาให้สอดคล้องกันในทุกระดับ โดยดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีหลักคือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และอยู่บนพื้นฐานของ 2 เงื่อนไข คือ ความรู้คู่คุณธรรม ภายใต้สังคมไทยที่เป็นสังคมแห่งวิริยภาพโดยเอกลักษณ์ เน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ “คน” สร้างกระบวนการคิดที่ทันสมัยให้ตื่นรู้ สอดคล้องกับหลักวิทยาศาสตร์ หลักเหตุผล และหลักคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวางแผนชีวิต การแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด พึ่งพาตนเองได้และพร้อมแบ่งปันสู่สังคม ซึ่งจะต่อยอดไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล สร้างความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น โดยมีเครื่องมือการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตตามการน้อมนำศาสตร์พระราชามาสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง เช่นเดียวกับ สุนันท์ ศลโกสม และไพฑูรย์ โปธิสาร (2561ข, หน้า 17) กล่าวว่า การนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์กับการพัฒนาผู้เรียนนั้น เพราะศาสตร์พระราชาก็ถือว่าเป็นศาสตร์ที่พัฒนาคนให้มีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง มุ่งเน้นให้เกิดทักษะ กระบวนการคิด กระบวนการวางแผน ค้นหาคำตอบด้วยการฝึกปฏิบัติตามสถานการณ์ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ มีคุณลักษณะนิสัยที่มีพฤติกรรมสอดคล้องกับศาสตร์พระราชา ซึ่งผู้ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคนได้ตามที่กล่าว คือ “ครูมืออาชีพ” โดยต้องเป็นผู้จัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนได้ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ได้ทรงให้ความสำคัญกับครู ซึ่งงานของครู คือการพัฒนาคน โดยยึดความสุขของผู้เรียนเป็นสำคัญ พระองค์จึงใช้ศาสตร์พระราชา เป็นหลักในการสอนให้ครู รู้จักการพัฒนาตนเอง ซึ่งพระองค์ทรงมีบทบาทความเป็นครู ทั้งในสายวิชาการ และปฏิบัติกร ทรงเน้นความสำคัญของการพัฒนาคนด้วยการใช้การศึกษา ซึ่งจากการศึกษาพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และพระบรมราโชวาท ในการให้ครู

ประพุดติและปฏิบัติตน โดยมีศาสตร์พระราชเป็นแนวทางการปฏิบัตินั้น ครูจะต้องเป็นผู้มีความพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้หลักองค์ความรู้ 6 มิติ มาบูรณาการการจัดการเรียนรู้ หรือการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ นำยุทธวิธี “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานตามหลักการทรงงานซึ่งมีลักษณะที่ครูควรได้ปฏิบัติตาม จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์พระราช พบว่า หลักการทรงงาน 23 ข้อ ที่ประกอบไปด้วยหลักปรัชญา หลักการคิด และหลักในการปฏิบัติที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนากระบวนการผลิตบัณฑิตครู เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม พร้อมสำหรับการเป็นครูในอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงพระราชทานให้แก่บัณฑิตในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 ความว่า

“..นอกจากวิทยากรที่ดีแล้ว อย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยความถูกต้องเที่ยงตรงและความสะอาดสุจริต ซึ่งต้องเป็นไปพร้อมทั้งในความคิดและการกระทำ อย่างหนึ่งจะต้องอาศัยความมีปัญญาคือความฉลาดรู้ทั่ว รู้จริงในเหตุในผลและในความเจริญความเสื่อม อีกอย่างหนึ่งจะต้องอาศัยความขยันหมั่นปฏิบัติด้วยความเอาใจใส่และเพ่งพินิจ ไม่ประกอบกิจการงานด้วยความประมาทหละหลวม..”

นอกจากนี้ การประยุกต์หลักการทรงงาน 23 ข้อ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ บุษกรวัฒน์บุตร และคณะ (2561ข, หน้า 547) กล่าวว่า ศาสตร์พระราชเป็นสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงแนะนำสิ่งที่เป็นปรัชญาอันยิ่งใหญ่ เป็นองค์ความรู้สำคัญ มีหลักวิชาการต่าง ๆ ทั้งสังคม วิทยาศาสตร์ปนอยู่ เพราะไม่ใช่ศาสตร์ที่ใช้สอบหรือปริญญา แต่เป็นสิ่งที่พัฒนาประเทศ พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และการทำงานแก่พสกนิกรของพระองค์และนานาชาติประเทศอีกด้วย ซึ่งแนวคิดหรือหลักการทรงงาน 23 ข้อ มีความน่าสนใจสมควรนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตการทำงานเป็นอย่างยิ่ง

จากความสำคัญของศาสตร์พระราชกับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมไปถึงการศึกษาแนวคิดหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการนำศาสตร์พระราชมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมจึงมีความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกระดับคุณภาพกระบวนการผลิตบัณฑิตครู ดังนั้นในกระบวนการผลิตครูควรมีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับสภาพบริบทของนักศึกษา และกระบวนการผลิตของสถาบันนั้น เพื่อให้เครื่องมือดังกล่าว ช่วยสะท้อนสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป และด้วยนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาองค์กรที่ทำหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาครู ดังเช่น คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ของ

สถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศนั้น จำเป็นต้องยึดแนวความคิดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการพัฒนาผู้เรียนที่มีศักยภาพสูงทัดเทียมนานาชาติ การดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าวนี้มีจุดมุ่งหมายก็เพื่อเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตครู ให้สังคม ชุมชน ผู้ใช้บัณฑิต หน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ ได้เข้าใจตรงกัน และเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตจะได้รับในระหว่างการศึกษาอยู่ในหลักสูตร/สาขาวิชาดังกล่าว และการจะผลิตบัณฑิตครูให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับสมรรถนะทางวิชาชีพครู หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาครู จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดและพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน บริบทของสถาบันผลิต และสอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนด นอกเหนือจากการพัฒนากระบวนการผลิตครูให้ได้ครูที่มีคุณภาพแล้ว การพัฒนาเครื่องมือหรือวิธีการประเมินก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อที่จะทำให้ได้สารสนเทศที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการผลิตครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพราะความถูกต้องของสารสนเทศหรือผลที่ได้จากการประเมินนั้น ขึ้นอยู่กับความถูกต้องและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน นอกจากนี้ การออกแบบเครื่องมือหรือวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของผู้เรียน ก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งด้วย ปัญหาของการประเมินที่เห็นชัดในปัจจุบัน คือผลการประเมินยังไม่สะท้อนความสามารถหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษามากนัก ข้อมูลที่ได้สะท้อนให้เห็นเพียงสภาพความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกระบวนการพัฒนานักศึกษา แต่ไม่สามารถบอกได้ว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้น มีกลไกการทำงานอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหรือคุณลักษณะที่เป็นไปตามเป้าหมายของกิจกรรม อีกทั้งผู้บริหารไม่สามารถนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหรือพัฒนากิจกรรมในครั้งต่อไปได้

จากสภาพการวัดและประเมินผลผู้เรียนในปัจจุบัน “การประเมินสมรรถนะ” เป็นเครื่องมือที่นิยมนำใช้ในการตรวจสอบบุคคลทั้งในองค์กรภาครัฐและเอกชน ดังเช่นการประยุกต์ใช้การประเมินเป็นเครื่องมือในการพิจารณาการปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติตนของบุคคล ดังแนวคิดของ David C. McClelland (1973) นักจิตวิทยาชาวอเมริกา ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดสมรรถนะ ได้ให้ความหมายว่า “สมรรถนะ” หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้บุคคลเหล่านั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือเป็นไปตามเกณฑ์ โดยเกิดจากองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน คือ ทักษะ ความรู้ ทศนคติ บุคลิกประจำตัว และแรงจูงใจ ซึ่งทั้งหมดนี้จะก่อให้เกิดสมรรถนะ การประเมินสมรรถนะมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ต้องการใช้ผลการประเมิน นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่านได้พัฒนารูปแบบการประเมินโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือแนวคิดการประเมินในรูปแบบต่าง ๆ

เพื่อให้การประเมินนั้นสามารถสะท้อนจุดแข็ง จุดอ่อน ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน และสะท้อนผลการประเมินที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานในอนาคต ซึ่งการประเมินนั้น มีทั้งการประเมินก่อนการดำเนินงาน การประเมินระหว่างการทำงาน และการประเมินหลังการดำเนินงานสิ้นสุดแล้ว ซึ่งไม่ใช่การพัฒนาเครื่องมือประเมินเพียงอย่างเดียว แต่สามารถนำเครื่องมือประเมินไปใช้ประเมินได้อย่างเป็นระบบ และรอบด้านอีกด้วย เช่น การประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theory – based Evaluation) ของ Chen (2005) ซึ่งเป็นแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการประเมิน การประเมินตามแนวคิดดังกล่าวนี้ เริ่มต้นด้วยการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม (Program theory) ที่มีความเที่ยงตรงภายใต้บริบทของโครงการ ซึ่งจะประกอบด้วย โมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) และโมเดลการกระทำ (Action model) ทฤษฎีโปรแกรมจะช่วยเชื่อมโยงระหว่างปัจจัย กิจกรรมการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่เป็นเป้าหมายของโครงการ มีการระบุตัวแปรต้น และตัวแปรตาม พร้อมทั้งการเชื่อมโยงสาเหตุที่ทำให้ผลลัพธ์บรรลุตามเป้าหมายของโครงการ ผลการประเมินทำให้ทราบปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมการดำเนินงาน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และปัจจัยใดเป็นส่วนสำคัญต่อการบรรลุและไม่บรรลุตามเป้าหมาย ความเหมาะสมของการใช้รูปแบบการประเมินนี้ อยู่ที่ความสามารถในการสร้างทฤษฎีโครงการที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ถ้าทฤษฎีมีความสอดคล้องกับโครงการและบริบทของโครงการ ทฤษฎีนั้นจะช่วยนำทางทำให้สามารถตรวจสอบผลของโครงการได้อย่างน่าเชื่อถือ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) นอกจากนี้ Chen (2005) ยังได้อธิบายว่าหัวใจสำคัญของการประเมินแบบแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theory – based Evaluation) คือต้องมีการระบุประเด็นการประเมินที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการทดลอง และผลลัพธ์ที่ได้จากการการประเมิน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะแนวคิดการประเมินดังกล่าวนี้จะให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

จากความสำคัญของสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนั้น การน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้กับการพัฒนานักศึกษาคู และพัฒนากระบวนการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีคุณภาพ ประกอบกับการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theory – based Evaluation) ที่จะช่วยอธิบายถึงกลไกการทำงานตามทฤษฎีโครงการ และปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ผลลัพธ์บรรลุตามเป้าหมายของการประเมิน เพื่อให้ผลการประเมินนี้สามารถสะท้อนสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการนำไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิตบัณฑิตครูตามแนวทางศาสตร์พระราชา ให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะ

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ซึ่งคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ สามารถนำรูปแบบการประเมินนี้ไปประยุกต์ใช้ในการประเมินนักศึกษาคณะ และพัฒนากระบวนการผลิตครูให้มีคุณภาพ และส่งเสริมให้บัณฑิตน้อมนำศาสตร์พระราชาเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน และปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

ขอบเขตของงานวิจัย

การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเอกสาร

1. หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ดังนี้ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561)
2. กรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และ 3) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู และจรรยาบรรณของวิชาชีพ (สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2563)
3. แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theory - based evaluation) (Chen, 2005 อ้างอิงใน Marvin C. Alkin, 2013, p.117)

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม ได้แก่ คณะบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 6 แห่ง จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการประเมิน ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีสุดท้าย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่งทั่วประเทศ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน โดยทฤษฎีโปรแกรม ประกอบด้วย โมเดลการกระทำ (Action model) และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศาสตร์พระราชฯ หมายถึง หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงประธานให้แก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อนำไปเป็นหลักในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข เกิดความรักความสามัคคีกันเพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ดี ทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ หมายถึง กระบวนการเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวัง และเป็นไปตามเป้าหมายของการประเมินสมรรถนะครูตามแนวทางศาสตร์พระราชฯ โดยใช้แนวคิดการสร้างทฤษฎีเป็นฐาน (Chen, 2005) ผ่านการสังเคราะห์เอกสารและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เพื่อระบุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของทฤษฎีโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย โมเดลการกระทำ และโมเดลการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวทางศาสตร์พระราชฯ ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ หมายถึง สมรรถนะครูตามหลักการทรงงานของศาสตร์พระราชฯ ที่นักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกคนต้องมี และสถาบันผลิตครูราชภัฏต้องพัฒนานักศึกษาจนเกิดความพร้อม และสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม และมีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม หมายถึง ศึกษา และทำความเข้าใจ และเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความแตกต่าง และหลากหลายบริบทวัฒนธรรม ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ รอบด้าน และหลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมุ่งมั่นอยากจะทำพัฒนาตนเอง มากกว่ารอการช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อน บูรณาการความรู้ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์โดยไม่ยึดติดแคในตำรา สามารถ

พัฒนาหลักสูตร สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ตลอดจนการมุ่งมั่นทุ่มเทที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม หมายถึง สร้างความร่วมมือจากผู้ประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น ในการระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบ และร่วมกันลงมือพัฒนาผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็น หรือ คำวิพากษ์วิจารณ์ได้ สามารถทำงานเพื่อส่วนรวม โดยนึกถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็น ศูนย์กลางความร่วมมือ และการให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และ ท้องถิ่น เปิดใจเรียนรู้ และสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการประนีประนอม และสามารถรับมือกับ สถานการณ์ความขัดแย้ง ตลอดจนชี้แนะแนวทางให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา หมายถึง รัก และภูมิใจในความเป็นครู มีความสุขกับสิ่งที่ทำ ประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ มีความมุ่งมั่น เพียร พยายาม อุตุนต่อความยากลำบากทั้งในด้านการประกอบอาชีพ และการใช้ชีวิต เรียนรู้ที่จะพึ่งพา ตนเองให้มากที่สุด ดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง รู้จักการพอประมาณ เรียบง่าย มีเหตุผล สามารถ เข้าใจในภาพรวมของปัญหา วิเคราะห์หลักการของปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด สามารถจัดลำดับความสำคัญ และลงมือทำอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง คิดค้น วิธีการพัฒนา หรือ ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นแต่ยังเกิดประสิทธิภาพสูง สร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ตนเอง จนสามารถ ชื่นนำสิ่งดี ๆ ให้แก่ผู้อื่นได้

รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา หมายถึง วิธีการ/ขั้นตอน/ แนวทางในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราช ภัฏ โดยองค์ประกอบของการประเมินฯ มาจากการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนว ศาสตร์พระราชาที่พัฒนาขึ้น โดยองค์ประกอบของการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 1.) หลักการและเหตุผล 2.) วัตถุประสงค์การ ประเมิน 3.) สิ่งที่มีประเมิน 4.) ผู้ประเมิน และผู้รับการประเมิน 5.) ผู้ใช้ผลการประเมิน 6.) วิธีการ ประเมิน 7.) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 8.) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน 9.) การรายงานผลการ ประเมิน และ 10.) ขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมิน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ผู้วิจัยขอเสนอสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา
2. แนวคิดการประเมินสมรรถนะครู
3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน
5. ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา

1.1 ความหมายของศาสตร์พระราชา

ศาสตร์พระราชา ของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร หรือในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ทรงพระราชทานให้แก่ประชาชน เพื่อใช้เป็นหลักในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การพัฒนาประเทศ การศึกษา และการทำให้เกิดความยั่งยืน จุดเริ่มต้นของศาสตร์พระราชานั้น คือการที่ทรงพระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นพื้นฐานของศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หลักการทรงงาน 23 ข้อ หลักองค์ความรู้ 6 มิติ ซึ่งศาสตร์พระราชาได้ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนด้านการศึกษา เช่น เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร บูรณาการกับการเรียนการสอน หรือการพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น (สุนันท์ ศลโกสุม และไพฑูรย์ โพธิสาร, 2561, หน้า 9)

ด้วย “ศาสตร์พระราชา” ถือเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญยิ่งของประเทศ ทำให้มีนักวิชาการหลายท่านนำไปประยุกต์กับศาสตร์ต่าง ๆ และให้นิยามที่หลากหลาย เช่นเดียวกับ ภัทรพงศ์ รัตนกาญจน์ (2560, หน้า 39) ได้นิยามความหมายของศาสตร์พระราชาคือพระราชโครงการที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ริเริ่มขึ้น เพื่อให้รู้และแก้ไข

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่ พสกนิกรชาวไทยให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีภูมิคุ้มกัน เพื่อให้ประชาชนทุกหมู่เหล่า เป็นบุคคลที่มีทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม มีความรัก ความสามัคคีเพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศชาติไปในทิศทางที่ดีต่อไป เช่นเดียวกับ สุเมธ ตันติเวชกุล (2559) ได้สรุปสาระสำคัญของศาสตร์พระราชาไว้ 7 ประการ ดังนี้

- 1) หลักการทรงงานเพื่อการพัฒนา เรียกว่า “ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา” โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นเครื่องมือหลักซึ่งสามารถนำมาใช้ในยุติความขัดแย้งในสังคมได้
- 2) “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขของมหากษัตริย์สยาม” กล่าวได้ว่า พระองค์ ทรงให้ความรับผิดชอบในการปกครองด้วยหลักธรรม ประกอบด้วย ความดี และความถูกต้อง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน
- 3) อำนาจของพระมหากษัตริย์ ประกอบด้วย อำนาจในการแนะนำ อำนาจในการให้คำปรึกษา และอำนาจในการตักเตือน
- 4) โครงการในพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่มีกว่า 3,000 – 4,000 โครงการ เป็นบทเรียนหรือแนวคิด (Lesson) มากกว่าเป็นเพียงการดำเนินโครงการ เพื่อเป็นการสานต่อแนวคิดการพัฒนาของพระองค์
- 5) ทรงใช้หลักการพัฒนาย่างยั่งยืน และ Cost effectiveness เป็นหลักการทรงงาน ไม่ใช่ Cost benefit เพราะ ความคุ้มค่าไม่อาจสามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ขาดทุนคือกำไร
- 6) แนวทางการพัฒนา เริ่มต้นที่การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ โดยปัจจัยของการพัฒนายั่งยืนประกอบด้วย การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นปัจจัยความสำเร็จ ซึ่งปัจจัยการพัฒนาแต่ละข้อมีจุดเชื่อมโยงกัน
- 7) การเรียนรู้การทรงงาน คือ มองทุกอย่างที่ท่า จดทุกอย่างที่พูด และสรุปทุกอย่างที่คิด จากความหมายของศาสตร์พระราชา ที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า “ศาสตร์พระราชา” หมายถึง หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงประทานให้แก่ประชาชนชาวไทย เพื่อนำไปเป็นหลักในการดำรงชีพ การปฏิบัติตน การปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิตให้มีความสุข

1.2 องค์ประกอบของศาสตร์พระราชา

ศาสตร์พระราชาคือหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงประทานให้แก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อนำไปเป็นหลักในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข เกิดความรักความสามัคคีกันเพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ดี จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์พระราชา พบว่า ศาสตร์พระราชาที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพล

ดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานเป็นแบบอย่าง ประกอบด้วย หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง หลักองค์ความรู้ 6 มิติ หลักการทรงงาน และยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” (สุนันท์ ศลโกสุม และไพฑูรย์ โปธิสาร, 2561ข, หน้า 11) โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1.2.1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากแนวทางการพัฒนาประเทศไทยเพื่อไปสู่ความทันสมัยนั้น ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก แก่สังคมไทยในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกระบวนการความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อน ยากที่จะอธิบายในเชิงเหตุและผลได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดนั้น ต่างเป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน สำหรับผลของการพัฒนาในเชิงบวก คือการเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุ และสาธารณูปโภคต่าง ๆ การมีระบบสื่อสารที่ทันสมัย หรือการขยายปริมาณ และกระจายด้านการศึกษาอย่างทั่วถึง แต่ผลในเชิงลบเหล่านี้ โอกาสที่จะกระจายไปถึงกลุ่มคนในชนบท หรือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เป็นไปได้ในสังคมน้อยมาก ซึ่งกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้เกิดผลในเชิงลบตามมาด้วย ไม่ว่าจะเป็น การขยายตัวของหน่วยงานภาครัฐ เข้าไปมีบทบาทในชนบทมากเกินไป จึงส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น การพึ่งพิงตลาด และพ่อค้าคนกลางในด้านของการทำการค้า หรือแม้กระทั่งความเสื่อมโทรมทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ตลอดจนการรวมกลุ่มกันตามประเพณี เพราะการจัดการด้านทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมนั้นได้แตกสลายลง ภูมิความรู้ของชุมชน ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมกันมา ได้ถูกลืมเลือนและเริ่มสูญหายไป ซึ่งสิ่งสำคัญอย่างยิ่งคือ ความพอเพียง ในการดำรงชีวิต เป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้สามารถพึ่งตนเอง และดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้อำนาจ และอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง การควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองต่อความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง ทั้งหมดนี้ ถือว่าเป็นศักยภาพด้านพื้นฐานที่สังคมไทยที่เคยมีอยู่แต่เดิมนั้น ต้องถูกกระทบกระเทือนจากวิกฤต เศรษฐกิจ และปัญหาความอ่อนแอของชนบท รวมทั้งปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

(พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร)

“..การพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น พื้นฐานคือ ความพอมีพอกิน ของประชาชน โดยใช้วิธีและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อประชาชนมีพื้นฐานความมั่นคงพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นโดยลำดับ..”

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริที่พระราชทานให้ประชาชน นานกว่า 30 ปี ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรม เป็นแนวทางสายกลาง และความไม่ประมาท มีความพอประมาณ มีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตัวเอง ใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญคือ จะต้อง มี “สติ ปัญญา และความเพียร” เพราะจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำรงชีวิตอย่างแท้จริง

(พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร)

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา เมืองไทยล้ำสมัย เมืองไทยเซ็กซี่ เมืองไทยไม่มีสิ่งทันสมัยใหม่ แต่เราพอมีพอกิน ขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยมีความสุข เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวด...”

จะเห็นได้ว่า แนวทางการพัฒนา เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาได้ จึงเน้นการให้ประชาชนมีพอกินพอใช้ในเบื้องต้นก่อน เพราะเมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพอสมควรแล้ว จึงจะสามารถสร้างความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้นได้

สรุปได้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ทั้งในการพัฒนา และการบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ มีความพอเพียง ความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี ต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ อย่างยิ่งในการนำหลักการทางวิชาการ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ และขณะเดียวกันจะต้องสร้างพื้นฐานทางจิตใจ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ หรือนักธุรกิจ ให้มีจิตสำนึก มีความซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา

กรอบแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ภายใต้แนวคิด “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยทั้งหมดนั้น อยู่ภายใต้ 2 เงื่อนไข คือ การมีความรู้และคุณธรรม สามารถดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล โดยสามารถอธิบายดังภาพ 1



ภาพ 1 กรอบแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 1) ความพอประมาณ หมายถึงความพอดี ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
- 2) ความมีเหตุผล หมายถึงการตัดสินใจที่เกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ
- 3) ภูมิคุ้มกัน หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต

โดยเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มุ่งเน้นให้ผู้ผลิตหรือผู้บริโภคเริ่มต้นผลิต หรือบริโภคภายใต้ขอบเขตและข้อจำกัดของรายได้ หรือทรัพยากรที่มีอยู่ นั่นคือหลักในการลดการพึ่งพา และเพิ่มขีดความสามารถในการควบคุมการผลิตได้ด้วยตนเอง และลดภาวะการเสี่ยงจากการไม่สามารถควบคุมระบบตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้หมายความถึงการประหยัดจนเกินไป หากแต่สามารถฟุ่มเฟือยได้เป็นครั้งคราว แต่คนส่วนใหญ่มักใช้จ่ายเกินตัว เกินฐานะที่ตั้งนั้น เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปสู่เป้าหมายของการสร้างความมั่นคงในทางเศรษฐกิจโดยพื้นฐานประเทศไทยเป็นประเทศของการเกษตรกรรม เน้นที่เศรษฐกิจการเกษตร ความมั่นคงทางอาหารเป็นการสร้างความมั่นคงให้เป็นระบบเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง จึงเป็นระบบเศรษฐกิจที่ช่วยลดความเสี่ยงหรือความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาวได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การบริหารจัดการองค์กร ฯลฯ เช่น การศึกษาของพระมหาอนุชา ทองทา (2553) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำเนินชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำเนินชีวิต และศึกษาพฤติกรรมในการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา เช่นเดียวกับ เพชรประภากร ชุมสาย (2559) การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเป็นการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา และเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มิใช่เพียงแต่การเอาประยุกต์ในด้านเกษตรกรรมและเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปประยุกต์กับศาสตร์ต่าง ๆ ได้ อย่างหลากหลาย เช่น การประยุกต์ใช้กับการพัฒนาสถานศึกษา เป็นต้น

1.2.2 หลักองค์ความรู้ 6 มิติ

หลักองค์ความรู้ 6 มิติ เป็นหลักในการดำเนินงานตามโครงการปิดทองหลังพระของ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร คือ เน้นการพัฒนาชุมชนตาม หลักการองค์ความรู้ โดยปรับน้ำหนักแต่ละเรื่องตามสภาพภูมิสังคม และสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ เน้นการพัฒนาชุมชนตามหลักการองค์ความรู้ใน 6 มิติ ได้แก่ ดิน น้ำ เกษตร พลังงานทดแทน ป่า และสิ่งแวดล้อม โดยจะปรับน้ำหนักของแต่ละเรื่องตามสภาพภูมิสังคมและสภาพปัญหาของ ชุมชนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งองค์ความรู้ 6 มิติ จะมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น มิติน้ำ จะเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ การเก็บน้ำให้อยู่ในประเทศให้นานที่สุด และการใช้น้ำทุกหยดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยวิธีการทำฝนหลวง กังหันน้ำชัยพัฒนา การทำฝาย และการบำบัด น้ำเสียโดยวิธีชีวภาพ และ มิติป่า ซึ่งจะเน้นวิธีการปลูกป่า คือ การปลูกป่าในใจคน การปลูกป่า 3 อย่าง ได้ประโยชน์ 4 อย่าง การปลูกป่าต้นน้ำและบริเวณอ่างเก็บน้ำ ระบบป่าเปียก (Wet fire break) และการปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูก โดยจะให้ชุมชน มีส่วนร่วมในกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและพัฒนามากที่สุด และให้ชุมชนเป็นเจ้าของโครงการเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยหลักองค์ความรู้ 6 มิติ มีรายละเอียด ดังนี้

มิติที่ 1 น้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นน้ำ ไปจนถึงปลายน้ำ เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ, การเก็บน้ำให้อยู่ในประเทศให้นานที่สุด การใช้น้ำทุกหยดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

มิติที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหาในเรื่องของสภาพดิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำเกษตร เช่น การปรับปรุงดิน การปลูกหญ้าแฝก

มิติที่ 3 เกษตร การนำเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในแต่ละพื้นที่ เช่น การทำเกษตรทฤษฎีใหม่

มิติที่ 4 พลังงานทดแทน การปรับใช้พลังงานให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยการคิดค้นและพัฒนาพลังงานทางเลือกที่ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ เช่น ไบโอดีเซล เชื้อเพลิงสีเขียว

มิติที่ 5 ป่า การลดการตัดไม้ทำลายป่า และส่งเสริมให้มีการปลูกป่าในรูปแบบต่าง ๆ โดยการปลูกฝังจิตสำนึกให้ ชุมชนเห็นความสำคัญของป่าไม้ เช่น การอนุรักษ์ดูแล รักษา และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างถูกวิธี เพื่อให้มนุษย์กับธรรมชาติอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

มิติที่ 6 สิ่งแวดล้อม คือการนำแนวทางการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นการดำรงชีวิตอยู่อย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมระยะยาว กำจัดขยะ บำบัดน้ำเสีย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักองค์ความรู้ 6 มิติ พบว่า ปัจจุบันยังไม่มี การนำหลักองค์ความรู้ 6 มิติไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการพัฒนาการเกษตรของชุมชน และพื้นที่ทำกินของชาวบ้านเท่านั้น

1.2.3 ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เป็นวิธีการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงใช้เป็นวิธีการทรงงานมาตลอดรัชสมัย ครั้งหนึ่งพระองค์ทรงพระราชปรารภว่า “ฉันทรงราชย์สองปีแรก ฉันทไม่มีผลงาน เพราะฉันทยังไม่รู้ว่าราษฎรต้องการอะไร” เป็นที่ประจักษ์ว่าทรงมองการเป็นพระมหากษัตริย์เป็นเรื่องของงาน เป็นภาระที่จะสนองความต้องการของราษฎร เพื่อราษฎรจะได้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และการที่จะทำงานให้ได้ผลตรงตามเป้าหมายได้นั้น ต้องทราบว่ประชาชนต้องการอะไร

พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน โดย “ต้องระเบิดจากข้างใน” นั่นคือต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีความพร้อมที่จะรับการพัฒนามาก่อน ไม่ใช่การนำความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้าน ทั้งที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัว “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” คือก่อนจะทำอะไรต้องมีความเข้าใจก่อน เช่น เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพ ด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม เป็นต้น และระหว่างการค้าเนินการนั้น จะต้องทำให้คนที่เราต้องไปทำงานกับเขา หรือทำงานให้เขานั้น “เข้าใจ” เราด้วย เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียว โดยที่เขาไม่เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดขึ้นตามที่เรามุ่งหวังไว้ “เข้าถึง” ก็เช่นกัน เมื่อรู้ปัญหาแล้ว เข้าใจแล้วก็ต้องเข้าถึง เพื่อให้ นำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ เมื่อเข้าถึงแล้วต้องทำอะไร ให้เขาอยากเข้าถึงเราด้วย ดังนั้นจะต้องเป็นการสื่อสารสองทางทั้งไปและกลับ ถ้าสามารถทำสองประการแรกได้สำเร็จ “การพัฒนา” ก็จะสามารถทำได้จนสำเร็จ ซึ่งการพัฒนาจะเป็นการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ให้และผู้รับ”

หลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนานั้น ใช้ได้ทั้งกับคน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม หลักการทรงงานดังกล่าวนี้มีความลุ่มลึกและมีโครงการพระราชดำริหรืองานอื่นที่ทรงทำเป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้ (อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์, 2017)

ศาสตร์พระราช		
<p>ปรัชญาในฐานะหลักการนำทาง (Philosophy as guiding principles)</p> <p>ทางสายกลาง (The middle path)</p> <p>พอประมาณ (Moderation)</p> <p>ความมีเหตุผล (Reasonableness) มีภูมิคุ้มกันในตัว (Self-immunity)</p> <p>ฐานความรู้ (Knowledge condition) ฐานคุณธรรม (Moral condition)</p> <p>ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy)</p>	<p>การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)</p> <p>ครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม (Reign in righteousness for the well-being of Thai citizens)</p> <p>พออยู่พอกิน (Living in contentment) วิถีสามัคคี (Living in harmony and unity)</p> <p>โครงการพระราชดำริที่ว่าสิ้นโครงการ สถานีวิทยุ อ.ส. ถนนวงแหวน สะพานพระราม 8 ถนนศรีนครินทร์ ทางด่วนลอยฟ้าถนนบรมราชชนนี พ่อน้ำไทยจิตรลดา เสาคากาศูสี ฯลฯ</p> <p>↑</p> <p>เกษตรทฤษฎีใหม่ แก่งดิน แก้มลิง ฝายทอง พริกแม่ กึ่งหินน้ำร้อนพัฒนา ไม่สามอย่างประโยชน์สี่อย่าง เชื่อมป่าฝักรลลือ ฯลฯ</p> <p>ทำให้ด้วยความรัก ความปรารถนาดี ด้วยใจ</p> <p>ประยุกต์ใช้อย่างยืดหยุ่น ไม่ยึดติดตำรา ปรับตามบุคคล สภาพพื้นที่ สถานการณ์ Flexibly apply. Do not adhere to text book. Adapt to individual, geography, and contingency.</p>	<p>ผลลัพธ์ (Ends)</p>
	<p>เข้าใจ (Understanding)</p> <p>-ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data)</p> <p>-ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว (Existing data)</p> <p>-วิเคราะห์วิจัย (Analytics and Research)</p> <p>-ทดลองจนได้ผลจริง (Experiment till actionable results)</p>	<p>เข้าถึง (Connecting)</p> <p>-ระเบิดจากข้างใน (Inside-out blasting)</p> <p>-เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Understand target)</p> <p>-สร้างปัญญา (Educate)</p>
<p>คน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม</p>		

ภาพ 2 ศาสตร์พระราช “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” (อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์, 2017)

1) เข้าใจ (Understanding) นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1) การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ (Existing data) พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงสนใจค้นคว้าหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และรับฟังข่าวสารจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะแผนที่ ทรงตรวจสอบความถูกต้องของแผนที่ทุกครั้งที่เสด็จทอดพระเนตรสภาพพื้นที่จริง เมื่อเสด็จประทับบนเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งก็ทรงทอดพระเนตรและตรวจสอบ หากไม่ถูกต้องจะทรงส่งข้อมูลให้หน่วยราชการเช่น กรมแผนที่ทหารไปดำเนินการแก้ไข ในทางวิทยาการข้อมูล (Data science) นั้น การทำความสะอาดข้อมูล (Data cleaning) มีความจำเป็นอย่างยิ่ง พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงทำเช่นนั้นมาโดยตลอด เช่น ทรงสอบถามความถูกต้องของแผนที่กับพระสหายแห่งสายบุรีเมื่อเสด็จพรุฒเมฆ ที่ปัตตานี เป็นต้น บรรดานักสถิติต่างทราบกันดีว่าเมื่อใส่ข้อมูลที่ไม่สะอาดเข้าไป วิเคราะห์ดี ใช้แบบจำลองดีอย่างไร ก็ได้แบบจำลองขยะออกมา เช่น Garbage - in, Garbage out (GIGO) model อันแสดงให้เห็นถึงการใช้หลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ได้อย่างลึกซึ้ง เช่นเดียวกันกับการมีความรู้ทางสถิติอย่างลุ่มลึก เป็นผู้ใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างมีความรู้ ระมัดระวัง

และรอบคอบเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งแม้แต่นักวิทยาการข้อมูลที่มีอาชีพดังกล่าวโดยตรงยังรู้สึกเบื่อหน่ายและต้องใช้เวลามากเป็นพิเศษในการทำความเข้าใจข้อมูลดังกล่าว การที่ทรงแก้ไขความถูกต้องของข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เช่น การแก้ไขแผนที่นั้นสะท้อนให้เห็นถึงพระนิสสัยในการทรงงานอย่างมีวิริยะและมีความเข้าใจในวิชาการเป็นอย่างยิ่ง

1.2 การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) ทรงให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเฉพาะระบบสถิติทางการ (Official statistics) การทำสำมะโนประชากร (Census) และสถิติศาสตร์ (Statistical education) ทรงมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงความสำคัญของการใช้สถิติในการพัฒนา ทรงรับเป็นพระราชภาระในการแก้ไขปัญหาและวางระบบดังกล่าว โดยทรงติดต่อกับ Rockefeller foundations โดยมีพระราชปรารภขอความช่วยเหลือจาก Dr. David Rockefeller ให้ช่วยส่ง Dr. Stacy May ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติมาช่วยประเทศไทยในราชการสถิติเพื่อการพัฒนาประเทศและจัดตั้งคณะสถิติประยุกต์ ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

1.3 การวิเคราะห์และวิจัย (Analytics and Research) อาศัยการวิเคราะห์และการวิจัย สร้างองค์ความรู้ที่มั่นใจว่าได้ผลก่อนจะนำไปปฏิบัติจริง โครงการพระราชดำริโครงการหนึ่งที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและการวิจัยมากที่สุด คือโครงการหลวง (Royal project) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกพืชเมืองหนาว และการเลี้ยงสัตว์จากเมืองหนาว เช่น ปลาเทราท์ การจัดตั้งสถานีวิจัยโครงการหลวง และสถานีเกษตรหลวงมากมาย การค้นคว้าวิจัย รวมไปถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การบรรจุหีบห่อ เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว ไปจนถึงการวิจัยตลาด ผลสำเร็จจากการวิจัยทำให้โครงการหลวงมีความก้าวหน้ามาก ทำให้แก้ปัญหาการปลูกฝิ่นและการทำไร่เลื่อนลอยบนพื้นที่สูง ทำให้คนไทยได้บริโภคสินค้าคุณภาพสูงและทดแทนการนำเข้าได้มหาศาล

1.4 การทดลองจนได้ผลจริง (Experiment till actionable results) สวนจิตรลดา เปรียบเสมือนห้องทดลองขนาดใหญ่ที่ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าให้ตั้งขึ้น มีทั้งการเลี้ยงโคนม ปลูกต้นยางนา ปลูกป่า ทำนา ทดลองทำโรงสี ทำนมผงอัดเม็ด ผลิตถ่านชีวภาพ และอื่นๆ อีกมากมาย ทั้งหมดนี้ทรงทดลองจนกว่าจะทรงมั่นใจว่าได้ผลดีจริง นำไปใช้งานได้จริง จึงทรงเผยแพร่ต่อไป ความใส่ใจพระทัยในการทดลองทางวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์นั้น แสดงให้เห็นเด่นชัดตลอดพระชนม์ชีพ บางโครงการทดลองใช้เวลาทดลองยาวนาน เพื่อให้มั่นใจว่าทำแล้วได้ผลจริง เช่น การทำฝิ่นหลวงหรือฝิ่นเทียม ก่อนที่จะนำไปสร้างต้นแบบหรือขยายผลให้ความรู้แก่ประชาชนที่จะทำต่อเองได้ ทรงต้องมั่นใจผลของการทดลองว่าได้ผลจริงก่อนเผยแพร่หรือถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ประชาชน

2) เข้าถึง (Connecting) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ

2.1) ระเบิดจากข้างใน (Inside - out blasting) พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงต้องการให้การพัฒนาเป็นการระเบิดจากข้างใน หมายความว่าให้ประชาชนหรือชุมชนที่เข้าไปพัฒนา เกิดการปรับตัวและเกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเองก่อน ไม่ใช่สิ่งที่ทางราชการเข้าไปบังคับให้ทำ ซึ่งจะไม่ยั่งยืน จึงทรงเน้นการพัฒนาคน ให้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองก่อน แล้วจึงเข้าไปพัฒนาเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการเข้าถึงก่อนจะพัฒนา ไม่ใช่ นำการพัฒนาเข้าไปโดยที่ประชาชนยังไม่ตระหนักหรือเห็นความสำคัญของการพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง หลักการในข้อนี้ตรงกับหลักวิชาการสมัยใหม่ว่าด้วยการนำและการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change management) ดังที่ John P. Kotter ได้นำเสนอว่าในการเปลี่ยนแปลง ต้องทำให้คนตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเปลี่ยนแปลง (Establishing a Sense of Urgency) ต้องสื่อสารวิสัยทัศน์ (Communicate the vision) เพื่อให้คนได้เห็นทิศทางที่ชัดเจนที่จะเปลี่ยนแปลง

2.2) เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Understand target)

“ฉันทรงราชย์สองปีแรก ฉันทไม่มีผลงาน เพราะฉันทยังไม่รู้ว่าราษฎรต้องการอะไร”

พระราชปรารภของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร นี้สะท้อนให้เห็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชชาในการเข้าถึงแล้วจึงพัฒนาได้เป็นอย่างดี ทรงให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งคือประชาชน ว่าประชาชนต้องการอะไร ก่อนที่จะทรงงาน ภาพที่คนไทยทุกคนได้พบเห็นจนเจตา คือภาพที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โปรดที่จะประทับกับพื้นดินเพื่อพูดคุยกับชาวบ้านในท้องถิ่นทุรกันดาร เพื่อที่จะทรงเข้าใจความเดือดร้อน ปัญหา ความทุกข์ยากของชาวบ้าน เพื่อหาทางแก้ไขต่อไป ทรงมีพระเมตตาอย่างสูงต่อประชาชนในการที่จะเข้าใจปัญหาของประชาชน โดยเฉพาะเมื่อประชาชนจะถวายฎีกาเพื่อขอพระราชทานพระเมตตาในการปิดป่าความทุกข์ร้อนต่าง ๆ ในหลายครั้งทางราชการเองกลับขัดขวาง ทั้งนี้ทรงพยายามเข้าใจกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนของพระองค์ในแต่ละท้องถิ่นอย่างลึกซึ้งมากที่สุด

2.3) สร้างปัญญา (Educate) การสร้างปัญญาสังคมเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการเข้าถึงประชาชน หากประชาชนยังขาดความเข้าใจก็ต้องสร้างปัญญาสังคมให้ประชาชนเข้าใจ ครูแห่งแผ่นดิน เลือกลงใช้ชีวิตที่ง่ายที่สุดในการสื่อสารกับประชาชนเพื่อสร้างปัญญา ทรงเลือกใช้ชีวิตการพูดที่จะสร้างปัญญาให้เหมาะสมกับผู้ฟัง ในคราวหนึ่งพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทาน “โคพันธุ์และสุกร” แก่ชาวไทยภูเขาในภาคเหนือ นักวิชาการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามเสด็จฯ ไปด้วย พระองค์โปรดฯ ให้นักวิชาการเกษตรแนะนำชาวไทยภูเขา ซึ่งการบรรยายนั้นใช้ศัพท์วิชาการยาก ที่ชาวเขาฟังอย่างไรก็ยังไม่เข้าใจ

พระองค์ทรงปล่อยให้ให้นักวิชาการพูดอธิบายประมาณครึ่งชั่วโมง ทรงสังเกตเห็นชาวเขานั่งฟังท่าตาปริบ ๆ จึงทรงถามว่า “จบแล้วหรือยัง” นักวิชาการกราบทูลว่า “จบแล้วพระพุทธเจ้าข้า” จึงมีพระราชดำรัสว่า “ถ้าอย่างนั้น ฉันทพูดบ้างนะ..ฟังให้ดี ๆ นะ จะเลี้ยงหมูให้มันอ้วน โตเร็ว ๆ ต้องให้มันกินให้อิ่ม” แล้วทรงหันกลับมาจับสังกับนักวิชาการว่า “จบแล้ว” ทำเอาผู้ตามเสด็จฯ อมยิ้มไปตาม ๆ กัน ครูของแผ่นดินพระองค์นี้ทรงมีความเมตตาในการสอนถ่ายทอดความรู้ไปจนถึงระดับนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาดังที่ทรงพระกรุณาสอนนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวลด้วยพระองค์เอง ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่าทรงเข้าใจจิตวิทยาในการสอน ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดินผู้ปลูกปัญญาสังคม กาแผ่นดินแรกต้นนั้นที่ทรงพระดำเนินหลายกิโลเมตร ทรงสอนโดยสร้างแรงบันดาลใจ ได้ทำให้การปลูกฝังและการทำไร่เลื่อนลอยลดลงไปอย่างน่ามหัศจรรย์

3) พัฒนา การพัฒนานั้นเมื่อเข้าใจ เข้าถึง แล้วจึงพัฒนา โดยมีหลักการสำคัญคือ

3.1) เริ่มต้นด้วยตนเอง (Self - initiated) ทรงเน้นการพัฒนาที่เกิดจากประชาชนต้องการจะพัฒนา ตลอดรัชสมัยในการทรงงานในบางครั้ง ประชาชนก็ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับโครงการพระราชดำริ เช่นเดียวกัน พระองค์ไม่เคยทรงฝืนบังคับประชาชนให้ร่วมมือแต่อย่างใด ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน กลับทรงเริ่มต้นโครงการพระราชดำริใหม่ อย่างสม่ำเสมอจนมีโครงการพระราชดำริกว่าสี่พันโครงการ ทรงเคยมีรับสั่งว่า “...พระราชดำริเป็นแนวคิดของฉัน ไม่ได้เป็นพระบรมราชโองการ หรือคำสั่งนะ...” ซึ่งสะท้อนความเป็นประชาธิปไตยและความต้องการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างเต็มที่ ดังที่ทรงเน้นเสมอว่าพัฒนานั้นต้องระเบิดจากข้างในก่อน

3.2) พึ่งพาตนเองได้ (Self - reliance) พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเน้นว่าการพัฒนาต้องทำให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ ทรงโปรดให้ประชาชนทำอะไรได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากรัฐ ทรงโปรดความเรียบง่ายและพึ่งพาตนเองได้ ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ ทรงเข้าใจธรรมชาติและมนุษย์ที่อยู่อย่างเกื้อกูลกัน ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน

3.3) ต้นแบบเผยแพร่ความรู้ (Prototype and role model) พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงโปรดการสร้างต้นแบบการเผยแพร่ความรู้ โดยทรงตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ เช่น ที่ห้วยทราย เขาหินซ้อน ภูพาน ห้วยฮ่องไคร้ อ่าวคุ้งกระเบน และพิบูลทอง โครงการชั่งหัวมัน หรือแม้แต่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ที่เปิดโอกาสให้เกษตรกรได้ศึกษา เรียนรู้ ดูงาน สำหรับเกษตรกร ทฤษฎีใหม่สร้างต้นแบบแห่งการเรียนรู้ให้ประชาชนได้ศึกษาที่วัดมิ่งมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี ทรงโปรดที่จะเลือกพื้นที่ที่มีปัญหาที่สุดเพื่อตั้งเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนา การที่ทรงเลือกใช้พื้นที่ที่มีปัญหาและความยากลำบากในการพัฒนานั้นก็เพื่อเป็นต้นแบบให้ประชาชนได้เห็นและทำตาม ซึ่ง

หากแม้พื้นที่ที่มีปัญหามากที่สุดก็ยังสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ประชาชนเองก็น่าจะทำตามได้เป็นการเรียนรู้จากตัวแบบ (Role model) ที่เป็นแรงบันดาลใจการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ

จึงสรุปได้ว่า “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชาราชเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นการปกครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยามอย่างแท้จริง

การนำหลักการของ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” จะเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและขับเคลื่อนงานพัฒนาด้วยความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชน นอกจากนี้ยังมีการนำทฤษฎีดังกล่าวถูกนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กร หรือพัฒนาคนในองค์กร ดังเช่นการศึกษาของสิงห์ สิงห์ขจร (2558) ที่ทำการศึกษานวทางพระราชดำริ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนากับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร กล่าวว่าการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร จะเน้นในการสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ควรนำหลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร คือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร เพื่อการสร้างคุณค่าร่วม Creating Shared Value (CSV) ด้วยการเข้าใจ คือ การสร้างให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐาน ด้วยการศึกษาข้อมูลทุกมิติของชุมชน ค้นหาปัญหา และรวบรวมองค์ความรู้ของโครงการพระราชดำริทั่วประเทศ การเข้าถึง คือ เป็นเรื่อง การสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วม โดยมุ่งสื่อสารสร้างความเข้าใจ และความมั่นใจกับชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา มากที่สุด การพัฒนา คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน ให้คำปรึกษาขั้นตอนในการพัฒนา การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติของประชาชนในชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่นเดียวกับการศึกษาของปรีวีวัฒน์ ช่างคิด (2554) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการดำเนินงานตามหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีขั้นตอนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจ 2) ขั้นวางแผน 3) ขั้นประชาสัมพันธ์ 4) ขั้นดำเนินงาน 5) ขั้นประเมินผล และ 6) ขั้นปรับปรุง/พัฒนา โดยปัญหาและความต้องการพัฒนาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ครอบคลุมทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยมีเงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนา คือ ต้องมีผู้ประสานและส่งเสริมงานด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาในชุมชนอย่างเพียงพอ ต้องเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาแสดงความสามารถอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญและส่งเสริม โดยให้โรงเรียน/สถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน

1.2.4 หลักการทรงงาน 23 ข้อ

หลักการทรงงาน 23 ข้อ นั้น พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงคิดค้นแนวทางการพัฒนาการทำงานเพื่อมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ซึ่งหลักการทรงงานดังกล่าวนี้ ประกอบด้วย (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561)

1) จะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่ง จะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ และพระราชทานความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง รวดเร็ว และตรงตามความต้องการของประชาชน

2) ระเบิดจากข้างใน พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงมุ่งเน้นเรื่องของการพัฒนาคน “ต้องระเบิดจากข้างใน” หมายความว่า การใด ๆ ต้องเริ่มจากคนที่เกี่ยวข้องก่อน ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนหรือกลุ่มคนที่จะเข้าไปพัฒนา ให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก ไม่ใช่การนำความเจริญเข้าไปหาชุมชนที่ยังไม่มีโอกาสได้เตรียมตัว

3) แก้ปัญหาจากจุดเล็ก การมองปัญหาภาพรวมก่อนที่จะลงมือแก้ปัญหา โดยक्रमองในสิ่งที่คนมักจะมีมุมมองข้าม นั่นคือการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เริ่มแก้ปัญหาจากจุดเล็ก ๆ โดยเมื่อสำเร็จแล้วจึงค่อย ๆ ขยับขยายแก้ไปเรื่อย ๆ ทีละจุด สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานได้ โดยมองไปที่เป้าหมายใหญ่ของงานแต่ละชิ้น แล้วเริ่มลงมือทำจากจุดเล็ก ๆ ค่อย ๆ แก้ไปที่ละจุดงานแต่ละชิ้นก็จะลุ่่วงไปได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

4) ทำตามลำดับขั้น การเริ่มต้นจากการลงมือทำในสิ่งที่จำเป็นก่อน เมื่อสำเร็จแล้วก็เริ่มลงมือสิ่งที่จำเป็นลำดับต่อไป ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ถ้าทำตามหลักนี้ได้ งานทุกสิ่งก็จะสำเร็จได้โดยง่าย

5) ภูมิสังคม การพัฒนาใดต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นและสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน

6) ทำงานแบบองค์รวม ใช้วิธีคิดเพื่อการทำงาน โดยวิธีคิดอย่างองค์รวม คือการมองสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดอย่างเป็นระบบครบวงจร ทุกสิ่งทุกอย่างมีมิติเชื่อมต่อกัน มองสิ่งที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง

7) ไม่ติดตำรา การทำการใด ๆ ควรทำอย่างยืดหยุ่นกับสภาพและสถานการณ์นั้นๆ ไม่ใช่การยึดติดแคในตำราวิชาการ บางครั้งเรายึดติดทฤษฎีมากจนเกินไปจนทำอะไรไม่ได้เลย สิ่งที่เราทำบางครั้งต้องโอบอ้อมต่อสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และจิตวิทยาด้วย

8) ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด ในการพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ทรงใช้หลักในการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เอง หาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นมาแก้ไข ปรับปรุง โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ้งยากมากนัก

9) ทำให้ง่าย ทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงาน การพัฒนาประเทศ ตามแนวพระราชดำริไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและที่สำคัญอย่างยิ่งคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบนิเวศโดยรวม “ทำให้ง่าย”

10) การมีส่วนร่วม ทรงเป็นนักประชาธิปไตย จึงทรงนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหาร ทรงเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็น สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำให้กว้างขวาง หนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด

11) ยึดประโยชน์ส่วนรวม ระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “...ใครต่อใครบอกว่า ขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่อ อาจรำคาญด้วยซ้ำว่า ใครต่อใครมาก็บอกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่า ให้อยู่เรื่อย ๆ แล้วส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เป็นเพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้...”

12) บริการที่จุดเดียว การบริการที่จุดเดียว เป็นรูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบในการบริการรวมที่จุดเดียว เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่จะมาขอใช้บริการ จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยจะมีหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ ที่แห่งเดียว

13) ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติ ทรงมองปัญหาธรรมชาติอย่างละเอียด โดยหากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติจะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือเราด้วย

14) ใช้ธรรมปราบอธรรม ทรงนำความจริงในเรื่องธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงสถานะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่ปกติ

15) ปลูกป่าในใจคน การจะทำการใดสำเร็จต้องปลูกจิตสำนึกของคนเสียก่อน ต้องให้เห็นคุณค่าเห็นประโยชน์กับสิ่งที่จะทำ

16) ขาดทุนคือกำไร การเสียคือการได้ หลักการคือ “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือ ความอยู่ดีมีสุขของราษฎร ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

17) การพึ่งพาตนเอง การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด

18) พออยู่พอกิน ให้ประชาชนสามารถอยู่อย่าง “พออยู่พอกิน” ให้ได้เสียก่อน แล้วจึงค่อยขยายให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

19) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ทรงพระราชทานพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตให้ดำเนินไปบน “ทางสายกลาง” เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งปรัชญานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งระดับบุคคล องค์กร และชุมชน

20) ความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อกัน ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อย ก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ

21) ทำงานอย่างมีความสุข ทำงานต้องมีความสุขด้วย ถ้าเราทำอย่างไม่มีความสุข เราจะแพ้ แต่ถ้าเรามีความสุขเราจะชนะ สนุกกับการทำงานเพียงเท่านั้น ถือว่าเราชนะแล้ว หรือจะทำงานโดยคำนึงถึงความสุขที่เกิดจากการได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นก็สามารถทำได้ “...ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้นอกจากการมีความสุขร่วมกัน ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น...”

22) ความเพียร การเริ่มต้นทำงานหรือทำสิ่งใดนั้นอาจจะไม่ได้มีความพร้อม ต้องอาศัยความอดทนและความมุ่งมั่น ดังเช่นพระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” กษัตริย์ผู้เพียรพยายาม แม้จะไม่เห็นฝั่งก็จะว่ายน้ำต่อไป เพราะถ้าไม่เพียรว่ายก็จะตกเป็นอาหารปู ปลาและไม่ได้พบกับเทวดาที่ช่วยเหลือมิให้จมน้ำ

23) รู้ - รัก - สามัคคี กล่าวคือ รู้ เป็นการรู้ปัญหา และรู้วิธีแก้ปัญหา, รัก เมื่อรู้ถึงปัญหาและวิธีแก้แล้ว จะต้องเห็นคุณค่า เกิดศรัทธา เกิดความรักที่จะลงมือทำ ลงมือแก้ไขปัญหา, สามัคคี เป็นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่สามารถลงมือทำคนเดียวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ

หลักการทรงงาน 23 ข้อของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรนั้น เป็นแนวทางการพัฒนาการทำงานเพื่อมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนที่ควรนำมายึดถือเป็นแบบอย่างในการนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

จากการศึกษาหลักการทรงงาน 23 ข้อ พบว่ามีความน่าสนใจอย่างยิ่งที่จะนำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนา นักศึกษาคู ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาท

ของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรที่พระราชทานให้แก่บัณฑิตในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2537 ว่า

“..นอกจากวิทยาการที่ดีแล้ว อย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยความถูกต้องเที่ยงตรงและความสะอาด สุจริต ซึ่งต้องเป็นไปพร้อมทั้งในความคิดและการกระทำ อย่างหนึ่งจะต้องอาศัยความมีปัญญาคือความฉลาดรู้ทั่ว รู้จริงในเหตุในผล และในความเจริญความเสื่อม อีกอย่างหนึ่งคือต้องอาศัยความขยันหมั่นปฏิบัติด้วยความเอาใจใส่และเพ่งพินิจ ไม่ประกอบกิจการงานด้วยความประมาทหละหลวม..”

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ บุษกร วัฒนบุตร และคณะ (2561, หน้า 547) ที่กล่าวว่า ศาสตร์พระราชาเป็นสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงแนะนำสิ่งที่เป็นปรัชญาอันยิ่งใหญ่ เป็นองค์ความรู้สำคัญ มีหลักวิชาการต่าง ๆ ทั้งสังคม วิทยาศาสตร์ ปนอยู่ เพราะไม่ใช่ศาสตร์ที่ใช้สอบหรือปริญญา แต่เป็นสิ่งที่พัฒนาประเทศพระองค์ทรงเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และการทำงานแก่พสกนิกรของพระองค์และนานาประเทศอีกด้วย

ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้หลักการทรงงาน 23 ข้อ ซึ่งเป็นแนวคิดหนึ่งในศาสตร์พระราชา ที่ประกอบไปด้วยหลักปรัชญา หลักคิด และหลักปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นองค์ประกอบของสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้วิจัยทำการสังเคราะห์แนวคิดหลักการทรงงาน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์หลักการทรงงาน 23 ข้อ

หลักการทรงงาน	แนวคิดหลักการทรงงาน	การสังเคราะห์หลักการทรงงาน
1. จะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ	การที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงมีพระราชดำริว่า “การที่จะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ”	- ศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร แผนที่ สอบถามเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ให้ได้รายละเอียดอย่างถูกต้อง เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วตรงตามความต้องการของประชาชน
2. ระเบิดจากข้างใน	ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคณะมีพระราชดำรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” นั้นหมายความว่า	- มุ่งพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้คนและครอบครัวในชุมชน ให้มีความพร้อมก่อนที่จะพัฒนา

หลักการทรงงาน	แนวคิดหลักการทรงงาน	การสังเคราะห์หลักการทรงงาน
	ต้องมุ่งพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้คน และครอบครัวในชุมชนที่เข้าไปพัฒนา ให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่ การนำเอาความเจริญจากสังคมภายนอก เข้าไปหาชุมชนและหมู่บ้านซึ่งหลายชุมชน ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว จึง ไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับกระแสการ เปลี่ยนแปลงและนำไปสู่ความล่มสลายได้	- กระตุ้นให้เกิดการปรับตัว และ ความต้องการที่จะพัฒนา และ เปลี่ยนแปลงตนเองเสียก่อน
3. แก้ปัญหาจากจุด เล็ก	การมองปัญหาภาพรวมก่อนที่จะลงมือ แก้ปัญหา โดยควรมองในสิ่งที่คนมักจะ มองข้าม นั่นคือการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เริ่มแก้ปัญหาจากจุดเล็ก ๆ โดยเมื่อสำเร็จ แล้วจึงค่อย ๆ ขยับขยายแก้ไปที่ละจุด สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานได้ โดยมองไปที่เป้าหมายใหญ่ของงานแต่ละ ชั้น แล้วเริ่มลงมือทำจากจุดเล็ก ๆ ค่อย ๆ แก้ไปที่ละจุด งานแต่ละชั้นก็จะลุล่วงไปได้ ตามเป้าหมายที่วางไว้	- มองปัญหาในภาพรวม - แก้ปัญหาจากจุดเล็ก ๆ
4. ทำตามลำดับขั้น	การเริ่มต้นจากการลงมือทำในสิ่งที่จำเป็น ก่อน เมื่อสำเร็จแล้วก็เริ่มลงมือสิ่งที่เป็น ลำดับต่อไป ด้วยความรอบคอบและ ระมัดระวัง ถ้าทำตามหลักนี้ได้ งานทุกสิ่ง ก็จะสามารถสำเร็จได้โดยง่าย	- ลงมือทำในสิ่งที่จำเป็นก่อน - จัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่จะ ทำ อย่างรอบคอบ และระมัดระวัง
5. ภูมิสังคม	การพัฒนาได้ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ ของบริเวณนั้นและสังคมวิทยาเกี่ยวกับ ลักษณะนิสัยใจคอคน ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่าง กัน	- การพัฒนาต้องคำนึงถึงสภาพภูมิ ประเทศของบริเวณนั้น และสภาพ สังคมวิทยา - เข้าใจลักษณะนิสัยของบุคคล ตลอดจนเข้าใจวัฒนธรรมประเพณี ของท้องถิ่นนั้น ๆ
6. ทำงานแบบองค์ รวม	ใช้วิธีคิดเพื่อการทำงาน โดยวิธีคิดอย่าง องค์รวม คือการมองสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดอย่าง เป็นระบบครบวงจร ทุกสิ่งทุกอย่างมีมิติ เชื่อมต่อกัน มองสิ่งที่เกิดขึ้นและแนว	- การมองสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดอย่าง เป็นระบบครบวงจร - การเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และหาแนวทางการ

หลักการทรงงาน	แนวคิดหลักการทรงงาน	การสังเคราะห์หลักการทรงงาน
	ทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง	ทำงาน และการแก้ไขปัญหาอย่างครบวงจร - บูรณาการการทำงานโดยอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ส่วน ระดมความคิดเห็นและร่วมกันลงมือทำ
7. ไม่ติดตำรา	การทำการใด ๆ ควรทำอย่างยืดหยุ่นกับสภาพและสถานการณ์นั้น ๆ ไม่ใช่การยึดติดแค่ในตำราวิชาการ บางครั้งเรายึดติดทฤษฎีมากจนเกินไปจนทำอะไรไม่ได้เลย สิ่งที่เราทำบางครั้งต้องโอบอ้อมต่อสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และจิตวิทยาด้วย	- ไม่ยึดติดความรู้แค่ในตำราวิชาการหรือเทคโนโลยีมากเกินไป ควรเรียนรู้และเข้าใจกับสภาพและสถานการณ์นั้น ๆ - เลือกใช้วิธีการดำเนินงานที่สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพบริบท สังคม และตนเอง แต่ยังคงยึดหลักการตามหลักวิชาการเอาไว้
8. ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด	ในการพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ทรงใช้หลักในการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่าย และประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เองหาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นมาแก้ไข ปรับปรุง โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ่งยากมากนัก	- รู้จักการประยุกต์ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด
9. ทำให้ง่าย	ทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงาน การพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และที่สำคัญอย่างยิ่งคือสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบนิเวศโดยรวม “ทำให้ง่าย”	- ทำสิ่งที่ยาก ให้กลายเป็นง่าย และสอดคล้องกับสภาพบริบทของชุมชน - คิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุงแก้ไขงานโดยต้องไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน
10. การมีส่วนร่วม	ทรงนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหาร ทรงเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็น สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวาง หนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด	- เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ - เปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น หรือความต้องการในเรื่องต่าง ๆ

หลักการทรงงาน	แนวคิดหลักการทรงงาน	การสังเคราะห์หลักการทรงงาน
		- เปิดใจ ยอมรับฟังความคิดเห็น หรือคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น
11. ยึดประโยชน์ส่วนรวม	ทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญตั้งพระราชดำริสตอนหนึ่งว่า “...ใครต่อใครบอกว่า ขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่อ อาจรำคาญด้วยซ้ำว่า ใครต่อใครมาก็บอกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่า ให้อยู่เรื่อย ๆ แล้วส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เป็นเพื่อส่วนรมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้...”	- นึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก
12. บริการที่จุดเดียว	การบริการที่จุดเดียว เป็นรูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบในการบริการรวมที่จุดเดียว เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่จะมาขอใช้บริการจะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยจะมีหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ ที่แห่งเดียว	- สามารถเป็นศูนย์กลางของการบริการที่หลากหลายแก่ชุมชนและสังคม - ความสามารถในการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานหรือการให้บริการรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพ
13. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ	ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติ ทรงมองปัญหาธรรมชาติอย่างละเอียด	- เข้าใจในความแตกต่างและเลือกวิธีการพัฒนาให้เหมาะสมกับบุคคล
19. เศรษฐกิจพอเพียง	เป็นปรัชญาที่ทรงพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต ให้ดำเนินไปบน “ทางสายกลาง” เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งปรัชญานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งระดับบุคคล องค์กร และชุมชน	- ความสามารถในการดำเนินชีวิตบน “ทางสายกลาง” ซึ่งประกอบด้วย มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี <u>ความพอประมาณ</u> คือ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีเหตุผล คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับ

หลักการทรงงาน	แนวคิดหลักการทรงงาน	การสังเคราะห์หลักการทรงงาน
		ระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ <u>มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี</u> การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต
20. ความซื่อสัตย์สุจริต	จริงใจต่อกัน ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อย ก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ	- ปฏิบัติงานด้วยความสุจริต โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ - ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ
21. ทำงานอย่างมีความสุข	ทำงานต้องมีความสุขด้วย ถ้าเราทำอย่างไม่มีความสุขเราจะแพ้ แต่ถ้าเรามีความสุขเราจะชนะ สนุกกับการทำงานเพียงเท่านั้น ถือว่าเราชนะแล้ว หรือจะทำงานโดยคำนึงถึงความสุขที่เกิดจากการได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นก็สามารถทำได้	- รักในอาชีพ - มีความสุขกับงานที่ได้รับมอบหมาย แม้อาจไม่ใช่งานที่ชอบ แต่ทำแล้วได้ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น
22. ความเพียร	การเริ่มต้นทำงานหรือทำสิ่งใดนั้นอาจจะไม่ได้มีความสุขพร้อม ต้องอาศัยความอดทนและความมุ่งมั่น ดังเช่นพระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” กษัตริย์ผู้เพียรพยายาม แม้จะไม่เห็นฝั่งก็จะว่ายน้ำต่อไป เพราะถ้าไม่เพียรว่ายน้ำก็จะตกเป็นอาหารปู ปลาและไม่ได้พบกับเทวดาที่ช่วยเหลือมิให้จมน้ำ	- มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน - ความสามารถในการอดทนต่อความยากลำบาก และแรงกดดันต่าง ๆ ได้ - ทำสิ่งที่ยากด้วยความเพียรพยายาม
23. รู้ - รัก - สามัคคี	รู้ เป็นการรู้ปัญหา และรู้วิธีแก้ปัญหาก็แล้ว, รัก เมื่อรู้ถึงปัญหาและวิธีแก้แล้ว จะต้องเห็นคุณค่า เกิดศรัทธา เกิดความรักที่จะลงมือทำ ลงมือแก้ไขปัญหานั้น, สามัคคี เป็น	- รู้ และเข้าใจสถานการณ์ และปัญหาก่อนการลงมือปฏิบัติงานหรือทำสิ่งต่าง ๆ

หลักการทรงงาน	แนวคิดหลักการทรงงาน	การสังเคราะห์หลักการทรงงาน
	การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่สามารถลงมือทำคนเดียวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ	- ความตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหา และก้าวผ่านสถานการณ์ที่ยากลำบาก - สามารถแก้ไขปัญหา โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

จากตาราง 1 การสังเคราะห์หลักการทรงงาน 23 ข้อ โดยผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์หลักการทรงงาน 23 ข้อ ของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จนได้แนวคิดที่สังเคราะห์จากหลักการทรงงาน เพื่อนำไปบูรณาการกับแนวคิดกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา เพื่อพัฒนาเป็นสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ต่อไป

2. แนวคิดการประเมินสมรรถนะครู

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะเริ่มจากการนำเสนอบทความทางวิชาการของเดวิด แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เมื่อปี ค.ศ.1960 ซึ่งกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของบุคคล (Excellent performer) ในองค์กรกับระดับทักษะ ความรู้ ความสามารถ โดยกล่าวว่า การวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพยังไม่เหมาะสมในการทำนายความสามารถหรือสมรรถนะของบุคคลได้เพราะไม่ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงออกมา (สฐี บุรณะแพทย์, 2557, หน้า 9) นอกจากนี้ เดวิด แมคเคลแลนด์ ยังได้อธิบายอีกว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Other Characteristics) และเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันเบื้องต้น (Motives) อุปนิสัย (Traits) ภาพลักษณ์ภายใน (Self - image) และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social role) ที่แตกต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการทำงานแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ของสำนักงานข้าราชการพลเรือน ที่ส่งเสริมให้สนับสนุนให้ส่วนราชการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Standard for success) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ

2.1 ความหมายของสมรรถนะ

มีนักวิชาการ นักการศึกษา และนักจิตวิทยาจำนวนมากได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ อย่างหลากหลาย ดังนี้

David C. McClelland (1973) นักจิตวิทยาชาวอเมริกา ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มแนวคิด สมรรถนะ โดยให้ความหมายของสมรรถนะว่า “สมรรถนะ” หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ ภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้บุคคลเหล่านั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือเป็นไปตามเกณฑ์ โดยเกิดจากองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน คือ ทักษะ ความรู้ ทัศนคติ บุคลิกประจำตัว และแรงจูงใจ ซึ่งทั้งหมดนี้จะก่อให้เกิดสมรรถนะ

Lyle M. Spencer (1993) ให้ความหมายว่า “สมรรถนะ” เป็นคุณลักษณะของบุคคล ที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ต่อความมีประสิทธิภาพของเกณฑ์ที่ใช้ หรือการปฏิบัติงานที่ได้ผลการ ทำงานที่ดีขึ้นกว่าเดิม

ขจรศักดิ์ ศิริมัย (2562) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึงคุณลักษณะความสามารถของ บุคคลที่แสดงออกมาในเชิงพฤติกรรม ที่ส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงานหรือกระทำการต่าง ๆ ได้ตาม มาตรฐานและส่งผลให้องค์กรดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ ประสบความสำเร็จและ บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่น ๆ ที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่น ๆ ในองค์กร

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า สมรรถนะ ว่าหมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถ ทักษะและ คุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่โดดเด่นในองค์กรได้

สำนักพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2559) ให้ความหมายของ สมรรถนะว่า “สมรรถนะ” หมายถึง พฤติกรรมซึ่งเกิดจากการรวมความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) คุณลักษณะ (Character) ทัศนคติ (Attitude) และแรงจูงใจ (Motivation) ของบุคคล และส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่น

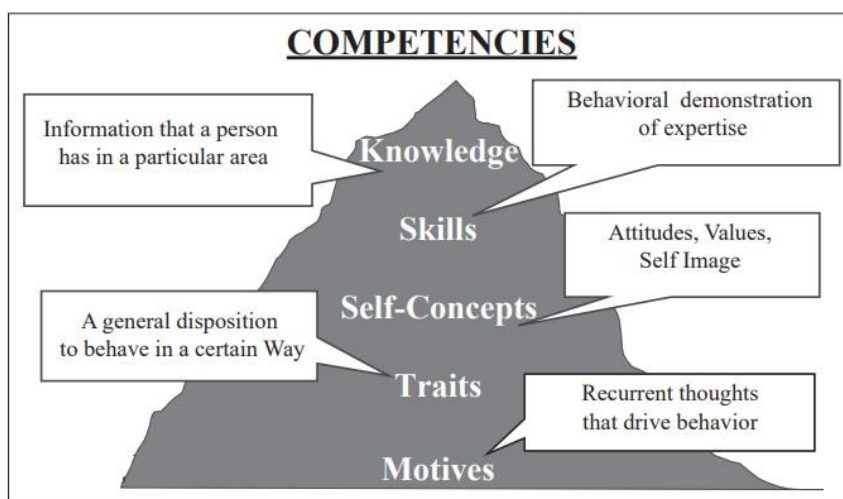
ทัศนพงศ์ จารุเมธีพงศ์ (2556) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะ ว่าเป็นคุณลักษณะเชิง พฤติกรรมในการทำงานที่มาจาก ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) แรงจูงใจ (Motive) คุณลักษณะของบุคคล (Trait) และแนวคิดของตนเอง (Self - Concept) ของบุคคลนั้นที่จะส่งผล ต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล

จากการศึกษาความหมายของสมรรถนะจากนักวิชาการ นักจิตวิทยา ทั้งในและ ต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่า “สมรรถนะ” หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่แสดงออกในเชิง พฤติกรรม โดยสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงาน หรือทำสิ่งต่าง ๆ ได้ และบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนด

2.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ

ตามแนวคิดของเดวิด แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland) ได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้ (สุธิ บุรณะแพทย์, 2557, หน้า 11)

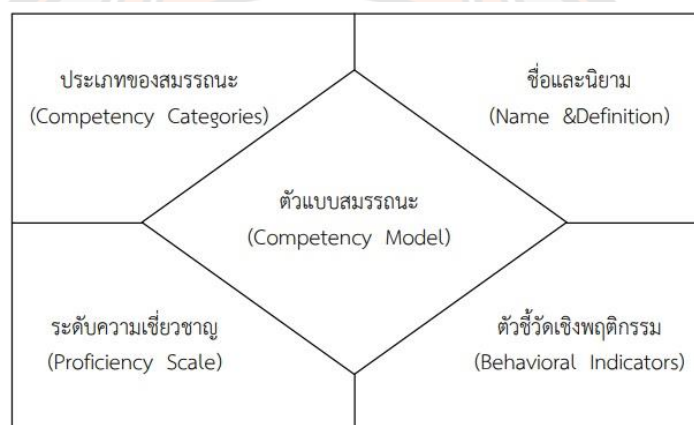
- 1) ความรู้ (Knowledge) คือความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น
- 2) ทักษะ (Skill) คือสิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว
- 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self - concept) คือเจตคติค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น
- 4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
- 5) แรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น



ภาพ 3 องค์ประกอบของสมรรถนะ (David C. McClelland, 1973)

นอกจากนี้ อรุมา รุ่งเรืองวณิชกุล (2556) ยังแบ่งสมรรถนะในลักษณะของการรับรู้ของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ด้านสติปัญญา (Cognitive) เป็นสมรรถนะในการรับรู้ทางการเรียน เซาว์ปัญญาและการแสดงออกในชั้นเรียน
 - 2) ด้านสังคม (Social) เป็นสมรรถนะที่รับรู้เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกับบุคคลอื่นๆ หรือกลุ่มเพื่อน
 - 3) ด้านกายภาพ (Physical) เป็นสมรรถนะในการรับรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ปฏิบัติ
 - 4) ด้านการเห็นคุณค่าของตนเอง (Self - Worth) เป็นสมรรถนะเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าตนเองจากการประเมินตนเอง
- ชูชัย สมितिไกร (2552) ได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะออกเป็น 5 ด้าน ดังแสดงในภาพ 4



ภาพ 4 องค์ประกอบของสมรรถนะ (ชูชัย สมितिไกร, 2552)

- 1) ตัวแบบสมรรถนะ (Competency Model) เป็นกรอบแนวคิดที่จะแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยง และเหตุผลของการจัดทำระบบสมรรถนะของหน่วยงาน ซึ่งจะเริ่มจากการนำเอา วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กรและปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นตัวตั้งเพื่อนำไปเป็นหลักในการพิจารณา เพื่อให้ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์และเป้าหมายดังกล่าว
- 2) ประเภทของสมรรถนะ (Competency Categories) ประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ประเภท ได้แก่ สมรรถนะหลัก สมรรถนะตามสายงาน และสมรรถนะตามบทบาท
- 3) ชื่อและนิยามของสมรรถนะ (Competency Name and Definition) สมรรถนะแต่ละด้านจะต้องมีชื่อเรียก และคำนิยามหรือความหมายที่ชัดเจน เพื่อที่จะสื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน

4) ระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency Scale) คือระดับความสามารถ หรือระดับพฤติกรรมของสมรรถนะในแต่ละด้าน ซึ่งจะนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดว่าบุคลากรในองค์กรจะต้องมีความเชี่ยวชาญในสมรรถนะแต่ละด้านมากน้อยเพียงไร ซึ่งโดยทั่วไปจะกำหนดระดับของพฤติกรรมไว้ 4 - 6 ระดับ

5) ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม (Behavioral Indicators) คือสิ่งที่บ่งบอกว่าบุคลากรแต่ละคนมีระดับของเชี่ยวชาญหรือระดับของพฤติกรรมอยู่ในระดับที่ต้องการหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะครู ซึ่งประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้

สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ

สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation)

สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service mind)

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self - Development)

สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team work)

สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's ethic and integrity)

สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ

สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management)

สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student development)

สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom management)

สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom research)

สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher leadership)

สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative for Learning Management)

2.3 การประเมินสมรรถนะครู

กระบวนการในการประเมินสมรรถนะ (Competency) ตั้งอยู่บนสมมุติฐานเรื่อง “Job Person Matching” ยิ่งองค์กรสามารถหาบุคลากรที่เหมาะสมกับงานเท่าไร ผลงานของบุคลากรผู้นั้นก็จะยิ่งดีขึ้นเท่านั้นการที่บุคลากรมีผลงานดีนั้นไม่เพียงแต่ส่งผลต่อผลงานขององค์กร แต่ยังส่งผลให้

บุคลากรมีความสุขในการทำงานมากยิ่งขึ้นด้วยการประเมินผลสมรรถนะที่สามารถหาความเหมาะสมระหว่างศักยภาพของคนกับสิ่งทำงานต้องการอย่างถูกต้อง โดยขึ้นอยู่กับ 1) มีต้นแบบสมรรถนะที่ถูกต้องและเหมาะสมในแต่ละสายงาน 2) มีเครื่องมือและกระบวนการที่เหมาะสมในการประเมินสมรรถนะและความสามารถ และ 3) ผู้ประเมินดำเนินการประเมินด้วยความโปร่งใสและยุติธรรม โดยอาศัยความเข้าใจในต้นแบบสมรรถนะวิธีการในการใช้เครื่องมือและกระบวนการในการประเมินที่ถูกต้อง (ทัศนพงศ์ จารุเมธิพงศ์, 2556, หน้า 21)

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547, หน้า 35 – 36) กล่าวถึงวิธีการหรือเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ประเมินสมรรถนะมีหลายวิธี ดังนี้

1) ข้อมูลประวัติการทำงาน (Biographical Data) จะช่วยในการประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถได้ว่าบุคคลนั้นเคยปฏิบัติงานในมาบ้าง

2) ระเบียบพนักงาน (Employee Record) เป็นการรวบรวมประวัติพนักงานรวมถึงคุณสมบัติบางประการ ซึ่งช่วยให้เห็นลักษณะนิสัยในการทำงานบางอย่างของพนักงานได้ บางองค์กรอาจรวมผลการปฏิบัติงานไว้ด้วย

3) การประเมินผลการประเมินปฏิบัติงาน (Performance Appraisal) ผลการปฏิบัติงานแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ 1) ผลการปฏิบัติงานในเนื้องาน (Task Performance) จะเกี่ยวข้องกับทักษะ ความรู้และความสามารถ และ 2) พฤติกรรมนอกเหนือจากหน้าที่ (Contextual Performance) คือ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร เช่น ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งการประเมินลักษณะนี้จะมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพมากกว่า แต่การประเมินสมรรถนะจากผลการปฏิบัติงานนี้ควรทำอย่างระมัดระวัง เนื่องจากยังมีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน นั่นคือ แรงจูงใจ ถึงแม้ว่าบุคลากรจะมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ แต่หากขาดแรงจูงใจก็อาจทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่ได้

4) การสัมภาษณ์งาน (Interview) ทำให้ได้ข้อมูลมากพอสมควร แต่ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความตรง (Validity) ของการสัมภาษณ์ด้วย เช่น ประเภทการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ เป็นต้น

5) Assessment Center เป็นการรวบรวมเทคนิคทางจิตวิทยาหลายอย่างเข้าด้วยกัน จึงมักใช้ในการประเมินสมรรถนะของผู้บริหาร

6) การทดลองจัดการแฟ้มงาน (In – Basket Simulation) เป็นการจำลองสถานการณ์ในหน้าที่ของผู้จัดการ โดยมีทีมงานต่าง ๆ เสมือนงานจริง และให้ตัดสินใจสั่งการตามความคิดเห็น วิธีนี้ใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้บริหาร

7) แบบทดสอบบุคลิกภาพ (Personality Inventory) ใช้วัดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมกับงานและองค์กร แต่แบบทดสอบบุคลิกภาพมักมีข้อจำกัดทางวัฒนธรรมสูง ดังนั้นจึงต้องระมัดระวังในการใช้

8) แบบทดสอบเชาว์ปัญญา (Intelligence Test) และความถนัด (Aptitude Test) ซึ่งจะวัดเชาว์ปัญญาและความสามารถในด้านต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีความโดดเด่นไปคนละด้าน ดังนั้นจึงควรใช้บุคคลให้ตรงตามสมรรถนะที่แต่ละคนมีอยู่

9) การทดสอบความรู้ (Knowledge Test) เป็นการทดสอบความรู้ที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งงาน เน้นการวัดองค์ประกอบของสมรรถนะด้านความรู้ องค์กรสามารถสร้างเองได้หากมีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น แต่ต้องคำนึงถึงมาตรฐานของข้อสอบด้วย

10) การทดสอบการปฏิบัติงาน (Work Sample) เป็นการสุ่มตัวอย่างงานที่ตำแหน่งนั้นมีหน้าที่รับผิดชอบมาให้บุคคลปฏิบัติ มีข้อดีคือ ความตรงเชิงพยากรณ์ค่อนข้างดี แต่ข้อจำกัดคือ จะไม่ทราบศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวบุคคล เนื่องจากวัดเฉพาะสิ่งที่สามารถกระทำได้ในตำแหน่งงานนั้น ๆ โดยเฉพาะหากมีการเปลี่ยนแปลงงานที่ปฏิบัติอยู่ บุคคลนั้นอาจจะไม่สามารถปรับตัวหรือเปลี่ยนแปลงได้

11) การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลแบบ 360 องศา (360 Degree Feedback) เป็นการประเมินจากรอบด้านโดยอาศัยผู้เกี่ยวข้อง ที่รู้เห็นการปฏิบัติงานของบุคคลในตำแหน่งเป้าหมาย ได้แก่ จากผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ลูกค้า การประเมินตนเอง เป็นต้น ข้อดีคือ ทำให้ได้มุมมองที่แตกต่างและครอบคลุม นอกจากนั้นการประเมิน 360 องศา จะมุ่งวัดการรับรู้ของผู้ประเมินต่อคุณลักษณะความเป็นบุคคลและกระบวนการหรือพฤติกรรมการทำงานได้ดีกว่าการประเมินผลผลิต และมีความยุติธรรมมากกว่าการประเมินจากแหล่งเดียว

12) การสังเกตพฤติกรรม (Behavior Observation) เป็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล ในบางสถานการณ์การสังเกตเพื่อประเมินพฤติกรรมนั้น ผู้สังเกตหรือผู้ประเมินจะต้องกระทำด้วยความซื่อตรง และจะต้องมีความใกล้ชิดเพียงพอที่จะสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่ถูกประเมินได้

การประเมินสมรรถนะได้ถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายตามองค์กร และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งแต่ละหน่วยงานได้มีการพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะที่แตกต่างกันไปให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ ดังเช่น การประเมินสมรรถนะครู เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้มีการกำหนดรูปแบบการประเมินสมรรถนะครู โดยระบุไว้ว่าเป็นการประเมินการปฏิบัติงานของครูในสังกัด และใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดกรอบการพัฒนาสมรรถนะครูตามนโยบายการพัฒนาครูทั้งระบบ โดยอาศัยแนวคิดของ David C. McClelland (1973) ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self – concept) คุณลักษณะ (Trait) และแรงจูงใจ (Motive) ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Standard for success) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ โดยสมรรถนะที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก (Core competency) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ

สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้หน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง

สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service mind) หมายถึง ความตั้งใจและความเต็มใจในการบริการ และการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self - Development) หมายถึง การศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน

สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team work) หมายถึง การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างและดำรงสัมพันธภาพของสมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's ethic and integrity) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู

สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ

สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม

เทคโนโลยี และการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student development) หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้มีคุณภาพ

สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom management) หมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน

สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom research) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างเป็นระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ห้องครหรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher leadership) หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative for Learning Management) หมายถึง การประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู

วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาวิทยาการ การฝึกฝน การอบรมให้เกิดความชำนาญ มีระเบียบวินัย มีจรรยาบรรณวิชาชีพและมีองค์กรควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูจะต้องมีคุณลักษณะ และมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันออกไปจากผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ๆ เพราะวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ต้องรับภาระสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศ

แนวทางการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตามตามมาตรฐานวิชาชีพครู

ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู พ.ศ. 2563 กำหนดให้มีการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยกำหนดให้มีองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การจัดการเรียนรู้ (2) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และ (3) การปฏิบัติหน้าที่ครู และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และกำหนดให้มีผู้ประเมินสำหรับผู้รับการประเมินที่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างศึกษา ในหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา หรือเทียบเท่าที่คุรุสภารับรอง ประกอบด้วย บุคลากรของสถาบันการศึกษา และสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ มีบุคลากรอื่นเป็นผู้ประเมินร่วมด้วย ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ผู้ประเมินสำหรับผู้รับการประเมินที่เป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาอื่น ที่คุรุสภารับรองความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่คุรุสภากำหนด หรือผ่านการรับรองคุณวุฒิการศึกษา เพื่อการประกอบวิชาชีพครู ประกอบด้วย บุคลากรของสถานศึกษาที่ผู้รับการประเมินปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษานั้น และบุคลากรอื่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งให้ผู้ประเมินดำเนินการประเมินตามรายละเอียดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเครื่องมือประเมินที่คณะกรรมการกำหนด และให้รายงานผลการประเมินต่อเลขาธิการคุรุสภาตามแนวทางที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด

คุรุสภาได้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเครื่องมือประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยยึดหลักการ ดังนี้ (คุรุสภา, 2563, หน้า 3)

1) การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเครื่องมือประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2562 อันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน โดยยึดถือความเชี่ยวชาญ ในการประเมินของสถาบันอุดมศึกษา และต้องไม่สร้างภาระให้กับสถาบันอุดมศึกษามากเกินไป

2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู ให้ใช้แบบประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยให้คะแนนแบบรูบริก (Scoring Rubrics) 5 ระดับ และให้ระดับคุณภาพ 3 เป็นระดับคุณภาพขั้นต่ำ

3) กำหนดให้มีการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู จำนวน 3 ครั้ง ในภาคเรียนที่นิสิตนักศึกษาไปปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ครั้งสุดท้ายตามหลักสูตร

4) ผู้ประเมินแต่ละท่านสามารถประเมินต่างเวลาตามช่วงเวลาที่กำหนด โดยน้ำหนักการประเมิน ของแต่ละท่านกำหนดให้สอดคล้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ประเมินกับผู้รับการประเมิน และความสามารถให้ข้อมูลตามสภาพจริง

องค์ประกอบของกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู

คุรุสภา (2563, หน้า 6) กำหนดองค์ประกอบของกรอบสมรรถนะการประเมิน ประกอบด้วย การประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ตามมาตรฐานด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู 3 ด้าน ดังนี้

1) การจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ การวัดและประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน การวิจัยและการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยประกอบด้วยสมรรถนะย่อย ดังนี้

1.1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.2) บูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญาผู้คิด และมีความเป็นนวัตกรรม

1.3) จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน โดยตระหนักถึงสุขภาวะของผู้เรียน

1.4) ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตามศักยภาพ สามารถรายงานผลการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

1.5) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.6) ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาชีพ

2) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์วางแผน สร้างเครือข่าย ร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน ในการพัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยประกอบด้วยสมรรถนะย่อย ดังนี้

2.1) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน

2.3) ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม

2.4) ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3) การปฏิบัติหน้าที่ครู และจรรยาบรรณของวิชาชีพ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ครู มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจรรยาบรรณต่อตนเอง วิชาชีพ ผู้รับบริการ ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และสังคม โดยประกอบด้วยสมรรถนะย่อย ดังนี้

- 3.1) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู
- 3.2) ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับ ความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล
- 3.3) สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม
- 3.4) พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ทันทสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 3.5) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
- 3.6) จรรยาบรรณต่อตนเอง
- 3.7) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
- 3.8) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
- 3.9) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- 3.10) จรรยาบรรณต่อสังคม
- เกณฑ์การประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู
- 1) การกำหนดระดับคุณภาพของพฤติกรรมบ่งชี้
- การกำหนดระดับคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ระดับ ดังนี้
- ระดับคุณภาพ 1 มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน หมายถึง ต่ำกว่ามาตรฐาน
- ระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
- ระดับคุณภาพ 2 มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน หมายถึง ต่ำกว่ามาตรฐาน
- ระดับควรปรับปรุง
- ระดับคุณภาพ 3 มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน หมายถึง มาตรฐานขั้นต่ำ
- ระดับคุณภาพ 4 มีค่าคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน หมายถึง สูงกว่ามาตรฐาน
- ระดับดี
- ระดับคุณภาพ 5 มีค่าคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน หมายถึง สูงกว่ามาตรฐาน
- ระดับดีมาก
- 2) เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ดังนี้
- | | |
|---------------------------|----------------------------|
| คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 | ผ่านมาตรฐาน ระดับดีมาก |
| คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 | ผ่านมาตรฐาน ระดับดี |
| คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 3.49 | ผ่านมาตรฐาน |
| คะแนนเฉลี่ย น้อยกว่า 3.00 | ไม่ผ่านมาตรฐาน ควรปรับปรุง |

โดยหากผู้รับการประเมิน ได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.00 คะแนน จะถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน

จากการศึกษาเอกสารประกอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ที่ครูสภาจัดทำขึ้น ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดของการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน เป็นกรอบในการพัฒนาสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยนำไปบูรณาการร่วมกับหลักการทรงงาน ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดได้ในตาราง 1 เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ต่อไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน

3.1 ความหมายของรูปแบบการประเมิน

โมเดลหรือรูปแบบการประเมินเป็นแนวทางรูปธรรมตามสภาพจริงที่ถ่ายโยงระบบความสัมพันธ์มาจากแนวคิดเชิงทฤษฎีการประเมินสู่แผนการปฏิบัติทางการประเมิน รูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบจึงมีที่มาจากพื้นฐานทางปรัชญาและแนวคิดเชิงทฤษฎีที่แตกต่างกัน นักประเมินจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงรากฐานของแต่ละรูปแบบ เพื่อจะได้เลือกใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือทำการพัฒนารูปแบบใหม่ขึ้นมาใช้ได้อย่างเหมาะสม (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554, หน้า 103)

โมเดล (Model) หรือ รูปแบบ สามารถนำมาใช้ในความหมายที่แตกต่างกัน เช่น แบบจำลองของจริง ตัวแบบที่ใช้เป็นแบบอย่าง รูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล สัญลักษณ์ และหลักการของระบบ และแบบแผนตัวอย่างของการดำเนินงานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ในระบบ มีนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศหลายท่าน ได้ให้นิยาม หรือความหมายของ “รูปแบบการประเมิน” ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2537, หน้า 2) ได้สรุปความหมายของรูปแบบหรือโมเดลการประเมินว่า “รูปแบบ หรือโมเดลการประเมิน” หมายถึง สมภาพ (Isomorphism) ระหว่างแบบจำลองที่มนุษย์สร้างขึ้นกับวัตถุหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงตามสภาพ โมเดลต้องมีโครงสร้างเป็นแบบเดียวกันกับวัตถุต้นแบบมีรายละเอียดขององค์ประกอบสำคัญครบถ้วนตามวัตถุต้นแบบ แต่อาจมีขนาดเล็กลงหรือใหญ่กว่าวัตถุต้นแบบเพื่อความสะดวกในการศึกษา โมเดลที่สร้างขึ้นอาจเป็นโมเดลรูปทรง (iconic model) ครอบคลุมมิติตามต้นแบบ หรือเป็นโมเดลแผนภาพคล้าย (analog model) แสดงแผนผังการทำงานตามวัตถุต้นแบบ หรือเป็นโมเดลสัญลักษณ์ (Symbolic model) ในรูปสูตรหรือสมการทางคณิตศาสตร์

เช่นเดียวกันกับ รัตนะ บัวสนธ์ (2550, หน้า 25) ได้สรุปความหมายของรูปแบบการประเมินไว้ว่า “รูปแบบการประเมิน” คือการถ่ายทอดแบบหรือภาพจำลองตามทฤษฎีการประเมิน ซึ่งจะแสดงถึงความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบระหว่างส่วนหรือสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน รูปแบบการประเมินจึงไม่ใช่รายละเอียดหรือสิ่งที่สมบูรณ์เป็นจริงเกี่ยวกับการประเมิน หากแต่รูปแบบการประเมินจะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินได้อย่างเป็นระบบ

นักทฤษฎีการประเมินมีปรัชญาการประเมินที่แตกต่างกัน พื้นฐานความแตกต่างที่สำคัญอยู่ที่ข้อตกลงเบื้องต้นของการประเมิน กับมาตรการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน ทำให้มีการสร้างโมเดล/รูปแบบการประเมิน หรือแนวทางการประเมินในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

จากการสังเคราะห์ความหมายของรูปแบบการประเมินจากนักวิชาการและนักประเมินได้ให้ความหมายของ “รูปแบบการประเมิน” ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของรูปแบบการประเมิน คือการแสดงผลแผนผัง รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน จะช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน

ข้อตกลงเบื้องต้นของการประเมินที่สำคัญ ได้แก่ ข้อตกลงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน หรือ “ประเมินทำไม?” โดยสามารถจัดเป็นกลุ่มแนวคิดที่สำคัญ 2 ชั้น คือ การประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision oriented Evaluation) กับการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Value oriented Evaluation) ซึ่งมีความแตกต่างกันด้านนิยามของการประเมิน บทบาทนักประเมิน และผู้รับผิดชอบในการตัดสินคุณค่า สำหรับมาตรการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งที่ประเมินที่สำคัญ ได้แก่ วิธีการประเมิน หรือ “ประเมินอย่างไร?” โดยสามารถจัดเป็นแนวคิดที่สำคัญ 2 ชั้น คือ วิธีเชิงระบบ (Systematic Approach) กับวิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Approach) ซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านที่มาของวิธีการ การมองคุณค่า เครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล (ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2554, หน้า 103 - 104)

1.1.1 การประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision - oriented Evaluation) การประเมินที่เน้นการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางการบริหาร มีแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการประเมิน ดังนี้

1) ความหมายของการประเมิน

การประเมิน เป็นกระบวนการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารในการตัดสินคุณค่าของสิ่งหรือเหตุการณ์นั้น ๆ นักทฤษฎีการประเมินที่มีความเชื่อในแนวทางนี้ ได้แก่

ไทเลอร์ (Tyler, 1950) กล่าวว่า การประเมินเป็นการเปรียบเทียบระหว่าง “สิ่งที่เป็นจริง” (What is) กับ “สิ่งที่ควรเป็น” (What should be) และการใช้ข้อมูลความไม่สอดคล้องเป็นหลักในการตัดสินใจสรุปผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

โพรวัส (Provus, 1971) กล่าวว่า การประเมินเป็นการเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติตามที่วางแผน กับการปฏิบัติที่เป็นจริง และผลลัพธ์ที่คาดหวังกับแผนกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ความสอดคล้อง/ความไม่สอดคล้องที่เกิดขึ้นแสดงถึงข้อดี/ข้อเสียของโครงการ

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) กล่าวว่า การประเมินเป็นการกำหนดปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูล และเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

2) บทบาทของนักประเมิน

บทบาทที่สำคัญของนักประเมิน คือการตอบสนองความต้องการสารสนเทศของผู้บริหาร โดยขึ้นอยู่กับผู้บริหารในการกำหนดบริบทของการตัดสินใจ และเกณฑ์การตัดสินใจความสำเร็จของโครงการ สตัฟเฟิลบีม และสแตค (Stake, 1976) ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า นักประเมินไม่ควรเข้าไปมีส่วนในกระบวนการตัดสินใจทางการบริหาร เพราะจะทำให้เสียความเป็นกลางในการประเมิน ฉะนั้นผู้ประเมินควรมีบทบาทเพียงเสนอสารสนเทศจากผู้เกี่ยวข้องรอบด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

3) ผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจคุณค่า

ผู้บริหารควรเป็นผู้ตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มีประเมิน โดยอาศัยสารสนเทศที่ได้รับจากการประเมิน เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่จะต้องตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม จึงควรตัดสินใจคุณค่าของสิ่งเหล่านั้นด้วยตนเอง

1.1.2 การประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่า (Value – oriented Evaluation) การประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มีประเมิน มีแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการประเมิน ดังนี้

1) ความหมายของการประเมิน

การประเมินเป็นกระบวนการที่นักประเมินตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มีประเมิน นักทฤษฎีการประเมินที่มีความเชื่อแน่วนี้ ได้แก่ Scriven (1967), Worthen and Sanders (1973), House (1978), Cooley and Lohnes (1976), Guba and Lincoln (1981) เป็นต้น

2) บทบาทของนักประเมิน

สคริฟเวน (Scriven, 1976) กล่าวว่า บทบาทที่สำคัญที่สุดของนักประเมินคือการตัดสินใจคุณค่า ถ้านักประเมินไม่ได้มีส่วนในกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มีประเมิน ถือว่ายังไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ Scriven ยังเน้นว่า ต้องตัดสินใจคุณค่าที่แท้จริงทั้งหมด ไม่เพียงแต่คุณค่าของผลที่คาดหวังไว้เท่านั้น แต่จะต้องครอบคลุมถึงคุณค่าของผลที่มีได้คาดหวังด้วย

3) ผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจคุณค่า

Scriven (1967) และ Cooley & Lohnes (1976) ต่างเสนอแนวคิดที่ไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่านักบริหารมีความสามารถเหนือกว่าของนักบริหารในทางปฏิบัติทั่ว ๆ ไป มักจะมีแรงกดดันทั้งภายนอกและภายใน ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง จึงอาจจะเลยประเด็นสำคัญของการประเมินในบางประเด็นได้ ดังนั้น ถ้าปล่อยให้ผู้บริหารใช้อำนาจในการประเมินและสั่งการ อาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดี นอกจากนี้ House (1978) ได้วิจารณ์ว่า แนวทางของ Decision – oriented evaluation เป็นความคิดของพวกอนุรักษนิยมที่พยายามรักษาสถานะการเดิมมากกว่าที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ จึงทำให้การประเมินสนองต่อตามความต้องการของผู้บริหาร แต่ไม่สนองต่อความต้องการที่แท้จริงของสังคม

1.1.3 วิธีเชิงระบบ (Systematic approach) นักทฤษฎีการประเมินที่ยึดมาตรฐานเข้าถึงคุณค่าและเกณฑ์ตัดสินคุณค่าตามแนวคิดปรัชญาปรนัยนิยม (Objectivism) จะมีความเชื่อว่าวิธีเชิงระบบเป็นวิธีที่เหมาะสมในการประเมิน นักทฤษฎีการประเมินในกลุ่มนี้พยายามเสนอโมเดล/รูปแบบการประเมินที่แสดงถึงการวางแผนการดำเนินงาน และวิธีการดำเนินงานอย่างชัดเจน รัดกุม และเป็นระบบ สนับสนุนการใช้เครื่องมือที่ได้มาตรฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล พยายามควบคุมสถานการณ์และตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลกระทบต่อผลการประเมิน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามแผนการที่กำหนด และสรุปผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานที่ประกาศไว้ล่วงหน้า

1.1.4 วิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic approach) นักทฤษฎีการประเมินที่ยึดมาตรฐานเข้าถึงคุณค่าและเกณฑ์ตัดสินคุณค่าตามแนวคิดปรัชญาอัตนัยนิยม (Subjectivism) จะมีความเชื่อว่าวิธีเชิงธรรมชาติเป็นวิธีที่เหมาะสมในการประเมิน นักทฤษฎีการประเมินในกลุ่มนี้พยายามเสนอโมเดล/รูปแบบการประเมินที่มีลักษณะการดำเนินงานที่ยืดหยุ่น สนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพธรรมชาติ โดยเน้นการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง พยายามวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยหลักการเชื่อมโยงเหตุผล การสังเกตและการวิเคราะห์เบื้องต้นจะนำไปสู่การสังเกตและวิเคราะห์ในขั้นลึก ๆ ถัดไป จนได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่ประเมินโดยอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นเกณฑ์ที่สำคัญในการสรุปผล

นอกจากนี้ รัตนะ บัวสนธ์ (2550, หน้า 40 - 42) ยังได้แบ่งประเภทของการประเมินโครงการ ออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ ตามเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง ดังนี้

1. แบ่งตามวัตถุประสงค์การประเมิน และช่วงเวลาของโครงการ หากแบ่งตามเกณฑ์นี้ การประเมินจะแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.1 ประเมินก่อนดำเนินโครงการหรือก่อนนำโครงการไปใช้ (Pre-evaluation or Ex-ante evaluation program) ซึ่งเป็นการประเมินโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยในการตัดสินใจนำโครงการไปใช้ ซึ่งการประเมินลักษณะดังกล่าวนี้เป็นการศึกษาว่าโครงการที่จะดำเนินการหรือกำลัง

ดำเนินการนั้นมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันหรือชุมชนหรือไม่ และตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพียงใด

1.2 ประเมินขณะดำเนินโครงการ (Formative, Process, on-going or monitoring evaluation program) เป็นการประเมินโครงการในขณะที่กำลังดำเนินการอยู่ยังไม่แล้วเสร็จ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานโครงการ หรือประเมินเพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานของโครงการให้เป็นไปตามที่กำหนด

1.3 ประเมินสิ้นสุดโครงการ (post or summary evaluation program) เป็นการประเมินเมื่อโครงการได้ดำเนินการมาครบตามระยะเวลาที่กำหนดออกแบบไว้ โดยมุ่งพิจารณาผลสำเร็จของโครงการเป็นหลัก

2. แบ่งตามเป้าหมายที่ยึด

หากแบ่งเช่นนี้ การประเมินจะแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การประเมินที่ยึดเป้าหมายของโครงการเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบกับผลสำเร็จของโครงการ ซึ่งเรียกว่า การประเมินแบบอิงเป้าหมาย (goal-base evaluation) และ 2) การประเมินที่ไม่ยึดหรือเป็นอิสระจากเป้าหมาย (goal free evaluation) โดยการประเมินดังกล่าวนี้จะพิจารณาจากผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากโครงการ แม้ว่าผลดังกล่าวนั้นจะเป็นหรือไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการก็ตาม

3. แบ่งตามปรัชญาหรือความเชื่อพื้นฐาน

การแบ่งในลักษณะนี้จะอาศัยพื้นฐานทางปรัชญาหรือความเชื่อเกี่ยวกับความจริงของคุณค่า และวิธีการเข้าถึงความจริงของคุณค่าในการประเมิน โดยแบ่งประเภทการประเมินออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) การประเมินตามวิธีการเชิงระบบหรือแบบปรนัยนิยม และ 2) การประเมินตามวิธีเชิงธรรมชาติหรือแบบอัตนัยนิยม

4. แบ่งตามผู้ประเมินหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบทำการประเมิน โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

4.1 การประเมินภายใน (internal evaluation)

4.2 การประเมินภายนอก (external evaluation)

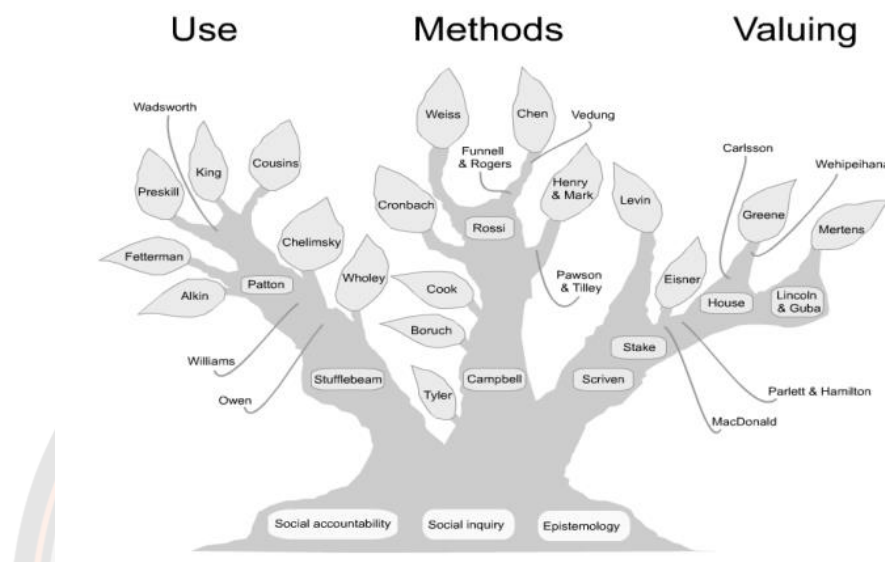
5. แบ่งตามวิธีการและลักษณะข้อมูลที่มุ่งประเมิน โดยแบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

5.1 การประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative evaluation)

5.2 การประเมินเชิงปริมาณ (Quantitative evaluation)

5.3 การประเมินแบบผสมผสาน (Mixed-method evaluation)

Marvin C. Alkin (2013) ได้เสนอรูปแบบและแนวทางการประเมินจากมุมมองและแนวคิดของนักวิจัยและนักประเมินที่มีชื่อเสียงหลาย ๆ ท่าน โดย Alkin ได้แบ่งแนวทางการประเมินออกเป็น 3 กลุ่ม ในรูปแบบของ “ต้นไม้แห่งการประเมิน” หรือ “Evaluation theory tree”



ภาพ 5 ต้นไม้แห่งการประเมิน (Evaluation theory tree) (Marvin C. Alkin, 2013, p.12)

โดยส่วนประกอบของต้นไม้แห่งการประเมิน ได้แก่ รากของการประเมิน อยู่บนฐานของหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (Social accountability) หลักการสืบเสาะแสวงหาความจริงทางสังคม (Social inquiry) และญาณวิทยา (Epistemology) ซึ่งเป็นศาสตร์/ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้ และได้จัดความรู้ทางการประเมินเป็นกิ่งก้านสาขาของต้นไม้โดยแบ่งเป็น การประเมินที่เน้นการนำไปใช้ประโยชน์ (use), การประเมินที่เน้นวิธีการ (Methods) และการประเมินที่เน้นด้านคุณค่า (valuing) โดยแต่ละกิ่งของต้นไม้ นั้น จะประกอบไปด้วยแนวคิด ทฤษฎีการประเมินของนักประเมินแต่ละท่าน ดังนี้ (Marvin C. Alkin, 2013)

1. การประเมินที่เน้นวิธีการ (Methods) เป็นการประเมินที่มุ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษา ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ให้ความสำคัญกับการออกแบบการทดลอง และควบคุมสิ่งที่ต้องการศึกษาอื่น ๆ พื้นฐานของทฤษฎีเหล่านี้มากมาจากการทำงานของโดนัลด์ แคมป์เบล (Campbell, 1957) ต่อมาได้มีนักประเมินอีกหลายท่านเริ่มประยุกต์ใช้ทฤษฎีของโดนัลด์ แคมป์เบลมากขึ้น ได้แก่ Cronbach's coefficient alpha ของครอนบราวน์, Theory – Driven Evaluation ของ Huey T. Chen เป็นต้น

2. การประเมินที่เน้นด้านคุณค่า (Valuing) เป็นการประเมินที่เน้นคุณค่าในเรื่องการประเมิน คือสิ่งที่มุ่งประเมิน (evaluated) เป็นสำคัญ และการตัดสินคุณค่าควรจะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่สามารถสังเกตได้ นักประเมินในกลุ่มนี้ ได้แก่ Responsive Evaluation ของ Robert E. Stake, Consumer - Oriented Evaluation ของ Michale Scriven เป็นต้น

3. การประเมินที่เน้นการนำไปใช้ประโยชน์ (Use) เป็นการประเมินที่เน้นในเรื่องของการวางแผนทางไปสู่การตัดสินผลที่ได้จากการประเมิน นักประเมินที่เป็นหลักในกลุ่มนี้ ได้แก่ Daniel L. Stufflebeam หรือที่รู้จักกันดีคือ “CIPP Model” นอกจากนี้ยังมี Utilization - Focused Evaluation (UFE) ของ Michael Patton, Empowerment Evaluation ของ David M. Fetterman เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theory – based Evaluation) เป็นวิธีวิทยาการประเมินที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีของโครงการ การประเมินเริ่มต้นจากการใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

4.1 ความหมายของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

Chen (1990), Bickman (1990) และ Rogers (2000) อ้างใน ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ได้เสนอโมเดลการประเมินแบบอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี (Theory – Driven Evaluation) โดยใช้ทฤษฎีโครงการ (Program Theory) เป็นเครื่องนำทางสำหรับตัดสินว่า โครงการนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ และปัจจัยใดเป็นสาเหตุของผลของโครงการที่เกิดขึ้น เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาโครงการในลักษณะนี้ต่อไป การประเมินตามแนวคิดนี้ เริ่มจากการใช้ตรรกศาสตร์ของโครงการ ด้วยการพัฒนาทฤษฎีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ มีความเที่ยงตรงภายใต้บริบทของโครงการ แนวคิดทางทฤษฎีจะช่วยเชื่อมโยงระหว่างปัจจัย กิจกรรมการดำเนินงาน และผลลัพธ์อันเป็นผลสำเร็จของโครงการ มีการระบุตัวแปรต้น และตัวแปรตาม พร้อมทั้งการเชื่อมโยงสาเหตุ ผลการประเมินทำให้ทราบปัจจัยต่างๆรวมทั้งกิจกรรมการดำเนินงาน นำไปสู่ผลลัพธ์ตามคำทำนายของทฤษฎีหรือไม่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นประสบผลสำเร็จเพียงใด และปัจจัยใดเป็นส่วนสำคัญต่อการเกิดผลสำเร็จ/ไม่สำเร็จนั้น ความเหมาะสมของการใช้รูปแบบการประเมินนี้ อยู่ที่ความสามารถในการสร้างทฤษฎีโครงการที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ถ้าทฤษฎีมีความสอดคล้องกับโครงการและบริบทของโครงการ ทฤษฎีนั้นจะช่วยนำทาง ทำให้สามารถตรวจสอบผลของโครงการได้อย่างน่าเชื่อถือ

Chen (1990) เป็นนักประเมินผู้บุกเบิกแนวคิด “ทฤษฎีโปรแกรม” ได้อธิบายถึงแนวคิดดังกล่าวนี้ว่า หัวใจสำคัญของการประเมินแบบอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี (Theory – Driven Evaluation) คือต้องมีการระบุประเด็นการประเมินที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการทดลอง

และผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมิน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะแนวคิดการประเมินดังกล่าวนี้จะให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

รัตนะ บัวสนธ์ (2550) กล่าวว่า การประเมินแบบอิงทฤษฎีโครงการมักเป็นการประเมินโดยมีพื้นฐานการดำเนินงานในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ได้แก่ การพัฒนาและตรวจสอบความตรงในทางทฤษฎีเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันว่าจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจนอย่างไรบ้าง หรือเป็นการทดลองนำร่องทางทฤษฎีภายใต้บริบทที่เฉพาะเจาะจงในการประเมินโครงการหนึ่ง ๆ จากพื้นฐานการดำเนินงานที่กล่าวมานี้ ทฤษฎีโครงการจะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับการพัฒนาองค์ความรู้ทางทฤษฎี การสร้างกรอบความคิดทางทฤษฎี การทดสอบสมมุติฐานและหลักการที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่แนวทางการค้นหาความรู้ของโครงการ ทฤษฎีโครงการที่มีประสิทธิภาพหรือมีความตรงจะช่วยให้นักประเมินสามารถตัดสินใจได้ว่า อะไรคือประเด็นคำถามที่สำคัญซึ่งนักประเมินควรจะต้องกำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การศึกษาค้นหาคำตอบที่จะนำมาใช้สำหรับการประเมินโครงการในครั้งถัดไป

ในขณะเดียวกัน อรุณี อ่อนสวัสดิ์ และยุพิน โภชนา (2553) กล่าวว่า การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน นั้น เริ่มต้นจาก 2 แนวทาง ได้แก่ 1) ทฤษฎีได้รับการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของทฤษฎีแล้วว่าโครงการประเภทนั้นหากดำเนินการในสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันจะก่อให้เกิดผลอย่างไร หรือ 2) ทฤษฎีที่ยังใช้อยู่ในขั้นตอนของการเกิดทฤษฎีภายใต้บริบทของการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่ง หากทฤษฎีได้มีการนำมาใช้ในการประเมินโครงการได้สำเร็จมากน้อยต่างกัน จึงเป็นเครื่องมือวัดความสามารถในการดำเนินการของแนวทางนั้น ๆ

วิทยา เกษาอาจ (2560) ได้นิยามการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theory – based Evaluation) ว่าเป็นวิธีการวิทยาการประเมินที่มีพื้นฐานเชิงทฤษฎีโครงการ เป็นการประเมินที่เริ่มต้นจากการใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การประเมินเงื่อนไขสิ่งที่สะท้อนข้อตกลงทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลของสมมุติฐานต่าง ๆ ในการประเมินใช้ทฤษฎีเป็นเครื่องมือช่วยให้นักประเมินตัดสินใจว่าอะไรคือคำถามตัวชี้วัดและนำมาใช้เชื่อมต่อระหว่างองค์ประกอบของโปรแกรมการประเมินควรใช้ในการหาค่าคุณค่าของทฤษฎี จุดประสงค์ของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ในการประเมินโครงการ คือ การกำหนดส่วนประกอบของโครงการโดยใช้ทฤษฎี และทำความเข้าใจถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ และหารูปแบบปรับปรุงการดำเนินโครงการ

เช่นเดียวกับ มยุรี เสือคำรณ (2558) ยังให้ความหมายของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน กล่าวว่า เป็นแนวคิดการประเมินที่มีหลากหลายแนวคิดและคำ ที่นักประเมินหรือนักวิชาการใช้ใกล้เคียงกัน เช่น ผลลัพธ์ที่เป็นอันดับชั้น (Outcomes hierarchies) ทฤษฎีของการกระทำ (Theory-of action) ทฤษฎีโปรแกรม (Program theory) และตรรกะโปรแกรม (Program logic) โดยการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานจะช่วยในการอธิบายผลของโครงการที่เกิดขึ้น ซึ่งเชื่อมต่อกับ

การประเมิน เป็นโมเดลที่สมเหตุสมผลและมีความเป็นไปได้ โดยแบ่งแนวทางการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน 2 แนวคิดหลัก ดังนี้

1) การประเมินความจริงเป็นแบบหนึ่งของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ซึ่งถูกพัฒนาโดย Pawson and Tilley (1997) โดยแนวคิดดังกล่าวนี้จะอธิบายการทำงานของตัวแทรกแซง (Intervention) ที่ขึ้นอยู่กับกลไกในบริบทที่มีความเฉพาะ ซึ่งกลไกจะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

2) แนวคิดทฤษฎีของการเปลี่ยนแปลง แนวคิดดังกล่าวนี้จะนำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงตัวแทรกแซงที่เฉพาะเจาะจงถูกนำไปสู่การทำงานและข้อตกลงเบื้องต้นหลังทฤษฎีข้อตกลงเหล่านี้นำไปสู่การกล่าวถึงคำถามประเมินแบบดั้งเดิม ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงมักจะถูกพัฒนาจากมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ

จากความหมายหรือนิยามที่นักวิชาการหลายๆท่านได้กล่าวมานั้น จึงสรุปได้ว่า “การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theory – based Evaluation)” คือ การประเมินที่มีแนวคิดพื้นฐานมาจาก “ทฤษฎีโปรแกรม” (Program theory) หมายถึง ข้อกำหนดของการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ผลกระทบสำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ต้องมีการระบุประเด็นการประเมินที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการทำงานและผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมิน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะแนวทางการประเมินดังกล่าวนี้จะให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

4.2 จุดประสงค์ของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

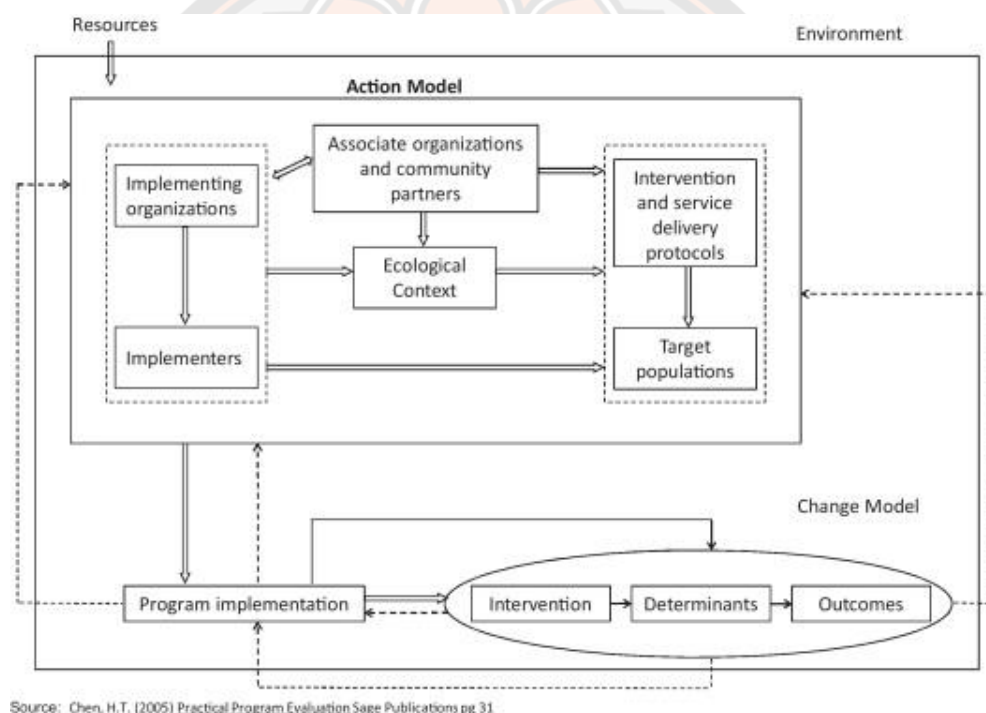
จุดประสงค์หลักของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้ (Stufflebeam, 2001 อ้างใน กรวิกา ฉินนานนท์, 2556)

- 1) เพื่อระบุถึงระดับความสอดคล้องระหว่างโครงการกับทฤษฎี
- 2) เพื่อทำความเข้าใจถึงเงื่อนไขที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว
- 3) เพื่อให้แนวทางในการปรับปรุง หรือพัฒนาโครงการ

โดยคำถามการประเมินจะได้มาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ โครงการดำเนินการได้สอดคล้องกับทฤษฎีที่เหมาะสมหรือไม่ โครงการผลิตผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้หรือไม่ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานได้รับการยืนยันหรือไม่ โครงการต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือไม่ โครงการมีความคุ้มค่าที่จะดำเนินการต่อและ/หรือเผยแพร่ต่อไปหรือไม่ และองค์ประกอบใดในโครงการที่มีความจำเป็นต่อความสำเร็จของโครงการ (Green and McAllister, 2002) คำถามเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ขึ้นอยู่กับการพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของทฤษฎีที่เหมาะสม

4.3 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

นักทฤษฎีโปรแกรมในช่วงแรก ได้แก่ Weiss (1997, 1998) และ Wholey (1979) ให้ความสนใจกับโมเดลเชิงเส้นในการอธิบายทฤษฎีโปรแกรม ในเวลาต่อมา Chen (2005) นักประเมินผู้บุกเบิกแนวคิดการประเมินแบบอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี (Theory – Driven Evaluation) ได้เสนอโมเดลที่ไม่เป็นโมเดลเชิงเส้นโดยเพิ่มมุมมองเชิงบริบท (Context) เนื้อหา (Comprehensive) และโปรแกรมเชิงระบบนิเวศ (Ecological program) ซึ่งเป็นการบูรณาการการคิดเชิงระบบโดยนำปัจจัยด้านบริบทและด้านอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการและผลลัพธ์ของโปรแกรมมาใช้ออกแบบสมมุติฐานในทฤษฎีโปรแกรม ดังแสดงในภาพ 6



ภาพ 6 Conceptual framework of Program theory

Chen (2005) กล่าวว่า การสร้างทฤษฎีโปรแกรม เป็นการอธิบายเหตุผลการทำงานของตัวแทรกแซง (Intervention) ที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ จากภาพ 5 คือการแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัย กิจกรรมการดำเนินงาน และผลผลิต ที่ได้รับมาจากองค์ประกอบของทฤษฎีโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ โมเดลการกระทำ (action model) โมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model) และตัวแทรกแซง (implementation) โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (Chen, 2005 อ้างใน Marvin C. Alkin, 2013: 117)

1) โมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model)

โมเดลการเปลี่ยนแปลงตามทฤษฎีโปรแกรม ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่ เป้าหมาย และผลลัพธ์ (Goal and outcomes) ตัวกำหนด (Determinants) และตัวแทรกแซง (Intervention)

1.1) เป้าหมายและผลลัพธ์ (Goal and outcomes) เป้าหมายของโปรแกรมจะสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่จะให้เกิดผลลัพธ์และสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับสมมุติฐานของโปรแกรม ซึ่งผลลัพธ์อาจมีได้ทั้งผลลัพธ์ระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น

1.2) ตัวกำหนด (Determinants) มีสมมุติฐานว่าการไปถึงเป้าหมายที่โปรแกรมต้องการนั้น ต้องมีการกำหนดกลไกที่มีอิทธิพลสามารถพัฒนาตัวแทรกแซงให้ตอบสนองกับความต้องการจำเป็นได้ ซึ่งจากสมมุติฐานนี้จะเห็นได้ว่า โปรแกรมในฐานะที่เป็นตัวแทรกแซงกระตุ้นการทำงานของกลไกให้มีอิทธิพลทำให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายของโปรแกรม หรืออาจก่อให้เกิดปัญหาต่อผลลัพธ์ที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโปรแกรม

1.3) ตัวแทรกแซง (Intervention) จะประกอบด้วยกิจกรรมเดียว หรือหลายกิจกรรมที่มีเป้าหมายโดยตรงที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในต้นสักระยะ ตัวแทรกแซงจึงเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงในโปรแกรม สมมุติฐานของตัวแทรกแซงกำหนดไว้ว่า การนำกิจกรรมไปปฏิบัติ อาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตัวกระทำและบรรลุเป้าหมายสูงสุด

2. โมเดลการกระทำ (Action model)

โมเดลการกระทำเป็นแผนงานเชิงระบบที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมบุคลากร ทรัพยากร สถานที่ และการสนับสนุนจากองค์กร เพื่อให้บรรลุตามความต้องการของกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง และการให้บริการ โมเดลมีลักษณะเป็นกิจกรรมหลักที่จำเป็นต้องทำให้บรรลุตามความสำเร็จ เช่น การสร้างความมั่นใจในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของโปรแกรม การคัดเลือกสมาชิกที่เหมาะสมในการเข้าร่วมโปรแกรมการแทรกแซง การจ้างและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่โปรแกรม เป็นต้น ดังนั้น โมเดลการกระทำจึงมีความสำคัญต่อโมเดลการเปลี่ยนแปลงที่เชื่อมต่อกับตัวแทรกแซงโดยการนำโปรแกรมแทรกแซงไปใช้ในการปฏิบัติ โมเดลการกระทำตามทฤษฎีโปรแกรม ประกอบด้วย ตัวแทรกแซงและโปรแกรมการส่งมอบบริการ การนำไปใช้ในองค์กร ผู้ดำเนินการ องค์กรที่เกี่ยวข้องและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บริบททางนิเวศวิทยา และประชากรเป้าหมาย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1) การนำไปใช้ในองค์กร (Implementing organization) โปรแกรมขึ้นอยู่กับการจัดสรรทรัพยากรขององค์กร เช่น การประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรม การรับสมัครสมาชิก การฝึกอบรม การสรรหาผู้ดำเนินการที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นต้น โปรแกรมจะถูกนำไปใช้ปฏิบัติได้ดั่งนั้นเกี่ยวข้องกับโครงสร้างขององค์กร ซึ่งต้องสร้างความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความสามารถที่จะนำไปใช้ได้ดีในองค์กร และองค์กรต้องมีกลยุทธ์ที่สนับสนุนการนำไปใช้ของโปรแกรม

2.2) ผู้ดำเนินการ (Program implementers) คือผู้รับผิดชอบส่งมอบบริการให้ลูกค้า คุณลักษณะของผู้ดำเนินโปรแกรม ประกอบด้วย คุณสมบัติ สมรรถนะ ความรับผิดชอบ ภาวะต่อหรือร้อน มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพของการให้บริการ สมรรถนะและความรับผิดชอบของผู้ดำเนินโปรแกรมมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพของการส่งตัวแทรกแซงให้ลูกค้า และประสิทธิภาพของโปรแกรมส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับสมรรถนะและความรับผิดชอบของผู้ดำเนินโปรแกรมด้วยเช่นกัน โมเดลการกระทำมีความสำคัญต่อโปรแกรมในการวางแผนเพื่อสร้างความมั่นใจโดยใช้กลยุทธ์พัฒนาสมรรถนะและความรับผิดชอบของผู้ดำเนินโปรแกรม เช่น การฝึกอบรม การกำกับติดตามหรือให้ข้อมูลย้อนกลับในการติดต่อสื่อสารและการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2.3) องค์กรที่เกี่ยวข้องหรือหุ้นส่วนชุมชน (Peer organization or Community partners) โปรแกรมต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างการนำปฏิบัติในองค์กรกับองค์กรอื่น ๆ ถ้าความร่วมมือเหล่านี้ไม่เกิดขึ้นจะทำให้การดำเนินงานของโปรแกรมได้รับอุปสรรค โมเดลการกระทำจะให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับหุ้นส่วนชุมชน

2.4) การส่งมอบบริการและโปรโตคอลการแทรกแซง (Intervention and service delivery protocols) โมเดลการเปลี่ยนแปลงของโปรแกรมจะสะท้อนแนวคิดนามธรรมและรูปธรรมเกี่ยวกับตัวแทรกแซงที่ถูกเปลี่ยนเป็นชุดกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม มีการจัดการ และนำมาใช้ในการปฏิบัติ โดยพื้นฐานแล้วการเปลี่ยนแปลงเกิดจากสิ่งจำเป็น 2 ประการ ได้แก่ 1) โปรโตคอลการแทรกแซง ซึ่งเป็นหลักสูตรหรือรายงานแสดงความก้าวหน้าที่มีเนื้อหาและกิจกรรมของตัวแทรกแซงหรือเป็นรายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์ และ 2) โปรโตคอลการส่งมอบบริการเป็นขั้นตอนเฉพาะในการส่งตัวแทรกแซงสู่ภาคสนาม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนการประมวลผลลูกค้า (Client processing delivery) (2) แรงงานเป็นผู้ดำเนินการให้บริการ (3) สถานที่ตั้ง เช่น สำนักงาน เป็นต้น และ (4) ช่องทางการติดต่อสื่อสาร เช่น การให้บริการแบบเผชิญหน้า โทรศัพท์ อีเมลล์ เป็นต้น

2.5) ระบบนิเวศวิทยา (Ecological context) เป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์กับโปรแกรม บางโปรแกรมมีความจำเป็นพิเศษต้องได้รับแรงสนับสนุนทางบริบท (Contextual support) หมายถึง การมีส่วนร่วมของการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมในการทำงานของโปรแกรม โปรแกรมส่วนใหญ่ได้รับการเอื้ออำนาจจากแรงสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมให้เกิดกระบวนการแทรกแซง

2.6) กลุ่มเป้าหมาย (Target group) เป็นบุคคลที่โปรแกรมสนใจให้ได้รับการบริการ สมมติฐานเกี่ยวกับประชากรเป้าหมาย มี 3 ประการ ได้แก่ (1) ความตรงของเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลที่มีความเหมาะสม (2) ความเป็นไปได้ของการติดต่อผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ และ (3) ความเต็มใจของลูกค้าที่สมัครเข้าร่วมโปรแกรม กรณีเกิดข้อจำกัดเรื่อง

ทรัพยากรซึ่งโปรแกรมไม่สามารถบริการให้กับประชากรเป้าหมายทุกคนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องสร้างความชัดเจนโดยกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้ที่จะเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเป็นเกณฑ์การรับสมาชิก นอกจากนี้โปรแกรมอาจไม่เกิดประสิทธิผลถ้ามีจัดมห้บริการให้กับประชากรเป้าหมายที่ไม่ใช่เป้าหมายที่โปรแกรมต้องการ เกณฑ์การคัดเลือกจึงต้องสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theory – based Evaluation) มีแนวคิดพื้นฐานมาจาก “ทฤษฎีโปรแกรม” (Program theory) โดยหมายถึง ข้อกำหนดการทำงานที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ผลกระทบสำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เป้าหมายและผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไรจากนิยามของทฤษฎีโปรแกรม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการระบุโครงสร้างของโปรแกรม ได้แก่ การจัดกระทำ ผลลัพธ์ และกระบวนการนำไปปฏิบัติ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับคุณค่าของโปรแกรม และส่วนที่สองเป็นส่วนที่อธิบายกลไกเชิงสาเหตุความเชื่อมโยงระหว่างการจัดกระทำกระบวนการนำไปปฏิบัติและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายสาเหตุตามทฤษฎี (Chen, 1990 อ้างใน วิทยา เกษอาจ, 2560, หน้า 105) ทฤษฎีโปรแกรมประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานภายในโปรแกรม เรียกว่า โดเมน ประกอบด้วย 6 โดเมน ดังนี้

1. โดเมนการจัดกระทำในโปรแกรม (Treatment domain) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรอบความคิดและรูปแบบของการจัดกระทำในโปรแกรม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ซึ่งการจัดกระทำ คือ สิ่งที่วางแผน การปฏิบัติ วิธีการ การตรวจสอบการปฏิบัติ โปรแกรมการจัดกระทำจะระบุมาตรฐานหรือแนวทางการการปฏิบัติในโปรแกรม

2. โดเมนบริบทการนำโปรแกรมสู่การปฏิบัติ (Implementation environmental domain) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดสถานะแวดล้อมของโปรแกรมเพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นจริงได้ โดเมนนี้จะระบุถึงบริบทแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับการนำโปรแกรมไปปฏิบัติเพื่อประสบความสำเร็จในการดำเนินการตามกระบวนการหรือสิ่งที่สนับสนุนการดำเนินการ

3. โดเมนผลลัพธ์ (Outcome domain) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจให้เกิดขึ้น ทฤษฎีตามปัทสฐานเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีเชิงรูปแบบ โดเมนนี้จะระบุถึงเป้าหมายหรือสิ่งที่เจตนาหรือต้องการให้เกิดขึ้นจากการนำโปรแกรมไปปฏิบัติ โดเมนนี้ถูกนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานและจัดเตรียมทรัพยากร และใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรม

4. โดเมนผลกระทบ (Impact domain) ซึ่งจะบ่งบอกถึงการจัดกระทำในโปรแกรมมีผลลัพธ์อย่างไร โดเมนนี้จะระบุถึงผลกระทบที่มาจากผลลัพธ์ของการจัดกระทำ เพื่ออธิบายประสิทธิภาพของโปรแกรม อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวจัดกระทำและผลลัพธ์ โดเมนนี้ มีความเกี่ยวข้องกับการเตรียมสาเหตุที่ชัดเจนเพื่อที่จะสรุปในการประเมินผลกระทบของโปรแกรมหรือโครงการที่ดำเนินการ

5. โดเมนกลไกสอดแทรก (Intervening mechanism domain) ซึ่งบ่งบอกถึงกระบวนการเชิงสาเหตุที่เชื่อมโยงระหว่างการจัดกระทำในโปรแกรมกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโปรแกรม โดเมนนี้เป็นการตรวจสอบกระบวนการเชิงสาเหตุที่เชื่อมโยงการปฏิบัติการจัดกระทำสู่ผลลัพธ์เป็นการระบุถึงการทำงานของกระบวนการสอดแทรกที่ดำเนินการในโปรแกรมว่าตัวจัดกระทำใดทำให้เกิดผลสำเร็จ หรือล้มเหลว เป็นการอธิบายว่าอะไรที่ทำให้โปรแกรมสามารถดำเนินการได้และไม่สามารถดำเนินการได้ ช่วยในการตรวจสอบจุดอ่อนและจุดแข็งของโปรแกรมและเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาที่ควรจะเป็น

6. โดเมนสรุปนัยทั่วไป (Generalization domain) บ่งบอกถึงวิธีการที่จะทำอย่างไรจึงจะนำผลประเมินไปใช้กับบริบทและกลุ่มเป้าหมายในอนาคตได้ เป็นโดเมนที่ระบุถึงการนำผลการประเมินไปสรุปอ้างอิงผลการดำเนินการของโปรแกรมจากผลการดำเนินการในปัจจุบันไปสู่ผลการดำเนินการในอนาคต

Chen (1990) อ่างในวิทยา เกษาอาจ (2558, หน้า 38 - 40) ยังกล่าวอีกว่า จากทฤษฎีโดเมนทั้ง 6 ทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ยังสามารถจัดแบ่งรูปแบบของการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานเป็น 2 แบบ คือ แบบพื้นฐาน (Basic types) และแบบประกอบแต่ง (Composite types) โดยแบบพื้นฐานได้มาจากแต่ละทฤษฎีโดเมน ส่วนแบบประกอบแต่งได้มาจากการรวมกันของแบบพื้นฐานซึ่งจะสร้างรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย ดังนี้

1. แบบพื้นฐาน (Basic types) ประกอบด้วย

1.1 Normative treatment evaluation เน้นการระบุโครงสร้างตามมาตรฐานของการปฏิบัติของการจัดกระทำ ตรวจสอบการนำการจัดกระทำไปใช้ในสนามและประเมินความสอดคล้องระหว่างการจัดกระทำตามมาตรฐานกับการจัดกระทำที่เกิดขึ้นจริง ขั้นตอนการประเมินประกอบด้วย การระบุมาตรฐานการจัดกระทำจากทฤษฎีและตรวจสอบสภาพการดำเนินการจริงเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างการจัดกระทำตามมาตรฐานกับการจัดกระทำที่เกิดขึ้นจริง

1.2 Normative implementation evaluation การประเมินตามรูปแบบนี้เน้นที่การระบุบริบทแวดล้อมการนำโปรแกรมสู่การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติ การตรวจสอบบริบทแวดล้อมการนำโปรแกรมไปปฏิบัติจริงในสนาม และการประเมินความสอดคล้องเชิงประจักษ์ระหว่างบริบทแวดล้อม การนำโปรแกรมสู่การปฏิบัติในเชิงทฤษฎีกับบริบทแวดล้อมการปฏิบัติจริง ขั้นตอนการประเมิน ประกอบด้วย การระบุบริบทแวดล้อมที่จะนำไปปฏิบัติ และเก็บข้อมูลสภาพบริบทแวดล้อมในการนำตัวจัดกระทำไปปฏิบัติ แล้วจึงประเมินความสอดคล้องระหว่างบริบทของการนำการจัดกระทำไปปฏิบัติตามทฤษฎีที่กำหนดไว้ กับสภาพบริบทแวดล้อมของการนำการจัดกระทำไปปฏิบัติจริง

1.3 Normative outcome evaluation ระบุชุดของเป้าหมายหรือผลลัพธ์ของโปรแกรมให้ชัดเจนเพื่ออำนวยความสะดวกในกระบวนการวางแผน และการจัดการโปรแกรม ซึ่งจะ เป็นประโยชน์มากถ้ามีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่มยังไม่ชัดเจนในเป้าหมายเฉพาะของโปรแกรม หรือ เกิดความขัดแย้งของเป้าหมายเฉพาะต่าง ๆ ที่ยากจะตกลงกันได้ การประเมินมีขั้นตอน ดังนี้

1) นักประเมินใช้วิธีการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นหลัก (Stakeholder Approach) ในการพัฒนาทฤษฎีเป้าหมายของโปรแกรมโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กิจกรรมของโปรแกรม ด้วยการ ทบทวนเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้นำของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และใช้การสังเกตการดำเนินการโปรแกรม ภาคสนาม

2) เป้าหมายที่ระบุในขั้นตอนที่ 1 มีแนวโน้มว่ามีความคลุมเครือไม่ชัดเจน มีความ เป็นนามธรรมหรือไม่มีความคงเส้นคงวา นักประเมินต้องใช้อภิปรายกลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย เพื่อระบุรายละเอียดของเป้าหมายที่สามารถวัดได้ มีความคงที่ มีความหมายเข้าใจตรงกันเป็นที่ ยอมรับและสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรม

3) นักประเมินต้องทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาทฤษฎีที่จะทำ ให้กิจกรรมของโปรแกรมที่จะสนับสนุน เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย กระบวนการบริหารสอดคล้องกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เวลา ทรัพยากร การจ้างบุคลากร การจัดซื้ออุปกรณ์ การดำเนินการกลุ่มและ ประสานงาน

4) นักประเมินตรวจสอบทฤษฎีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความเชื่อมโยงระหว่าง กิจกรรมของโปรแกรมและการระบุเป้าหมายที่เป็นไปได้จริง แต่ถ้าไม่มีความสอดคล้องกันระหว่าง กิจกรรมและเป้าหมาย ผู้ประเมินต้องทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจปรับเปลี่ยนวิธีการไปในแนวทางที่ ถูกต้องเป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจกรรมที่บรรลุเป้าหมายในอนาคต

1.4 Impact evaluation เป็นการตรวจสอบหลักฐานเพื่อใช้ในการประเมินผลของ การจัดการกระทำที่มีต่อผลลัพธ์ที่คาดหวังและไม่คาดหวัง การประเมินลักษณะนี้เน้นการใช้ฐานข้อมูล แนวกว้างเพื่อประเมินผลของโปรแกรม และเน้นความจำเป็นที่ต้องวัดต่อผลลัพธ์ของโปรแกรม ทั้งที่ พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ผู้ประเมินจะต้องทำให้เป้าหมายเชิงนโยบายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ให้กระจ่างชัดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

1.5 Intervening mechanism evaluation เป็นการขยายขอบเขตของการ ประเมินโดยรวมเกี่ยวกับกระบวนการจัดการกระทำ ซึ่งจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการเชิงเหตุผล ระหว่างการจัดการกระทำกับผลลัพธ์ ยิ่งไปกว่านั้น กระบวนการเชิงสาเหตุที่ค้นพบจากการประเมินกลไก สอดแทรกจะทำให้เข้าใจถึงศักยภาพของโปรแกรม และปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาโปรแกรม มิติของการประเมินกลไกเชิงสาเหตุ ประกอบด้วย การประเมินที่ เรียกว่า “Conceptual Theory” และ “Action Theory” การประเมินกลไกเชิงสาเหตุมี 2 ส่วนใน

การตรวจสอบ ตอนแรกเป็นการตรวจสอบตัวแปรสาเหตุกับตัวแปรผลลัพธ์ เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของความคิดรวบยอด (Conceptual Theory Success) และการตรวจสอบระหว่างตัวแปรจัดกระทำไปยังตัวแปรเชิงสาเหตุว่าเป็นไปตามการกระทำสำเร็จตามทฤษฎี (Action Theory Success)

1.6 Generalization evaluation เป็นการประเมินเพื่อการสรุปอ้างอิงไปยังประชากร หรือสถานการณ์อื่น ๆ รูปแบบที่เน้นกระบวนการประเมินที่มีมาตรฐาน ทำให้เกิดผลที่มีความเที่ยงและความตรง สามารถสรุปอ้างอิงผลการประเมินไปสู่สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. แบบประกอบแต่ง (Composite types) เป็นรูปแบบการประเมินที่เกิดจากการรวมกันของรูปแบบพื้นฐาน ได้แก่

2.1 Normative treatment – Impact evaluation เป็นการผสมผสาน Normative treatment evaluation กับ Impact evaluation บทบาทหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบของการประเมินประเภทนี้ เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการจัดกระทำที่มีผลต่อผลลัพธ์

2.2 Normative implementation environment – Impact evaluation เป็นการบูรณาการ การประเมินสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การปฏิบัติกับการประเมินผลกระทบ เหตุผลหนึ่งที่ทำให้โปรแกรมไม่ประสบผลสำเร็จ คือ การวางแผนและการปฏิบัติตามแผนไม่สอดคล้องกัน ดังนั้น การรวมบริบทแวดล้อมของการดำเนินงาน กับการประเมินผลกระทบ จึงทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมที่จะทำให้เพิ่มประสิทธิผลของโปรแกรม เป็นต้น

4.4 ขั้นตอนการประเมินตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

Chen (2005) ได้เสนอแนวคิดในการนำแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานไปใช้โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ (กรวิกา ฉินนานนท์, 2556)

1) ขั้นวางแผน ในขั้นการวางแผน นักประเมินและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องอภิปรายร่วมกันเพื่อระบุถึงประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ประเด็นที่มีความสัมพันธ์กับโดเมนที่สำคัญในการประเมิน รูปแบบของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานที่สอดคล้องกับประเด็นเหล่านี้ วิธีการสร้างทฤษฎีที่เหมาะสมจะนำไปใช้ เป็นต้น กระบวนการวางแผนจะช่วยส่งเสริมความเป็นไปได้ในการออกแบบการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ที่รับรองได้ว่านักประเมินจะให้ความสนใจต่อประเด็นสำคัญ และจะช่วยเพิ่มการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

2) ขั้นตอนการ หลังจากเลือกรูปแบบของการประเมิน และสร้างทฤษฎีโปรแกรมแล้ว จำเป็นจะต้องมีการพิสูจน์ทฤษฎี ซึ่งการพิสูจน์เชิงประจักษ์ของทฤษฎีโปรแกรมในการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ประกอบด้วยวิธีการ 2 วิธี ซึ่งจะใช้วิธีการใดขึ้นอยู่กับว่าในการประเมินนั้นต้องการทดสอบทฤษฎีเชิงสาเหตุหรือทฤษฎีตามปทัสถานที่เป็นรากฐานความคิดของโปรแกรมนั้น

เมื่อพิจารณาถึงวิธีการทดสอบทฤษฎีเชิงสาเหตุในโดเมนผลกระทบ หรือกลไกสอดแทรกจะมีความคล้ายคลึงกันเป็นอย่างมากกับการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เช่น หลังจากที่ได้สร้างทฤษฎีเชิงสาเหตุแล้ววิธีการทางสถิติ โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น มักจะถูกนำมาใช้ตรวจสอบว่าทฤษฎีเชิงสาเหตุสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะใช้หลักการเดียวกัน แต่การทดสอบทฤษฎีตามปทัสถานในโดเมนของการจัดกระทำและการนำไปสู่การปฏิบัติมักจะไม่ซับซ้อนเท่าวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบทฤษฎีเชิงสาเหตุ ทฤษฎีตามปทัสถานจะระบุถึงโครงสร้างของโปรแกรมที่ควรจะเป็น และนักประเมินจะติดตาม ควบคุม หรือสังเกตว่า โครงสร้างของโปรแกรมที่คาดหวังไว้จะสามารถนำไปใช้ได้จริงในการนำโปรแกรมไปสู่การปฏิบัติได้หรือไม่ ซึ่งสารสนเทศที่ได้จากการประเมินตามปทัสถานจะสามารถใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ทันทีเพื่อช่วยในการวางแผนต่อไป

สรุป ในการนำแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานไปใช้นั้น สามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้ (Chen, 1990 อ้างใน กรวิกา ฉินนานนท์, 2556)

1. สร้างทฤษฎีโปรแกรม ในรูปของกระบวนการเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวังจาก โครงการ โดยอาจสร้างจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือจากทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ หรือจากสองวิธีร่วมกัน ซึ่งโมเดลที่อิงทฤษฎี จะทำให้สมมติฐานที่เป็นรากฐานของโครงการชัดเจนขึ้น และจะระบุถึงตัวแปรที่จะต้องวัดและเส้นทางที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่คาดหวัง
2. เลือกรูปแบบในการประเมินให้สอดคล้องกับธรรมชาติของทฤษฎีโปรแกรม โดย Green and McAllister (2002) ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ (1) การใช้รูปแบบในการตั้งคำถามการประเมิน เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งของทฤษฎีโปรแกรม คือ การเตรียมพื้นฐานการสร้าง และคำถามการประเมินที่ได้รับความสนใจ (2) การใช้รูปแบบในการพัฒนาแบบแผนการประเมินเป็นคำถามเกี่ยวกับโปรแกรมที่พัฒนารูปแบบจะช่วยให้สะดวกในการอภิปรายข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมได้ที่อยู่ในคำถามนั้น ๆ และ (3) การใช้รูปแบบในการพัฒนาการวัดการประเมินหลังจากได้ข้อสรุปจากการประเมินแบบแผน รูปแบบสามารถใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจการวัดที่เฉพาะเจาะจง
3. เลือกรูปแบบที่เหมาะสมในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยกรอบแนวคิดของการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน
4. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ระบุไว้ในโมเดล และตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของประชากรเป้าหมายการนำโครงการไปปฏิบัติ กระบวนการที่ทำให้เกิดผลผลิต และผลลัพธ์ที่คาดหวังของโครงการ
5. ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างกระบวนการที่สังเกตได้และกระบวนการตามสมมติฐานในทฤษฎีโปรแกรม การเปรียบเทียบนี้มีความสำคัญต่อความตรงในการตีความข้อค้นพบที่ได้ว่าสามารถระบุผลของโครงการที่สำคัญหรือความล้มเหลวของผลกระทบของโครงการได้หรือไม่

6. การเผยแพร่ข้อสรุปของการประเมินเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่กล่าวถึงทฤษฎีโปรแกรมที่ใช้โครงสร้างแนวคิดสำคัญสำหรับเผยแพร่ผลสรุปของการประเมิน

นอกจากนี้ Green and McAllister (2002) อ้างใน กรวิกา ฉินนานนท์ (2556) ยังได้เสนอการนำใช้โปรแกรมที่นำไปสู่คุณค่าของระบบ ซึ่งจะต้องได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกของหน่วยงาน ควรจะประกอบด้วยลักษณะเด่น คือ (1) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (2) การเป็นศูนย์กลางและขับเคลื่อนกลยุทธ์หรือแบบแผน (3) สร้างพื้นฐานความเข้มแข็งของการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมไปถึงการปรับปรุงโปรแกรม และ (4) ความครอบคลุมเนื้อหา และยืดหยุ่นได้ที่จะนำไปสู่ธรรมชาติหลาย ๆ อย่างของโปรแกรม และเดินทางอย่างไม่หยุดยั้งของการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายและการบริการ

4.5 การสร้างทฤษฎีโปรแกรม

การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน เริ่มต้นด้วยการสร้างมโนทัศน์ของโปรแกรมที่ชัดเจนในรูปของทฤษฎี ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุและเงื่อนไขที่ทำให้โปรแกรมผลิตผลลัพธ์ที่ต้องการได้ ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวเรียกว่า “ทฤษฎีโปรแกรม (Program theory)”

ทฤษฎีโปรแกรม (Program theory) หมายถึง ความเฉพาะเจาะจงที่ต้องทำให้เกิดขึ้นเพื่อบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ ผลกระทบสำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และวิธีการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายและเกิดผลกระทบตามที่ต้องการ ทฤษฎีโปรแกรมสามารถเป็นแนวทางให้ผู้ประเมินเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อการออกแบบวิธีการประเมินที่เหมาะสมของแต่ละโปรแกรม และสามารถทำให้ตอบคำถามต่อไปนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Chen, 2005)

1. ระยะ หรือระยะของวงจรในโปรแกรม ระยะใด ที่เป็นจุดเน้นของการประเมิน
2. สิ่งที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการประเมิน คือ อะไร ระหว่างผลการประเมิน หรือผลเพื่อการพัฒนา หรือทั้งสองอย่าง
3. ข้อเสนอการประเมินอะไรคือสิ่งที่เหมาะสมสำหรับสิ่งแวดล้อมการประเมินโปรแกรมที่กำหนดให้ และสถานการณ์แวดล้อมอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. ข้อเสนอการประเมินอะไรที่เหมาะสมทำให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด

สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการออกแบบการประเมิน คือ ความต้องการใช้ผลการประเมินว่าต้องการใช้ผลการประเมินเพื่อการอ้างอิงเป็นสากลทั่วไปและข้อค้นพบที่มีประโยชน์ที่ได้จากผลการประเมิน การศึกษาถึงแนวคิดของทฤษฎีโปรแกรม (Program theory) ให้เกิดความเข้าใจ ต้องเริ่มต้นจากการศึกษาธรรมชาติและลักษณะของการประเมินโปรแกรม ใน 3 ประเด็น ดังนี้ (Chen, 2005)

- 1) การประเมินโปรแกรม หมายถึง แนวทางปฏิบัติของรูปแบบการประเมิน เทคนิค และความรู้ เพื่อที่จะประเมินอย่างเป็นระบบและปรับปรุงการวางแผน วิธีดำเนินการและประสิทธิผลของโปรแกรม คำว่า “โปรแกรม” หมายถึง “นโยบาย” หรือ “โปรแกรม” มีความหมายแตกต่างกัน

หลายอย่าง คือ สิ่งที่ปฏิบัติในโปรแกรม สิ่งที่ทำในโปรแกรม หรือ สิ่งเข้ามาแทรกแซงในโปรแกรม คำนี้มีที่มาจากหลากหลายแหล่ง คือ ด้านการรักษาสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านการพิจารณาคดี และด้านสวัสดิการ สามารถใช้คำว่า ตัวแทรกแซงในโปรแกรม (Intervention program) หรือ โปรแกรม (Program)

2) ระบบของโปรแกรม (The program system) สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีเชิงระบบ มี 5 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation) ผลผลิต (Output) การป้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment)

3) The Evaluation Taxonomy เป็นศิลปะของการประเมินโปรแกรม Chen (2005) ได้นำเสนอ a taxonomy of program evaluation เป็นสิ่งหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาจากสภาพโดยรวมของโปรแกรมที่เป็นจุดเน้นการประเมินที่ต้องการและเป็นองค์ประกอบของการประเมินที่ต้องการทั้งในด้านของการพัฒนาโปรแกรมหรือการประเมินโปรแกรมการสร้างทฤษฎีโปรแกรมนั้น สิ่งที่ต้องพิจารณา ได้แก่ คุณค่าวิธีการ และกลยุทธ์ในการดำเนินการ คุณค่าของการประเมินโปรแกรมนั้น ประกอบด้วย การประเมินตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประเมินที่มีประโยชน์ต้องมีความครอบคลุมกับส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ครอบคลุม ยืดหยุ่น เพียงพอ มีความเป็นปรนัย (Objective) มีความน่าเชื่อถือ (Trustworthiness) เลือกใช้วิธีการประเมินที่มีความเหมาะสมตามแนวคิดและกระบวนการที่ต่างกัน (Chen, 1990, p.45-65)

Chen (1990: 65-71 อ้างใน วิทยา เกษาวาจ, 2560: 112) กล่าวว่า การสร้างทฤษฎีโปรแกรมเป็นการดำเนินการที่มีคุณค่าโดยมีรูปแบบการสร้างที่มีจุดเน้นแตกต่างกันไป โดยได้เสนอรูปแบบการสร้างทฤษฎีโปรแกรมโดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบการสร้างทฤษฎีโปรแกรมที่อิงทฤษฎีทางสังคม (Social Science Approach)

เป็นรูปแบบหนึ่งที่เน้นคุณค่าของการเป็นปรนัยของการสร้างทฤษฎีโปรแกรม ซึ่งทฤษฎีทางสังคมควรได้รับข้อมูลทั้งการดำเนินการให้เกิดขึ้นจริง การมีอยู่ของความรู้และทฤษฎีทางสังคม นักประเมินไม่ให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ถือประโยชน์ และไม่สะท้อนความเป็นจริงของโปรแกรม เพราะมุมมองของผู้ถือประโยชน์ให้ความสำคัญกับผลกระทบที่คาดหวังมากกว่าผลกระทบที่ไม่ได้คาดหวัง แม้ว่าทฤษฎีที่สร้างขึ้นจะเป็นที่พอใจกับผู้ถือประโยชน์ของโครงการ แต่ก็ยังไม่ได้ให้ข้อมูลที่ชัดเจนมากนัก นักประเมินควรใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในการสร้างทฤษฎีโปรแกรม ทั้งการดำเนินงานของโครงการและทฤษฎีทางสังคมที่จะนำไปสู่ความเข้าใจโครงการสร้างของโครงการอย่างแท้จริง

เช่นเดียวกับแนวคิดของ Funnell & Rogers (2011) อ้างใน ปิยพงษ์ คล้ายคลึง (2555 หน้า 17) เขาได้ให้ความเห็นของการนำทฤษฎีที่มีอยู่แล้วมาสร้างทฤษฎีโปรแกรมโดยเรียกวิธีการนี้ว่า

“การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมด้วยวิธีนรนัย (Deductive approach)” ซึ่งเป็นการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมโดยนำทฤษฎีที่อยู่แล้วมาพัฒนา นอกจากนี้ยังสามารถนำงานวิจัยที่ศึกษามาก่อนเกี่ยวกับโครงการที่ประเมิน การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมด้วยวิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายและสะดวก สามารถนำไปใช้ในการประเมินได้ แต่การนำไปใช้ต้องระมัดระวังเนื่องจากหากไม่ได้ทดสอบความตรงทางทฤษฎีจะทำให้ทฤษฎีโปรแกรมนั้นไม่น่าเชื่อถือ การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมด้วยวิธีดังกล่าวนี้สามารถศึกษาได้จากงานวิจัยของ Turnbull (2002) เขาได้ศึกษาการสร้างทฤษฎีโปรแกรม และการทดสอบทฤษฎีโปรแกรม โดยใช้แนวคิดในการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ (1) การสังเคราะห์งานวิจัยที่มีอยู่แล้วเพื่อสร้างกรอบแนวคิดทางทฤษฎี (Theoretical framework) (2) วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของตัวแปรเชิงสาเหตุเพื่อให้มีความเป็นไปได้ของโครงสร้างในบริบทที่ศึกษา และ (3) ใช้การวิเคราะห์ความตรงไขว้ (Cross-validation) ของตัวแปรเชิงสาเหตุเพื่อศึกษาการสรุปอ้างอิง (Generalizability) ตัวแปรเชิงสาเหตุข้ามบริบทที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ Adedokun Childress & Burgess (2011) ได้ทำการศึกษาการทดสอบกรอบแนวคิดการออกแบบการประเมินแบบไม่ใช้การทดลอง โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modelling) เหตุผลของการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจาก (1) การประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานเน้นการพัฒนาและการทดสอบทฤษฎีโปรแกรมกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการและกลไกให้โครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (2) การใช้แนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานมีข้อจำกัดในการออกแบบการประเมินโครงการแบบไม่ใช้การทดลอง และ (3) ผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวอย่างของการออกแบบการประเมินโครงการแบบไม่ใช้การทดลองด้วยแนวคิดแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานมีจำนวนน้อย วัตถุประสงค์ของการศึกษาของ Adedokun Childress & Burgess นั้นก็เพื่อต้องการนำเสนอการทดสอบทฤษฎีโปรแกรมสำหรับการออกแบบการประเมินแบบไม่ใช้การทดลองด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยสามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาผลลัพธ์ของโครงการ เริ่มจากการกำหนดกรอบแนวคิดของโครงการ โดยอาศัยการกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น เช่น โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในรัฐอินเดียยา ของ Adedokun Childress & Burgess กำหนดเป้าหมายของโครงการ และกำหนดผลลัพธ์ระยะสั้น ได้แก่ การได้รับโอกาสในการสร้างผลงานให้กับบริษัทฝึกงาน การสร้างความชัดเจนในอาชีพ และการปรับปรุงทักษะการสื่อสาร ผลลัพธ์ระยะกลาง ได้แก่ การพัฒนาทักษะประกอบการธุรกิจ และผลลัพธ์ระยะยาว ได้แก่ การเพิ่มความปรารถนาการพักอาศัยและการจ้างงานในรัฐอินเดียยาหลังจบการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ร่างทฤษฎีโปรแกรม ในขั้นตอนนี้เป็นการร่างทฤษฎีโปรแกรม (Program theory) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของโครงการ (Program outcomes) เช่น โครงการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพในรัฐอินเดียนา ประกอบด้วยสมมุติฐาน คือ (1) แรงจูงใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial motivation) มีอิทธิพลทางตรงต่อความปรารถนาของนักศึกษาต่อการคงอยู่ในอินเดียนา (remain in Indiana) (2) ผลงานที่มีความหมาย (meaningful contribution) มีอิทธิพลทางตรงต่อการคงอยู่ในอินเดียนา (3) แรงจูงใจที่จะเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลมาจากผลงานที่มีความหมาย (4) ความชัดเจนในอาชีพ (career clarification) และทักษะการสื่อสาร (communication skills) มีแรงจูงใจที่จะเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรคั่นกลาง (mediator) เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินค่าและวิเคราะห์กรอบแนวคิดสมมุติฐาน ขั้นตอนนี้ทำการทดสอบโมเดลเชิงเส้นที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของโครงการ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติขั้นสูง

ขั้นตอนที่ 4 การทดสอบความเหมาะสมของโมเดลสมการโครงสร้าง ขั้นตอนนี้เป็นการทดสอบความสำคัญและความเหมาะสมของโมเดลสมการโครงสร้าง โดยพิจารณาจากความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ข้อค้นพบจากการรวมแนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (Theory-based evaluation) กับโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling) ออกแบบการประเมินแบบไม่ใช้การทดลอง มีลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ (ปิยพงษ์ คล้ายคลึง, 2555)

1) องค์ประกอบที่ใช้ในการประเมินค่าความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของโครงการมาอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีตามแนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

2) โมเดลสมการโครงสร้างช่วยในการทดสอบความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมที่มีต่อผลลัพธ์ของโครงการในการออกแบบการประเมินแบบไม่ใช้การทดลอง

3) วิธีการและกลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัยนี้อธิบายความสำคัญของการทดสอบกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีในการค้นหาความสัมพันธ์ทางทฤษฎีที่มีความเป็นไปได้ภายใต้ตัวแทรกแซงและผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้อง

4) การรวมแนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานกับโมเดลสมการโครงสร้างสามารถใช้ตรวจสอบความตรงและปรับโมเดลทฤษฎีโปรแกรม

5) ผลการวิเคราะห์จากโมเดลสมการโครงสร้างช่วยลดจุดบกพร่องของการออกแบบการประเมินแบบไม่ใช้การทดลองและกลยุทธ์การเก็บรวบรวมข้อมูล

นอกจากวิธีการดังกล่าวยังช่วยให้นักประเมินสามารถตั้งสมมุติฐานและประเมินค่าสมมุติฐานได้ง่ายและความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานในการร่างผลลัพธ์ที่เป็นระดับ

2. รูปแบบการสร้างทฤษฎีโปรแกรมที่อิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Approach)

วิธีการนี้เป็นการให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างทฤษฎีโปรแกรมที่ตอบสนองความต้องการที่ควรจะเป็นจากมุมมองความคิดและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะคนกลุ่มนี้เป็นผู้สนับสนุนและใช้ผลการประเมิน ทฤษฎีโปรแกรมจะสะท้อนความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงโครงการ ในการสร้างทฤษฎีโปรแกรมในลักษณะนี้ จะทำได้โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การศึกษาเอกสาร และสร้างรูปแบบชั่วคราวและนำไปอภิปรายหาข้อสรุป ข้อมูลที่ต้องการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น เกี่ยวกับความคาดหวังของโครงการ ทรัพยากรผลลัพธ์ ผลกระทบ เป็นต้น

ในปี Hansen & Evert (2010) ได้เสนอแนวคิดการประเมินแนวใหม่สำหรับทฤษฎีโปรแกรมที่เรียกว่า “การประเมินโดยใช้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นฐาน (theory-based stakeholder evaluation)” หรือโมเดล TSE โดยมีแนวคิดมาจากการใช้ทฤษฎีเป็นฐานเป็นแรงขับเคลื่อนเกี่ยวกับทฤษฎีโปรแกรม (program theory driven) และมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พวกเขาเห็นความเห็นว่าเนื่องจากข้อจำกัดของแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน นั่นคือ (Hansen & Evert, 2010 อ้างใน ปิยพงษ์ คล้ายคลึง, 2555, หน้า 18-21)

- (1) การสร้างทฤษฎีโปรแกรมบางครั้งไม่ชัดเจน
- (2) ส่วนประกอบของทฤษฎีอาจสร้างความสับสนให้กับนักประเมิน
- (3) ทฤษฎีที่นำมาใช้อาจจะไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง
- (4) การนำทฤษฎีสร้างเป็นทฤษฎีโปรแกรมทำได้ยาก

เพื่อแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าว Hansen and Evert จึงได้พัฒนาแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นฐาน (theory-based stakeholder evaluation) โดยการประเมินจะประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ 1) ผู้ประเมินมีวิธีการใช้แนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานอย่างไร 2) ผู้ประเมินนำแนวคิดการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานกับแนวคิดโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาใช้ร่วมกันได้อย่างไร โดย Theory-based stakeholder evaluation มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างทฤษฎีการแทรกแซงที่ฝังอยู่ในโครงการ (Reconstruction) นักประเมินสร้างทฤษฎีการแทรกแซง ประกอบด้วย ทฤษฎีตามสถานการณ์ ทฤษฎีเชิงสาเหตุ และทฤษฎีปทัสสถาน ส่วนประกอบเหล่านี้เป็นมุมมองของกระบวนการนำโครงการปฏิบัติ ผลผลิต และอิทธิพลที่มีผลกระทบ การสร้างทฤษฎีการแทรกแซงอยู่บนฐานของโครงการได้มาจากการศึกษาเอกสาร ในขั้นตอนนี้เป็นทฤษฎีที่ฝังอยู่ในโครงการซึ่งได้มาจากเอกสารเท่านั้น ไม่ได้มาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกเหนือจากการสร้างทฤษฎีที่มาจากการศึกษาวิจัยที่มีอยู่ก่อนแล้ว ยังมีความพิเศษตรงที่ใช้กฎของเหตุผล (principle of reason) หรือกฎของความชัดเจน (principle of charity) ซึ่งมีนักปรัชญาที่ให้ความหมายของกฎนี้ ได้แก่ Davidson (2006) และ Quine (1960) เหตุผลของการนำกฎนี้มาใช้ประกอบสร้างทฤษฎีการแทรกแซง เนื่องจากนักประเมินพบปัญหาเกี่ยวกับการสร้างทฤษฎี

โปรแกรมจากเอกสารขาดความชัดเจน การตีความทางทฤษฎีอาจผิดพลาด ดังนั้น จึงนำกฎของเหตุผลมาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงความไม่สมเหตุสมผล วิธีคิดที่ผิดตรรกะ และความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง หากพบความแตกต่างระหว่างทฤษฎีการแทรกแซงที่กำหนดในโครงการกับเอกสาร นักประเมินจะต้องไม่นำทฤษฎีการแทรกแซงนั้นมาใช้พัฒนาทฤษฎีโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 2 การสืบค้น (search) ขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ทฤษฎีการแทรกแซงสำหรับการแนะนำการสืบค้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในที่นี้ หมายถึง ผู้กระทำ (actor) เป็นกลุ่มที่แสดงออกหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวแทรกแซง (intervention) กิจกรรม (activities) การนำโครงการไปปฏิบัติ (implementation) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcome) และอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการแทรกแซง ความเกี่ยวข้องยังรวมถึงงบประมาณ สถานภาพ อาชีพปัจจุบัน บุคลิกภาพ รูปแบบการดำเนินชีวิต เป็นต้น สำหรับการจัดกลุ่มยังสามารถใช้เกณฑ์การจัดที่หลากหลาย เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ (ethnic group) ระดับชั้นทางสังคม (social class) เพศ รูปแบบการดำเนินชีวิต ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นต้น หลักการจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญนั้นควรพิจารณาตามโครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซง

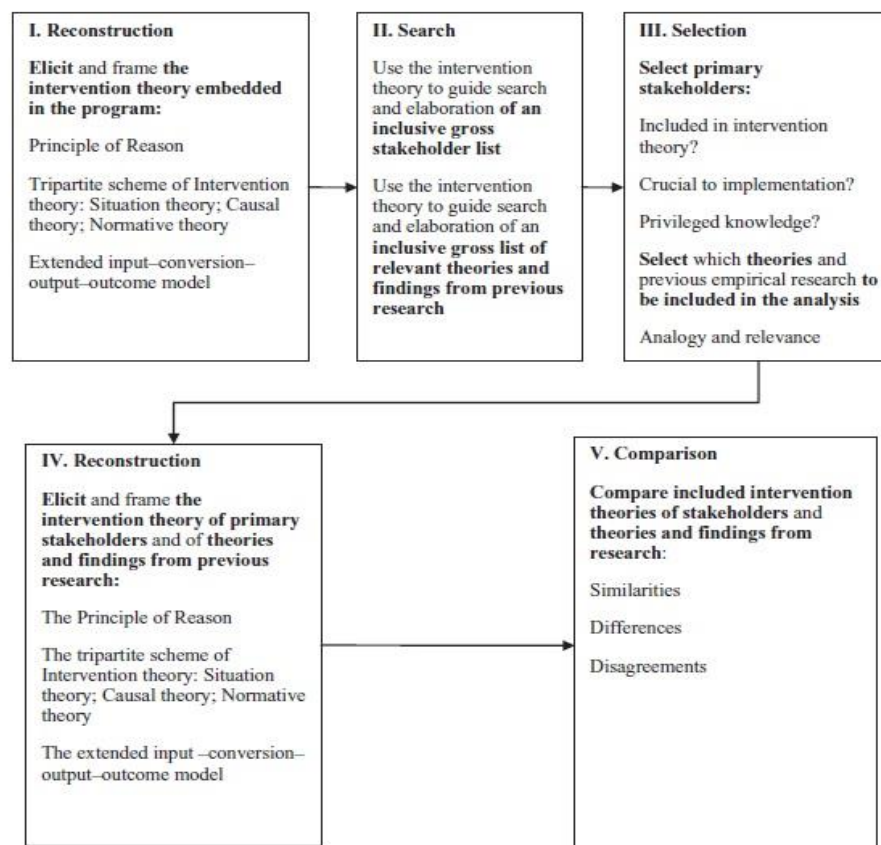
ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือก (selection) เป็นการตัดสินใจคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจคุณค่า ขั้นตอนการสร้างทฤษฎีโปรแกรมโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเชื่อว่าคุณค่า ความเชื่อ และความสามารถของผู้กระทำมีความแตกต่างกันไปตามระบบของสังคม หลักการคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มี 4 ประการ คือ (1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียชี้ให้เห็นทฤษฎีการแทรกแซงที่จะนำมาใช้ในโปรแกรม (2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่คาดเดาไม่ได้ของการนำโครงการไปปฏิบัติและหน้าที่การปฏิบัติในโครงการ (3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้เฉพาะบริบทของการนำโครงการไปปฏิบัติ หน้าที่ และการปรับปรุงโครงการ และ (4) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในนโยบายซึ่งได้นำมาใช้ในโครงการที่ถูกประเมิน

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างทฤษฎีแทรกแซงจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก (reconstruction) ขั้นตอนนี้เป็นการนำทฤษฎีการแทรกแซงที่ได้ร่างไว้ในขั้นตอนที่ 1 จากเอกสารมาให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก (primary stakeholders) วิเคราะห์เชิงประเมิน (evaluation analysis) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ทั้งการสัมภาษณ์รายบุคคลและการสัมภาษณ์ด้วยการสนทนากลุ่ม (focus group interview)

ขั้นตอนที่ 5 การเปรียบเทียบ (comparison) เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการพิจารณาทฤษฎีการแทรกแซงที่ใช้ในการประเมินโดยพิจารณาจากความเหมือน ความแตกต่าง และความขัดแย้งของผลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักในแต่ละกลุ่ม ในมิติของทฤษฎีการแทรกแซง ได้แก่ ทฤษฎีตามสถานการณ์ ทฤษฎีเชิงสาเหตุ และทฤษฎีปทัสถาน คำถามสำคัญในขั้นตอนนี้ คือ การพิจารณาทฤษฎีการแทรกแซง (ทฤษฎีตามสถานการณ์ ทฤษฎีเชิงสาเหตุ และทฤษฎี

ปัทสถาน) ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักมีความแตกต่าง ความเหมือน และความขัดแย้งอะไรบ้าง นอกจากนี้ยังมีคำถามย่อย ได้แก่ (1) องค์ประกอบทางทฤษฎีการแทรกแซงมีความแตกต่างกัน หรือเหมือนกันตามทฤษฎีสถานการณ์ ทฤษฎีเชิงสาเหตุ และทฤษฎีปัทสถานหรือไม่ (2) การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบมีความขัดแย้งกับการดำเนินงานของการแทรกแซงหรือไม่ (3) ความแตกต่างที่เกิดขึ้นสามารถแก้ปัญหาโดยการตั้งสมมุติฐานด้วยแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีหรือไม่ (4) ความสนใจและแนวคิดที่แตกต่างกันชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคในการนำตัวแทรกแซงไปปฏิบัติหรือไม่ (5) การวิเคราะห์ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของโครงการหรือไม่ และ (6) เป้าหมายของโครงการมีน้ำหนักความสำคัญแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือไม่

เพื่อให้สามารถเข้าใจกระบวนการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นฐาน (Theory-based stakeholder evaluation) ของ Hansen and Evert (2010) โดยสามารถอธิบายได้ดังภาพ 7



ภาพ 7 The 5 - steps of theory-based stakeholder evaluation

นอกจากแนวคิดการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น Funnell & Rogers (2011) ยังได้มีการศึกษาวิธีการสร้างทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาทฤษฎีมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เรียกว่า “การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมด้วยวิธีอุปนัย (Inductive approach)” โดยใช้วิธีการสังเกตจากสภาพจริง ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (focus group) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (work shop) การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น ประโยชน์ของการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมด้วยวิธีอุปนัยนี้ ทำให้ได้ทฤษฎีโปรแกรมที่มีความเหมาะสมกับบริบทและสภาพการปฏิบัติงานจริง ทฤษฎีโปรแกรมที่เกิดขึ้นจะมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและเกิดการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การสร้างทฤษฎีโปรแกรมแบบอิงทฤษฎีทางสังคมหรือวิธีนรนัย หรือแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพียงแบบใดแบบหนึ่งอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้ทฤษฎีโปรแกรมที่สร้างขึ้น ให้ผลการประเมินที่มีคุณค่าหลาย ๆ ประเด็นในเวลาเดียวกัน ดังนั้นการสร้างทฤษฎีโปรแกรมควรใช้ข้อดีของทั้งสองวิธีเพื่อสร้างทฤษฎีโปรแกรม ดังนั้นนักประเมินจึงพัฒนารูปแบบการสร้างทฤษฎีโปรแกรมแบบผสม (Integrative approach) ขึ้น โดยอาศัยกระบวนการสร้างทฤษฎีทั้ง 2 วิธี คือ Stakeholder Approach และ Social Science Approach โดยนักประเมินควรใช้ Stakeholder Approach ในการทำให้ทฤษฎีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียชัดเจน และถูกต้องโดยอาศัยการสัมภาษณ์ และการตรวจสอบจากเอกสาร ส่วนอีกทางหนึ่งเป็นการอิง Social Science Approach โดยที่นักประเมินจะต้องประยุกต์ความรู้ความเชี่ยวชาญและความเข้าใจในโปรแกรมของตนเองในการสร้างทฤษฎีโปรแกรมที่เป็นทางเลือกขึ้นมา (วิทยา เกษาอาจ, 2557)

Kellogg Foundation (2004) อังในอดิศวรร วังษ์วัง (2557: 47) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างทฤษฎีโปรแกรม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การระบุปัญหา หรือประเด็นที่ต้องการดำเนินการ (Problem or issue statement) การอภิปรายร่วมกันเพื่อพิจารณาถึงปัญหาของโปรแกรมที่ต้องการแก้ไข หรือประเด็นที่ต้องดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 2 แสดงความจำเป็น หรือประโยชน์ของชุมชน (Community needs/assets) ระบุถึงความจำเป็นหรือประโยชน์ที่อาจจะเกิดจากการที่โปรแกรมดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่คาดหวัง (Desired results outputs, outcomes and impacts) จำแนกแยกแยะผลผลิตที่คาดหวัง หรือมุมมองในอนาคต โดยการอธิบายถึงผลลัพธ์ที่คาดหวังทั้งในระยะสั้นและระยะไกล

ขั้นตอนที่ 4 ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโปรแกรม (Influential factors) แสดงรายการปัจจัยที่คิดว่ามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เช่น ปัจจัยเสี่ยง นโยบายชุมชน สิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 5 เขียนกลยุทธ์ (Strategies) เขียนกลยุทธ์ที่ทำให้เกิดความสำเร็จแบบทั่วไป และกลยุทธ์ที่เป็นการปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best practices) เขียนรายการสิ่งที่จะช่วยให้ชุมชนได้รับสิ่งที่คาดหวังจากโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 6 กำหนดสมมุติฐาน (Assumption) แสดงสมมุติฐานที่ซ่อนอยู่หลังวิธีการและเหตุผลที่กลยุทธ์ที่ใช้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชน

จากการศึกษาแนวคิดของการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานนั้น ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม (Theory program) ผู้วิจัยจึงประยุกต์ใช้แนวคิดการสร้างทฤษฎีโปรแกรมแบบผสม (Chen 1990 : 65 - 71) นั่นคือการใช้ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่จะทำได้ ทฤษฎีโปรแกรมมีความเหมาะสมกับบริบทและสภาพการปฏิบัติงานจริง และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากที่สุด ร่วมกับการอิงทฤษฎีทางสังคม และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องประยุกต์ความรู้และความเข้าใจในโปรแกรมของผู้วิจัยในการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมขึ้นมา

5. ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

5.1 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชโองบาย ระยะเวลา 20 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏจากบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างครุดีมีคุณภาพเพื่อเป็นแกนนำหลักในการช่วยพัฒนาประเทศ การปรับบทบาทการพัฒนาครูหรือการให้บริการวิชาการอย่างเดียว ยังไม่เพียงพอ แต่ต้องมีการปรับยุทธศาสตร์ใหม่ เพื่อนำมหาวิทยาลัยไปสู่มหาวิทยาลัยของท้องถิ่น โดยใช้ศาสตร์พระราชเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการจัดการชุมชนท้องถิ่น และยังไปกว่านั้นคือการพัฒนาครูที่เป็นบุคลากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ในที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2560 ที่ผ่านมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงหล้า อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และประธานในที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ อธิบายถึงที่มาของยุทธศาสตร์ใหม่ที่ใช้กลไกมหาวิทยาลัยนำมหาวิทยาลัยไปสู่มหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่นตามพระราชโองบายว่า เกือบ 30 ปีที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยราชภัฏถือเป็นตัวแทนทำงานเพื่อท้องถิ่น จนถึงปัจจุบัน ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ 10 ทรงศึกษาและสืบทอดพระราชกรณียกิจแทน และทรงรับสั่งให้ราชภัฏทำงานเพื่อท้องถิ่น และทรงมอบพระบรมราโชบายด้านการศึกษามานองคมนตรี ใจความตอนหนึ่งว่า “ให้แนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้ทำงานให้เข้าเป้าในการยกระดับการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นในท้องที่ของตน ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองพระบรมราโชบายทางกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง จึงได้ร่วมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนผลิตและพัฒนาครู ยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ควบคู่ไปกับ

การพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ 4 ด้าน ได้แก่ (ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2560 สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2562)

1. ด้านการพัฒนาท้องถิ่น
2. ด้านการผลิตและพัฒนาครู
3. ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา
4. ด้านระบบบริหารจัดการ

5.2 ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ 20 ปี ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตที่มีอัตลักษณ์ มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และเป็นสถาบันหลักที่บูรณาการองค์ความรู้สู่นวัตกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ

พันธกิจ

1. ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีทัศนคติที่ดี เป็นพลเมืองดีในสังคม และมีสมรรถนะตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต
2. วิจัยสร้างความรู้และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ มุ่งเน้นการบูรณาการเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม
3. พัฒนาท้องถิ่นตามศักยภาพ สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชนโดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และน้อมนำพระราชดำริสู่การปฏิบัติ
4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชนให้มีคุณธรรมและความสามารถในการบริหารงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
5. บริหารจัดการทรัพยากรภายในมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพด้วยหลักธรรมาภิบาล พร้อมรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1. การพัฒนาท้องถิ่น 2. การผลิตและพัฒนาครู 3. การยกระดับคุณภาพการศึกษา และ 4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการ

5.3 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาครู

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อขับเคลื่อนการ

ผลิตและพัฒนาครู ยุกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ควบคู่ไปกับการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่งทั่วประเทศ จึงมีการปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยที่สนองพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

โดยในงานวิจัยเล่มนี้ จะมุ่งศึกษายุทธศาสตร์ด้านการผลิตและพัฒนาครู ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับคณะครุศาสตร์โดยตรง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

เป้าหมายของยุทธศาสตร์ด้านการผลิตและพัฒนาครู ประกอบด้วย

1. บัณฑิตครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมอ้อมีอัตลักษณ์ และสมรรถนะเป็นเลิศ เป็นที่ต้องการของผู้ใช้บัณฑิต
2. บัณฑิตครูของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสมบูรณด้วยคุณลักษณะ 4 และถ่ายทอดหรือบ่มเพาะให้ศิษย์แต่ละช่วงวัยได้
3. บัณฑิตครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเข้าสู่วิชาชีพได้รับการเสริมสมรรถนะเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

กลยุทธ์ด้านการผลิตและพัฒนาครู

1. ปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และกระบวนการผลิตให้มีสมรรถนะเป็นเลิศ เป็นที่ยอมรับด้วย School Integrated Learning และสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ
2. พัฒนาสมรรถนะครูของครูให้มีความเป็นมืออาชีพ
3. บ่มเพาะนักศึกษาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพพร้อมด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูและคุณลักษณะ 4 ประการ คือ 1) มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง 3) มีงานทำ มีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย
4. จัดทำแผนการดำเนินงานตามข้อ 1 – 3 โดยกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมถึงขั้นตอนและระยะเวลา (Timeline) ในการปฏิบัติงานทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัดด้านการผลิตและพัฒนาครู

1. มีการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และกระบวนการผลิตครู เพื่อให้บัณฑิตครูของ มรภ. มีอัตลักษณ์ สมรรถนะและคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ พร้อมด้วยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามพระราชโอบายด้านการศึกษาและคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21
2. ร้อยละครูของครูที่มีประสบการณ์สอนในโรงเรียนต่อปีการศึกษา
3. ร้อยละของบัณฑิตครูที่จบจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏที่สอบบรรจุผ่านเกณฑ์ของหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน ภายใน 1 ปี
4. มี Platform เพื่อสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบัณฑิตครู มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าสู่วิชาชีพ

5. ผลคะแนน O-NET หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาสมรรถนะครูประจำการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

6. สัดส่วนบัณฑิตครูที่ได้รับการบรรจุเข้าทำงานในภูมิภาค

7. ผลการวิจัยเฉพาะสาขาวิชาชีพครูที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ หรือนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิตและพัฒนาครูเพิ่มขึ้น

คำสำคัญด้านการผลิตและพัฒนาครู

1. การผลิตครู คือ การผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. การพัฒนาครู คือ การยกระดับวิชาการ วิชาชีพ ทักษะวิชาชีพที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (Re-Skill and Up-Skill) ของครูประจำการที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งที่สำเร็จจากมหาวิทยาลัยราชภัฏในพื้นที่รับผิดชอบ และมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่น

3. อัตลักษณ์บัณฑิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ บัณฑิตครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ บัณฑิตครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูและสมบูรณ์พร้อมด้วยคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 4 ประการ คือ

- 1) มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง
- 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง
- 3) มีงานทำ มีอาชีพ
- 4) เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย

4. สมรรถนะบัณฑิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ บัณฑิตครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู และทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการถ่ายทอดและบ่มเพาะให้เด็กแต่ละช่วงวัยมีคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 4 ประการ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิยพงษ์ คล้ายคลัง (2555) ได้มีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยใช้วิธีอุปนัยและนิรนัย โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) พัฒนาทฤษฎีโปรแกรมและตัวบ่งชี้สำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในโรงเรียนโดยใช้วิธีอุปนัยและนิรนัย 2) สร้างเครื่องมือสำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในโรงเรียนตามทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น และ 3) ประเมินความเหมาะสมของการใช้ทฤษฎีโปรแกรมประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในโรงเรียนจากตัวบ่งชี้และเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น

2 ขั้นตอน คือขั้นตอนแรกเป็นการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม มี 2 ระยะ คือ 1) การใช้วิธีอุปนัยเป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ใช้วิธีการสร้างแผนภาพโปรแกรมแบบย้อนกลับ (backwards mapping) และการสัมภาษณ์จากครูและผู้บริหารในโรงเรียนกรณีศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพแตกต่างกันจำนวน 4 โรงเรียน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ MAXQDA 2) การใช้วิธีนิรนัยเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของทฤษฎีโปรแกรมเป็นโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 309 โรงเรียน เป็นครูอาจารย์จำนวน 1,545 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานของครูซึ่งเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ และแบบให้คะแนน 0 , 1 จำนวน 115 ข้อ ใช้การวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis) ขั้นตอนที่สองการทดลองใช้เป็นการนำทฤษฎีโปรแกรมมาศึกษาผลการใช้ โดยออกแบบการประเมินพหุพื้นที่ (multisite evaluation) จำนวน 3 โรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพระดับดีมาก ดี และควรปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบตรวจสอบรายการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิบัติ แนววิธีปฏิบัติการประเมิน และแบบประเมินความเหมาะสมของการใช้ทฤษฎี ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยายและการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ตัวแทรกแซง 3 ตัว ได้แก่ การสื่อสารนโยบาย การกำกับติดตาม และการสนับสนุนทรัพยากรการจัดการเรียนรู้ ตัวกำหนด 5 ตัว ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย การมีส่วนร่วมวางแผนงานตามนโยบาย เจตคติและการยอมรับนโยบาย ความพร้อมทำงานตามนโยบาย ความมุ่งมั่นทำงานตามนโยบาย และผลลัพธ์ 3 ตัว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู คุณภาพครู และคุณภาพผู้เรียน

2. ตัวบ่งชี้สำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติ มี 21 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การแจ้งข่าวสาร (2) การให้ความรู้ (3) การสร้างสังคมการเรียนรู้ (4) การศึกษด้วยตนเอง (5) การกำกับติดตามนโยบาย (6) การสนับสนุนทรัพยากรการจัดการเรียนรู้ (7) ความเข้าใจการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (8) ความเข้าใจการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียน (9) ความเข้าใจการวิจัยในชั้นเรียน (10) ความเข้าใจวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติ (11) การมีส่วนร่วมวางแผนงานตามนโยบาย (12) เจตคติต่อการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (13) เจตคติต่อการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียน (14) เจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียน (15) คุณค่าของนโยบาย (16) การยอมรับนโยบาย (17) ความพร้อมทำงานตามนโยบาย (18) ความมุ่งมั่นทำงานตามนโยบาย (19) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู (20) คุณภาพครู และ (21) คุณภาพนักเรียน

3. เครื่องมือสำหรับประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 115 ข้อ มีค่าดัชนี IOC เท่ากับ 1.00 ความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.75-0.95

4. ผลการใช้ทฤษฎีโปรแกรมในการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในโรงเรียน พบว่า ภาพรวมการใช้ทฤษฎีโปรแกรมในการประเมินมีความเหมาะสมระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ของวิธีประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน

วิทยา เกษาอาจ (2557) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการประเมินการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการประเมินงานบริหารวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานที่เหมาะสม 2) เพื่อนำรูปแบบการประเมินฯ ไปทดลองใช้ 3) เพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการประเมินฯ 4) เพื่อถอดประสบการณ์การพัฒนา รูปแบบการประเมินฯ โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและเตรียมความพร้อมผู้ที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการประเมินฯ ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบการประเมินฯ ไปปฏิบัติ ประเมินคุณภาพของรูปแบบการประเมินฯ และถอดประสบการณ์การพัฒนา รูปแบบการประเมินงานบริหารวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน กลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ครู 4 คน ผู้ปกครองนักเรียน 55 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 7 คน โรงเรียนบ้านคลองกระบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ สอบถาม การสังเกตและการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการประเมินงานบริหารวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน มีองค์ประกอบของการประเมิน ดังนี้ จุดประสงค์การประเมิน สิ่งที่ต้องประเมิน วิธีการประเมิน เกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้ สิ่งที่ต้องประเมิน ได้แก่ ปัจจัย กิจกรรม ผลผลิต จุดประสงค์ วัตถุประสงค์ และเป้าประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน และการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) ผลการนำรูปแบบการประเมินงานบริหารวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ไปทดลองใช้ พบว่า การบริหารงานวิชาการบรรลุเป้าหมายของการบริหารงาน ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สุขภาพกายและสุขภาพจิต ตามเป้าหมายของโรงเรียน 3) ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินงานบริหารวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน พบว่า รูปแบบการประเมินฯ มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความถูกต้องอยู่ในระดับดีมาก และ 4) ผลการถอดประสบการณ์การพัฒนา รูปแบบ

การประเมินฯ พบว่า เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบการประเมินฯ และการพัฒนาการบริหารงานวิชาการไปใช้ คือ การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินการบริหารงานวิชาการ สร้างแรงจูงใจ ความรับผิดชอบในหน้าที่และใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

กรวิกา ฉินนานนท์ (2556) พัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานสำหรับประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โดยการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับใช้ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินสำหรับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และ 3) เพื่อตรวจสอบผลการใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างจากทฤษฎีโปรแกรมตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะแรกเป็นการสร้างทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้การวิจัยเอกสารการสัมภาษณ์จากครูและผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 10 คน และการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ระยะที่สองเป็นการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินโดยกำหนดตัวบ่งชี้ จุดตรวจสอบ และเกณฑ์การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาจากทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น และตรวจสอบคุณภาพแบบตรวจสอบรายการประเมิน โดยใช้การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน และระยะที่สามเป็นการนำแบบตรวจสอบรายการประเมินไปใช้กับโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 4 โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติภาคบรรยาย และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการประเมินหลักสูตรได้นำใช้ในการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมเพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร

2. แบบตรวจสอบรายการสำหรับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาจากทฤษฎีโปรแกรมตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน มีจุดตรวจสอบหลัก จำนวน 3 จุดตรวจสอบ ตามกระบวนการ 3 ด้าน และจุดตรวจสอบย่อย จำนวน 17 จุดตรวจสอบ แต่ละจุดตรวจสอบย่อยมีรายการตรวจสอบจุดตรวจสอบจำนวน 5 ข้อรายการ รวม 85 ข้อรายการ แบบตรวจสอบรายการประเมินมีคุณภาพเหมาะสม พิสัยของดัชนี IOC มีค่าระหว่าง 0.80 - 1.00 และความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน มีค่าระหว่าง 0.37 - 0.74

3. ครูผู้ใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินเห็นว่าแบบตรวจสอบรายการมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ ในระดับมาก ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทำได้ง่ายขึ้น ให้ข้อมูลที่ชี้จุดแข็งจุดอ่อนในการพัฒนาหลักสูตรหลังได้ข้อมูลป้อนกลับจากการใช้แบบตรวจสอบ

รายการ ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมขึ้น นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการเรียนจากหลักสูตรสถานศึกษา

อดิศวร์ วงษ์วัง (2557) ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวความคิดการประเมินแบบทฤษฎีแรงขับ โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) ศึกษาสภาพและรูปแบบการจัดกิจกรรมและการประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวความคิดการประเมินแบบทฤษฎีแรงขับ และ 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวความคิดการประเมินแบบทฤษฎีแรงขับ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมและการประเมินด้วยการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 180 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย 2) สร้างทฤษฎีโปรแกรม โดยใช้วิธีการผสมผสานระหว่างแนวคิดทางสังคมศาสตร์และจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตรวจสอบคุณภาพของทฤษฎีโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3) พัฒนารูปแบบการประเมินฯ จากผลระยะที่ 1 และ 2 ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล นำไปทดลองใช้กับสถานศึกษาจำนวน 10 แห่ง และ 4) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการประเมินฯ ตามมาตรฐานการประเมินทั้ง 4 ด้าน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญ มีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดกลยุทธ์ไว้ในแผนปฏิบัติการสถานศึกษา บริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการโน้มน้าวและเสริมแรงทางบวก รูปแบบการประเมินส่วนมากไม่มีรูปแบบที่แน่นอนใช้การประเมินตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยใช้ข้อมูลจากบันทึกของผู้เรียนและผู้ปกครอง โดยไม่มีรูปแบบที่เป็นระบบชัดเจน

2. รูปแบบการประเมิน ประกอบด้วย 1) หลักการ/แนวคิด/ทฤษฎีการประเมินแบบทฤษฎีแรงขับ 2) ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ โมเดลการกระทำ มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ การบริการกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ตัวแทรกแซง คือ กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และโมเดลการเปลี่ยนแปลง มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ การสร้างประสบการณ์ทางสังคมให้ผู้เรียน (ราก) ผู้เรียนเกิดจิตลักษณะ (ลำต้น) และผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ (ดอกและผล) 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน มี 3 ชุด 4) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยายและการวิเคราะห์เนื้อหา และ 5) การรายงานผลการประเมินเสนอผลการทำงานตามองค์ประกอบของทฤษฎีโปรแกรม

3. ประสิทธิผลของรูปแบบการประเมินฯ ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการประเมินอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน 4 ด้าน พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยในด้านความถูกต้องของผลการประเมินมีคุณภาพมากกว่าด้านอื่น ๆ

มุกิตา ชัยเพชร (2558) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดการประเมินอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดการประเมินอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี 3) ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดการประเมินอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี และ 4) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา ครู และนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) และการวัดพัฒนาการสัมพัทธ์ (Relative Growth : RG) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ผลการศึกษาองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาพบว่า องค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาจำนวน 7 องค์ประกอบ (อธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 65.08) ประกอบด้วย พื้นฐานแห่งการเรียนรู้ วรรณคดีต่อเพื่อนมนุษย์ ความพอเพียงแห่งการดำรงชีวิต การค้าจูนทางจิต เกียรติภูมิแห่งตน การมุ่งประกอบอาชีพ และการดำรงแห่งตน ซึ่งองค์ประกอบแรก คือ พื้นฐานแห่งการเรียนรู้สามารถอธิบายคุณธรรมจริยธรรมได้สูงสุด (อธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 12.73) ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย ความสามัคคี ความเสียสละ ความศรัทธาในวิชาชีพ และความสนใจใฝ่รู้

2) ผลการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดการประเมินอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี มีส่วนประกอบ 3 โมเดล คือ โมเดลการกระทำ (Action Model) โมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change Model) และโมเดลการพัฒนา (Development Model) ด้านประสิทธิภาพของรูปแบบมีประสิทธิภาพระดับต่ำ แต่มีความสำคัญทางปฏิบัติ

3) ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ ด้านทฤษฎี เท่ากับ 82.18/80.93 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเห็นว่าการจัดฝึกอบรมในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด และการวัดระดับพัฒนาการ ด้านความสนใจใฝ่รู้ ในภาพรวมส่วนใหญ่ นักเรียน นักศึกษา อาชีวศึกษา มีคะแนนพัฒนาการ ด้านความสนใจใฝ่รู้ เพิ่มขึ้น

มยุรี เสือคำราม (2558) พัฒนารูปแบบการประเมินศักยภาพนักวิจัย โดยใช้แนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐานเชิงบูรณาการ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาและประเมินศักยภาพนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย และกำหนดกรอบ (Concept) การพัฒนารูปแบบการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐานและผังวงจรเชิงสาเหตุ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบฯ และ 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบฯ งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สำรวจวิธีการพัฒนาและประเมินศักยภาพนักวิจัยของมหาวิทยาลัย 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาและการประเมินศักยภาพนักวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชน 3) สร้างรูปแบบฯ และ 4) ทดลองใช้และประเมินรูปแบบฯ แต่ละขั้นตอนการวิจัยมีผู้ให้ข้อมูลหรือตัวอย่าง ดังนี้ 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในมหาวิทยาลัยที่ประสบความสำเร็จ 2) อาจารย์และผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเอกชน 3) ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบ 4) อาจารย์สังกัดคณะวิชาของมหาวิทยาลัยเอกชน ตามลำดับ เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม และแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นอกจากนี้ ยังใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. กรอบการพัฒนารูปแบบฯ เกิดขึ้นจากการนำการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐานบูรณาการกับผังวงจรเชิงสาเหตุ การบูรณาการได้นำผังวงจรเชิงสาเหตุมาวิเคราะห์แทนในส่วนโมเดลการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสุดท้ายของแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ทฤษฎีที่ใช้เป็นฐาน ได้แก่ ทฤษฎี 2 ปัจจัย ทฤษฎีความต้องการจำเป็น ทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้ทฤษฎีระบบ และทฤษฎีทุนมนุษย์ กรอบการพัฒนารูปแบบการประเมินที่ได้้นอกจากการมีทฤษฎีมาช่วยออกแบบตัวแทรกแซง อธิบายกลไกการทำงานของตัวแทรกแซง และออกแบบการประเมินแล้ว ยังได้แนวทางการศึกษาการเปลี่ยนแปลงศักยภาพนักวิจัยอย่างเป็นพลวัตร

2. รูปแบบฯ เกิดจากการนำกรอบการพัฒนารูปแบบในหัวข้อที่ 1 มาออกแบบการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในรุ่นที่ 5 ปีการศึกษา 2557 การประเมินโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สารสนเทศในการปรับปรุงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย รูปแบบการประเมินนำเสนอลักษณะโครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย บริบทของมหาวิทยาลัยเอกชน การออกแบบตัวแทรกแซงเสริม และการวางแผนการปฏิบัติ กรอบการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ขั้นตอนการประเมิน การประเมินผลการดำเนินงาน และการรายงานผลการประเมินและการให้ข้อเสนอแนะ

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบฯ ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมการพัฒนา นักวิจัยกับตัวอย่าง 18 คน นักวิจัยระดับต้น 13 คน สามารถจัดกลุ่มการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาใน 3 ประเด็นได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักวิจัยที่บรรลุทั้งประเด็นความรู้การวิจัย ทักษะคิดต่อการวิจัย และแหล่งเผยแพร่ มีจำนวน 4 คน 2) นักวิจัยที่บรรลุในประเด็นความรู้การวิจัยและแหล่งเผยแพร่ มีจำนวน 1 คน 3) นักวิจัยที่บรรลุในประเด็นแหล่งตีพิมพ์มีจำนวน 5 คน โดยนักวิจัย 2

ใน 5 คนบรรลุประเด็นทัศนคติต่อการวิจัย และ 4) นักวิจัยที่ไม่บรรลุต้ง 3 ประเด็น มีจำนวน 3 คน ส่วนนักวิจัยระดับกลาง 5 คน บรรลุในเฉพาะประเด็นทัศนคติต่อการวิจัย

จากการพิจารณาการบรรลุเป้าหมายการวิจัย และยังพิจารณาการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนระหว่างนักวิจัย และความต่อเนื่องและการมีผลงานวิจัย ผู้วิจัยยังจัดกลุ่มนักวิจัยได้เป็น 2 กลุ่มด้วยเทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่ม ได้แก่ นักวิจัยกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยมีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนานักวิจัยใน 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) คุณวุฒิที่เลี้ยง 2) งบประมาณในการพัฒนานักวิจัย และ 3) คุณวุฒิและประสบการณ์ของนักวิจัย

ปาริชาติ เทวพิทักษ์ (2557) พัฒนาระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลตามแนวคิดทฤษฎีเป็นฐาน ทฤษฎีที่นำมาเป็นฐานประกอบด้วย ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ทฤษฎีมนุษยนิยม และแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้ระบบประเมิน ได้แก่ นักศึกษาที่เรียนวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก จำนวน 63 คน อาจารย์ผู้สอน 8 คน จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์ สอบถามความคิดเห็น และทดสอบความรู้นักศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์อิทธิพล และวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัย พบว่า

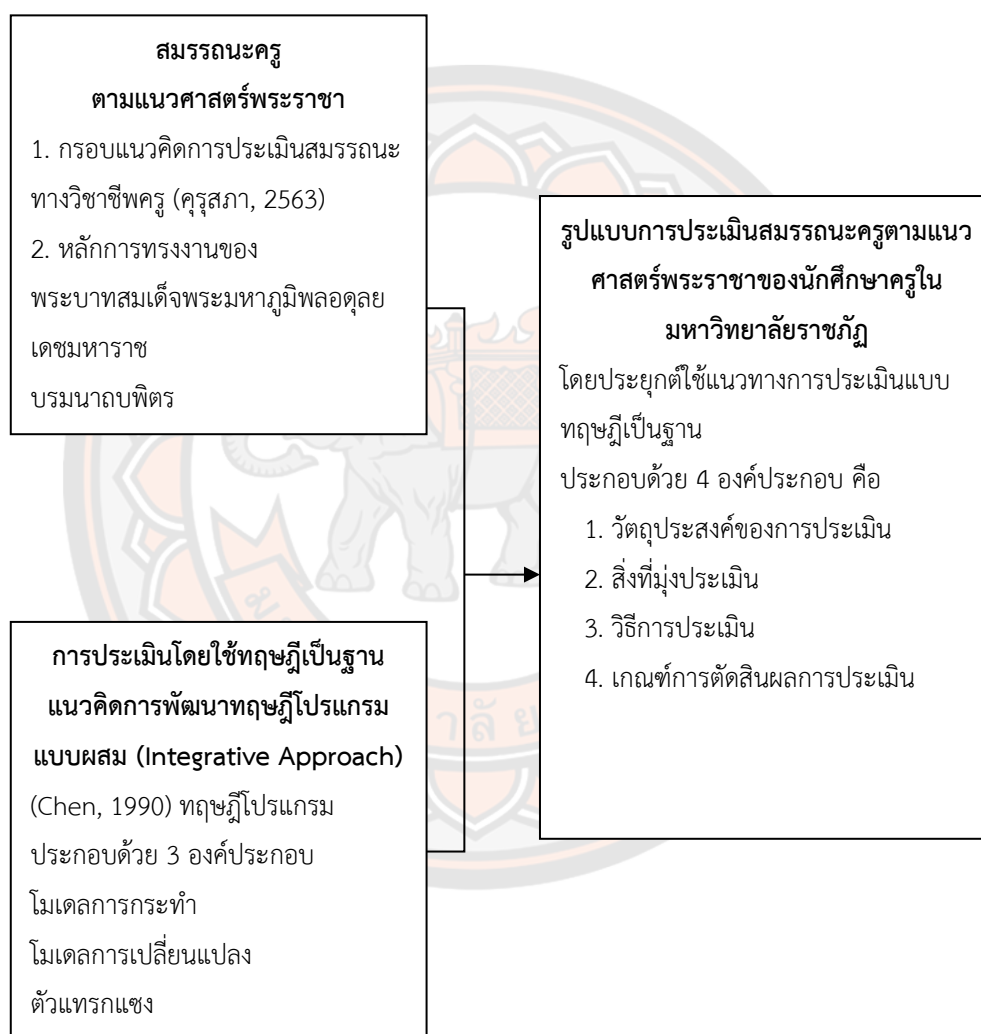
1. ทฤษฎีโปรแกรม ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ความพร้อมของนักศึกษา คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของแหล่งฝึก 2) การดำเนินการเรียนการสอน ได้แก่ อาจารย์มีการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ นักศึกษามีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินความก้าวหน้าและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสม่ำเสมอ 3) ผลผลิต ได้แก่ นักศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล และคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) กลไกเชิงสาเหตุที่จะนำไปสู่ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล คือการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้นักศึกษาปรับปรุงตนเอง

2. ระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ 2) ทฤษฎีโปรแกรม 3) หลักการสำคัญของระบบ 4) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมิน คู่มือการประเมิน เกณฑ์การประเมิน 5) กระบวนการประเมิน ได้แก่ การประเมินความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐาน การประเมินความก้าวหน้า และการประเมินสรุปผลรวม 6) ผลผลิต ได้แก่ ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

3. ประสิทธิภาพของการใช้ระบบประเมิน พบว่า 1) มีความเหมาะสม นั่นคือมีการเปิดเผยข้อมูลเฉพาะที่จำเป็นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) มีประโยชน์ โดยนักศึกษามีพัฒนาการในการ

ปฏิบัติการพยาบาล 3) มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพราะนำไปปฏิบัติได้จริงและได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง 4) มีความถูกต้องเนื่องจากผลการประเมินมีความตรง จากผลการตัดสินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลมีความสัมพันธ์กับผลการสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนฯ และมีความสอดคล้องกันระหว่างผู้ประเมิน

7. กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพ 8 กรอบแนวคิดการพัฒนาแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ข้อ คือ

1. เพื่อสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังภาพที่ 9

ขั้นที่ 1 สร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ



ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

ภาพ 9 วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 สร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ในขั้นตอนนี้เป็นการสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชานอง นักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดการสร้างทฤษฎีโปรแกรมแบบผสม (Chen, 1990, p. 65 – 71) โดยการใช้วิธีการอิงทฤษฎีทางสังคม (Social science) ร่วมกับวิธีอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder approach) โดยผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ 20 ปี (ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2560 สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2562)

- เอกสารประกอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู (สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2563)

- หลักการทรงงาน 23 ข้อ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561)

- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะ

โดยแนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาเป็น (ร่าง) ทฤษฎีโปรแกรม และกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนำข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมาสังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อพัฒนาเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ในทฤษฎีโปรแกรม

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง ทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จำนวน 6 ท่าน จากคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้แนวคิดการแบ่งกลุ่มของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อิงตามกลุ่มยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จับฉลากชื่อมหาวิทยาลัยตามกลุ่ม กลุ่มละ 1 แห่ง เพื่อให้ได้มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตาราง 2 แสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มมหาวิทยาลัย	จำนวน (แห่ง)	รายชื่อมหาวิทยาลัยในกลุ่ม	มหาวิทยาลัย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มภาคเหนือ	8	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
กลุ่มภาคใต้	5	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี
กลุ่มภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	11	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
กลุ่มภาคตะวันตก	4	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้าน จอมบึง มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
กลุ่มภาคกลาง	5	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย อลงกรณ์

กลุ่มมหาวิทยาลัย	จำนวน (แห่ง)	รายชื่อมหาวิทยาลัยในกลุ่ม	มหาวิทยาลัย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
		มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	
กลุ่มรัตนโกสินทร์	5	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทรเกษม
รวม	38		6

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การพัฒนาทฤษฎี
โปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาแนวคิด และขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และกำหนดข้อคำถาม และ
รูปแบบของเครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนอ
อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับแก้ไขในเบื้องต้นก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้าน
สมรรถนะครู จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
จำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยให้
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา ด้วยการหาค่า
ดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) โดยมีเกณฑ์ในการ
ประเมิน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือเนื้อหา

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์หรือเนื้อหา

จากนั้นนำผลการประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC) โดย IOC ควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

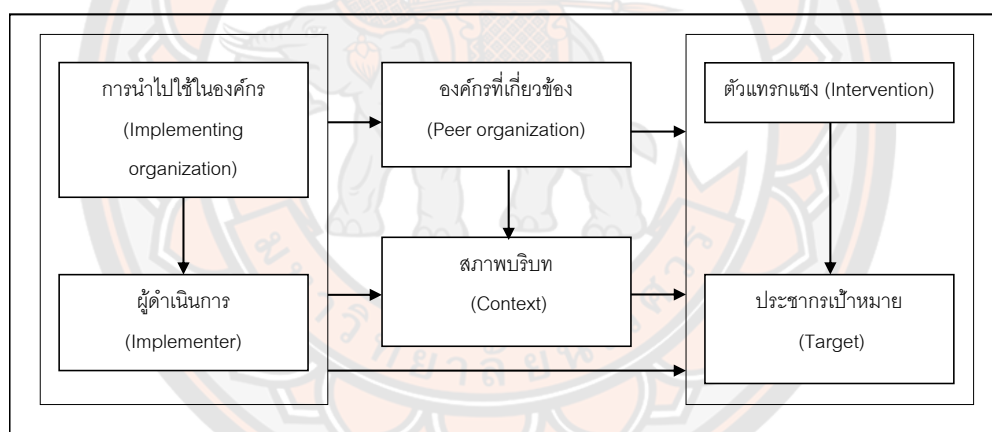
3) นำเครื่องมือที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ คณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จำนวน 6 ท่าน และนำมาสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อพัฒนาในขั้นต่อไป

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด เอกสาร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะเวลา 20 ปี เอกสารประกอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู หลักการทรงงาน 23 ข้อ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล

อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูเพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบของ (ร่าง) ทฤษฎีโปรแกรม (Program theory) ประกอบด้วย

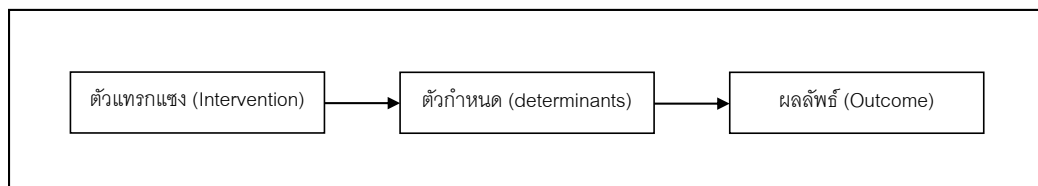
โมเดลการกระทำ (Action model) เป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบของผู้ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย เพื่อต้องการให้นักศึกษามีสมรรถนะเป็นไปตามเป้าหมายของโปรแกรม โดยมีองค์ประกอบ รายละเอียดแสดงดังภาพ 10



ภาพ 10 กรอบการสร้างโมเดลการกระทำ (Action model)

ตัวแทรกแซง (Intervention) เป็นกลไกที่เชื่อมโยงจากโมเดลการกระทำที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนเกิดเป็นสมรรถนะ

โมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) เป็นผลที่เกิดจากกลไกการทำงานอย่างเป็นระบบของตัวแทรกแซงทำให้เกิดโมเดลการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลให้นักศึกษาเกิดสมรรถนะตามเป้าหมายที่กำหนด ดังภาพ 11



ภาพ 11 กรอบการสร้างโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model)

2) นำ (ร่าง) โมเดลการกระทำ (Action model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ และนำไปสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายสำหรับพัฒนาสมรรถนะนักศึกษา ได้แก่ คณาบดีคณะครุศาสตร์ จำนวน 6 แห่ง โดยใช้แนวคิดการแบ่งกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏอิงตามกลุ่มยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จับฉลากชื่อมหาวิทยาลัยตามกลุ่ม กลุ่มละ 1 แห่ง

3) สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด เอกสาร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของโมเดลการกระทำ (Action model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

4) สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ และหลักการทรงงาน 23 ข้อ เพื่อสังเคราะห์เป็นตัวกำหนด (Determinant) และสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา (Outcome) ในโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

5) กำหนดนิยามขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ของตัวแทรกแซง (Intervention) ตัวกำหนด (Determinants) และผลลัพธ์ (Outcome) ทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

6) นำตัวแปรของของตัวแทรกแซง (Intervention) ตัวกำหนด (Determinants) และผลลัพธ์ (Outcome) มาสร้างโมเดลสมการโครงสร้างของสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีพื้นฐาน

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในขั้นที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาเป็นรูปแบบการประเมินฯ โดยมีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่งทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาครูชั้นปีสุดท้าย (ชั้นปีที่ 4 หรือ 5) ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยผู้วิจัยอ้างอิงการแบ่งกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏจากกลุ่มยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งแบ่งเป็น 6 กลุ่ม ได้มหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร และแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อกำหนดรูปแบบของเครื่องมือ และโครงสร้างของเครื่องมือ

2. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของการนิยามตัวแปรที่ต้องการวัด รายละเอียดของข้อคำถาม รูปแบบของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเกณฑ์การประเมิน ก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ

3. ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะครู จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือเนื้อหา
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือเนื้อหา
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์หรือเนื้อหา

จากนั้นนำผลการประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดย IOC ควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

4. นำเครื่องมือที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในข้อที่ 3 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbrach's alpha coefficient)

5. สร้างเครื่องมือ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในการออกแบบการประเมิน เพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินฯ
2. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการประเมิน และสร้างรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. นำรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
4. วิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

<p>(ร่าง)</p> <p>รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราช ของนักศึกษาครู ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน</p>
<p>หลักการและเหตุผล</p>
<p>วัตถุประสงค์การประเมิน</p>
<p>สิ่งที่มุ่งประเมิน สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราช</p>
<p>ผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลการประเมิน นักศึกษาครู ผู้บริหาร อาจารย์</p>
<p>วิธีการประเมิน</p>
<p>เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราช</p>
<p>เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน</p>
<p>การรายงานผลการประเมิน</p>

ภาพ 12 (ร่าง) รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราช
ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 2) พัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ผู้วิจัยขอแนะนำผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนนี้จะเป็นการนำเสนอผลการสร้างทฤษฎีโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามแนวคิดการสร้างทฤษฎีโปรแกรมโดยใช้วิธีการแบบผสม (Integrative approach) (Chen,1990) ประยุกต์ใช้แนวคิดร่วมกันระหว่างวิธีการทางสังคมศาสตร์ (Social science) โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโครงการกับการใช้แนวคิดจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder approach)

ทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย โมเดลการกระทำ (Action model) และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) โดยผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์เอกสาร และสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากนั้นนำร่างโมเดลทั้งสอง มาสร้างเป็นโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM: Structural Equation Model) ของสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ปรากฏผลดังนี้

1.1 ผลการสร้างโมเดลการกระทำ (Action model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.1.1 การสังเคราะห์เอกสารเพื่อยกร่างโมเดลการกระทำ

เป็นการวางแผนการดำเนินงานอย่างระบบซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคลากร ทรัพยากร ตลอดจนการสนับสนุนจากองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานตามโปรแกรมบรรลุตามเป้าหมาย โดยจากการศึกษาเอกสาร และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการสังเคราะห์แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง
ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงกระบวนการผลิตให้นักศึกษามีสมรรถนะที่เป็นเลิศ เป็นที่ยอมรับ 2. บ่มเพาะนักศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพพร้อมด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู 3. แผนการพัฒนานักศึกษาต้องชัดเจน กำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนขั้นตอนระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม 4. การพัฒนาสมรรถนะให้สำเร็จ ควรให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากร การบูรณาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
การประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพ ครู ด้านการปฏิบัติงานและการ ปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2563, หน้า 3)	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการปรับบทบาทจาก “ครู” ให้เป็น “โค้ช” หรือเป็น “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” เพื่อทำหน้าที่กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบ การสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ให้ผู้เรียน 2. มีการปรับระบบการผลิตและพัฒนาครู ตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ 3. มีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุม ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอน

เอกสารที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง
	มาเป็นผู้สร้างครุรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และวัดผลจากการพัฒนาผู้เรียน
ศาสตร์พระราช (สุเมธ ตันติเวชกุล ,2559)	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักการทรงงานเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจและสังคมสามารถนำมาใช้ในยุคความขัดแย้งในสังคมได้ 2. ปกครองด้วยหลักธรรม ประกอบด้วย ความดี และความถูกต้อง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า 3. การมีอำนาจ คืออำนาจในการแนะนำ การให้คำปรึกษา และการตักเตือน 4. การพัฒนาอย่างยั่งยืน และ Cost effectiveness เป็นหลักการทำงาน เพราะความคุ้มค่าไม่อาจสามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ 5. แนวทางการพัฒนาเริ่มต้นที่การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยความสำเร็จ ซึ่งปัจจัยการพัฒนาแต่ละข้อมีจุดเชื่อมโยงกัน 6. มองทุกอย่างที่ทำ จดทุกอย่างที่พูด และสรุปทุกอย่างที่คิด

1.1.2 การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนและกำหนดนโยบายด้านการพัฒนานักศึกษาครูให้เกิดสมรรถนะ จำนวน 6 คน ได้แก่ คณบดีคณะครุศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 6 แห่ง โดยแบ่งตามกลุ่มของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (อ้างอิงการจัดกลุ่มจากการจัดทำแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) โดยมีการกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์จากการศึกษาเอกสาร และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ตามตาราง 4

ตาราง 4 ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ที่	ประเด็นสัมภาษณ์
1	ท่านคิดว่ากิจกรรมหรือกระบวนการใดบ้างที่ท่านได้ดำเนินการแล้ว หรือคาดว่าจะดำเนินการพัฒนานักศึกษาให้เกิดสมรรถนะตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2	ท่านคิดว่ามีระบบและกลไกใดบ้างที่จะทำให้นักศึกษาคูมีสมรรถนะที่สอดคล้องตามศาสตร์พระราชานักศึกษาคู
3	การนำไปโปรแกรมสมรรถนะนักศึกษาคู ตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ และสามารถยกระดับคุณภาพของนักศึกษาคูให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร
4	ท่านคิดว่ามีบุคคลใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำไปโปรแกรมสมรรถนะนักศึกษาคูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้ และมีบทบาทการทำงานอย่างไร
5	ปัญหาและอุปสรรคในการนำไปโปรแกรมสมรรถนะนักศึกษาคูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้ มีอะไรบ้าง

โดยสามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

1. กิจกรรมหรือกระบวนการใดบ้างที่ท่านได้ดำเนินการแล้ว หรือคาดว่าจะดำเนินการพัฒนานักศึกษาให้เกิดสมรรถนะตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

กิจกรรมหรือกระบวนการเพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาคูให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมาย ที่ดำเนินการแล้ว และปัจจุบันยังดำเนินการอยู่ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่สอดแทรกหลักการหรือแนวคิดต่าง ๆ ของศาสตร์พระราชานักศึกษาคู การฝึกปฏิบัติการสอน และโครงการกิจกรรมที่มหาวิทยาลัย/คณะฯ/หลักสูตรเป็นผู้ดำเนินการ

ทั้งนี้ การจะทำให้นักศึกษาคูมีสมรรถนะตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคู อาจารย์ผู้สอนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรเข้าใจในหลักการของศาสตร์พระราชานักศึกษาคูก่อน จึงจะสามารถนำไปบูรณาการ หรือสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ดังข้อความต่อไปนี้

(คุณสมบัติคณะครุศาสตร์ 1)

“การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ต้องสอดแทรกศาสตร์พระราชานักศึกษาคูลงไปในการสอนบ้าง หรือต้องมีการจัดรายวิชาในหลักสูตร อย่างมหาวิทยาลัยพีทีจะมีรายวิชาศาสตร์

พระราชสา และสอดแทรกศาสตร์พระราชานในรายวิชาชีพรู อย่างรายวิชาคุณธรรมจริยธรรม หรือวิชาความเป็นครู”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 2)

“ส่วนใหญ่ทุกราชภัฏ ก็ทำตามยุทธศาสตร์อยู่แล้ว กำหนดไว้ชัดเจนอย่างการจัดรายวิชาศาสตร์พระราชาน ของที่ก็จะมิจิจกรรมเสริมให้ กำหนดในภาระงานตอนฝึกสอนคือให้นักศึกษาเขาออกแบบโครงการ เขียนโครงการที่เอาศาสตร์พระราชานไปบูรณาการกับการทำงานในโรงเรียน เลยทำให้นักศึกษาเข้าใจในหลักของศาสตร์พระราชานมากขึ้นด้วย”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 3)

“ตอนนี้ทุกราชภัฏกำลังให้ความสำคัญกับโครงการวิศวกรสังคมนะ มีการส่งอาจารย์ไปอบรมด้วย”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 4)

“ด้วยความที่เราเป็นวิทยาลัยครุมาาก่อนนะ พิคิดว่าที่ผ่านมาระกามีกระบวนการผลิตครูที่สอดแทรกเรื่องของศาสตร์พระราชานอยู่แล้ว แต่เราไม่ได้ทำให้มันชัดเจนขึ้น ว่าเอามาใช้กับอะไรบ้าง”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 5)

“ศาสตร์พระราชานอยู่ในทุกระบวนการ ไม่ว่าจะการเรียนในชั้นเรียน การฝึกสอน หรือกิจกรรมอื่น ๆ แต่บางที่ตัวอาจารย์เองก็ยังไม่เข้าใจหลักของศาสตร์พระราชานเลย อาจารย์คิดวาก่อนจะพัฒนาให้เด็กมี เราต้องเริ่มจากให้คนสอนเข้าใจในแนวคิดของศาสตร์พระราชานก่อน ไม่ต้องเข้าใจทั้งหมด แต่ต้องเข้าใจหลักการ และเอาไปสอดแทรกในการเรียนการสอนของตัวเองได้ อันนี้อาจารย์ว่าจำเป็นที่สุด”

2. ระบบและกลไกใดบ้างที่จะทำให้นักศึกษาครูมีสมรรถนะที่สอดคล้องตามศาสตร์พระราชาน

ระบบและกลไกที่ทำให้นักศึกษามีสมรรถนะที่สอดคล้องตามศาสตร์พระราชาน ได้แก่ การเรียนการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมทั้งในและนอกชั้นเรียน การฝึกอบรม การสังเกตการณ์สอน และการฝึกปฏิบัติการสอน ดังข้อความต่อไปนี้

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 1)

“กระบวนการผลิตก็เป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการทำงานร่วมกันของคณะฯ หลักสูตร หรือ คณะอื่น ที่มีหลักสูตร ค.บ. แต่คณะครุศาสตร์ต้องเป็นหลัก และกำลังสำคัญในการทำงานต่าง ๆ”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 2)

“ถ้ากระบวนการสอน กระบวนการฝึกสอนในโรงเรียนดี และตอบโจทย์สิ่งที่อยากให้นักศึกษาเกิด ยังไงก็สะท้อนเรื่องสมรรถนะแน่นอน”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 5)

“การฝึกสอน การเรียนการสอนในห้องเรียน กิจกรรมที่ให้นักศึกษาเข้าร่วมทุกกิจกรรม เสริมหลักสูตร กิจกรรมในห้อง กิจกรรมเสริมทักษะ พี่คิดว่าทั้งหมดนี้ เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้นักศึกษาครูมีสมรรถนะ”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 6)

“สมรรถนะ มันควรจะเกิดจากกระบวนการบ่มเพาะนักศึกษา ไม่ใช่เฉพาะนักศึกษาครู ผมว่านักศึกษาคณะอื่นก็ต้องผ่านกระบวนการบ่มเพาะของคณะเขาเหมือนกัน กระบวนการบ่มเพาะมันก็ต้องมีทั้งจากการเรียนในห้องเรียน การฝึกสอน กิจกรรมพัฒนาที่คณะจัด มันต้องเชื่อมโยงกันนะ ผมว่าสิ่งเหล่านี้แหละที่จะช่วยทำให้เกิดสมรรถนะ”

3. การนำไปโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ และสามารถยกระดับคุณภาพให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร

การสร้างความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระบวนการผลิต และพัฒนานักศึกษาครู นอกจากนี้ผู้ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ต้องให้ความสำคัญกับการนำหลักการหรือแนวคิดของศาสตร์พระราชามาใช้ในการวางแผนการทำงาน ตลอดจนสอดแทรกแนวคิดในกิจกรรมต่าง ๆ ดังข้อความต่อไปนี้

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 2)

“ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการนำไปปฏิบัติ และการสร้างความเข้าใจในกระบวนการต่าง ๆ ให้ชัดเจน”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 3)

“พีคิดว่า เราต้องชี้แจงกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้เขาได้รับทราบ อย่างเรื่องของหลักสูตร รายวิชา หรือโครงสร้างต่าง ๆ พีว่ามันจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญในการจัด กิจกรรมพัฒนา แล้วเขาจะวางแผนชีวิตตัวเองได้ในระยะเวลา 4 ปีนี้”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 5)

“สำคัญที่สุดถ้าหากจะให้เกิดประโยชน์ และประสบความสำเร็จ พีคิดว่าต้องสร้างความ ตระหนักให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อน เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร โดยเฉพาะนักศึกษา เพราะเขาเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักๆ ของโปรแกรมเลย ในฐานะที่เราเป็นผู้บริหาร ต้องมีการประชุม ชี้แจงให้นักศึกษาทราบตั้งแต่ปี 1 แล้วเราก็ก้อยเอาไปบูรณาการในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ จะได้ เกิดผลลัพธ์สูงสุด และต้องทำให้เขารู้สึกว่า มันสามารถสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการต่าง ๆ ในการ ทำงานได้โดยไม่ต้องเพิ่มภาระงานไม่แน่มันก็คงไม่มีใครอยากนำไปใช้”

4. บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้ และมีบทบาทการทำงานอย่างไร

บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาไปใช้ ประกอบด้วย

ผู้บริหารระดับคณะ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการพัฒนานักศึกษาให้เกิดสมรรถนะ ตลอดจนการวางแผน และออกแบบกระบวนการพัฒนา

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ทำหน้าที่ในการสอดแทรกหลักการหรือ แนวคิดของศาสตร์พระราชานักศึกษาเข้าไปในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมในและนอก ห้องเรียน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการวางแผน และออกแบบกระบวนการพัฒนานักศึกษาครูร่วมกับ คณะฯ

หน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทำหน้าที่ให้ความรู้ และมอบประสบการณ์การทำงานจริง การทำงานร่วมกับชุมชนให้แก่ นักศึกษา ตลอดจนถือเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศาสตร์พระราชานักศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังข้อความต่อไปนี้

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 1)

“ผู้บริหาร อาจารย์ โรงเรียน 3 คนนี้คือคนที่ต้องเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะมากที่สุด เพราะใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุดคะ โดยเฉพาะโรงเรียน”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 6)

“องค์กรที่เกี่ยวข้อง สำคัญที่สุดคือผู้บริหาร เพราะเป็นคนกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนานักศึกษา ส่วนหลักสูตรต้องเอานโยบายต่าง ๆ ไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาได้รับทราบ และต้องทำให้นักศึกษาเกิดความตระหนักให้มาก ไม่งั้นเรากำหนดนโยบายไปแต่นักศึกษาไม่รู้ไม่เข้าใจเลย ก็ไม่มีประโยชน์ หน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ก็สำคัญในการทำหน้าที่บ่มเพาะนักศึกษาในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเหมือนกัน”

5. ปัญหาและอุปสรรคในการนำโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของ นักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้ มีอะไรบ้าง

ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) ความตระหนักในเรื่องของการนำศาสตร์พระราชาไปใช้ในการพัฒนานักศึกษา 2) การเข้าใจในศาสตร์พระราชา และ 3) การนำไปปรับใช้ในสอดคล้องกับหลักสูตร

ดังข้อความต่อไปนี้

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 1)

“ความเข้าใจในหลักการศาสตร์พระราชา พี่ว่านี่แหละปัญหาที่สำคัญที่สุดเลย ลองไปถามเลยนะ มีใครเข้าใจในหลักการบ้าง พี่ว่าแทบไม่มี”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 3)

“การจะทำยังไงให้ทุกคนเกิดความเข้าใจในหลักศาสตร์พระราชา”

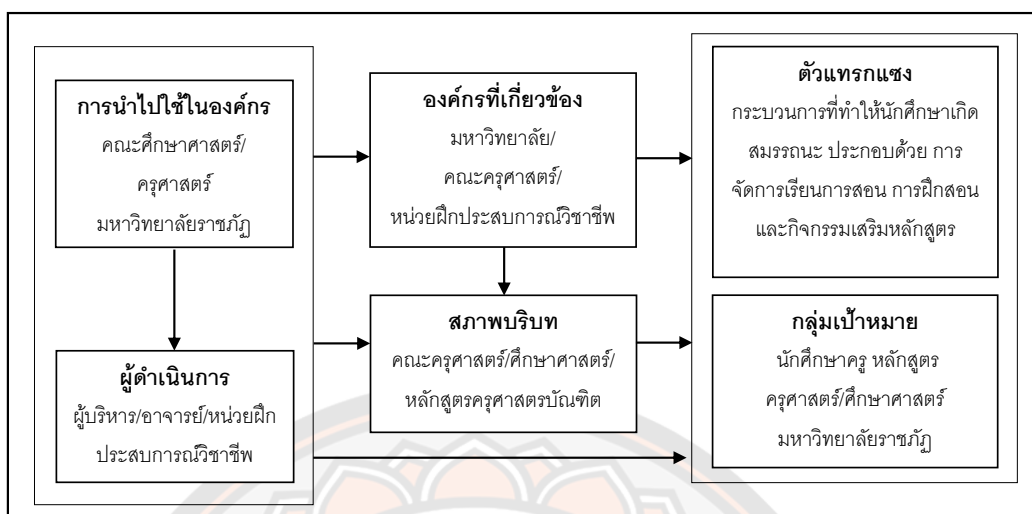
(คณบดีคณะครุศาสตร์ 4)

“การเอาไปบูรณาการ หรือปรับใช้ในการพัฒนานักศึกษา”

(คณบดีคณะครุศาสตร์ 5)

“เข้าใจ แล้วจะนำไปปรับใช้ยังไง”

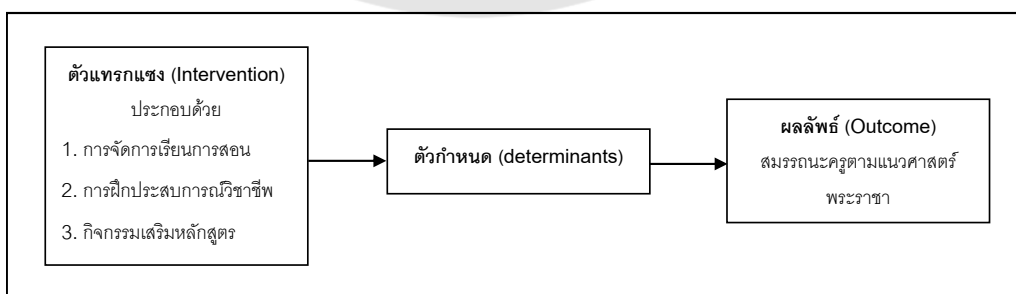
หลังจากสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกับการศึกษาเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปโมเดลการกระทำ (Action model) ของโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ดังภาพ 13



ภาพ 13 โมเดลการกระทำ (Action model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคู
ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.2 ผลการสร้างโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

โมเดลการเปลี่ยนแปลงเกิดจากกลไกการทำงานที่เป็นระบบของตัวแทรกแซง ซึ่งจะทำให้เกิดโมเดลการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้นักศึกษาคูเกิดสมรรถนะตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งตัวแทรกแซงที่ได้จากการสร้างโมเดลการกระทำ (Action model) ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งตัวแทรกแซงนี้จะเป็นกลไกที่ทำให้นักศึกษาคูเกิดสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ดังภาพ 14



ภาพ 14 (ร่าง) โมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา
ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้องค์ประกอบของตัวกำหนด (Determinants) ในโมเดลการเปลี่ยนแปลง ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดของการสังเคราะห์	สิ่งที่สังเคราะห์ได้
สมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพครูที่สอดคล้องกับบริบทแม่ฮ่องสอน (รุ่งทิวา มูลสถาน, 2557, หน้า 161 - 173)	ประกอบด้วย 1. สมรรถนะด้านคุณลักษณะ ส่วนที่เป็นคนดีมีศีลธรรม คุณธรรม มีความภาคภูมิใจในอาชีพครูด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู 2. สมรรถนะด้านทักษะความรู้ ความสามารถ ที่เข้าใจและประยุกต์เนื้อหาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่เป็นอย่างดี มีความเป็นอยู่ที่พอเพียงและเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น	1. เป็นคนดีมีศีลธรรม คุณธรรม 2. ภาคภูมิใจในอาชีพครู 3. มีจิตวิญญาณความเป็นครู 4. ความรู้ความเข้าใจที่สามารถประยุกต์เนื้อหาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ 5. มีความเป็นอยู่ที่พอเพียง 6. เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น
	ทักษะการสื่อสารภาษาไทย การถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ	7. ทักษะการสื่อสารภาษาไทย 8. การถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ
สมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 (ฉัตรชัย หวังมีจงมี และองอาจ นัยพัฒน์, 2560, หน้า 47 - 63)	1. ปัญหาของครูในปัจจุบันพบว่า ครูยังใช้รูปแบบการสอนเดิม ๆ อยู่ และ ขาดจิตวิญญาณในความเป็นครู 2. สมรรถนะของครูประกอบด้วย	1. การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2. การวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลาย 3. ทักษะคอมพิวเตอร์และ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดของการสังเคราะห์	สิ่งที่สังเคราะห์ได้
	1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	เทคโนโลยี ตลอดจนการรู้เท่าทันสื่อ
	2) สมรรถนะด้านการวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลาย	4. คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
	3) สมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการรู้เท่าทันสื่อ	5. การทำงานเป็นทีมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
	4) คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	6. การข้ามวัฒนธรรม
	5) การทำงานเป็นทีมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้	7. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก และชี้แนะแนวทาง
	6) สมรรถนะด้านการข้ามวัฒนธรรม	
	7) สมรรถนะด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก และชี้แนะแนวทาง	
สมรรถนะนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21 (พิชญ์สินี ชมภูคำ, 2562, หน้า 105 - 121)	ประกอบด้วย 1. ความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานวิชาชีพครู 2. ความรู้ความเข้าใจที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 3. เข้าใจบริบทสังคม 4. ทักษะการจัดการเรียนรู้ 5. ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยี	1. เข้าใจในพื้นฐานวิชาชีพครู 2. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 3. เข้าใจบริบทสังคม 4. ทักษะการจัดการเรียนรู้ 5. ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยี 6. การสื่อสาร 7. การดำรงตนในสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดของการสังเคราะห์	สิ่งที่สังเคราะห์ได้
	6. การสื่อสาร 7. การดำรงตนในสังคม 8. มีจิตสำนึก 9. การปฏิบัติตน 10. คุณธรรมจริยธรรม	8. มีจิตสำนึก 9. การปฏิบัติตน 10. คุณธรรมจริยธรรม
องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตวิญญาณความเป็นครู ของ นักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (มลิวาลัย สมศักดิ์ และคณะ, 2561, หน้า 51 - 58)	จิตวิญญาณความเป็นครู เป็นคุณลักษณะทางจิตและพฤติกรรมการทำงาน และการใช้ชีวิต ที่สะท้อนถึงการเป็นครูที่ดี มีจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งองค์ประกอบของจิตวิญญาณความเป็นครู จะมีลักษณะที่เป็นแก่นของจิตวิญญาณความเป็นครู ประกอบด้วย การมีเป้าหมายการทำงานเพื่อผู้เรียน รักและศรัทธาในวิชาชีพ เข้าใจผู้อื่น เห็นคุณค่าจิตใจ รู้จักและเข้าใจตนเอง การจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ ก้าวทันเทคโนโลยี และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	1. เป้าหมายการทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2. มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ 3. เข้าใจผู้อื่น 4. รู้จักตนเอง 5. เป็นแบบอย่างที่ดี 6. มีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ 7. ก้าวทันเทคโนโลยี 8. พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ (วิภาวรรณ เอกวรรณัง, พิกุล เอกวารงูร และบุญ)	สมรรถนะวิชาชีพครูที่สอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การเตรียม	1. การจัดการเรียนรู้ การเตรียมเอกสารเพื่อการเรียนการสอน และการนำเข้าสู่บทเรียน 2. การเป็นผู้อำนวยการควบคุมในการจัดกิจกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดของการสังเคราะห์	สิ่งที่สังเคราะห์ได้
เรียง ขจรศิลป์, 2560, หน้า 119 - 131)	เอกสารเพื่อการเรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน บทบาท การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดกิจกรรม การสร้าง บรรยากาศการเรียนรู้ การใช้สื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัย ความศรัทธาในวิชาชีพและเป็น แบบอย่างที่ดี การปฏิบัติตนที่ เหมาะสม ความรู้ที่นำมาใช้ใน วิชาชีพ ความรับผิดชอบและมี วินัย การทำงานร่วมกัน การ ปฏิบัติตนตามวิถีไทยและ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การ ใช้ทักษะการคิด และการสื่อสาร และเทคโนโลยี	และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 3. การใช้สื่อ นวัตกรรม และ แหล่งเรียนรู้ 4. การวัดและประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ 5. ศรัทธาในวิชาชีพและเป็น แบบอย่างที่ดี การปฏิบัติตน ที่เหมาะสม 6. มีความรับผิดชอบและมี วินัย สามารถทำงานร่วมกับ ผู้อื่น 7. การปฏิบัติตนตามวิถีไทย และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
รูปแบบการพัฒนา สมรรถนะนักศึกษาครู เพื่อ การปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษา (พิมพ์ผกา ธรรมสิทธิ์, ชัชภูมิ สีชมภู และหยกแก้ว กมลวรรณ, 2561, หน้า 61 - 72)	ปัญหาของนักศึกษาครู เมื่อไป ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา พบว่า ยังขาดทักษะการสอน และไม่มุ่งมั่นในเนื้อหาวิชา มี ศักยภาพไม่เพียงพอต่อการ จัดการเรียนการสอน ขาด ประสบการณ์ และขาดความรู้ ความเข้าใจ โดยสมรรถนะ นักศึกษาครูเพื่อการปฏิบัติการ สอนในสถานศึกษา มี 6 สมรรถนะ คือ ความเข้าใจ	1. ความเข้าใจพื้นฐานใน การพัฒนาผู้เรียน 2. ความสามารถในการ วางแผน เตรียมการสำหรับ การสอน 3. ทักษะการสอน 4. การประเมินผลการ เรียนรู้ 5. ทักษะการจัดการชั้นเรียน 6. คุณธรรมจริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียดของการสังเคราะห์	สิ่งที่สังเคราะห์ได้
	พื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียน	
	ความสามารถในการวางแผน	
	เตรียมการสอน	
	ทักษะการสอน การประเมินผล	
	การเรียนรู้ ทักษะการจัดการชั้นเรียน และคุณธรรมจริยธรรม	
	และจรรยาบรรณวิชาชีพ	

จากตาราง 5 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยสามารถสรุปผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบของตัวกำหนด (Determinant) ในโมเดลการเปลี่ยนแปลงของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังตาราง 6

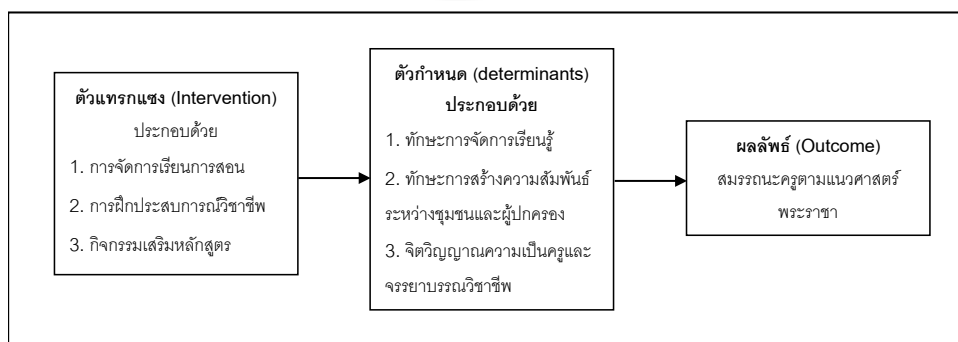
ตาราง 6 สรุปผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบของตัวกำหนด (Determinant) ในโมเดลการเปลี่ยนแปลงของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	องค์ประกอบของการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2563)		
	การจัดการเรียนรู้	ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	การปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
รุ่งทิwa มูลสถาน (2557)	✓	-	✓
ฉัตรชัย หวังมีงมี และองอาจ นัยพัฒน์ (2560)	✓	✓	✓
พิชญ์สินี ชมภูคำ (2562)	✓	✓	✓
มลิวัดย์ สมศักดิ์ และคณะ (2561)	✓	-	✓
ภาวรรณ เอกวรรณัง, พิกุล เอกวารงกูร และบุญเรียง	✓	✓	✓

การสังเคราะห์งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง	องค์ประกอบของการประเมินสมรรถนะ ทางวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2563)		
	การจัดการเรียนรู้	ความสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองและ ชุมชน	การปฏิบัติหน้าที่ครู และจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ
ขจรศิลป์ (2560)			
พิมพ์ผกา ธรรมสิทธิ์, ชัชภูมิ สี ชมภู และหยกแก้ว กมลวร เดช (2561)	✓	-	✓

จากตาราง 6 สรุปผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบของตัวกำหนด (Determinants) ในโมเดลการเปลี่ยนแปลงของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะ ทักษะ ความสามารถ หรือสมรรถนะของนักศึกษาครู ที่สอดคล้องกับสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ที่กำหนดโดยคุรุสภา ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และการปฏิบัติหน้าที่ครู และจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ผู้วิจัยนำรายละเอียดที่สังเคราะห์ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาจัดกลุ่ม และกำหนดชื่อใหม่ เพื่อให้ได้องค์ประกอบของตัวกำหนด (Determinants) ในโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) ได้ชื่อองค์ประกอบใหม่ ประกอบด้วย ทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง และจิตวิญญาณความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ ดังภาพ 15



ภาพ 15 โมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์หลักการทรงงาน 23 ข้อ ตามศาสตร์พระราชา ของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมรรถนะทางวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน เพื่อกำหนดรายละเอียด และตัวบ่งชี้ของสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ซึ่งเป็นผลลัพธ์ (Outcome) ของโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) ของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีรายละเอียด ดังตาราง 7

ตาราง 7 การสังเคราะห์หลักการทรงงาน เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

หลักการทรงงาน 23 ข้อ	รายละเอียดการสังเคราะห์	สมรรถนะ ทางวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2563)
1. จะทำอะไรต้องศึกษา ข้อมูลให้เป็นระบบ	- ศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ และ รอบด้าน เพราะข้อมูลที่เป็นระบบจะช่วยให้การ ดำเนินงานต่าง ๆ รวดเร็วยิ่งขึ้น	1. การจัดการเรียนรู้ 2. ความสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองและชุมชน
2. ระเบิดจากข้างใน	- มุ่งพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้บุคคลและ ชุมชน ให้มีความพร้อมก่อนที่จะพัฒนา - กระตุ้นให้บุคคลมีความต้องการจะปรับตัว และอยากพัฒนาตนเอง	3. การปฏิบัติหน้าที่ครู และจรรยาบรรณของ วิชาชีพ
3. แก้ปัญหาจากจุดเล็ก	- สามารถแก้ปัญหา โดยรู้จักการมองปัญหาใน ภาพรวม และแก้ปัญหาจากจุดเล็ก ๆ	
4. ทำตามลำดับขั้น	- จัดลำดับความสำคัญ และลงมือทำในสิ่งที่ จำเป็น อย่างรอบคอบ และระมัดระวัง	
5. ภูมิสังคม	- ศึกษา และทำความเข้าใจในสภาพบริบท วัฒนธรรม ตลอดจนความหลากหลายของบุคคล	
6. ทำงานแบบองค์รวม	- การอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ส่วน ระดมความคิดเห็นและร่วมกันลงมือทำ - การบูรณาการ และเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ได้	
7. ไม่ติดตำรา	- ไม่ยึดติดความรู้แคในตำราวิชาการ หรือ เทคโนโลยีมากเกินไป แต่สามารถเรียนรู้ และทำ ความเข้าใจในบริบท และสถานการณ์นั้น ๆ	
8. ประหยัด เรียบง่าย ได้ ประโยชน์สูงสุด	- การประยุกต์ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด	

หลักการทรงงาน 23 ข้อ	รายละเอียดการสังเคราะห์	สมรรถนะ ทางวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2563)
9. ทำให้ง่าย	- คิดค้น คัดแปลง ปรับปรุงแก้ไขงานโดยไม่ต้อง ยุ่งยาก ซับซ้อน	
10. การมีส่วนร่วม	- เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วน ร่วมในการทำงาน หรือปฏิบัติหน้าที่และแสดง ความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ - รับฟังความคิดเห็น หรือคำวิพากษ์วิจารณ์จาก ผู้อื่น	
11. ยึดประโยชน์ส่วนรวม	- นึกถึงประโยชน์ และการทำงานเพื่อส่วนรวม เป็นหลัก	
12. บริการที่จุดเดียว	- เป็นศูนย์กลางของการให้บริการ/การทำงานที่ หลากหลายแก่ชุมชน และสังคม - ความสามารถในการวางแผนการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอน จนสามารถ ให้บริการอย่างรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพ	
13. ใช้ธรรมชาติช่วย ธรรมชาติ	- เข้าใจความแตกต่างและเลือกวิธีการพัฒนาให้ เหมาะสมกับบุคคล	
14. ใช้ธรรมปราบอธรรม	- วิเคราะห์หลักการของปัญหา และสามารถ นำมาใช้เพื่อจัดการปัญหาได้อย่างหลากหลาย	
15. ปลูกป่าในใจคน	- สร้างจิตสำนึกในเรื่องต่าง ๆ ให้แก่ตนเองก่อน แล้วจึงค่อยสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้อื่น	
16. ขาดทุนคือกำไร	- การลงทุนเพื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากเกิดประโยชน์ อย่างแท้จริงทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น ก็ถือว่าเป็น กำไร	
17. การพึ่งพาตนเอง	- เรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองให้มากที่สุด ตลอดจน การช่วยเหลือผู้อื่นให้สามารถพึ่งพา ตนเองจากสิ่งที่มีอยู่เดิมได้	
18. พออยู่พอกิน	- การใช้ชีวิตที่เรียบง่าย รู้จักการพอประมาณทั้ง การปฏิบัติตน และการปฏิบัติงาน	
19. เศรษฐกิจพอเพียง	- ความสามารถในการดำเนินชีวิตบนทางสาย กลาง พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันต่อ ตนเอง	
20. ความซื่อสัตย์สุจริต	- ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และ	

หลักการทรงงาน 23 ข้อ	รายละเอียดการสังเคราะห์	สมรรถนะ ทางวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2563)
	สามารถตรวจสอบได้	
21. ทำงานอย่างมีความสุข	- รักในอาชีพ และมีความสุขกับสิ่งที่ทำ แม้ไม่ใช่ สิ่งที่ชอบ แต่ทำแล้วอาจเกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น	
22. ความเพียร	- มีความมุ่งมั่น เพียรพยายามในการทำงาน อดทนต่อความยากลำบาก และรับแรงกดดัน ต่าง ๆ ได้ดี	
23. รู้ – รัก – สามัคคี	- สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการ ประนีประนอม และรับมือกับสถานการณ์ปัญหา ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี	

จากตาราง 7 การสังเคราะห์หลักการทรงงาน เพื่อกำหนดนิยาม และตัวบ่งชี้ของสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และเพื่อให้สอดคล้องตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและปฏิบัติตน ของคุรุสภา ผู้วิจัยกำหนดสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ออกเป็น 3 ด้าน โดยรายละเอียด แสดงดังตาราง

ตาราง 8 สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชชา (Outcome) ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สมรรถนะ	หลักการทรงงาน																							สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชชา
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1. การจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม
2. ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน						✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2. การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม
3. การปฏิบัติหน้าที่ครู และจรรยาบรรณของวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	3. มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา

จากตาราง 8 สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา (Outcome) ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม 2. การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม และ 3. มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา

เมื่อทำการสังเคราะห์ และกำหนดองค์ประกอบของโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) -ของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ แล้ว ผู้มีวิจัยดำเนินการกำหนดนิยามขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ทั้งหมดในโมเดลการเปลี่ยนแปลง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตัวแทรกแซง (Intervention) ประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนการสอน

ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2 ตัว คือ

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพครู หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน ตลอดจนเกิดคุณลักษณะ จิตวิญญาณความเป็นครู และส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะทางวิชาชีพ

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก หมายถึง มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นที่หลักวิชาการและความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเอก ตลอดจนสามารถนำความรู้ในศาสตร์เฉพาะไปบูรณาการและออกแบบการจัดการเรียนรู้ในบริบทที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม

2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2 ตัว คือ

การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน หมายถึง คุณลักษณะของครูที่แสดงออกถึงความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีจรรยาบรรณต่อตนเองและต่อวิชาชีพ และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบในรูปแบบของการศึกษารายกรณี (Case Study) โดยผ่านกระบวนการสังเกตและวิเคราะห์การปฏิบัติหน้าที่ครู ถอดบทเรียนจากประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานศึกษา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ปฏิบัติงานผู้ช่วยครูร่วมกับครูพี่เลี้ยง

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา หมายถึง ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมและจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ สร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียน ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถออกแบบนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัย บูรณาการบริบทชุมชนเข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2 ตัว คือ

กิจกรรมนอกชั้นเรียน หมายถึง กิจกรรมที่หลักสูตร หรืออาจารย์ผู้สอนในรายวิชาจัดขึ้น นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ การนำความรู้จากชั้นเรียนไปใช้ในสถานการณ์จริง การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน ท้องถิ่น ทั้งในและนอกสถาบัน ตลอดจนการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรม

กิจกรรมพัฒนานักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่คณะ หรือสถาบันเป็นผู้จัดให้แก่นักศึกษา โดย มีเป้าหมายเพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะหรือทักษะที่จำเป็น ที่นอกเหนือจากการได้รับใน ชั้นเรียน โดยมุ่งหวังทักษะเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในอนาคต ตลอดจนการกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้เกิดความรักในวิชาชีพ กระตุ้นให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู

ตัวกำหนด (Determinants) ประกอบด้วย

1. ทักษะการจัดการเรียนรู้

ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ตัว คือ

สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน หมายถึง มีความรอบ รู้ในสาขาวิชา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจนเกิดประสิทธิภาพ สามารถออกแบบการ จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนา สามารถควบคุม และจัดการชั้นเรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ตลอดจนเข้าใจความแตกต่าง และความสามารถของ ผู้เรียน และสามารถดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้ตามศักยภาพ

สามารถบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง สามารถบูรณา การ เชื่อมโยงเนื้อหาได้อย่างหลากหลาย เลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการนำไปพัฒนานวัตกรรม การ วิจัย การจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม จัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญ ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาศาสตร์การสอนอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ หมายถึง สามารถปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ เข้าใจผู้อื่น เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นอยู่เสมอ ตลอดจน สามารถเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษาต่าง ๆ ได้

2. ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง

ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2 ตัว คือ

ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน หมายถึง สร้างเครือข่ายความ ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ร่วมมือกับผู้ปกครองในการออกแบบกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียน มุ่งมั่นในการแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นผู้อำนวยความ สะดวกระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

เข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน หมายถึง เข้าใจบริบทชุมชน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน สามารถปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิต และทำงาน และอยู่ร่วมกับคนในชุมชนได้

3. จิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ

ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ตัว คือ

รักและภูมิใจในวิชาชีพ หมายถึง มีความรัก ความภูมิใจ และศรัทธาในวิชาชีพครู ตลอดจนมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นครูที่ดี และมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น หมายถึง สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา มีจิตใจที่ดี มีเมตตาต่อผู้อื่น มีคุณธรรมจริยธรรม ยึดหลักความเสมอภาคเท่าเทียม

ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง สามารถปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ และกติกาต่าง ๆ ได้ ยกย่อง และให้เกียรติผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ และตระหนักในบทบาทหน้าที่ ตลอดจนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

ผลลัพธ์ (Outcome) ได้แก่

สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา หมายถึง สมรรถนะครูตามหลักการทรงงานของศาสตร์พระราชา ที่นักศึกษาครุฑมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกคนต้องมี และสถาบันผลิตครูราชภัฏต้องพัฒนานักศึกษาจนเกิดความพร้อม และสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม และมีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา

ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ตัว คือ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม หมายถึง ศึกษา และทำความเข้าใจ และเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความแตกต่าง และหลากหลายบริบทวัฒนธรรม ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ รอบด้าน และหลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมุ่งมั่นอยากจะทำพัฒนาตนเอง มากกว่ารอการช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อน บูรณาการความรู้ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์โดยไม่ยึดติดแคในตำรา สามารถพัฒนาหลักสูตร สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ตลอดจนการมุ่งมั่นทุ่มเทที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม หมายถึง สร้างความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น ในการระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบ และร่วมกันลงมือพัฒนาผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็น หรือคำวิพากษ์วิจารณ์ได้ สามารถทำงานเพื่อส่วนรวม โดยนึกถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็น

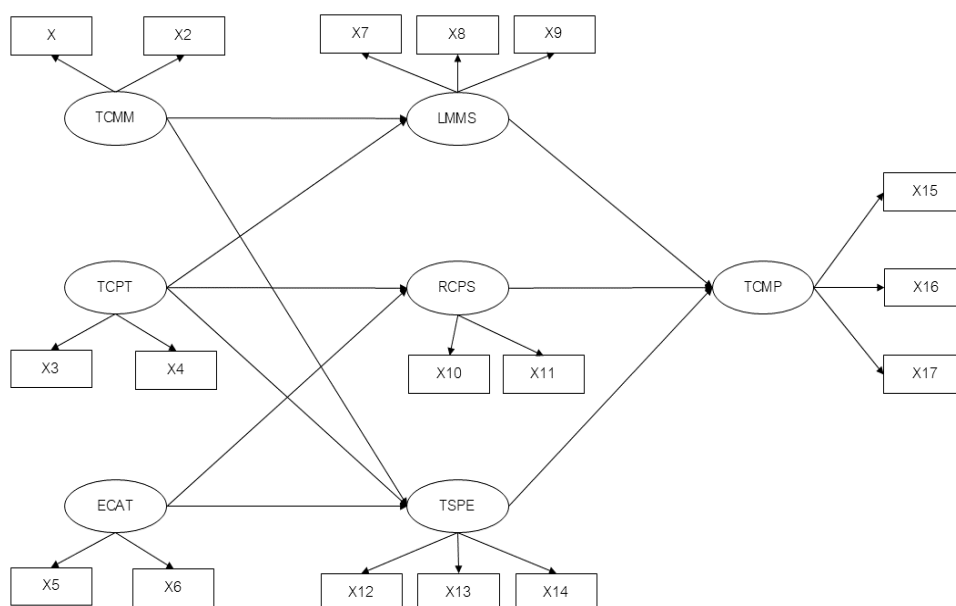
ศูนย์กลางความร่วมมือ และการให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น เปิดใจเรียนรู้ และสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการประนีประนอม และสามารถรับมือกับสถานการณ์ความขัดแย้ง ตลอดจนชี้แนะแนวทางให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา หมายถึง รัก และภูมิใจในความเป็นครู มีความสุขกับสิ่งที่ทำ ประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ มีความมุ่งมั่น เพียรพยายาม อุตุนต่อความยากลำบากทั้งในด้านการประกอบอาชีพ และการใช้ชีวิต เรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง รู้จักการพอประมาณ เรียบง่าย มีเหตุผล สามารถเข้าใจในภาพรวมของปัญหา วิเคราะห์หลักการของปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด สามารถจัดลำดับความสำคัญ และลงมือทำอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง คิดค้น วิธีการพัฒนา หรือปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นแต่ยังเกิดประสิทธิภาพสูง สร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ตนเอง จนสามารถชี้นำสิ่งดี ๆ ให้แก่ผู้อื่นได้

1.3 ผลการสร้างโมเดลสมการโครงสร้างของสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยนำตัวแปรจากโมเดลการกระทำ (Action model) และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) มาสร้างเป็นโมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อใช้ในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา เพื่อนำเสนอเป็นสารสนเทศจากการประเมินใน 2 มิติ ได้แก่

- 1) ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา และปัจจัยต่าง ๆ
- 2) ผลการประเมินอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ทั้งอิทธิพลรวม (Total effect) อิทธิพลทางตรง (Direct effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect)

โดยโมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีลักษณะดังนี้



ภาพ 16 โมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากภาพ 16 โมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ประกอบด้วยตัวแปรแฝง และตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งมาจากการสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตัวแทรกแซง (Intervention) ประกอบด้วยตัวแปรแฝง จำนวน 3 ตัว คือ

การจัดการเรียนการสอน (TCMM) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเชิงทฤษฎี (X1) และการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก (X2)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (TCPT) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน (X3) และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (X4)

กิจกรรมเสริมหลักสูตร (ECAT) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ กิจกรรมนอกชั้นเรียน (X5) และกิจกรรมพัฒนานักศึกษา (X6)

ตัวกำหนด (Determinant) ประกอบด้วยตัวแปรแฝง จำนวน 3 ตัว คือ

ทักษะการจัดการเรียนรู้ (LMMS) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (X7) สามารถบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการพัฒนาผู้เรียน (X8) และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ (X9)

ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง (RCPS) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน (X10) และเข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน (X11)

จิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ (TSPE) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ รักและภูมิใจในวิชาชีพครู (X12) เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น (X13) และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ (X14)

ผลลัพธ์ (Outcome) คือ สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา (TCMP) ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง และประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัว คือ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม (X15) การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม (X16) และมีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา (X17)

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

2.1 องค์ประกอบของรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

องค์ประกอบของรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและการกำหนดทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย ตลอดจนในกระบวนการผลิตครูควรมีการพัฒนาเครื่องมือหรือวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของนักศึกษา มหาวิทยาลัย และกระบวนการผลิตของสถาบันนั้น การพัฒนาเครื่องมือหรือวิธีการประเมินจะทำให้ได้สารสนเทศที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการผลิตครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพราะความถูกต้องของสารสนเทศหรือผลที่ได้จากการประเมินนั้น ขึ้นอยู่กับความถูกต้องและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน นอกจากนี้ การออกแบบเครื่องมือหรือวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของผู้เรียน ก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งด้วย ปัญหาของการประเมินที่เห็นชัดในปัจจุบัน คือ ผลการประเมินยังไม่สะท้อนความสามารถหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ถูกประเมินมากนัก ข้อมูลที่ได้สะท้อนให้เห็นเพียงสภาพความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกิจกรรมต่าง ๆ แต่ไม่สามารถบอกได้ว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้น มีกลไกการทำงานอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เกิดสมรรถนะหรือคุณลักษณะที่เป็นไปตามเป้าหมายของกิจกรรม ปัจจุบันได้มีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือแนวคิดการประเมินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้การประเมินนั้นสามารถสะท้อนจุดแข็ง จุดอ่อน ตอบสนองต่อ

ความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน และสะท้อนผลการประเมินที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานในอนาคต ซึ่งการประเมินนั้น มีทั้งการประเมินก่อนการดำเนินงาน การประเมินระหว่างการทำงาน และการประเมินหลังการดำเนินงานสิ้นสุดแล้ว ซึ่งไม่ใช่การพัฒนาเครื่องมือประเมินเพียงอย่างเดียว แต่ต้องสามารถนำเครื่องมือประเมินไปใช้ประเมินได้อย่างเป็นระบบ

รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐานเป็นการประเมินคุณภาพหลังดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนานักศึกษาครุให้มีสมรรถนะตามเป้าหมาย โดยการอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ หน่วยงานประสานงานวิชาชีพ และนักศึกษา ผลการประเมินที่ได้จะเป็นสารสนเทศที่สำคัญให้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย นำมาปรับปรุง พัฒนา และออกแบบกระบวนการผลิตและพัฒนา นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การประเมิน

การประเมิน เป็นกระบวนการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้น กับสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับผู้บริหาร หรือผู้ใช้ผลการประเมินที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการทำงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งวัตถุประสงค์ของการประเมินนั้น อาจขึ้นอยู่กับช่วงเวลาในการประเมิน หากทำการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ จะเป็นการศึกษาว่าโครงการที่กำลังจะดำเนินการนั้นมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันหรือไม่ และตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพียงใด หรือหากทำการประเมินขณะดำเนินโครงการ ก็เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับกระบวนการหรือการกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนด หรือการประเมินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้ว ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงผลสำเร็จของโครงการเป็นหลัก (รัตนะ บัวสนธิ, 2550) แต่ไม่ว่าจะประเมินในลักษณะใด เป้าหมายสำคัญของการประเมินคือการได้สารสนเทศต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้ใช้ผลการประเมินสามารถนำไปปรับปรุง หรือพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปพิจารณาเพื่อดำเนินโครงการต่อหรือการยุติโครงการ

การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้สารสนเทศจากการประเมิน นำมาปรับปรุง พัฒนา และออกแบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครูราชภัฏให้มีประสิทธิภาพ และสามารถทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นได้

3. สิ่งที่มีงประเมิน

สิ่งที่มีงประเมินของรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครุในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ได้แก่

องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ที่ได้จากการสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ แสดงดังตาราง 9

ตาราง 9 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ของรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

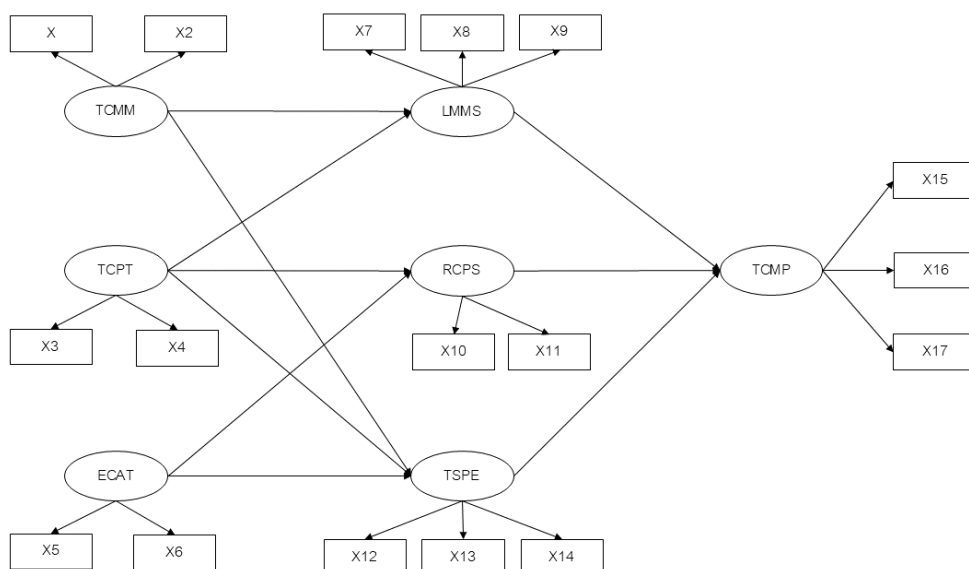
รายการ	องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
1. ตัวแทรกแซง (Intervention)	1.1 การจัดการเรียนการสอน (TCMM)	1) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพรู (X1) 2) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก (X2)
	1.2 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (TCPT)	1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน (X3) 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (X4)
	1.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตร (ECAT)	1) กิจกรรมนอกชั้นเรียน (X5) 2) กิจกรรมพัฒนานักศึกษา (X6)
2. ตัวกำหนด (Determinant)	2.1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (LMMS)	1) สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (X7) 2) สามารถบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการพัฒนาผู้เรียน (X8) 3) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ (X9)
	2.2 ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง (RCPS)	1) ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน (X10) 2) เข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน (X11)
	2.3 จิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณ	1) รักและภูมิใจในวิชาชีพครู (X12) 2) เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น

รายการ	องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	วิชาชีพ (TSPE)	(X13) 3) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ วิชาชีพ (X14)
3. ผลลัพธ์ (Outcome)	สมรรถนะครูตามแนว ศาสตร์พระราชา (TCMP)	1) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ผู้เรียนตามภูมิสังคม (X15) 2) การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบ องค์รวม (X16) 3) มีจิตวิญญาณความเป็นครู นักพัฒนา (X17)

ซึ่งรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ นี้ จะให้สารสนเทศจากการประเมินใน 2 มิติ ได้แก่

- 1) ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา
- 2) ผลการประเมินอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ทั้งอิทธิพลรวม (Total effect) อิทธิพลทางตรง (Direct effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect)

โดยโมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีลักษณะดังนี้



ภาพ 17 โมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. ผู้ประเมิน และผู้รับการประเมิน

นักศึกษาครู ชั้นปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

5. ผู้ใช้ผลการประเมิน

ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

6. วิธีการประเมิน

วิธีการในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ จะเป็นการประเมินที่เกิดขึ้นหลังจากนักศึกษาครูผ่านกระบวนการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 แล้ว หรือประเมินก่อนการสำเร็จการศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับกำหนดกระบวนการในการผลิตนักศึกษาครูของแต่ละสถาบัน โดยให้นักศึกษาเป็นผู้ประเมินตนเอง

7. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครู

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย แบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยผู้วิจัยมีการกำหนดระดับคุณภาพไว้ 5 ระดับ ซึ่งมีโครงสร้างของแบบประเมิน ดังนี้

ตาราง 10 โครงสร้างของแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา

รายการ	องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้พฤติกรรม	จำนวน ข้อคำถาม (ข้อ)
ตัวแทรกแซง (Intervention)	1. การจัดการเรียน การสอน (TCMM)	1.1 การจัดการเรียนการสอนใน รายวิชาชีพรู	5
		1.2 การจัดการเรียนการสอนใน รายวิชาเอก	5
	2. การฝึก ประสบการณ์ วิชาชีพ (TCPT)	2.1 การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่าง เรียน	5
		2.2 การปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษา	5
	3. ด้านกิจกรรม เสริมหลักสูตร (ECAT)	3.1 กิจกรรมนอกชั้นเรียน	5
		3.2 กิจกรรมพัฒนานักศึกษา	5
ตัวกำหนด (Determinants)	4. ด้านทักษะการ จัดการเรียนรู้ (LMMS)	4.1 สามารถวางแผนการจัดการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพ ของผู้เรียน	7
		4.2 สามารถการบูรณาการ ความรู้และศาสตร์การสอนในการ พัฒนาผู้เรียน	4
		4.3 สามารถปฏิบัติงานร่วมกับ ผู้อื่นได้	4
	5. ด้านทักษะการ สร้างความสัมพันธ์ ระหว่างชุมชนและ ผู้ปกครอง (RCPS)	5.1 ร่วมมือกับผู้ปกครองและ ชุมชนในการวางแผนพัฒนา ผู้เรียน	4
		5.2 เข้าใจ และสามารถปรับตัวให้ เข้ากับบริบทชุมชน	4
	6. ด้านจิตวิญญาณ ความเป็นครู และ	6.1 รักและภูมิใจในวิชาชีพครู	7
6.2 เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น		3	

รายการ	องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้พฤติกรรม	จำนวน ข้อคำถาม (ข้อ)
	จรรยาบรรณวิชาชีพ (TSPE)	6.3 ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ วิชาชีพ	5
ผลลัพธ์ (Outcome)	7. สมรรถนะครูตาม แนวทฤษฎี พระราชชา (TCMP)	7.1 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ผู้เรียนตามภูมิสังคม	7
		7.2 การทำงานร่วมกับท้องถิ่น แบบองค์รวม	7
		7.3 มีจิตวิญญาณความเป็นครู นักพัฒนา	10

จากตาราง 10 โครงสร้างของแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชชา พบว่าแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชชา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ตามทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 92 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดระดับคุณภาพ 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และการตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลดังนี้

1) การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินและนำผลการประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) โดยข้อคำถามแต่ละข้อต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป รายละเอียดดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

องค์ประกอบ/พฤติกรรมบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. การจัดการเรียนการสอน								
1.1 การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีวศัพท								
1) มีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในชั้นเรียนที่กระตุ้นให้ท่านเกิดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2) การสอนในรายวิชาชีวศัพทมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3) การสอนในรายวิชาชีวศัพทช่วยส่งเสริมให้ท่านเกิดสมรรถนะทางวิชาชีพ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4) การสอนในรายวิชาชีวศัพท ส่งเสริมให้ท่านมีคุณลักษณะความเป็นครู และเข้าใจในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5) รายวิชาชีวศัพททำให้ท่านมีสมรรถนะครูที่เหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
1.2 การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก								
6) การสอนในรายวิชาเอกทำให้ท่านมีความรู้ในด้านวิชาการมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7) การสอนในรายวิชาเอกส่งเสริมให้ท่านมีหลักการคิดเชิงวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8) การสอนในรายวิชาเอกช่วยให้ท่านมีความเชี่ยวชาญในสาขาของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9) การสอนในรายวิชาเอกส่งเสริมให้ท่านทำงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10) การสอนในรายวิชาเอกช่วยให้ท่านออกแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ได้รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ								
2.1 การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน								
1) สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียนทั้งพฤติกรรมของครูผู้สอน และพฤติกรรมของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2) มีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากชั้นเรียน และสามารถสรุปข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3) ทำการศึกษารายกรณี โดยมีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์สิ่งที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน	+1	0	0	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้

องค์ประกอบ/พฤติกรรมบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
4) มีการถอดบทเรียนจากประสบการณ์การ เรียนรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
5) ปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยครูร่วมกับครูที่เลี้ยงได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา								
6) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาช่วยให้เข้าใจ บทบาทหน้าที่ของครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาช่วยให้ได้ลง มือทำงานในสถานการณจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8) เข้าใจบริบทชุมชน และสามารถทำงานร่วมกับ ผู้ปกครอง และคนในชุมชนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาช่วยให้มี คุณลักษณะความเป็นครู และมีจรรยาบรรณ วิชาชีพ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
10) นำประสบการณ์ที่ได้การปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษา มาประยุกต์ใช้กับการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร								
3.1 กิจกรรมนอกชั้นเรียน								
1) กิจกรรมนอกชั้นเรียนช่วยส่งเสริมการทำงาน ร่วมกัน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2) กิจกรรมนอกชั้นเรียนช่วยให้เกิดประสบการณ์ และเรียนรู้จากสถานการณ์จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3) กิจกรรมนอกชั้นเรียน ช่วยให้รู้จักการลงมือ ปฏิบัติ และวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4) กิจกรรมนอกชั้นเรียนช่วยส่งเสริมศักยภาพ ของบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5) พัฒนาการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และภาวะผู้นำหลังจากได้ทำกิจกรรมนอกชั้น เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.2 กิจกรรมพัฒนานักศึกษา								
6) การได้เข้าร่วมหรือการทำกิจกรรมช่วยให้ ปรับตัวเข้ากับสังคมที่มีความแตกต่างได้	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
7) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่งเสริมให้เกิดทักษะทาง วิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8) เกิดความรู้ และความสามารถที่หลากหลาย นอกเหนือจากการได้รับในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9) ค้นพบความถนัดของตนเองหลังจากได้เข้าร่วม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้

องค์ประกอบ/พฤติกรรมบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
กิจกรรม								
10) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถกระตุ้นให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
4. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้								
4.1 สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน								
1) มีความรอบรู้ในสาขาวิชา และสามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2) สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3) สามารถเลือกใช้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4) สามารถจัดการและควบคุมชั้นเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
5) สามารถสร้างบรรยากาศ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6) เข้าใจในความแตกต่าง ความหลากหลาย และธรรมชาติของผู้เรียน	0	+1	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
7) สามารถดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.2 สามารถบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการพัฒนาผู้เรียน								
8) สามารถบูรณาการเชื่อมโยงเนื้อหาได้อย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9) สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมในการพัฒนานวัตกรรมการสอน/งานวิจัย/การจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10) สามารถจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญ และการทำงานร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11) ไม่เรียนรู้ และพัฒนาศาสตร์การสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.3 สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้								
12) มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
13) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14) เข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15) เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังผู้อื่นเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง								

องค์ประกอบ/พฤติกรรมบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
5.1 ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน								
1) สามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครองในการออกแบบกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2) เป็นผู้อำนวยการความสะดวก และให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่ผู้ปกครอง และชุมชน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
3) สามารถทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อวางแผนการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4) สร้างร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.2 เข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน								
5) เข้าใจ และเข้าใจถึงบริบทชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7) สามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับวัฒนธรรมที่แตกต่าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8) สามารถประพฤติปฏิบัติตน และอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ								
6.1 รักและภูมิใจในวิชาชีพครู								
1) รัก ภูมิใจ และศรัทธาในวิชาชีพครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2) รู้สึกว่าวิชาชีพครู เป็นอาชีพที่มีเกียรติมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3) อาชีพครู เป็นอาชีพที่มั่นคง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4) ภูมิใจที่ได้ประกอบวิชาชีพครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5) มีจิตสำนึกในความเป็นครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6) มีความมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพครูให้ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7) เป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.2 เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น								
8) เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และใจ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
9) มีความจริงใจต่อผู้อื่น	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	ใช้ได้
10) ปฏิบัติกับผู้อื่นด้วยความเสมอภาค และเท่าเทียมเสมอ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
6.3 ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ								
11) สามารถปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎกติกาด้วยความสมัครใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

องค์ประกอบ/พฤติกรรมบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
12) ยกย่อง และให้เกียรติผู้อื่น	0	+1	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
13) ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบต่อหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14) ช่วยเหลือเพื่อน หรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15) ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และ สังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. สมรรถนะครูตามแนวทางศาสตร์พระราชา								
7.1 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม								
1) ฉันทศึกษา และทำความเข้าใจความแตกต่าง และหลากหลายของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2) ฉันทเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียน ที่มีความแตกต่าง และหลากหลายบริบท วัฒนธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3) ฉันทออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการศึกษา ข้อมูลอย่างเป็นระบบ รอบด้าน และหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4) ฉันทจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมุ่งมั่นพัฒนา ตนเอง มากกว่ารอการช่วยเหลือจากครู หรือ เพื่อน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5) ฉันทบูรณาการความรู้ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับ สถานการณ์โดยไม่มียึดติดแคในตำรา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6) ฉันทพัฒนาหลักสูตร/สื่อ/นวัตกรรมการเรียน การสอนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7) ฉันทมุ่งมั่นทุ่มเทที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้ เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
7.2 การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม								
8) ฉันทร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น ในการ ระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบวิธีการพัฒนา ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9) ฉันทเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มี ส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10) ฉันทรับฟังความคิดเห็น หรือคำวิพากษ์วิจารณ์ ได้	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
11) ฉันททำงานเพื่อส่วนรวม โดยนึกถึงประโยชน์ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12) เป็นศูนย์กลางความร่วมมือ และการ ให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

องค์ประกอบ/พฤติกรรมบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
13) ฉันเปิดใจเรียนรู้วิถีชุมชน และสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14) ฉันสามารถรับมือกับสถานการณ์ความขัดแย้ง และชี้แนะแนวทางให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
7.3 มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา								
15) รัก และภูมิใจในความเป็นครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16) มีความสุขกับสิ่งที่ทำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17) ประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
18) มีความมุ่งมั่น เพียรพยายาม อดทนต่อความยากลำบาก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19) เรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20) ดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง รู้จักการพอประมาณ เรียบง่าย และใช้ชีวิตอย่างมีเหตุผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21) เข้าใจในภาพรวมของปัญหา สามารถวิเคราะห์หลักการของปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22) สามารถจัดลำดับความสำคัญ และลงมือทำอย่างรอบคอบ และระมัดระวัง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23) คิดค้น วิธีการพัฒนา หรือปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นแต่ยังคงประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24) สร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ตนเอง จนสามารถชักนำสิ่งดี ๆ ให้แก่ผู้อื่นได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

จากตาราง 11 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นไปตามเกณฑ์ โดยอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00

2) การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 35 คน และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยผลการวิเคราะห์คุณภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เท่ากับ 0.972 แสดงว่า แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพด้านความเชื่อมั่น อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด

8. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินสมรรถนะ โดยอ้างอิงตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา (คุรุสภา, 2563) และให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 11 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินอีกครั้ง ดังนี้

ระดับคุณภาพ 1	มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน	(ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง)
ระดับคุณภาพ 2	มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน	(ควรปรับปรุง)
ระดับคุณภาพ 3	มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน	(ปานกลาง)
ระดับคุณภาพ 4	มีค่าคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน	(ระดับดี)
ระดับคุณภาพ 5	มีค่าคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน	(ระดับดีมาก)

ตาราง 12 เกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
4.51 – 5.00	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดีมาก
3.51 – 4.50	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี
3.00 – 3.50	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง
น้อยกว่า 3.00	ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ควรปรับปรุง

ผลการประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตาม แนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 11 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายด้านการผลิตและพัฒนาครู ตลอดจนมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนานักศึกษาคู ประกอบด้วย คณบดีคณะครุศาสตร์ รองคณบดี และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยมีผลการประเมิน ดังนี้

ตาราง 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	การกำหนดระดับคุณภาพมีความเหมาะสม	4.54	0.641	เหมาะสมมากที่สุด
2	การกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลการประเมินมีความเหมาะสม	4.41	0.598	เหมาะสมมาก
3	เกณฑ์การประเมินมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน	4.63	0.683	เหมาะสมมากที่สุด
4	สามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินสมรรถนะครูได้จริง	4.24	0.511	เหมาะสมมาก
5	การเปรียบเทียบผลการประเมินมีความชัดเจน และเห็นถึงคุณภาพของผู้ถูกประเมิน	4.06	0.725	เหมาะสมมาก
รวม		4.38	0.631	เหมาะสมมาก

จากตาราง 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ภาพรวมความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินฯ มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นการประเมิน พบว่า ประเด็นที่มีผลการประเมินมากที่สุด คือ เกณฑ์การประเมินมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมาคือ การกำหนดระดับคุณภาพมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.54$) การกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลการประเมินมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.41$) สามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินสมรรถนะครูได้จริง ($\bar{X} = 4.24$) และการเปรียบเทียบผลการประเมินมีความชัดเจน และเห็นถึงคุณภาพของผู้ถูกประเมิน ($\bar{X} = 4.06$) ตามลำดับ

9. การรายงานผลการประเมิน

การรายงานผลการประเมินเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประเมิน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นการนำเสนอสารสนเทศที่ได้จากการประเมินเพื่อประกอบการตัดสินใจหรือตัดสินใจตัดสินคุณค่าของผู้ใช้ผลการประเมินที่เกี่ยวข้องกับโครงการ/กิจกรรมนั้น

โดยการรายงานผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน จะเป็นการนำเสนอ

ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมิน ให้แก่ผู้ใช้ผลการประเมินได้รับทราบ และนำสารสนเทศที่ได้ไปปรับปรุง หรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการรายงานผลการประเมิน จะนำเสนอผลการประเมินจำแนกตามกลุ่มของผู้ใช้ผลการประเมิน ดังนี้

การรายงานผลการประเมินสำหรับผู้บริหาร

การรายงานผลการประเมินสำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

การรายงานผลการประเมินสำหรับหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

10. ขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมิน

ขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

คณบดีพิจารณามอบหมายให้แก่รองคณบดี/อาจารย์/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการ ให้ดำเนินการศึกษาขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินฯ และทำหน้าที่ในการถ่ายทอดรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ให้แก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้รับทราบ

3. รองคณบดี/อาจารย์/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการ ศึกษาขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินฯ และดำเนินการจัดประชุมเพื่อถ่ายทอดให้แก่อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และร่วมกันวางแผนการดำเนินการในการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

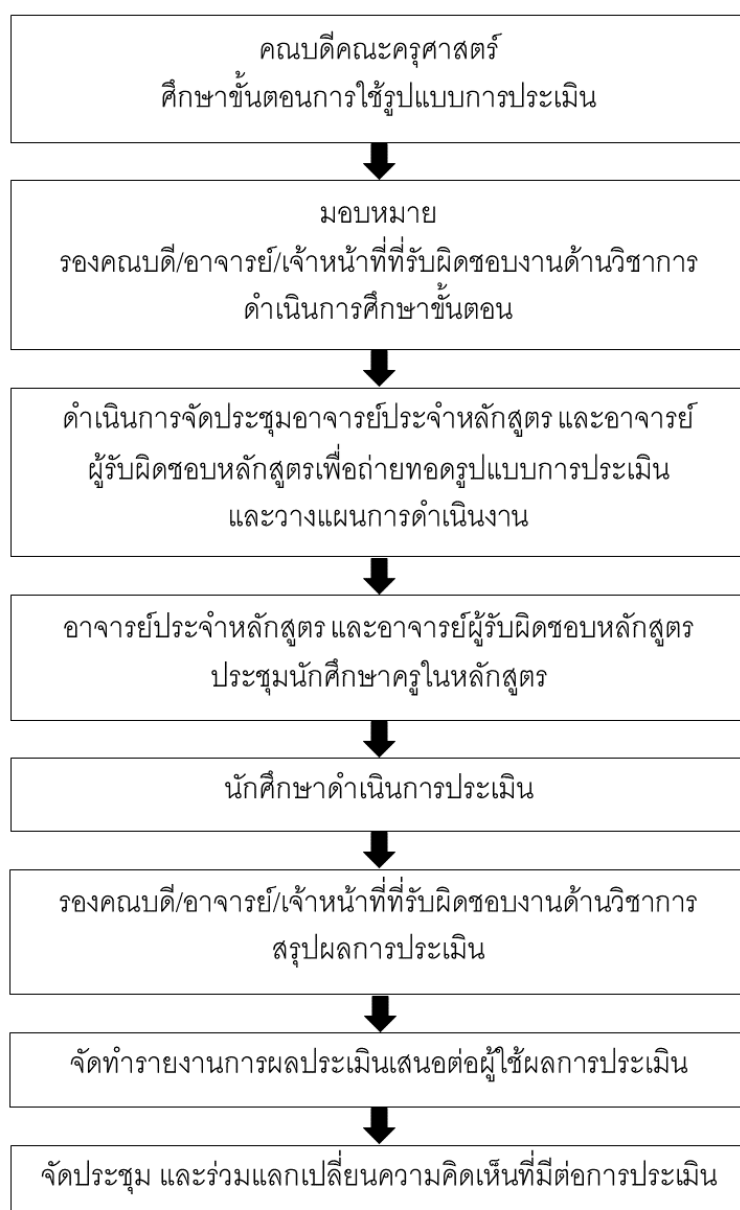
4. อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ดำเนินการจัดประชุม นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ของตนเอง ก่อนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อชี้แจงแนวทางในการประเมิน และให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในรูปแบบการประเมินฯ มากขึ้น

5. นักศึกษาดำเนินการประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

6. รองคณบดี/อาจารย์/เจ้าหน้าที่ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปผลการประเมิน และจัดทำรายงานการประเมินเสนอต่อผู้ใช้ผลการประเมิน ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

7. นำเสนอผลการประเมินในลักษณะของภาพรวมในการประชุมประจำคณะ และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่มีต่อการประเมิน

โดยขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน สามารถสรุปได้ดังภาพ 18



ภาพ 18 ขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

2.2 ผลการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

ผลการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการประเมิน ประกอบด้วย เพศ และสาขาวิชาของผู้เข้ารับการประเมิน ดังนี้

ตาราง 14 แสดงค่าความถี่ และร้อยละของผู้เข้ารับการประเมิน (N = 794)

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	120	15.10
หญิง	674	84.90
รวม	794	100.00
สาขาวิชา		
การศึกษาปฐมวัย	111	14.00
การประถมศึกษา	91	11.50
คณิตศาสตร์	56	7.10
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	101	12.70
ภาษาอังกฤษ	79	9.90
สังคมศึกษา	89	11.20
พลศึกษา	100	12.60
ภาษาจีน	52	6.50
ภาษาไทย	102	12.80
ดนตรีศึกษา	13	1.60
รวม	794	100.00

จากตาราง 14 แสดงความถี่ และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งสิ้นจำนวน 794 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 และเพศหญิง จำนวน 674 คน คิดเป็นร้อยละ 84.90

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 สาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 12.70 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 9.9 สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20 สาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 12.60 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 และสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60

2) ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน เป็นการนำเสนอสถิติเชิงบรรยาย จำแนกเป็นผลการประเมินรายองค์ประกอบ ตามทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา และนำเสนอผลการประเมินเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีผลการประเมิน ดังนี้

ตาราง 15 ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านตัวแทรกแซง (Intervention)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพการประเมิน
การจัดการเรียนการสอน			
การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพครู			
1)	มีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในชั้นเรียนที่กระตุ้นให้ท่านเกิดการเรียนรู้	4.04	ระดับดี
2)	การสอนในรายวิชาชีพครูมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานร่วมกัน	4.11	ระดับดี
3)	การสอนในรายวิชาชีพครูช่วยส่งเสริมให้ท่านเกิดสมรรถนะทางวิชาชีพ	4.07	ระดับดี

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพการประเมิน
4)	การสอนในรายวิชาชีพรู ส่งเสริมให้ท่านมีคุณลักษณะความเป็นครู และเข้าใจในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.11	ระดับดี
5)	รายวิชาชีพรูทำให้ท่านมีสมรรถนะครูที่เหมาะสม	4.21	ระดับดี
การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพรู		4.11	ระดับดี
การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก			
6)	การสอนในรายวิชาเอกทำให้ท่านมีความรู้ในด้านวิชาการมากขึ้น	4.13	ระดับดี
7)	การสอนในรายวิชาเอกส่งเสริมให้ท่านมีหลักการคิดเชิงวิชาการ	4.11	ระดับดี
8)	การสอนในรายวิชาเอกช่วยให้ท่านมีความเชี่ยวชาญในสาขาของตนเอง	4.16	ระดับดี
9)	การสอนในรายวิชาเอกส่งเสริมให้ท่านทำงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี	4.11	ระดับดี
10)	การสอนในรายวิชาเอกช่วยให้ท่านออกแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ได้รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม	4.11	ระดับดี
การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก		4.12	ระดับดี
ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน		4.11	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับดี
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ			
การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน			
1)	สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียนทั้งพฤติกรรมของครูผู้สอน และพฤติกรรมของผู้เรียน	4.13	ระดับดี
2)	มีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากชั้นเรียน และสามารถสรุปข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ	3.97	ระดับดี
3)	ทำการศึกษารายกรณี โดยมีการวิเคราะห์ และ	4.18	ระดับดี

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพการประเมิน
	สังเคราะห์สิ่งที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน		
4)	มีการถอดบทเรียนจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน	4.25	ระดับดี
5)	ปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยครูร่วมกับครูพี่เลี้ยงได้	4.25	ระดับดี
	การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน	4.16	ระดับดี
	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา		
6)	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาช่วยให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของครู	4.29	ระดับดี
7)	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาช่วยให้ได้ลงมือทำงานในสถานการณ์จริง	4.35	ระดับดี
8)	เข้าใจบริบทชุมชน และสามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และคนในชุมชนได้	4.27	ระดับดี
9)	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาช่วยให้มีคุณลักษณะความเป็นครู และมีจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.29	ระดับดี
10)	นำประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มาประยุกต์ใช้กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของตนเอง	4.23	ระดับดี
	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	4.29	ระดับดี
	ผลการประเมินด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	4.22	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับดี
3.	ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
3.1	กิจกรรมนอกชั้นเรียน		
1)	กิจกรรมนอกชั้นเรียนช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	4.17	ระดับดี
2)	กิจกรรมนอกชั้นเรียนช่วยให้เกิดประสบการณ์ และ	4.28	ระดับดี

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพการประเมิน
	เรียนรู้จากสถานการณ์จริง		
3)	กิจกรรมนอกชั้นเรียน ช่วยให้รู้จักการลงมือปฏิบัติ และวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ	4.22	ระดับดี
4)	กิจกรรมนอกชั้นเรียนช่วยส่งเสริมศักยภาพของบุคคล	4.21	ระดับดี
5)	พัฒนาการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และภาวะผู้นำหลังจากได้ทำกิจกรรมนอกชั้นเรียน	4.25	ระดับดี
	กิจกรรมนอกชั้นเรียน	4.21	ระดับดี
3.2	กิจกรรมพัฒนานักศึกษา		
6)	การได้เข้าร่วมหรือการทำกิจกรรมช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสังคมที่มีความแตกต่างได้	4.25	ระดับดี
7)	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่งเสริมให้เกิดทักษะทางวิชาชีพ	4.24	ระดับดี
8)	เกิดความรู้ และความสามารถที่หลากหลาย นอกเหนือจากการได้รับในชั้นเรียน	4.28	ระดับดี
9)	ค้นพบความถนัดของตนเองหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรม	4.09	ระดับดี
10)	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถกระตุ้นให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู	4.20	ระดับดี
	กิจกรรมพัฒนานักศึกษา	4.22	ระดับดี
	ผลการประเมินด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.21	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี

จากตาราง 15 ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านตัวแทรกแซง (Intervention) ในภาพรวมของนักศึกษากรู่มตัวอย่างที่เข้ารับการประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.11 ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีผล

การประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.22 และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.21 จะเห็นได้ว่า ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยการประเมินมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ตาราง 16 ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านตัวกำหนด (Determinants)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพการประเมิน
ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้			
วางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน			
1)	มีความรอบรู้ในสาขาวิชา และสามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.09	ระดับดี
2)	สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนา	4.12	ระดับดี
3)	สามารถเลือกใช้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน	4.13	ระดับดี
4)	สามารถจัดการและควบคุมชั้นเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	4.03	ระดับดี
5)	สามารถสร้างบรรยากาศ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.13	ระดับดี
6)	เข้าใจในความแตกต่าง ความหลากหลาย และธรรมชาติของผู้เรียน	4.25	ระดับดี
7)	สามารถดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ	4.07	ระดับดี
	สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	4.12	ระดับดี
การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการพัฒนาผู้เรียน			
8)	สามารถบูรณาการเชื่อมโยงเนื้อหาได้อย่าง	4.11	ระดับดี

ที่	รายการประเมิน	คะแนน เฉลี่ย	ระดับคุณภาพ การประเมิน
	หลากหลาย		
9)	สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมในการพัฒนานวัตกรรมการสอน/งานวิจัย/การจัดการเรียนรู้	4.10	ระดับดี
10)	สามารถจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญ และการทำงานร่วมกัน	4.14	ระดับดี
11)	ไม่เรียนรู้ และพัฒนาศาสตร์การสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอ	4.11	ระดับดี
	สามารถบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการพัฒนาผู้เรียน	4.12	ระดับดี
	สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้		
12)	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ	4.19	ระดับดี
13)	สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์	4.14	ระดับดี
14)	เข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	4.08	ระดับดี
15)	เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังผู้อื่นเสมอ	4.06	ระดับดี
	สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.11	ระดับดี
	ผลการประเมินด้านทักษะการจัดการเรียนรู้	4.12	ผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน อยู่ใน ระดับดี
	ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน		
1)	สามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครองในการออกแบบกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	4.02	ระดับดี
2)	เป็นผู้อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่ผู้ปกครอง และชุมชน	4.14	ระดับดี
3)	สามารถทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียน	4.07	ระดับดี

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพการประเมิน
	ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อวางแผนการพัฒนา ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ		
4)	สร้างร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนให้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา	4.11	ระดับดี
	ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผน พัฒนาผู้เรียน	4.08	ระดับดี
	เข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน		
5)	เข้าใจ และเข้าถึงบริบทชุมชน	4.31	ระดับดี
6)	มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และวิถี ชุมชน	4.32	ระดับดี
7)	สามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับวัฒนธรรมที่ แตกต่าง	3.97	ระดับดี
8)	สามารถประพฤติปฏิบัติตน และอยู่ร่วมกับชุมชน ได้อย่างเหมาะสม	4.18	ระดับดี
	เข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน	4.20	ระดับดี
	ผลการประเมินด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ชุมชนและผู้ปกครอง	4.14	ผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน อยู่ใน ระดับดี
	ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ รักและภูมิใจในวิชาชีพครู		
1)	รัก ภูมิใจ และศรัทธาในวิชาชีพครู	4.25	ระดับดี
2)	รู้สึกภูมิใจในวิชาชีพครู เป็นอาชีพที่มีเกียรติน่ายกย่อง	4.22	ระดับดี
3)	อาชีพครู เป็นอาชีพที่มั่นคง	4.35	ระดับดี
4)	ภูมิใจที่ได้ประกอบวิชาชีพครู	4.39	ระดับดี
5)	มีจิตสำนึกในความเป็นครู	4.14	ระดับดี
6)	มีความมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพครูให้ได้	4.25	ระดับดี
7)	เป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาผู้เรียนให้มี ประสิทธิภาพ	4.07	ระดับดี

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพการประเมิน
	รักและภูมิใจในวิชาชีพครู	4.24	ระดับดี
เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น			
8)	เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และใจ	4.11	ระดับดี
9)	มีความจริงใจต่อผู้อื่น	4.36	ระดับดี
10)	ปฏิบัติกับผู้อื่นด้วยความเสมอภาค และเท่าเทียมเสมอ	3.98	ระดับดี
	เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น	4.15	ระดับดี
ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ			
11)	สามารถปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎกติกาด้วยความสมัครใจ	4.18	ระดับดี
12)	ยกย่อง และให้เกียรติผู้อื่น	4.35	ระดับดี
13)	ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.25	ระดับดี
14)	ช่วยเหลือเพื่อน หรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพด้วยความเต็มใจ	4.14	ระดับดี
15)	ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสังคม	4.30	ระดับดี
	ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.24	ระดับดี
	ผลการประเมินด้านจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.22	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี

จากตาราง 16 ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานองนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านตัวกำหนด (Determinants) ในภาพรวมของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.12 ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.14 และด้านจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.22 จะเห็นได้ว่า ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ มี

คะแนนเฉลี่ยของการประเมินมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน และผู้ปกครอง และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตาราง 17 ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านผลลัพธ์ (Outcome)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพการประเมิน
สมรรถนะครูตามแนวทางศาสตร์พระราชา			
การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม			
1)	ฉันศึกษา และทำความเข้าใจถึงความแตกต่าง และหลากหลายของผู้เรียน	4.17	ระดับดี
2)	ฉันเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความแตกต่าง และหลากหลายบริบทวัฒนธรรม	4.05	ระดับดี
3)	ฉันออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการศึกษา ข้อมูลอย่างเป็นระบบ รอบด้าน และหลากหลาย	4.08	ระดับดี
4)	ฉันจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง มากกว่ารอการช่วยเหลือจากครู หรือเพื่อน	4.08	ระดับดี
5)	ฉันบูรณาการความรู้ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์โดยไม่ยึดติดแค่ในตำรา	4.06	ระดับดี
6)	ฉันพัฒนาหลักสูตร/สื่อ/นวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.10	ระดับดี
7)	ฉันมุ่งมั่นทุ่มเทที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด	4.08	ระดับดี
การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม		4.07	ระดับดี
การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม			
8)	ฉันร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น ในการระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบวิธีการพัฒนาผู้เรียน	4.05	ระดับดี

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพการประเมิน
9)	ฉันเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	4.10	ระดับดี
10)	ฉันรับฟังความคิดเห็น หรือคำวิพากษ์วิจารณ์ได้	4.11	ระดับดี
11)	ฉันทำงานเพื่อส่วนรวม โดยนึกถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.09	ระดับดี
12)	เป็นศูนย์กลางความร่วมมือ และการให้บริการ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น	3.98	ระดับดี
13)	ฉันเปิดใจเรียนรู้วิถีชุมชน และสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	4.23	ระดับดี
14)	ฉันสามารถรับมือกับสถานการณ์ความขัดแย้ง และชี้แนะแนวทางให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้	4.04	ระดับดี
	การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม	4.08	ระดับดี
มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา			
15)	รัก และภูมิใจในความเป็นครู	4.30	ระดับดี
16)	มีความสุขกับสิ่งที่ทำ	4.16	ระดับดี
17)	ประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้	4.17	ระดับดี
18)	มีความมุ่งมั่น เพียรพยายาม อดทนต่อความยากลำบาก	4.20	ระดับดี
19)	เรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด	4.21	ระดับดี
20)	ดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง รู้จักการพอประมาณ เรียบง่าย และใช้ชีวิตอย่างมีเหตุผล	4.17	ระดับดี
21)	เข้าใจในภาพรวมของปัญหา สามารถวิเคราะห์หลักการของปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด	4.17	ระดับดี
22)	สามารถจัดลำดับความสำคัญ และลงมือทำอย่าง	4.21	ระดับดี

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพการประเมิน
	รอบคอบ และระมัดระวัง		
23)	คิดค้น วิธีการพัฒนา หรือปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้ง่ายขึ้นแต่ยังเกิดประสิทธิภาพ	4.32	ระดับดี
24)	สร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ตนเอง จนสามารถชี้ นำสิ่ง ดี ๆ ให้แก่ผู้อื่นได้	4.28	ระดับดี
	มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา	4.22	ระดับดี
	ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราช	4.14	ผ่านเกณฑ์ มาตรฐานอยู่ใน ระดับระดับดี

จากตาราง 17 ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราช ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ในภาพรวมของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.07 ด้านการทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.08 และด้านมีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.22 จะเห็นได้ว่า ด้านมีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา มีคะแนนเฉลี่ยของการประเมินมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม และด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม

จากผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราช ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน พบว่า ภาพรวมของผลการประเมินเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราช ตัวแทรกแซง (Intervention) ตัวกำหนด (Determinants) และผลลัพธ์ (Outcome) มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี ทุกประเด็น

3) ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราช ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

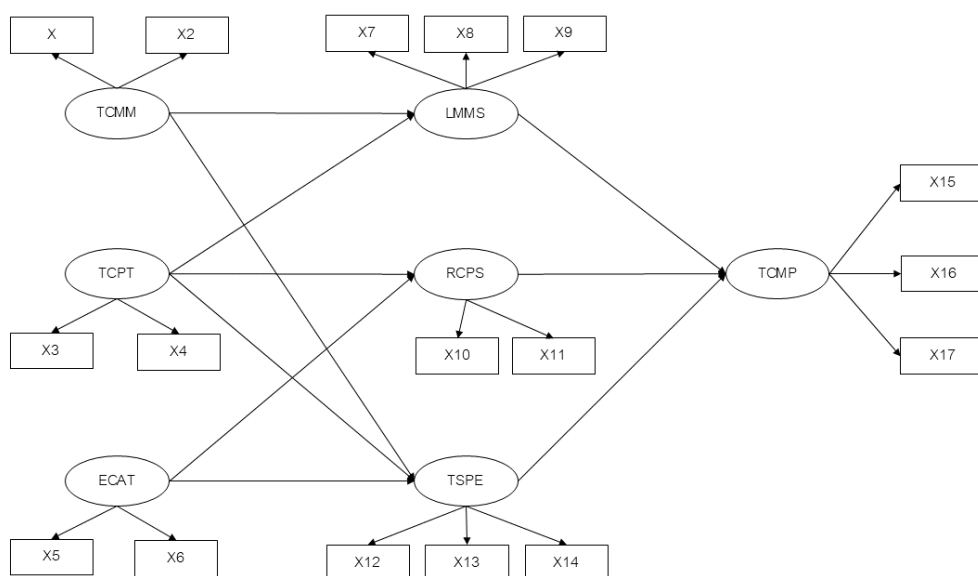
การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่ออธิบายอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกิดความเข้าใจมากขึ้น ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ให้กับตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรแฝงในงานวิจัย

TCMM	หมายถึง การจัดการเรียนการสอน
TCPT	หมายถึง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ECAT	หมายถึง กิจกรรมเสริมหลักสูตร
LMMS	หมายถึง ทักษะการจัดการเรียนรู้
RCPS	หมายถึง ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง
TSPE	หมายถึง จิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ
TCMP	หมายถึง สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรสังเกตได้ในงานวิจัย

X1	หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพรู
X2	หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก
X3	หมายถึง การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
X4	หมายถึง การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
X5	หมายถึง กิจกรรมนอกชั้นเรียน
X6	หมายถึง กิจกรรมพัฒนานักศึกษา
X7	หมายถึง วางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน
X8	หมายถึง การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการพัฒนาผู้เรียน
X9	หมายถึง ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้
X10	หมายถึง ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน
X11	หมายถึง เข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน
X12	หมายถึง รักและภูมิใจในวิชาชีพครู
X13	หมายถึง เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น
X14	หมายถึง ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
X15	หมายถึง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม
X16	หมายถึง การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม
X17	หมายถึง มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา



ภาพ 19 โมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.1) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนาของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนาของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการกระจาย และการแจกแจงของตัวแปรแต่ละตัว โดยค่าสถิติพื้นฐานที่นำเสนอ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรม
สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ที่	ตัวแปร	Mean	S.D.	Sk	Ku	%CV
1	การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพระยะสั้น	4.11	0.5575	-0.322	-0.229	13.56
2	การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก	4.12	0.5569	-0.484	1.235	13.52
3	การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน	4.16	0.5546	-0.502	0.728	13.33
4	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	4.29	0.5777	-0.622	0.336	13.47
5	กิจกรรมนอกชั้นเรียน	4.23	0.5626	-0.540	0.451	13.30
6	กิจกรรมพัฒนานักศึกษา	4.21	0.5821	-0.495	-0.134	13.83
7	วางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียน	4.12	0.5085	-0.252	0.291	12.34
8	การบูรณาการความรู้และศาสตร์การ สอนในการพัฒนาผู้เรียน	4.12	0.5485	-0.289	-0.112	13.31
9	ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.11	0.6035	-0.240	-0.316	14.68
10	ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการ วางแผนพัฒนาผู้เรียน	4.08	0.5424	-0.288	-0.314	13.29
11	เข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับ บริบทชุมชน	4.20	0.5229	-0.168	-0.433	12.45
12	รักและภูมิใจในวิชาชีพครู	4.24	0.4848	-0.389	-0.057	11.43
13	เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น	4.15	0.5125	-0.197	-0.365	12.35
14	ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.24	0.5120	-0.302	-0.456	12.08
15	การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม ภูมิสังคม	4.07	0.5720	-0.160	-0.371	14.05
16	การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบ องค์รวม	4.08	0.6355	-0.305	-0.520	15.58
17	มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา	4.22	0.5541	-0.297	-0.488	13.13

จากตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.5777) รองลงมา คือ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.5120) รักและภูมิใจในวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.4848) กิจกรรมนอกชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.5626) มีจิตวิญญาณความ

เป็นครูนักพัฒนา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.5541) กิจกรรมพัฒนานักศึกษา ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.5821) เข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.5229) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพ ระหว่างเรียน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.5546) เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.5125) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.5569) วางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.5085) การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.5485) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.5575) ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.6035) ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.5424) การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.6355) ตามลำดับ และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.5720)

ค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจายของคะแนนดิบ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจายของคะแนนดิบสูงสุด คือ การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม (ร้อยละ 15.58) และสัมประสิทธิ์การกระจายของคะแนนดิบน้อยที่สุด คือ รักและภูมิใจในวิชาชีพครู (ร้อยละ 11.43)

เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ และความโด่ง พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าความเบ้ (S_k) ติดลบ แสดงว่ามีลักษณะการแจกแจงของตัวแปรเป็นแบบเบ้ซ้าย และเมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (K_u) พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่มีค่าความโด่งเป็นลบแสดงว่า การแจกแจงของตัวแปรมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ

3.2) ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การนำเสนอในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลสมการโครงสร้างทางทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15	X16	X17
X1	1.000																
X2	.863 ^{**}	1.000															
X3	.762 ^{**}	.784 ^{**}	1.000														
X4	.825 ^{**}	.836 ^{**}	.774 ^{**}	1.000													
X5	.706 ^{**}	.677 ^{**}	.683 ^{**}	.767 ^{**}	1.000												
X6	.800 ^{**}	.829 ^{**}	.710 ^{**}	.839 ^{**}	.787 ^{**}	1.000											
X7	.742 ^{**}	.768 ^{**}	.652 ^{**}	.778 ^{**}	.806 ^{**}	.797 ^{**}	1.000										
X8	.760 ^{**}	.776 ^{**}	.722 ^{**}	.813 ^{**}	.857 ^{**}	.889 ^{**}	.781 ^{**}	1.000									
X9	.724 ^{**}	.740 ^{**}	.716 ^{**}	.719 ^{**}	.747 ^{**}	.744 ^{**}	.783 ^{**}	.765 ^{**}	1.000								
X10	.581 ^{**}	.584 ^{**}	.673 ^{**}	.631 ^{**}	.798 ^{**}	.566 ^{**}	.776 ^{**}	.680 ^{**}	.808 ^{**}	1.000							
X11	.676 ^{**}	.671 ^{**}	.654 ^{**}	.657 ^{**}	.779 ^{**}	.739 ^{**}	.746 ^{**}	.771 ^{**}	.807 ^{**}	.733 ^{**}	1.000						
X12	.772 ^{**}	.802 ^{**}	.591 ^{**}	.854 ^{**}	.615 ^{**}	.782 ^{**}	.778 ^{**}	.697 ^{**}	.656 ^{**}	.528 ^{**}	.599 ^{**}	1.000					
X13	.745 ^{**}	.708 ^{**}	.600 ^{**}	.795 ^{**}	.711 ^{**}	.733 ^{**}	.708 ^{**}	.695 ^{**}	.647 ^{**}	.558 ^{**}	.625 ^{**}	.776 ^{**}	1.000				
X14	.758 ^{**}	.731 ^{**}	.564 ^{**}	.742 ^{**}	.598 ^{**}	.778 ^{**}	.672 ^{**}	.742 ^{**}	.617 ^{**}	.434 ^{**}	.606 ^{**}	.752 ^{**}	.726 ^{**}	1.000			
X15	.741 ^{**}	.717 ^{**}	.560 ^{**}	.692 ^{**}	.578 ^{**}	.792 ^{**}	.649 ^{**}	.752 ^{**}	.615 ^{**}	.366 ^{**}	.589 ^{**}	.713 ^{**}	.664 ^{**}	.847 ^{**}	1.000		
X16	.775 ^{**}	.780 ^{**}	.646 ^{**}	.800 ^{**}	.648 ^{**}	.808 ^{**}	.716 ^{**}	.760 ^{**}	.656 ^{**}	.450 ^{**}	.615 ^{**}	.740 ^{**}	.701 ^{**}	.758 ^{**}	.817 ^{**}	1.000	
X17	.762 ^{**}	.771 ^{**}	.617 ^{**}	.772 ^{**}	.652 ^{**}	.760 ^{**}	.723 ^{**}	.711 ^{**}	.689 ^{**}	.521 ^{**}	.613 ^{**}	.763 ^{**}	.738 ^{**}	.673 ^{**}	.688 ^{**}	.784 ^{**}	1.000

** หมายถึง $p < .05$

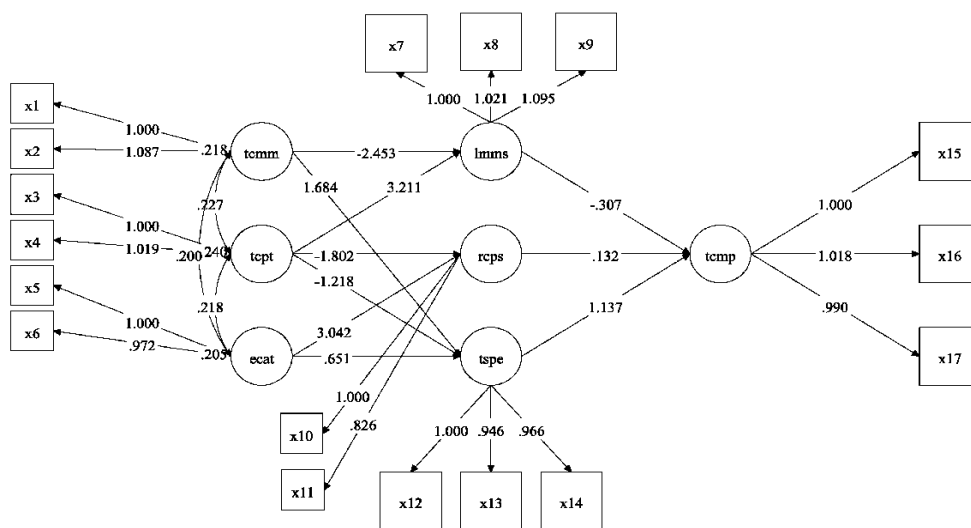
จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.484 - 0.889 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยแสดงดังภาพ 19

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตัวแปร	TCMM	TCPT	ECAT	LMMS	RCPS	TSPE	TCMP
TCMM	1.000						
TCPT	.787**	1.000					
ECAT	.827**	.808**	1.000				
LMMS	.806**	.766**	.827**	1.000			
RCPS	.841**	.723**	.810**	.858**	1.000		
TSPE	.822**	.820**	.842**	.858**	.917**	1.000	
TCMP	.693**	.616**	.682**	.773**	.828**	.827**	1.000

** หมายถึง $p < .05$

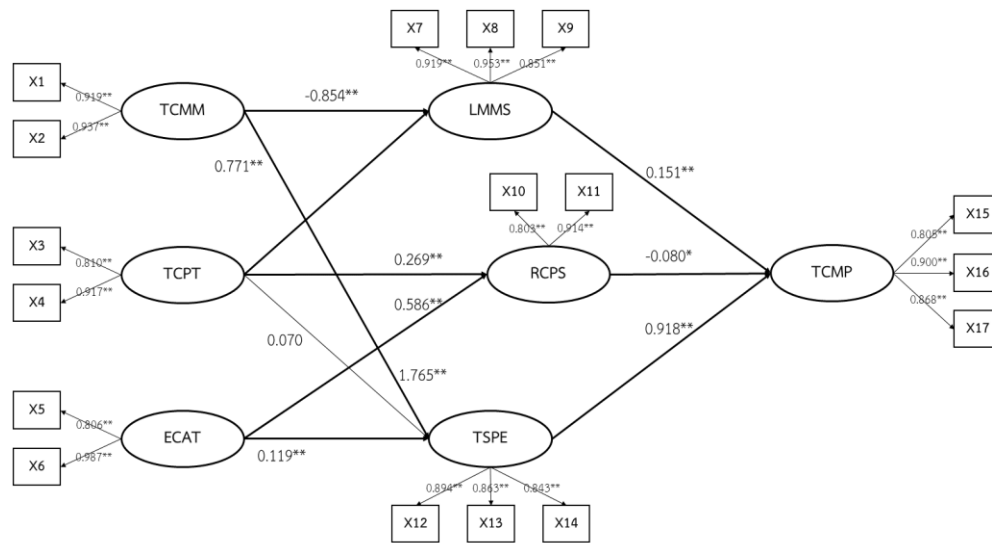
จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงทุกตัวมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.616 - 0.917 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงทุกคู่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05



ภาพ 20 โมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.3) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 63.26 ค่าองศาอิสระ (degree of freedom) มีค่าเท่ากับ 42 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) มีค่าเท่ากับ 0.0186 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.025 แสดงว่าโมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์



Chi - square = 63.26, df = 42, Chi - square/ df = 1.506, p - value = 0.0186, RMSEA = 0.025

SRMR = 0.008, CFI = 0.999, TLI = 0.996

ภาพ 21 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.4) ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย อิทธิพลรวม (Total effect) อิทธิพลทางตรง (Direct effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรโมเดลสมการโครงสร้างทางทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตัวแปรผล	TCMM			TCPT			ECAT			LMMS			RCPS			TSPE		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
LMMS	-854**	-	-854**	1.765**	-	1.765**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RCPS	-	-	-	.269**	-	.269**	.586**	-	.586**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TSPE	.771**	-	.771**	.070	-	.070	.119**	-	.119**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TCMP	-	.579**	.579**	.309**	.309**	.309**	.062	.062	.062	.151**	.151**	.151**	-.080*	-.080*	-.080*	.918**	.918**	.918**
Chi - square = 63.26 , df = 42 , p - value = 0.0186 , GFI = 0.99 , AGFI = 0.99 , RMSEA = 0.025																		
ตัวแปรโครงสร้าง																		
LMMS			RCPS			TSPE			TCMP									
0.895			0.743			0.900			0.978									
R ²																		

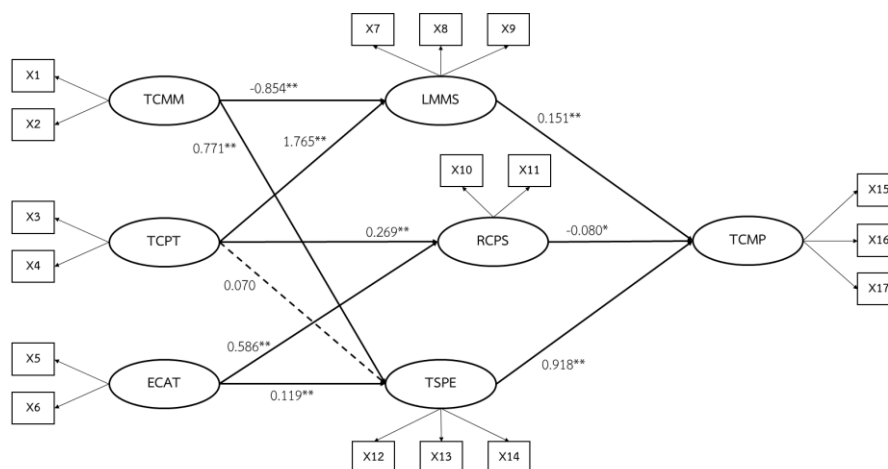
จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณาจารย์ได้รับอิทธิพลทางตรงจากทักษะการจัดการเรียนรู้ (LMMS) ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง (RCPS) และจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ (TSPE) โดยมีค่าอิทธิพลทางบวก และทางลบ เท่ากับ 0.151, -0.080 และ 0.918 ตามลำดับ ซึ่งค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 นอกจากนี้สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณาจารย์ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการเรียนการสอน (TCMM) และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (TCPT) โดยมีค่าอิทธิพล เท่ากับ 0.579 และ 0.309 ตามลำดับ ซึ่งค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ ทักษะการจัดการเรียนรู้ (LMMS) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการเรียนการสอน (TCMM) และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (TCPT) โดยมีค่าอิทธิพลทางบวก และทางลบ เท่ากับ -0.854 และ 1.765 ตามลำดับ ซึ่งค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง (RCPS) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (TCPT) และกิจกรรมเสริมหลักสูตร (ECAT) โดยมีค่าอิทธิพลทางบวก เท่ากับ 0.771 และ 0.119 ตามลำดับ ซึ่งค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ (TSPE) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการเรียนการสอน (TCMM) และกิจกรรมเสริมหลักสูตร (ECAT) โดยมีค่าอิทธิพลทางบวก เท่ากับ 0.269 และ 0.586 ตามลำดับ ซึ่งค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากโมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคณาจารย์มากที่สุด คือ จิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ (TSPE) รองลงมา คือ การเรียนการสอน (TCMM) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (TCPT) ทักษะการจัดการเรียนรู้ (LMMS) ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง (RCPS) และกิจกรรมเสริมหลักสูตร (ECAT) ตามลำดับ



ภาพ 22 อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ สรุปได้ว่า สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูได้รับอิทธิพลทางตรงจากทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง และจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ นอกจากนี้ ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

จะเห็นได้ว่า หากนักศึกษาคูจะมีสมรรถนะตามเป้าหมายได้นั้น เกิดจากการจัดการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่มีอิทธิพลทางอ้อม ซึ่งทำให้นักศึกษาคูเกิดทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง และจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ ดังนั้น สถาบันผลิตครู หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาครู รวมถึงผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่จะทำให้นักศึกษาคูเกิดความรู้ ทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่สำคัญของการประกอบวิชาชีพครู นอกจากนี้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ถือเป็นกระบวนการที่ทำให้นักศึกษาคูปฏิบัติงาน เกิดการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสถานการณ์จริง ดังนั้น หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาครู ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมไปถึงการทำงานร่วมกับหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการพูดคุย แลกเปลี่ยนประเด็นความคิดเห็น ตลอดจนร่วมกันออกแบบกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 2) พัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 สร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้แนวคิดการสร้างทฤษฎีโปรแกรม ตามแนวคิดของเจิน (1990) คือใช้วิธีการสร้างทฤษฎีโปรแกรมแบบผสม ซึ่งใช้ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย การกำหนดองค์ประกอบของการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครู และการทดลองใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย โมเดลการกระทำ (Action model) และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 โมเดลการกระทำ (Action model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 1) การนำไปใช้ในองค์กร ได้แก่ คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) ผู้ดำเนินการ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3) องค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มหาวิทยาลัยและหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 4) สภาพบริบท ได้แก่ คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5) ตัวแทรกแซง ได้แก่

กระบวนการที่ทำให้ นักศึกษาครูเกิดสมรรถนะ ประกอบด้วย การเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ 6) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.2 โมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 1) ตัวแทรกแซง (Intervention) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) ตัวกำหนด (Determinants) ได้แก่ ทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน และผู้ปกครอง และจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ และผลลัพธ์ (Outcome) ได้แก่ สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครู

1.3 การสร้างโมเดลสมการโครงสร้างของสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยนำตัวแปรจากโมเดลการกระทำ (Action model) และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) มาสร้างเป็นโมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อใช้ในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครู และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครู โดยโมเดลสมการโครงสร้าง ประกอบด้วย

ตัวแทรกแซง (Intervention) ประกอบด้วยตัวแปรแฝง จำนวน 3 ตัว คือ การจัดการเรียนการสอน (TCMM) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีวเคมี (X1) และการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก (X2) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (TCPT) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน (X3) และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (X4) และกิจกรรมเสริมหลักสูตร (ECAT) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ กิจกรรมนอกชั้นเรียน (X5) และกิจกรรมพัฒนานักศึกษา (X6)

ตัวกำหนด (Determinant) ประกอบด้วยตัวแปรแฝง จำนวน 3 ตัว คือ ทักษะการจัดการเรียนรู้ (LMMS) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (X7) สามารถบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการพัฒนาผู้เรียน (X8) และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ (X9) ทักษะการสร้างสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง (RCPS) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน (X10) และเข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน (X11) และจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ (TSPE) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ รักและภูมิใจในวิชาชีพครู (X12) เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น (X13) และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ (X14)

ผลลัพธ์ (Outcome) คือ สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา (TCMP) ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง และประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัว คือ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม (X15) การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม (X16) และมีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา (X17)

2. ผลการสร้างรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน สามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 องค์ประกอบของรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์การประเมิน 3) สิ่งที่มีงประเมิน 4) ผู้ประเมิน และผู้รับการประเมิน 5) ผู้ใช้ผลการประเมิน 6) วิธีการประเมิน 7) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 8) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน 9) การรายงานผลการประเมิน และ 10) ขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมิน

2.2 การใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน เป็นการนำรูปแบบการประเมินไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 794 คน โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย เพศ จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 120 คน และเพศหญิง จำนวน 674 คน และสาขาวิชาของผู้เข้ารับการประเมิน จำแนกเป็น สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 111 คน สาขาวิชาการศึกษา จำนวน 91 คน สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 56 คน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 101 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 79 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 89 คน สาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 100 คน สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 52 คน สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 102 คน และสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 13 คน

2) การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน เป็นผลการประเมินรายองค์ประกอบ ตามทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา เปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา การประเมินด้านตัวแทรกแซง (Intervention) ในภาพรวมของผลการประเมิน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี ด้านตัวกำหนด (Determinants) ในภาพรวมของการประเมิน พบว่า ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ด้านทักษะการ

สร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง มี และด้านจิตวิญญาณความเป็นครู และ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ในภาพรวมของการประเมิน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม ด้านการทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม และด้านมีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี จากผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน พบว่า ภาพรวมของผลการประเมิน เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษา ตัวแทรกแซง (Intervention) ตัวกำหนด (Determinants) และผลลัพธ์ (Outcome) มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี ทุกด้าน

3) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ สามารถสรุปได้ ดังนี้

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา รองลงมาคือ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ รักและภูมิใจในวิชาชีพครู กิจกรรมนอกชั้นเรียน มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา กิจกรรมพัฒนานักศึกษาเข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก วางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพครู ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม ตามลำดับ และตัวแปรที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม การพิจารณาค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจายของคะแนนดิบ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าร้อยละของสัมประสิทธิ์การกระจายของคะแนนดิบสูงสุด คือ การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม และสัมประสิทธิ์การกระจายของคะแนนดิบน้อยที่สุด คือ รักและภูมิใจในวิชาชีพครู การพิจารณาค่าความเบ้ และความโด่ง พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าความเบ้ (Sk) ติดลบ แสดงว่า มีลักษณะการแจกแจงของตัวแปรเป็นแบบเบ้ซ้าย และเมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (Ku) พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่มีค่าความโด่งเป็นลบแสดงว่า การแจกแจงของตัวแปรมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนว

ศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทุกตัวมีค่าเป็นบวก โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกคู่ มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 63.26 ค่าองศาอิสระ (degree of freedom) มีค่าเท่ากับ 42 ค่าความน่าจะเป็น (p - value) มีค่าเท่ากับ 0.0186 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.025 แสดงว่าโมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชาได้รับอิทธิพลทางตรงจากทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง และจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ทักษะการจัดการเรียนรู้ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่จิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา มากที่สุด คือ จิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ รองลงมาคือ การเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า หากนักศึกษาครูจะมีสมรรถนะตามเป้าหมายได้นั้น เกิดจากการจัดการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่มีอิทธิพลทางอ้อม ซึ่งทำให้นักศึกษาครูเกิดทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง และจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ ดังนั้น สถาบันผลิตครู หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาครู รวมถึงผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่จะทำให้นักศึกษาครูเกิดความรู้ ทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่สำคัญของการประกอบวิชาชีพครู นอกจากนี้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ถือว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้นักศึกษาครูปฏิบัติงาน เกิดการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสถานการณ์จริง ดังนั้น หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาครู ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมไปถึงการทำงานร่วมกับหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการพูดคุย แลกเปลี่ยนประเด็นความคิดเห็น ตลอดจนร่วมกันออกแบบกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นในการนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน (Theory based Evaluation) ซึ่งเป็นการรูปแบบการประเมินที่ต้องระบุประเด็นการประเมินให้สัมพันธ์กับกลไกการทำงาน และผลลัพธ์ของโครงการ ตลอดจนความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเจนิ (1990) เป็นนักประเมินผู้บุกเบิกแนวคิดดังกล่าว ในการออกแบบการประเมินโดยใช้แนวคิดดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยต้องมีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม (Theory program) โดยข้อดีของการใช้แนวคิดการประเมินนี้ เพราะสามารถออกแบบการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของหน่วยงานได้ ซึ่งการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการแบบผสม (Integrative approach) (Chen, 1990) ที่เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดร่วมกันระหว่างวิธีการทางสังคมศาสตร์ (Social science) โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโครงการ กับวิธีการใช้แนวคิดจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder approach) นอกจากนี้แนวคิดดังกล่าว ยังสอดคล้องกับการศึกษาตามแนวคิดของ Funnell and Rogers (2011) ที่กล่าวว่า การนำทฤษฎีที่มีอยู่แล้วมาสร้างเป็นทฤษฎีโปรแกรม เรียกว่า “วิธีนิรนัย (Deductive approach)” นั่นคือการนำทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว หรือเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินมาพัฒนาเป็นทฤษฎีโปรแกรม แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนำทฤษฎีที่มีอยู่

แล้วมาใช้ จำเป็นต้องมีการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงของทฤษฎี เพื่อให้ทฤษฎีมีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ นอกจากนี้ ยังใช้วิธีอุปนัย (Inductive approach) เก็บรวบรวมจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ (Interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus group) เป็นต้น ซึ่งวิธีนี้จะทำให้ได้ทฤษฎีโปรแกรมที่สอดคล้องตามบริบทและสภาพการทำงานจริงของหน่วยงานที่ใช้โปรแกรม ซึ่งการใช้จุดเด่นของทั้ง 2 แนวคิดนี้ มาพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมทำให้ผู้วิจัยได้ทฤษฎีโปรแกรมที่สอดคล้องกับทฤษฎีหรือแนวคิดทางสังคม และสามารถตอบสนองความต้องการและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นผู้ใช้ผลการประเมินอีกด้วย ซึ่งการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมด้วยวิธีแบบผสมผสานนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของอดิศวร์ วงษ์วัง (2557) ที่ได้ทำการศึกษาและพัฒนารูปแบบการประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวคิดการประเมินแบบทฤษฎีแรงขับ ซึ่งในการศึกษานี้ได้มีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมด้วยการผสมผสานระหว่างแนวคิดทางสังคมศาสตร์ และแนวคิดจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำข้อมูลทั้ง 2 ส่วน มากำหนดเป็นตัวบ่งชี้หลักและตัวบ่งชี้ย่อยในโมเดลการกระทำ โมเดลการเปลี่ยนแปลง และตัวแทรกแซงของทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น ทำให้ทฤษฎีโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับสภาพบริบท

นอกจากนี้ การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยวิธีแบบผสมผสาน (Integrative approach) ตามแนวคิดของ Chen (1990) หลังจากได้ทฤษฎีโปรแกรมแล้ว เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความน่าเชื่อถือควรมีการตรวจสอบความตรงของทฤษฎีโปรแกรม โดยการศึกษาของ Adedokun Childress & Burgess (2011) ได้มีการทดสอบกรอบแนวคิดของการออกแบบการประเมินแบบไม่ใช้การทดลอง โดยเขาเสนอให้ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง โดยให้เหตุผลว่าการประเมินแบบใช้ทฤษฎีเป็นฐานนั้น จะเน้นการพัฒนาและการทดสอบทฤษฎีโปรแกรมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อให้ผู้ประเมินเข้าใจกระบวนการและกลไกที่จะทำให้โครงการสำเร็จตามเป้าหมาย นอกจากนี้การออกแบบการประเมินโดยใช้แนวคิดการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐานมีข้อจำกัดในเรื่องของการออกแบบการประเมินโดยไม่ใช้การทดลอง ดังนั้น วิธีการที่จะทำให้การออกแบบการประเมินมีความน่าเชื่อถือ Adedokun Childress & Burgess (2011) จึงเสนอให้มีการนำการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างมาใช้ในการตรวจสอบทฤษฎีโปรแกรม สอดคล้องกับการศึกษาของปิยพงษ์ คล้ายคลึง (2555) กล่าวว่า การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างจะช่วยให้นักวิจัยสามารถทดสอบความสัมพันธ์ทางตรง และทางอ้อมที่มีต่อผลลัพธ์ของโครงการ ตลอดจนอิทธิพลของตัวแปรแต่ละตัวที่มีต่อกัน ซึ่งข้อค้นพบนี้จะช่วย

อธิบายความสำคัญของการทดสอบกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีในการนำไปศึกษาความสัมพันธ์ที่มีความเป็นไปได้อย่างได้ตัวแทรกแซงและผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้อง

2. เกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินสมรรถนะ โดยอ้างอิงตามกรอบการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูของคุรุสภา (คุรุสภา, 2563) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลการประเมิน เป็น 4 ระดับ คือ คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 คือผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 3.50 ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง และคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 3.00 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ควรปรับปรุง เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินของคุรุสภา ซึ่งการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินเพื่อให้เหมาะสมกับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และสภาพบริบทของผู้เข้ารับการประเมิน ควรใช้วิธีการสร้างเกณฑ์จากการนำคะแนนที่ได้จากการประเมิน หรือการนำรูปแบบการประเมินไปทดลองใช้มาพัฒนาเป็นเกณฑ์ในการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบญจวรรณ อินตะวงศ์ (2559) ได้ทำการสร้างเกณฑ์ในการแปลความหมายของระดับคุณลักษณะนิสิตครูคุณภาพ โดยนำคะแนนดิบมาแปลงเป็นคะแนน T ปกติ (Normalized T-score) และใช้แนวคิดการตัดเกรดแบบใช้เกณฑ์สัมพันธ์ (Relative grading) โดยแบ่งนิสิตครูออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสูง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539) และทำการหาคะแนนจุดตัดของคุณลักษณะนิสิตครูคุณภาพ โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดจุดตัด และนำมาหาค่าเฉลี่ย จากนั้นดำเนินการอภิปรายร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ .. ได้ทำการพัฒนาเกณฑ์.. โดยใช้วิธีการค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพของโมเดลการกระทำ (Action model) และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (Change model) โดยหากผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ หรือดี ผลการพิจารณาคือผ่านการประเมิน และหากผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำกว่าพอใช้ ผลการพิจารณาคือไม่ผ่านการประเมิน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยที่กำหนดของโมเดลการกระทำ และโมเดลการเปลี่ยนแปลงจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพของโมเดลทั้ง 2 ส่วน

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชฯ ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า สมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง และจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ไม่ได้รับอิทธิพลจาก

กิจกรรมเสริมหลักสูตร สะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเสริมที่เกิดขึ้นนอกชั้นเรียน หรือกิจกรรมพัฒนานักศึกษาที่หลักสูตร คณะ หรือสถาบันเป็นผู้จัดให้นักศึกษา ไม่ส่งผลต่อการมีสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ซึ่งอาจมาจากการที่นักศึกษาเห็นว่ากิจกรรมเหล่านี้ไม่มีผลต่อการประกอบวิชาชีพครู และการเข้าร่วมกิจกรรมอาจทำให้เสียเวลาในการเรียนมากเกินไป ตลอดจนกิจกรรมนอกชั้นเรียน หรือกิจกรรมพัฒนานักศึกษาไม่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาของนักศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของนันทพงศ์ หมิแผลและหมั่น และคณะ (2563) ที่กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรมีเป้าหมายในการดำเนินการที่ชัดเจน มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้พัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้มีคุณภาพ ควรให้นักศึกษาเข้าร่วมและเกิดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างมีความสุข โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านกิจกรรมนักศึกษา ตลอดจนการดำเนินการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้มีความน่าสนใจ การชักนำจากเพื่อนสู่เพื่อน นอกจากนี้การศึกษาอิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชายังพบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ไม่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพ์ภา ธรรมสิทธิ์, ชัชภูมิ สีชมภู และหยกแก้ว กมลวรรณ (2561) กล่าวว่า ปัญหาของการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูเพื่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา พบว่า การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครู ซึ่งประกอบด้วย การตระหนักถึงความจำเป็นคือการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความมุ่งมั่นทุ่มเทในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การเพิ่มสมรรถนะให้นักศึกษาคือการจัดกิจกรรมส่งเสริมหรือสนับสนุนให้นักศึกษามีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ ให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพกับผู้เชี่ยวชาญ หรือครูพี่เลี้ยงที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยที่ได้จากการนำรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน เป็นการสุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยเพียง 6 แห่ง จาก 38 แห่งทั่วประเทศ ดังนั้นควรมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้มีขนาดใหญ่ขึ้น

2. เนื่องจากรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการประเมินโดยการรับรู้ของนักศึกษาครู เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น หากต้องการให้ได้ผลการประเมินที่ได้สารสนเทศที่หลากหลาย ควรนำรูปแบบการประเมินไปใช้กับกลุ่มผู้ประเมินที่หลากหลายมากขึ้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพระยะสั้นไม่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นกระบวนการที่ทำให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจริง ตลอดจนการได้เรียนรู้จากต้นแบบของผู้ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งน่าจะทำให้นักศึกษาได้มีจิตวิญญาณของการเป็นครูมากขึ้น ดังนั้น ควรมีการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มครูพี่เลี้ยง หรือผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์และศึกษาอิทธิพลของตัวเองแปรนี้อีกครั้ง



บรรณานุกรม



สืบค้น 3 มีนาคม 2562, จาก www.deqp.go.th

กรวิกา ฉินนานนท์. (2556). การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน สำหรับประเมินหลักสูตรสถานศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขจรศักดิ์ ศิริมัย. (2554). การสัมมนากระบวนการพัฒนาระบบสมรรถนะเพื่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคล หัวข้อ เรื่องนำรู้เกี่ยวกับสมรรถนะ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, สืบค้น 22 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://competency.rmutp.ac.th/>

ครูสุภา. (2563). การประชุมรับฟังความคิดเห็นสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู. แนวทางการประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

ฉัตรชัย หวังมีจมี และองอาจ นัยพัฒน์. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียน เปลี่ยนสมรรถนะ. *Journal of HRintelligence*, 12(2), 47 – 63.

ชูชัย สมितिไกร. (2552). การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์ วีพรีน. กรุงเทพฯ.

ทัศนพงศ์ จารุเมธิพงศ์. (2556). การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2537). ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

นันทพงศ์ หมิแผละหมั่น และคณะ. (2563). การใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(2), 559-567.

บุษกร วัฒนบุตร และคณะ. (2561). ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาคนไทย The King's Philosophy and Thai People Development. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 6(พิเศษ), 539-552.

เบญจวรรณ อินต๊ะวงศ์. (2559). การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณลักษณะนิสิตครูคุณภาพโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์), พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ปรีวัฒน์ ช่างคิด. (2554). รูปแบบการพัฒนาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับ
จังหวัดชายแดนภาคใต้ (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์.
- ปาริชาติ เทวพิทักษ์. (2557). การพัฒนาระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล
ตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยพงษ์ คล้ายคลึง. (2555). การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความสำเร็จของการนำ
นโยบายปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยใช้วิธีอุปนัยและนิรนัย (วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาอนุชา ทองทา. (2553). ความรู้และพฤติกรรมในการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ
การดำเนินชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต), นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิชญ์สินี ชมภูคำ. (2562). รูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัย
ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 14(1), 105 – 121.
- พิมพ์ผกา ธรรมสิทธิ์, ชัชภูมิ สีชมภู และหยกแก้ว กมลวรเดช. (2561). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ
นักศึกษาครู เพื่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 8(1), 61 – 72.
- เพชรประภารัตน์ ชุ่มสาย. (2559). การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต), จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ภัทรพงศ์ รัตนกาญจน์. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของรัชกาลที่ 9 และทฤษฎี
พัฒนาด้านจิตพิสัยที่มีต่อเจตคติในการเรียนพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มลิวีย์ สมศักดิ์ และคณะ. (2561). องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *Journal of Southern Technology*, 11(1),
51 – 58.
- มยุรี เสือคำรณ. (2558). การพัฒนารูปแบบการประเมินศักยภาพนักวิจัย โดยใช้แนวคิดการประเมินที่
ใช้ทฤษฎีเป็นฐานเชิงบูรณาการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัย
บูรพา.

- มุฑิตา ชัยเพชร. (2558). *การพัฒนา รูปแบบการประเมินคุณธรรมจริยธรรม นักเรียน นักศึกษา อาชีวศึกษา ตามแนวคิดการประเมินอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2559). *เศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/tips.html>
- รัฐพงศ์ บุญญานวัตร. (2559). *ราชภัฏ มหาวิทยาลัยแห่งพระราช*. สืบค้น 22 กุมภาพันธ์ 2562, จาก http://www.matichon.co.th/columnists/news_349509
- รัตน์ บัวสนธ์. (2550). *ทิศทางและอาณาบริเวณการประเมิน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- รุ่งทิwa มูลสถาน. (2557). *การพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพครูที่สอดคล้องกับบริบทแม่ฮ่องสอน. วารสารการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 7(1), 161 – 173.*
- วิทยา เกษาอาจ. (2560). *การพัฒนา รูปแบบการประเมินการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิภาวรรณ เอกวรรณัง, พิกุล เอกรวงกูร และบุญเรียง ขจรศิลป์. (2560). *การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู* มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University, 9(2), 119 – 131.*
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *ทฤษฎีการประเมิน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). *คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน : คู่มือสมรรถนะหลัก*. สำนักพัฒนาระบบบำนาญตำแหน่งและค่าตอบแทน สำนักงาน ก.พ., กรุงเทพฯ.
- สำนักพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2559). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ.
- สิงห์ สิงห์ขจร. (2558). *แนวทางพระราชดำริ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา กับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร*. <http://e-jodil.stou.ac.th> มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 5(2), 119-129.

- สุธี บุรณะแพทย์. (2557). *สมรรถนะครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต)*. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สุนันท์ ศลโกสุม และไพฑูรย์ โปธิสาร. (2561). *ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการศึกษา. วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 4(ฉบับเสริม), 9-21.*
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2559). *การประชุมประธานสภาข้าราชการ และลูกจ้างมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ. การประชุมวิชาการ เรื่อง เติบโตด้านอุดมศึกษาไทยประจำปี 2559. เชียงใหม่.*
- อดิศวร์ วงษ์วัง. (2557). *การพัฒนารูปแบบการประเมินกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวคิดการประเมินแบบทฤษฎีแรงขับ (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2553). *เอกสารประกอบการเรียนการสอน การประเมิน แนวทาง และรูปแบบการ ประเมิน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2547). *แนวความคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency) : เรื่องเก่าที่เรายังหลง ทาง. จุฬาลงกรณ์วารสาร, 16(24), 57-76.*
- _____ . (2560). *ศาสตร์พระราช จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาอย่าง ยั่งยืน. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://as.nida.ac.th/gsas/article/>*
- อรอุมา รุ่งเรืองวงษ์กุล. (2556). *การพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูนักวิจัยด้วยการบูรณา การกระบวนการเรียนรู้สำหรับข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร ทรวิโรฒ.
- Adedokun Childress and Burgess. (2 0 1 1). *Testing Conceptual Framework of Nonexperimental Program Evaluation Designs Using Structural Equation Modeling. American Journal of Evaluation. USA.*
- Chen, H. T. (1990). *Theory-driven Evaluations. Advances in educational productivity. Evaluation research for educational productivity, 7.*
- Chen, H. T. (2 0 1 0). *The bottom-up approach to integrative validity: a new perspective for program evaluation. Evaluation and program planning, 33(3), 205-214.*
- Cooley, W. W., & Lohnes, P. R. (1976). *Evaluation research in education. Irvington,.*

- David C. McClelland. (1973). *Testing for Competence Rather than for "Intelligence"*. American Psychologist, 28(1), p.1-14.
- Funnell, S. C., & Rogers, P. J. (2011). *Purposeful program theory: Effective use of theories of change and logic models*. John Wiley & Sons.
- Lipsey, M. W. (1993). *Theory as method: Small theories of treatments. New directions for program evaluation*, 1993(57), 5-38.
- Lyle, M., & Spencer, S. (1993). *Competence at work: Models for superior performance*. John Wiley & Sons Incorporated.
- Madaus, G. F., Scriven, M. S., Stufflebeam, D. L., & Stufflebeam, D. L. (1983). *The CIPP model for program evaluation. Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation*, 117-141.
- Marvin C. Alkin. (2013). *Evaluation Roots: A Wider Perspective of Theorists' views and Influences (Second Edition)*. SAGE Publication Ltd. Thousand Oaks, California.
- Morten Balle Hansen and Evert Vedung. (2010). Theory-Based Stakeholder Evaluation. American Journal of Evaluation. 31(3): 295-313.
- Provus, M. (1971). *Discrepancy evaluation: for educational program improvement and assessment*. McCutchan,.
- Stake, R. E. (1976). *A theoretical statement of responsive evaluation*. Studies in Educational Evaluation.

ภาคผนวก



ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ วิชสุวรรณันท์ (ด้านสมรรถนะครู)
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง (ด้านสมรรถนะครู)
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด (ด้านสมรรถนะครู)
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร (ด้านการประเมิน)
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุพันธ์ ขวัญแน่น (ด้านการประเมิน)
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชำนาญ ปาณาวงษ์ (ด้านการวิจัย)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ อองอาจวานิชย์ (ด้านการวิจัย)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา
ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของดุชนีพนธ์ สาขาวิจัย และประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปสังเคราะห์และพัฒนาเป็นทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ต่อไป โดยแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชาของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวภัทวรรณ ไชยภักดิ์

นิสิตระดับดุชนีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

*** **

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ – สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. ตำแหน่ง.....
3. ชื่อสถาบันอุดมศึกษา.....
4. วัน-เดือน-ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะครู ตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. ท่านคิดว่ากิจกรรมหรือกระบวนการใดบ้างที่ท่านได้ดำเนินการแล้ว และคาดว่าจะดำเนินการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาคู ตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่ามีระบบและกลไกใดบ้างที่จะทำให้ศึกษาคูมีสมรรถนะที่สอดคล้องตามศาสตร์พระราชานักศึกษาคู

.....

.....

.....

3. การนำทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ และสามารถยกระดับคุณภาพของนักศึกษาคูให้ดีขึ้นกว่าเดิม ควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่ามีบุคคลใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้ และมีบทบาทการทำงานอย่างไร

.....

.....

.....

5. ปัญหาและอุปสรรคในการนำทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้ มีอะไรบ้าง

.....

.....

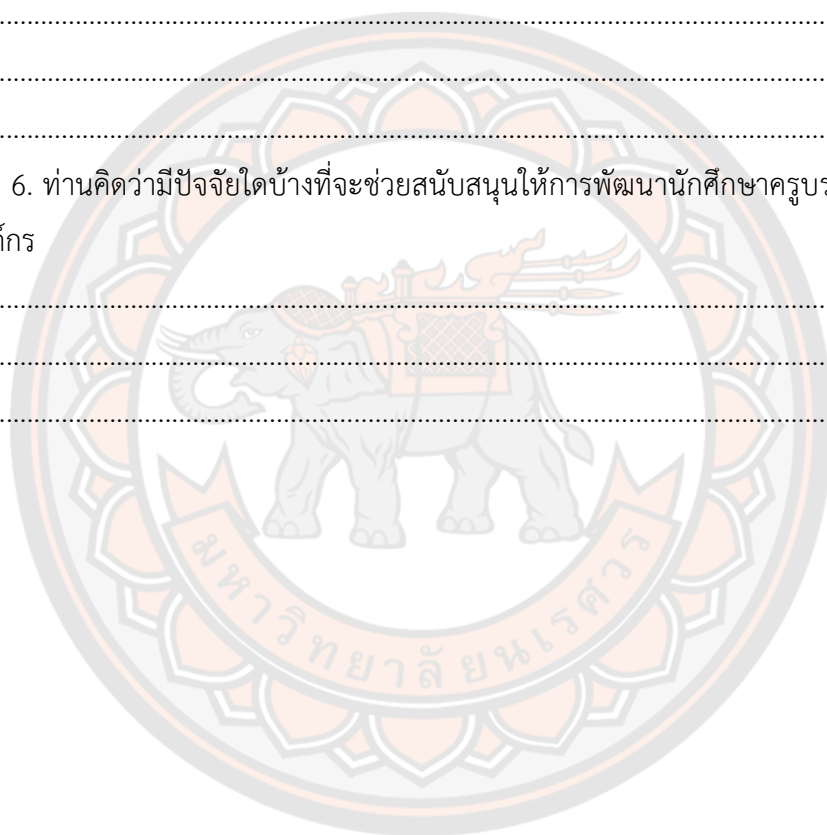
.....

6. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่จะช่วยสนับสนุนให้การพัฒนาครูบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร

.....

.....

.....



ภาคผนวก ค รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

**รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา
ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน**

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและการกำหนดทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย ตลอดจนในกระบวนการผลิตครูควรมีการพัฒนาเครื่องมือหรือวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของนักศึกษา มหาวิทยาลัย และกระบวนการผลิตของสถาบันนั้น การพัฒนาเครื่องมือหรือวิธีการประเมินจะทำให้ได้สารสนเทศที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการผลิตครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพราะความถูกต้องของสารสนเทศหรือผลที่ได้จากการประเมินนั้น ขึ้นอยู่กับความถูกต้องและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน นอกจากนี้ การออกแบบเครื่องมือหรือวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของผู้เรียน ก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งด้วย ปัญหาของการประเมินที่เห็นชัดในปัจจุบัน คือผลการประเมินยังไม่สะท้อนความสามารถหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ถูกประเมินมากนัก ข้อมูลที่ได้สะท้อนให้เห็นเพียงสภาพความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกิจกรรมต่าง ๆ แต่ไม่สามารถบอกได้ว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้น มีกลไกการทำงานอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เกิดสมรรถนะหรือคุณลักษณะที่เป็นไปตามเป้าหมายของกิจกรรม ปัจจุบันได้มีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือแนวคิดการประเมินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้การประเมินนั้นสามารถสะท้อนจุดแข็ง จุดอ่อน ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน และสะท้อนผลการประเมินที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานในอนาคต ซึ่งการประเมินนั้น มีทั้งการประเมินก่อนการดำเนินงาน การประเมินระหว่างการทำงาน และการประเมินหลังการทำงานสิ้นสุดแล้ว ซึ่งไม่ใช่การพัฒนาเครื่องมือประเมินเพียงอย่างเดียว แต่ต้องสามารถนำเครื่องมือประเมินไปใช้ประเมินได้อย่างเป็นระบบ

รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐานเป็นการประเมินคุณภาพหลังดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนานักศึกษาคูให้มีสมรรถนะตามเป้าหมาย โดยการอาศัยความร่วมมือจากผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ หน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และนักศึกษา ผลการประเมินที่ได้จะเป็นสารสนเทศที่สำคัญให้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย นำมาปรับปรุง พัฒนา และออกแบบกระบวนการผลิตและพัฒนา นักศึกษาครูราชภัฏให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การประเมิน

การประเมิน เป็นกระบวนการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้น กับสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับผู้บริหาร หรือผู้ใช้ผลการประเมินที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการทำงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งวัตถุประสงค์ของการประเมินนั้น อาจขึ้นอยู่กับช่วงเวลาในการประเมิน หากทำการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ จะเป็นการศึกษาว่าโครงการที่กำลังจะดำเนินการนั้นมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันหรือไม่ และตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพียงใด หรือหากทำการประเมินขณะดำเนินโครงการ ก็เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับกระบวนการหรือการกำกับติดตามการดำเนินงานให้ เป็นไปตามที่กำหนด หรือการประเมินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้ว ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงผลสำเร็จของโครงการเป็นหลัก (รัตนะ บัวสนธิ, 2550) แต่ไม่ว่าจะประเมินในลักษณะใด เป้าหมายสำคัญของการประเมินคือการได้สารสนเทศต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้ใช้ผลการประเมินสามารถนำไปปรับปรุง หรือพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปพิจารณาเพื่อดำเนินโครงการ ต่อหรือการยุติโครงการ

การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้สารสนเทศจากการประเมิน นำมาปรับปรุง พัฒนา และออกแบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครูราชภัฏให้มีประสิทธิภาพ และสามารถทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นได้

3. สิ่งที่มีมุ่งประเมิน

สิ่งที่มีมุ่งประเมินของรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ได้แก่ องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ที่ได้จากการสร้างทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ แสดงดังตาราง 9

ตาราง 9 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ของรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชานักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

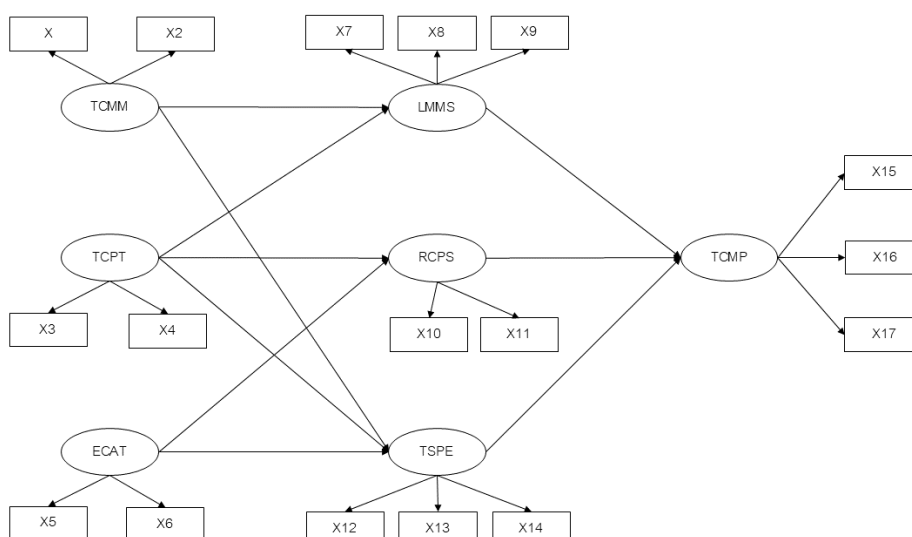
รายการ	องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
1. ตัวแทรกแซง (Intervention)	1.1 การจัดการเรียนการสอน (TCMM)	1) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา ชีพครู (X1) 2) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เอก (X2)
	1.2 การฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ (TCPT)	1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน (X3) 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (X4)
	1.3 กิจกรรมเสริม หลักสูตร (ECAT)	1) กิจกรรมนอกชั้นเรียน (X5) 2) กิจกรรมพัฒนานักศึกษา (X6)
2. ตัวกำหนด (Determinant)	2.1 ทักษะการจัดการ เรียนรู้ (LMMS)	1) สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (X7) 2) สามารถบูรณาการความรู้และศาสตร์ การสอนในการพัฒนาผู้เรียน (X8) 3) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ (X9)
	2.2 ทักษะการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่าง ชุมชนและผู้ปกครอง (RCPS)	1) ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการ วางแผนพัฒนาผู้เรียน (X10) 2) เข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับ บริบทชุมชน (X11)
	2.3 จิตวิญญาณความ เป็นครู และจรรยาบรรณ วิชาชีพ (TSPE)	1) รักและภูมิใจในวิชาชีพครู (X12) 2) เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น (X13) 3) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ (X14)

รายการ	องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
3. ผลลัพธ์ (Outcome)	สมรรถนะครูตามแนว ศาสตร์พระราชา (TCMP)	1) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามภูมิสังคม (X15) 2) การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์ รวม (X16) 3) มีจิตวิญญาณความเป็นครุนักพัฒนา (X17)

ซึ่งรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ นี้ จะให้สารสนเทศจากการประเมินใน 2 มิติ ได้แก่

- 1) ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา
- 2) ผลการประเมินอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ทั้งอิทธิพลรวม (Total effect) อิทธิพลทางตรง (Direct effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect)

โดยโมเดลสมการโครงสร้างของทฤษฎีโปรแกรมสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีลักษณะดังนี้



4. ผู้ประเมิน และผู้รับการประเมิน

นักศึกษาครู ชั้นปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

5. ผู้ใช้ผลการประเมิน

ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และหน่วยฝึกประสบการณ์
วิชาชีพ

6. วิธีการประเมิน

วิธีการในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัย
ราชภัฏ จะเป็นการประเมินที่เกิดขึ้นหลังจากนักศึกษาครูผ่านกระบวนการปฏิบัติการสอนใน
สถานศึกษา 1 และ 2 แล้ว หรือประเมินก่อนการสำเร็จการศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อกำหนด
กระบวนการในการผลิตนักศึกษาครูของแต่ละสถาบัน โดยให้นักศึกษาเป็นผู้ประเมินตนเอง

7. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย แบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษา
ครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดย
ผู้วิจัยมีการกำหนดระดับคุณภาพไว้ 5 ระดับ ดังนี้

**แบบประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา
ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน โดยให้ ท่านให้ข้อมูลที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยแบบประเมิน ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินด้านตัวแทรกแซง (Intervention)

ตอนที่ 3 การประเมินด้านตัวกำหนด (Determinants)

ตอนที่ 4 การประเมินด้านผลลัพธ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ชื่อ - สกุล

1.2 สาขาวิชา.....1.3 ชั้นปี.....

1.4 ชื่อหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู.....

ตอนที่ 2 การประเมินด้านตัวแทรกแซง (Intervention)

คำชี้แจง จงทำ ลงในช่องระดับคุณภาพที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

2.1 การจัดการเรียนการสอน (TCMM)						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีพรู						
1	มีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในชั้นเรียนที่กระตุ้นให้ท่านเกิดการเรียนรู้					
2	การสอนในรายวิชาชีพรูมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานร่วมกัน					
3	การสอนในรายวิชาชีพรูช่วยส่งเสริมให้ท่านเกิดสมรรถนะทางวิชาชีพ					

2.1 การจัดการเรียนการสอน (TCMM)						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
4	การสอนในรายวิชาชีพรู ส่งเสริมให้ท่านมีคุณลักษณะความเป็นครู และเข้าใจในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ					
5	รายวิชาชีพรูทำให้ท่านมีสมรรถนะครูที่เหมาะสม					
การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเอก						
6	การสอนในรายวิชาเอกทำให้ท่านมีความรู้ในด้านวิชาการมากขึ้น					
7	การสอนในรายวิชาเอกส่งเสริมให้ท่านมีหลักการคิดเชิงวิชาการ					
8	การสอนในรายวิชาเอกช่วยให้ท่านมีความเชี่ยวชาญในสาขาของตนเอง					
9	การสอนในรายวิชาเอกส่งเสริมให้ท่านทำงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี					
10	การสอนในรายวิชาเอกช่วยให้ท่านออกแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ได้รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม					

✧ ผลการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอน (TCMM)

คะแนน เฉลี่ย

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดีมาก
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี
- คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 3.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.00 ผลการประเมิน ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ควรปรับปรุง

2.2 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน						
1	สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียนทั้งพฤติกรรมของครูผู้สอน และพฤติกรรมของผู้เรียน					
2	มีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากชั้นเรียน และสามารถสรุปข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ					
3	ทำการศึกษารายกรณี โดยมีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์สิ่งที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน					
4	มีการถอดบทเรียนจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน					
5	ปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยครูร่วมกับครูพี่เลี้ยงได้					
การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา						
6	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาช่วยให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของครู					
7	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาช่วยให้ได้ลงมือทำงานในสถานการณ์จริง					
8	เข้าใจบริบทชุมชน และสามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และคนในชุมชนได้					
9	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาช่วยให้มีคุณลักษณะความเป็นครู และมีจรรยาบรรณวิชาชีพ					
10	นำประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มาประยุกต์ใช้กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของตนเอง					

✧ ผลการประเมินด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

คะแนน เฉลี่ย

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดีมาก
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี
- คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 3.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.00 ผลการประเมิน ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ควรปรับปรุง

2.3 ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
กิจกรรมนอกชั้นเรียน						
1	กิจกรรมนอกชั้นเรียนช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล					
2	กิจกรรมนอกชั้นเรียนช่วยให้เกิดประสบการณ์ และเรียนรู้จากสถานการณ์จริง					
3	กิจกรรมนอกชั้นเรียน ช่วยให้รู้จักการลงมือปฏิบัติ และวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ					
4	กิจกรรมนอกชั้นเรียนช่วยส่งเสริมศักยภาพของบุคคล					
5	พัฒนาการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และภาวะผู้นำหลังจากได้ทำกิจกรรมนอกชั้นเรียน					
กิจกรรมพัฒนานักศึกษา						
6	การได้เข้าร่วมหรือการทำกิจกรรมช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสังคมที่มีความแตกต่างได้					
7	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่งเสริมให้เกิดทักษะทางวิชาชีพ					
8	เกิดความรู้ และความสามารถที่หลากหลาย					

2.3 ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
	นอกเหนือจากการได้รับในชั้นเรียน					
9	ค้นพบความถนัดของตนเองหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรม					
10	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถกระตุ้นให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู					

✧ ผลการประเมินด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

คะแนน เฉลี่ย

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดีมาก
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี
- คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 3.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.00 ผลการประเมิน ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ควรปรับปรุง

ตอนที่ 3 การประเมินด้านตัวกำหนด (Determinants)

คำชี้แจง จงทำ ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

3.1 ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียน						
1	มีความรอบรู้ในสาขาวิชา และสามารถ ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ					
2	สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้น ผู้เรียนให้เกิดการพัฒนา					
3	สามารถเลือกใช้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลาย และเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน					
4	สามารถจัดการและควบคุมชั้นเรียนใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้					
5	สามารถสร้างบรรยากาศ และจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
6	เข้าใจในความแตกต่าง ความหลากหลาย และ ธรรมชาติของผู้เรียน					
7	สามารถดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ					
สามารถบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนใน การพัฒนาผู้เรียน						
8	สามารถบูรณาการเชื่อมโยงเนื้อหาได้อย่าง หลากหลาย					
9	สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมใน การพัฒนานวัตกรรมการสอน/งานวิจัย/การ จัดการเรียนรู้					

3.1 ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
10	สามารถจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญ และการทำงานร่วมกัน					
11	ใฝ่เรียนรู้ และพัฒนาศาสตร์การสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้						
12	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ					
13	สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์					
14	เข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น					
15	เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังผู้อื่นเสมอ					

✧ ผลการประเมินด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

คะแนน เฉลี่ย

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดีมาก
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับดี
- คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 3.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.00 ผลการประเมิน ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ควรปรับปรุง

3.2 ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน						
1	สามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครองในการออกแบบกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน					
2	เป็นผู้อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่ผู้ปกครอง และชุมชน					
3	สามารถทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อวางแผนการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
4	สร้างร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา					
เข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทชุมชน						
5	เข้าใจ และเข้าถึงบริบทชุมชน					
6	มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชุมชน					
7	สามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับวัฒนธรรมที่แตกต่าง					
8	สามารถประพฤติปฏิบัติตน และอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างเหมาะสม					

☆ ผลการประเมินด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้ปกครอง

คะแนนเฉลี่ย
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับดีมาก</u>
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับดี</u>
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 3.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับปานกลาง</u>
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 3.00 ผลการประเมิน <u>ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ควรปรับปรุง</u>

3.3 ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
รักและภูมิใจในวิชาชีพครู						
1	รัก ภูมิใจ และศรัทธาในวิชาชีพครู					
2	รู้สึกว่าเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติน่ายกย่อง					
3	อาชีพครู เป็นอาชีพที่มั่นคง					
4	ภูมิใจที่ได้ประกอบวิชาชีพครู					
5	มีจิตสำนึกในความเป็นครู					
6	มีความมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพครูให้ได้					
7	เป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาผู้เรียนให้มี ประสิทธิภาพ					
เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น						
8	เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และใจ					
9	มีความจริงใจต่อผู้อื่น					
10	ปฏิบัติกับผู้อื่นด้วยความเสมอภาค และเท่าเทียม เสมอ					
ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ						
11	สามารถปฏิบัติตามข้อตกลง กฎกติกาด้วยความ สมัครใจ					
12	ยกย่อง และให้เกียรติผู้อื่น					
13	ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบต่อหน้าที่					
14	ช่วยเหลือเพื่อน หรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพด้วย ความเต็มใจ					
15	ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสังคม					

✧ ผลการประเมินด้านจิตวิญญาณความเป็นครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ

คะแนน เฉลี่ย
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับดีมาก</u>
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับดี</u>
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 3.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับปานกลาง</u>
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 3.00 ผลการประเมิน ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>ควรปรับปรุง</u>

ตอนที่ 4 การประเมินด้านผลลัพธ์ (Outcome)

คำชี้แจง จงทำ ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

สมรรถนะครูตามแนวทางศาสตร์พระราชา						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
1.1 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามภูมิสังคม						
1	ฉันทศึกษา และทำความเข้าใจถึงความแตกต่าง และหลากหลายของผู้เรียน					
2	ฉันทเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความแตกต่าง และหลากหลายบริบทวัฒนธรรม					
3	ฉันทออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการศึกษา ข้อมูลอย่างเป็นระบบ รอบด้าน และหลากหลาย					
4	ฉันทจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง มากกว่ารอการช่วยเหลือจากครู หรือเพื่อน					
5	ฉันทบูรณาการความรู้ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์โดยไม่ยึดติดแคในตำรา					
6	ฉันทพัฒนาหลักสูตร/สื่อ/นวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
7	ฉันทมุ่งมั่นทุ่มเทที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด					

สมรรถนะครูตามแนวทางศาสตร์พระราชา						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
1.2 การทำงานร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม						
8	ฉันร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น ในการระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบวิธีการพัฒนาผู้เรียน					
9	ฉันเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่					
10	ฉันรับฟังความคิดเห็น หรือคำวิพากษ์วิจารณ์ได้					
11	ฉันทำงานเพื่อส่วนรวม โดยนึกถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ					
12	เป็นศูนย์กลางความร่วมมือ และการให้บริการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น					
13	ฉันเปิดใจเรียนรู้วิถีชุมชน และสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้					
14	ฉันสามารถรับมือกับสถานการณ์ความขัดแย้ง และชี้แนะแนวทางให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้					
1.3 มีจิตวิญญาณความเป็นครูนักพัฒนา						
15	รัก และภูมิใจในความเป็นครู					
16	มีความสุขกับสิ่งที่ทำ					
17	ประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้					
18	มีความมุ่งมั่น เพียรพยายาม อดทนต่อความยากลำบาก					
19	เรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด					
20	ดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง รู้จักการ					

สมรรถนะครูตามแนวทางศาสตร์พระราชา						
ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		1	2	3	4	5
	พอประมาณ เรียบง่าย และใช้ชีวิตอย่างมีเหตุผล					
21	เข้าใจในภาพรวมของปัญหา สามารถวิเคราะห์ หลักการของปัญหา และสามารถแก้ไขปัญห ได้อย่างตรงจุด					
22	สามารถจัดลำดับความสำคัญ และลงมือทำอย่าง รอบคอบ และระมัดระวัง					
23	คิดค้น วิธีการพัฒนา หรือปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้ดีขึ้นแต่ยังเกิดประสิทธิภาพ					
24	สร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ตนเอง จนสามารถชี้ นำสิ่ง ดี ๆ ให้แก่ผู้อื่นได้					

✧ ผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวทางศาสตร์พระราชา

คะแนน เฉลี่ย
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับดีมาก</u>
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับดี</u>
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 3.50 ผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับปานกลาง</u>
<input type="checkbox"/> คะแนนเฉลี่ย 3.00 ผลการประเมิน <u>ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ควรปรับปรุง</u>

8. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาคณะครุโณมหาวิทยาลัยราชภัฏ และเกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินสมรรถนะ ดังนี้

ระดับคุณภาพ 1	มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน	(ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง)
ระดับคุณภาพ 2	มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน	(ควรปรับปรุง)
ระดับคุณภาพ 3	มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน	(ปานกลาง)
ระดับคุณภาพ 4	มีค่าคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน	(ระดับดี)
ระดับคุณภาพ 5	มีค่าคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน	(ระดับดีมาก)

ตาราง เกณฑ์การแปลผลคะแนนการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
4.51 – 5.00	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับดีมาก</u>
3.51 – 4.50	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับดี</u>
3.00 – 3.50	ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>อยู่ในระดับปานกลาง</u>
น้อยกว่า 3.00	ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน <u>ควรปรับปรุง</u>

9. การรายงานผลการประเมิน

การรายงานผลการประเมินเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประเมิน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นการนำเสนอสารสนเทศที่ได้จากการประเมินเพื่อประกอบการตัดสินใจหรือตัดสินใจคุณค่าของผู้ใช้ผลการประเมินที่เกี่ยวข้องกับโครงการ/กิจกรรมนั้น

โดยการรายงานผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน จะเป็นการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมิน ให้แก่ผู้ใช้ผลการประเมินได้รับทราบ และนำเสนอสารสนเทศที่ได้ไปปรับปรุง หรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการรายงานผลการประเมิน จะนำเสนอผลการประเมินจำแนกตามกลุ่มของผู้ใช้ผลการประเมิน ดังนี้

1. การรายงานผลการประเมินสำหรับผู้บริหาร
2. การรายงานผลการประเมินสำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบ

หลักสูตร

3. การรายงานผลการประเมินสำหรับหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

10. ขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมิน

ขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. คณบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

2. คณบดีพิจารณาอบหมายให้แก่รองคณบดี/อาจารย์/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการ

ให้ดำเนินการศึกษาขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินฯ และทำหน้าที่ในการถ่ายทอดรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน ให้แก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้รับทราบ

3. รองคณบดี/อาจารย์/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการ ศึกษาขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินฯ และดำเนินการจัดประชุมเพื่อถ่ายทอดให้แก่อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และร่วมกันวางแผนการดำเนินการในการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

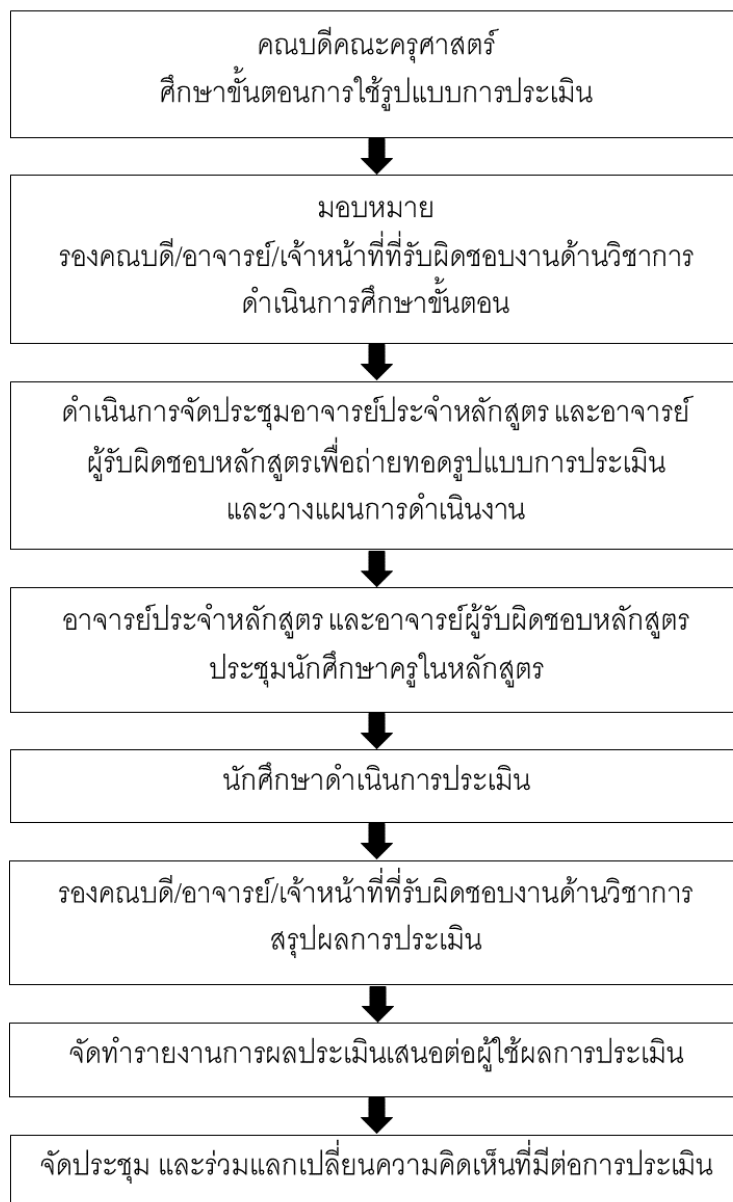
4. อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ดำเนินการจัดประชุมนักศึกษาคณะในหลักสูตรของตนเอง ก่อนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อชี้แจงแนวทางในการประเมิน และให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในรูปแบบการประเมินฯ มากขึ้น

5. นักศึกษาดำเนินการประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

6. รองคณบดี/อาจารย์/เจ้าหน้าที่ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปผลการประเมิน และจัดทำรายงานการประเมินเสนอต่อผู้ใช้ผลการประเมิน ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

7. นำเสนอผลการประเมินในลักษณะของภาพรวมในการประชุมประจำคณะ และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่มีต่อการประเมิน

โดยขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชฯ ของนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน สามารถสรุปได้ ดังภาพ



ขั้นตอนการใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูตามแนวศาสตร์พระราชา ของนักศึกษาครูใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินแบบทฤษฎีเป็นฐาน

ภาคผนวก ง ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ข้อมูล

Mplus VERSION 7.11
 MUTHEN & MUTHEN
 04/23/2023 4:52 AM

INPUT INSTRUCTIONS

TITLE: SEM2

DATA:

FILE IS "C:\Users\Pattawan.Ph\OneDrive\Desktop\SEM1.txt";

VARIABLE:

NAMES ARE X1-X17;

USEVARIABLES ARE X1-X17;

ANALYSIS:

TYPE IS GENERAL;

ESTIMATOR IS ML;

ITERATIONS = 1000;

CONVERGENCE = 0.00005;

model:

tcmp by x15-x17;

lmms by x7-x9;

rcps by x10-x11;

tspe by x12-x14;

tcmm by x1-x2;

tcpt by x3-x4;

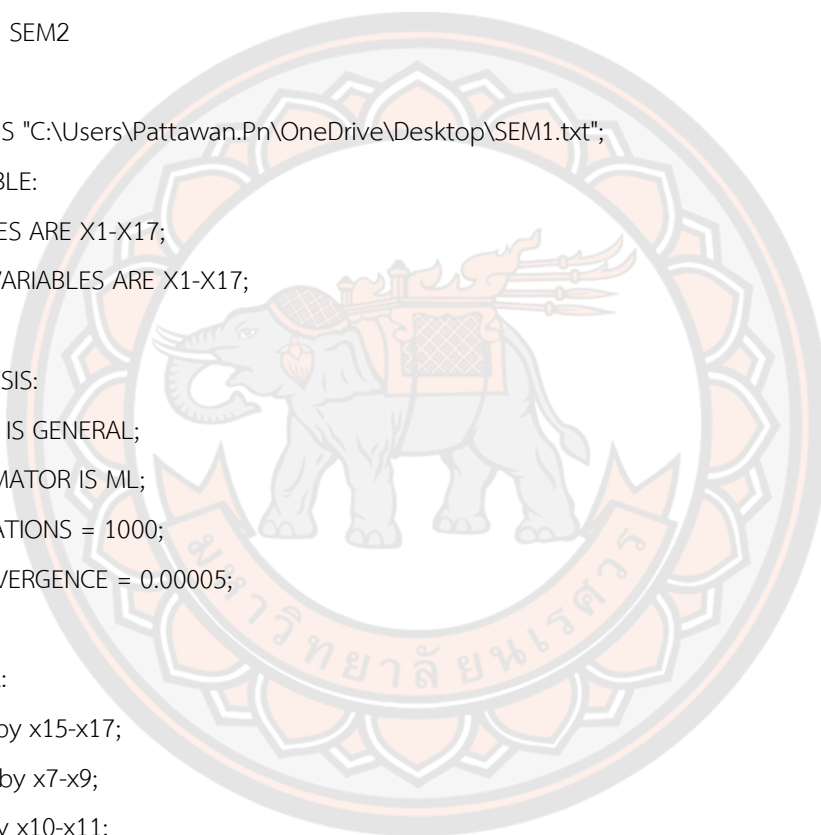
ecat by x5-x6;

tcmp on lmms rcps tspe;

lmms on tcmm tcpt;

rcps on tcpt ecat;

tspe on tcpt ecat tcmm;



X15 WITH X14;
X10 WITH X9;
X10 WITH X5;
X10 WITH X7;
X11 WITH X9;
X12 WITH X4;
X10 WITH X3;
X12 WITH X3;
X12 WITH X7;
X12 WITH X5;
X10 WITH X6;
X16 WITH X12;
X11 WITH X4;
X8 WITH X7;
X13 WITH X2;
X9 WITH X3;
X7 WITH X6;
X11 WITH X5;
X16 WITH X15;
X16 WITH X4;
X13 WITH X5;
X13 WITH X3;
X4 WITH X3;
X14 WITH X3;
X8 WITH X5;
X12 WITH X8;
X13 WITH X4;
X17 WITH X3;
X9 WITH X6;
X9 WITH X8;
X5 WITH X2;
X6 WITH X3;
X6 WITH X4;



X3 WITH X2;
X13 WITH X10;
X15 WITH X8;
X14 WITH X8;
X7 WITH X5;
X12 WITH X11;
X9 WITH X5;
X17 WITH X14;
X14 WITH X2;
X15 WITH X6;
X15 WITH X10;
X15 WITH X1;
X15 WITH X3;
X16 WITH X13;
X7 WITH X3;
X14 WITH X6;
X14 WITH X10;
X16 WITH X10;
X11 WITH X6;
X5 WITH X1;
X9 WITH X2;
X17 WITH X9;
X3 WITH X1;
X9 WITH X1;
X8 WITH X6;
X14 WITH X1;
X17 WITH X4;
X17 WITH X5;
X17 WITH X7;
X16 WITH X3;
X13 WITH X7;



model indirect:

tcmp ind tcmm;

tcmp ind tcpt;

tcmp ind ecatt;

OUTPUT: SAMPSTAT MODINDICES(3.84) STANDARDIZED;

SAVEDATA:

RESULTS IS SEM2;

INPUT READING TERMINATED NORMALLY

SEM2

SUMMARY OF ANALYSIS

Number of groups	1
Number of observations	794
Number of dependent variables	17
Number of independent variables	0
Number of continuous latent variables	7

Observed dependent variables

Continuous

X1	X2	X3	X4	X5	X6
X7	X8	X9	X10	X11	X12
X13	X14	X15	X16	X17	

Continuous latent variables

TCMP	LMMS	RCPS	TSPE	TCMM	TCPT
ECAT					

Estimator ML
 Information matrix OBSERVED
 Maximum number of iterations 1000
 Convergence criterion 0.500D-04
 Maximum number of steepest descent iterations 20

Input data file(s)

C:\Users\Pattawan.Pn\OneDrive\Desktop\SEM1.txt

Input data format FREE

SAMPLE STATISTICS

SAMPLE STATISTICS

	Means	X1	X2	X3	X4	X5
1		4.116	4.115	4.115	4.084	4.196

	Means	X6	X7	X8	X9	X10
1		4.238	4.149	4.244	4.070	4.084

	Means	X11	X12	X13	X14	X15
1		4.224	4.107	4.121	4.157	4.287

Means

	X16	X17
1	4.227	4.210

Covariances

	X1	X2	X3	X4	X5
X1	0.258				
X2	0.241	0.300			
X3	0.234	0.259	0.364		
X4	0.227	0.248	0.253	0.294	
X5	0.188	0.194	0.215	0.217	0.273
X6	0.197	0.220	0.208	0.220	0.199
X7	0.193	0.215	0.201	0.216	0.216
X8	0.198	0.218	0.223	0.226	0.229
X9	0.210	0.232	0.247	0.223	0.223
X10	0.187	0.203	0.258	0.217	0.265
X11	0.190	0.204	0.219	0.197	0.225
X12	0.219	0.245	0.199	0.258	0.179
X13	0.211	0.216	0.201	0.240	0.207
X14	0.213	0.222	0.189	0.223	0.173
X15	0.218	0.227	0.195	0.217	0.174
X16	0.221	0.240	0.219	0.244	0.190
X17	0.225	0.246	0.216	0.243	0.198

Covariances

	X6	X7	X8	X9	X10
X6	0.235				
X7	0.198	0.262			
X8	0.221	0.205	0.262		
X9	0.206	0.229	0.224	0.327	

X10	0.174	0.252	0.221	0.293	0.403
X11	0.198	0.212	0.219	0.255	0.258
X12	0.211	0.222	0.199	0.209	0.187
X13	0.198	0.202	0.198	0.206	0.197
X14	0.209	0.191	0.210	0.196	0.153
X15	0.222	0.192	0.222	0.203	0.134
X16	0.220	0.206	0.219	0.211	0.161
X17	0.214	0.215	0.212	0.229	0.193

Covariances

	X11	X12	X13	X14	X15
X11	0.307				
X12	0.185	0.310			
X13	0.192	0.241	0.310		
X14	0.186	0.232	0.224	0.307	
X15	0.188	0.229	0.213	0.271	0.333
X16	0.191	0.232	0.219	0.236	0.265
X17	0.198	0.247	0.239	0.217	0.231

Covariances

	X16	X17
X16	0.316	
X17	0.257	0.338

Correlations

	X1	X2	X3	X4	X5
X1	1.000				
X2	0.863	1.000			
X3	0.762	0.784	1.000		
X4	0.825	0.836	0.774	1.000	

X5	0.706	0.677	0.683	0.767	1.000
X6	0.801	0.830	0.710	0.839	0.788
X7	0.742	0.767	0.652	0.777	0.806
X8	0.760	0.776	0.722	0.813	0.857
X9	0.724	0.740	0.717	0.719	0.747
X10	0.581	0.583	0.673	0.631	0.798
X11	0.676	0.671	0.654	0.657	0.779
X12	0.772	0.802	0.591	0.854	0.615
X13	0.745	0.708	0.600	0.795	0.711
X14	0.758	0.731	0.564	0.742	0.598
X15	0.741	0.717	0.560	0.692	0.578
X16	0.775	0.780	0.646	0.800	0.648
X17	0.762	0.771	0.617	0.772	0.652

Correlations

	X6	X7	X8	X9	X10
X6	1.000				
X7	0.797	1.000			
X8	0.889	0.781	1.000		
X9	0.745	0.783	0.765	1.000	
X10	0.566	0.776	0.680	0.808	1.000
X11	0.739	0.746	0.771	0.807	0.733
X12	0.782	0.777	0.697	0.656	0.528
X13	0.734	0.707	0.695	0.647	0.558
X14	0.779	0.672	0.742	0.617	0.434
X15	0.793	0.649	0.752	0.616	0.366
X16	0.807	0.716	0.760	0.657	0.450
X17	0.760	0.723	0.711	0.689	0.521

Correlations

X11	X12	X13	X14	X15
_____	_____	_____	_____	_____

X11	1.000				
X12	0.599	1.000			
X13	0.625	0.776	1.000		
X14	0.605	0.752	0.726	1.000	
X15	0.588	0.713	0.664	0.847	1.000
X16	0.615	0.740	0.701	0.758	0.817
X17	0.613	0.763	0.738	0.673	0.688

Correlations

	X16	X17
X16	1.000	
X17	0.784	1.000

THE MODEL ESTIMATION TERMINATED NORMALLY

WARNING: THE RESIDUAL COVARIANCE MATRIX (THETA) IS NOT POSITIVE DEFINITE. THIS COULD INDICATE A NEGATIVE VARIANCE/RESIDUAL VARIANCE FOR AN OBSERVED VARIABLE, A CORRELATION GREATER OR EQUAL TO ONE BETWEEN TWO OBSERVED VARIABLES, OR A LINEAR DEPENDENCY AMONG MORE THAN TWO OBSERVED VARIABLES. CHECK THE RESULTS SECTION FOR MORE INFORMATION.
PROBLEM INVOLVING VARIABLE X6.

WARNING: THE LATENT VARIABLE COVARIANCE MATRIX (PSI) IS NOT POSITIVE DEFINITE. THIS COULD INDICATE A NEGATIVE VARIANCE/RESIDUAL VARIANCE FOR A LATENT VARIABLE, A CORRELATION GREATER OR EQUAL TO ONE BETWEEN TWO LATENT VARIABLES, OR A LINEAR DEPENDENCY AMONG MORE THAN TWO LATENT VARIABLES. CHECK THE TECH4 OUTPUT FOR MORE INFORMATION.
PROBLEM INVOLVING VARIABLE ECAT.

MODEL FIT INFORMATION

Number of Free Parameters 128

Loglikelihood

H0 Value -1902.316

H1 Value -1870.688

Information Criteria

Akaike (AIC) 4060.632

Bayesian (BIC) 4659.298

Sample-Size Adjusted BIC 4252.829

($n^* = (n + 2) / 24$)

Chi-Square Test of Model Fit

Value 63.256

Degrees of Freedom 42

P-Value 0.0186

RMSEA (Root Mean Square Error Of Approximation)

Estimate 0.025

90 Percent C.I. 0.011 0.037

Probability RMSEA \leq .05 1.000

CFI/TLI

CFI 0.999

TLI 0.996

Chi-Square Test of Model Fit for the Baseline Model

Value	18460.497
Degrees of Freedom	136
P-Value	0.0000

SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)

Value	0.008
-------	-------

MODEL RESULTS

		Two-Tailed			
		Estimate	S.E. Est./S.E.	P-Value	
TCMP	BY				
	X15	1.000	0.000	999.000	999.000
	X16	1.090	0.030	36.617	0.000
	X17	1.089	0.037	29.523	0.000
LMMS	BY				
	X7	1.000	0.000	999.000	999.000
	X8	1.032	0.028	36.572	0.000
	X9	1.030	0.031	33.387	0.000
RCPS	BY				
	X10	1.000	0.000	999.000	999.000
	X11	0.992	0.035	28.185	0.000
TSPE	BY				
	X12	1.000	0.000	999.000	999.000
	X13	0.965	0.027	35.137	0.000
	X14	0.937	0.028	33.517	0.000

TCMM	BY				
X1		1.000	0.000	999.000	999.000
X2		1.100	0.023	46.927	0.000

TCPT	BY				
X3		1.000	0.000	999.000	999.000
X4		1.016	0.031	33.067	0.000

ECAT	BY				
X5		1.000	0.000	999.000	999.000
X6		1.133	0.035	32.755	0.000

TCMP	ON				
LMMS		0.148	0.045	3.324	0.001
RCPS		-0.073	0.033	-2.188	0.029
TSPE		0.854	0.041	20.803	0.000

LMMS	ON				
TCMM		-0.863	0.216	-3.994	0.000
TCPT		1.698	0.204	8.313	0.000

RCPS	ON				
TCPT		0.280	0.088	3.179	0.001
ECAT		0.708	0.100	7.083	0.000

TSPE	ON				
TCPT		0.071	0.054	1.319	0.187
ECAT		0.141	0.043	3.290	0.001
TCMM		0.823	0.065	12.610	0.000

TCPT	WITH				
TCMM		0.224	0.014	16.310	0.000

ECAT	WITH				
TCMM		0.175	0.011	15.381	0.000
TCPT		0.215	0.013	16.104	0.000

X15	WITH				
X14		0.056	0.004	13.006	0.000
X8		0.023	0.003	8.760	0.000
X6		0.021	0.003	8.149	0.000
X10		-0.046	0.004	-10.814	0.000
X1		0.015	0.002	6.292	0.000
X3		-0.022	0.005	-4.844	0.000

X10	WITH				
X9		0.075	0.006	12.854	0.000
X5		0.077	0.006	13.827	0.000
X7		0.043	0.004	10.450	0.000
X3		0.038	0.004	8.554	0.000
X6		-0.036	0.004	-9.643	0.000

X11	WITH				
X9		0.038	0.005	7.943	0.000
X4		-0.024	0.003	-8.624	0.000
X5		0.039	0.004	8.987	0.000
X6		-0.013	0.003	-3.949	0.000

X12	WITH				
X4		0.024	0.003	9.548	0.000
X3		-0.032	0.005	-6.380	0.000
X7		0.020	0.002	8.087	0.000
X5		-0.003	0.003	-1.050	0.294
X8		-0.011	0.002	-5.190	0.000
X11		-0.012	0.003	-4.009	0.000

X16	WITH				
X12		-0.017	0.003	-6.116	0.000
X15		0.027	0.004	7.355	0.000
X4		0.008	0.002	3.405	0.001
X13		-0.019	0.003	-5.905	0.000
X10		-0.027	0.004	-6.952	0.000
X3		-0.010	0.005	-2.241	0.025

X8	WITH				
X7		-0.026	0.004	-7.159	0.000
X5		0.008	0.006	1.412	0.158
X6		-0.030	0.009	-3.439	0.001

X13	WITH				
X2		-0.018	0.003	-6.446	0.000
X5		0.032	0.003	9.645	0.000
X3		-0.021	0.005	-4.325	0.000
X4		0.013	0.003	5.163	0.000
X10		0.008	0.004	2.112	0.035
X7		0.006	0.003	2.072	0.038

X9	WITH				
X3		0.025	0.004	5.869	0.000
X6		-0.045	0.008	-5.311	0.000
X8		-0.015	0.003	-4.511	0.000
X5		0.001	0.006	0.145	0.884
X2		0.014	0.003	4.843	0.000
X1		0.009	0.003	3.570	0.000

X7	WITH				
X6		-0.046	0.008	-5.603	0.000
X5		0.002	0.006	0.357	0.721
X3		-0.015	0.004	-4.085	0.000

X4	WITH				
X3		0.012	0.004	2.967	0.003

X14	WITH				
X3		-0.031	0.005	-6.519	0.000
X8		0.012	0.003	4.470	0.000
X2		-0.007	0.003	-2.609	0.009
X6		0.012	0.003	4.669	0.000
X10		-0.028	0.004	-7.587	0.000
X1		0.008	0.003	2.839	0.005

X17	WITH				
X3		-0.018	0.005	-3.845	0.000
X14		-0.014	0.003	-4.437	0.000
X9		0.013	0.003	4.233	0.000
X4		0.008	0.003	3.222	0.001
X5		0.010	0.003	3.493	0.000
X7		0.008	0.003	2.976	0.003

X5	WITH				
X2		0.002	0.003	0.804	0.421
X1		0.013	0.003	4.871	0.000

X6	WITH				
X3		-0.037	0.005	-7.599	0.000
X4		-0.028	0.004	-7.146	0.000

X3	WITH				
X2		0.016	0.005	3.410	0.001
X1		0.008	0.004	1.967	0.049

Intercepts

X1	4.116	0.018	228.392	0.000
X2	4.115	0.019	211.681	0.000
X3	4.115	0.021	191.497	0.000
X4	4.084	0.019	211.793	0.000
X5	4.196	0.019	226.088	0.000
X6	4.238	0.017	246.725	0.000
X7	4.149	0.018	227.532	0.000
X8	4.244	0.018	234.028	0.000
X9	4.070	0.020	200.773	0.000
X10	4.084	0.023	181.351	0.000
X11	4.224	0.020	215.070	0.000
X12	4.107	0.020	207.674	0.000
X13	4.121	0.020	208.424	0.000
X14	4.157	0.020	211.672	0.000
X15	4.287	0.020	209.898	0.000
X16	4.227	0.020	212.164	0.000
X17	4.210	0.021	203.982	0.000

Variances

TCMM	0.218	0.013	16.865	0.000
TCPT	0.241	0.018	13.269	0.000
ECAT	0.178	0.013	13.576	0.000

Residual Variances

X1	0.040	0.003	14.503	0.000
X2	0.037	0.003	12.336	0.000
X3	0.126	0.009	14.787	0.000
X4	0.047	0.003	16.210	0.000
X5	0.096	0.005	18.739	0.000
X6	0.006	0.004	1.581	0.114
X7	0.041	0.004	9.945	0.000
X8	0.024	0.005	5.281	0.000

X9	0.090	0.006	15.724	0.000
X10	0.143	0.008	17.634	0.000
X11	0.051	0.006	8.405	0.000
X12	0.062	0.004	15.682	0.000
X13	0.079	0.005	16.406	0.000
X14	0.089	0.005	17.050	0.000
X15	0.116	0.006	18.352	0.000
X16	0.060	0.005	13.171	0.000
X17	0.084	0.005	16.718	0.000
TCMP	0.005	0.003	1.608	0.108
LMMS	0.023	0.004	6.436	0.000
RCPS	0.067	0.007	9.353	0.000
TSPE	0.025	0.003	9.088	0.000

STANDARDIZED MODEL RESULTS

STDYX Standardization

Two-Tailed

Estimate S.E. Est./S.E. P-Value

TCMP BY

X15	0.805	0.014	59.533	0.000
X16	0.900	0.009	99.814	0.000
X17	0.868	0.010	87.501	0.000

LMMS BY

X7	0.919	0.009	99.139	0.000
X8	0.953	0.009	100.814	0.000
X9	0.851	0.012	72.481	0.000

RCPS BY

X10	0.803	0.014	56.177	0.000
-----	-------	-------	--------	-------

X11	0.914	0.011	80.431	0.000
TSPE	BY			
X12	0.894	0.008	106.474	0.000
X13	0.863	0.010	82.801	0.000
X14	0.843	0.011	73.695	0.000
TCMM	BY			
X1	0.919	0.007	135.239	0.000
X2	0.937	0.006	156.195	0.000
TCPT	BY			
X3	0.810	0.016	52.212	0.000
X4	0.917	0.006	142.709	0.000
ECAT	BY			
X5	0.806	0.013	60.329	0.000
X6	0.987	0.008	123.384	0.000
TCMP	ON			
LMMS	0.151	0.045	3.377	0.001
RCPS	-0.080	0.037	-2.196	0.028
TSPE	0.918	0.035	26.170	0.000
LMMS	ON			
TCMM	-0.854	0.211	-4.038	0.000
TCPT	1.765	0.207	8.514	0.000
RCPS	ON			
TCPT	0.269	0.084	3.208	0.001
ECAT	0.586	0.085	6.873	0.000

TSPE ON

TCPT	0.070	0.053	1.323	0.186
ECAT	0.119	0.036	3.286	0.001
TCMM	0.771	0.057	13.556	0.000

TCPT WITH

TCMM	0.979	0.005	190.059	0.000
------	-------	-------	---------	-------

ECAT WITH

TCMM	0.889	0.011	79.595	0.000
TCPT	1.040	0.013	79.529	0.000

X15 WITH

X14	0.554	0.026	21.608	0.000
X8	0.427	0.049	8.680	0.000
X6	0.792	0.236	3.351	0.001
X10	-0.358	0.028	-12.864	0.000
X1	0.221	0.032	6.838	0.000
X3	-0.180	0.039	-4.660	0.000

X10 WITH

X9	0.665	0.037	18.131	0.000
X5	0.655	0.035	18.864	0.000
X7	0.562	0.046	12.138	0.000
X3	0.285	0.029	9.723	0.000
X6	-1.236	0.428	-2.885	0.004

X11 WITH

X9	0.556	0.066	8.383	0.000
X4	-0.497	0.064	-7.756	0.000
X5	0.565	0.067	8.479	0.000
X6	-0.748	0.365	-2.051	0.040

X12	WITH				
X4		0.442	0.036	12.395	0.000
X3		-0.362	0.060	-6.016	0.000
X7		0.397	0.045	8.901	0.000
X5		-0.040	0.038	-1.050	0.294
X8		-0.291	0.058	-5.010	0.000
X11		-0.206	0.052	-3.986	0.000

X16	WITH				
X12		-0.276	0.048	-5.756	0.000
X15		0.322	0.034	9.521	0.000
X4		0.154	0.043	3.557	0.000
X13		-0.274	0.049	-5.607	0.000
X10		-0.288	0.039	-7.369	0.000
X3		-0.120	0.056	-2.155	0.031

X8	WITH				
X7		-0.826	0.199	-4.153	0.000
X5		0.170	0.117	1.451	0.147
X6		-2.524	1.419	-1.778	0.075

X13	WITH				
X2		-0.328	0.050	-6.495	0.000
X5		0.370	0.031	11.768	0.000
X3		-0.211	0.052	-4.069	0.000
X4		0.218	0.039	5.553	0.000
X10		0.074	0.035	2.124	0.034
X7		0.103	0.049	2.093	0.036

X9	WITH				
X3		0.236	0.036	6.578	0.000
X6		-1.963	0.874	-2.246	0.025

X8		-0.313	0.090	-3.473	0.001
X5		0.009	0.065	0.145	0.884
X2		0.239	0.048	5.014	0.000
X1		0.155	0.043	3.612	0.000
X7	WITH				
X6		-2.960	1.295	-2.286	0.022
X5		0.034	0.095	0.358	0.720
X3		-0.204	0.051	-3.968	0.000
X4	WITH				
X3		0.150	0.047	3.223	0.001
X14	WITH				
X3		-0.292	0.048	-6.076	0.000
X8		0.270	0.059	4.592	0.000
X2		-0.118	0.046	-2.553	0.011
X6		0.524	0.166	3.150	0.002
X10		-0.247	0.030	-8.240	0.000
X1		0.133	0.045	2.972	0.003
X17	WITH				
X3		-0.179	0.048	-3.702	0.000
X14		-0.166	0.037	-4.475	0.000
X9		0.151	0.035	4.340	0.000
X4		0.130	0.040	3.269	0.001
X5		0.111	0.031	3.593	0.000
X7		0.142	0.047	3.026	0.002
X5	WITH				
X2		0.040	0.050	0.805	0.421
X1		0.209	0.041	5.051	0.000

X6	WITH				
X3		-1.350	0.542	-2.493	0.013
X4		-1.671	0.687	-2.432	0.015

X3	WITH				
X2		0.234	0.062	3.759	0.000
X1		0.120	0.058	2.054	0.040

Intercepts

X1	8.105	0.206	39.281	0.000
X2	7.512	0.192	39.188	0.000
X3	6.796	0.173	39.196	0.000
X4	7.516	0.192	39.173	0.000
X5	8.024	0.203	39.536	0.000
X6	8.756	0.222	39.413	0.000
X7	8.075	0.205	39.356	0.000
X8	8.305	0.211	39.425	0.000
X9	7.125	0.182	39.191	0.000
X10	6.436	0.162	39.681	0.000
X11	7.633	0.194	39.253	0.000
X12	7.370	0.188	39.278	0.000
X13	7.397	0.189	39.159	0.000
X14	7.512	0.191	39.313	0.000
X15	7.449	0.189	39.496	0.000
X16	7.529	0.192	39.291	0.000
X17	7.239	0.185	39.125	0.000

Variances

TCMM	1.000	0.000	999.000	999.000
TCPT	1.000	0.000	999.000	999.000
ECAT	1.000	0.000	999.000	999.000

Residual Variances

X1	0.155	0.012	12.407	0.000
X2	0.122	0.011	10.855	0.000
X3	0.343	0.025	13.656	0.000
X4	0.159	0.012	13.511	0.000
X5	0.350	0.022	16.223	0.000
X6	0.025	0.016	1.579	0.114
X7	0.156	0.017	9.182	0.000
X8	0.092	0.018	5.111	0.000
X9	0.276	0.020	13.808	0.000
X10	0.355	0.023	15.452	0.000
X11	0.165	0.021	7.955	0.000
X12	0.201	0.015	13.405	0.000
X13	0.256	0.018	14.252	0.000
X14	0.289	0.019	14.989	0.000
X15	0.352	0.022	16.142	0.000
X16	0.190	0.016	11.685	0.000
X17	0.247	0.017	14.347	0.000
TCMP	0.022	0.014	1.629	0.103
LMMS	0.105	0.016	6.521	0.000
RCPS	0.257	0.025	10.084	0.000
TSPE	0.100	0.011	8.924	0.000

STDY Standardization

		Two-Tailed			
		Estimate	S.E. Est./S.E.	P-Value	
TCMP	BY				
	X15	0.805	0.014	59.533	0.000
	X16	0.900	0.009	99.814	0.000
	X17	0.868	0.010	87.501	0.000

LMMS	BY				
X7		0.919	0.009	99.139	0.000
X8		0.953	0.009	100.814	0.000
X9		0.851	0.012	72.481	0.000

RCPS	BY				
X10		0.803	0.014	56.177	0.000
X11		0.914	0.011	80.431	0.000

TSPE	BY				
X12		0.894	0.008	106.474	0.000
X13		0.863	0.010	82.801	0.000
X14		0.843	0.011	73.695	0.000

TCMM	BY				
X1		0.919	0.007	135.239	0.000
X2		0.937	0.006	156.195	0.000

TCPT	BY				
X3		0.810	0.016	52.212	0.000
X4		0.917	0.006	142.709	0.000

ECAT	BY				
X5		0.806	0.013	60.329	0.000
X6		0.987	0.008	123.384	0.000

TCMP	ON				
LMMS		0.151	0.045	3.377	0.001
RCPS		-0.080	0.037	-2.196	0.028
TSPE		0.918	0.035	26.170	0.000

LMMS	ON				
TCMM		-0.854	0.211	-4.038	0.000
TCPT		1.765	0.207	8.514	0.000

RCPS	ON				
TCPT		0.269	0.084	3.208	0.001
ECAT		0.586	0.085	6.873	0.000

TSPE	ON				
TCPT		0.070	0.053	1.323	0.186
ECAT		0.119	0.036	3.286	0.001
TCMM		0.771	0.057	13.556	0.000

TCPT	WITH				
TCMM		0.979	0.005	190.059	0.000

ECAT	WITH				
TCMM		0.889	0.011	79.595	0.000
TCPT		1.040	0.013	79.529	0.000

X15	WITH				
X14		0.554	0.026	21.608	0.000
X8		0.427	0.049	8.680	0.000
X6		0.792	0.236	3.351	0.001
X10		-0.358	0.028	-12.864	0.000
X1		0.221	0.032	6.838	0.000
X3		-0.180	0.039	-4.660	0.000

X10	WITH				
X9		0.665	0.037	18.131	0.000
X5		0.655	0.035	18.864	0.000
X7		0.562	0.046	12.138	0.000

X3		0.285	0.029	9.723	0.000
X6		-1.236	0.428	-2.885	0.004
X11	WITH				
X9		0.556	0.066	8.383	0.000
X4		-0.497	0.064	-7.756	0.000
X5		0.565	0.067	8.479	0.000
X6		-0.748	0.365	-2.051	0.040
X12	WITH				
X4		0.442	0.036	12.395	0.000
X3		-0.362	0.060	-6.016	0.000
X7		0.397	0.045	8.901	0.000
X5		-0.040	0.038	-1.050	0.294
X8		-0.291	0.058	-5.010	0.000
X11		-0.206	0.052	-3.986	0.000
X16	WITH				
X12		-0.276	0.048	-5.756	0.000
X15		0.322	0.034	9.521	0.000
X4		0.154	0.043	3.557	0.000
X13		-0.274	0.049	-5.607	0.000
X10		-0.288	0.039	-7.369	0.000
X3		-0.120	0.056	-2.155	0.031
X8	WITH				
X7		-0.826	0.199	-4.153	0.000
X5		0.170	0.117	1.451	0.147
X6		-2.524	1.419	-1.778	0.075
X13	WITH				
X2		-0.328	0.050	-6.495	0.000
X5		0.370	0.031	11.768	0.000

X3	-0.211	0.052	-4.069	0.000
X4	0.218	0.039	5.553	0.000
X10	0.074	0.035	2.124	0.034
X7	0.103	0.049	2.093	0.036
X9	WITH			
X3	0.236	0.036	6.578	0.000
X6	-1.963	0.874	-2.246	0.025
X8	-0.313	0.090	-3.473	0.001
X5	0.009	0.065	0.145	0.884
X2	0.239	0.048	5.014	0.000
X1	0.155	0.043	3.612	0.000
X7	WITH			
X6	-2.960	1.295	-2.286	0.022
X5	0.034	0.095	0.358	0.720
X3	-0.204	0.051	-3.968	0.000
X4	WITH			
X3	0.150	0.047	3.223	0.001
X14	WITH			
X3	-0.292	0.048	-6.076	0.000
X8	0.270	0.059	4.592	0.000
X2	-0.118	0.046	-2.553	0.011
X6	0.524	0.166	3.150	0.002
X10	-0.247	0.030	-8.240	0.000
X1	0.133	0.045	2.972	0.003
X17	WITH			
X3	-0.179	0.048	-3.702	0.000
X14	-0.166	0.037	-4.475	0.000
X9	0.151	0.035	4.340	0.000

X4	0.130	0.040	3.269	0.001
X5	0.111	0.031	3.593	0.000
X7	0.142	0.047	3.026	0.002
X5	WITH			
X2	0.040	0.050	0.805	0.421
X1	0.209	0.041	5.051	0.000
X6	WITH			
X3	-1.350	0.542	-2.493	0.013
X4	-1.671	0.687	-2.432	0.015
X3	WITH			
X2	0.234	0.062	3.759	0.000
X1	0.120	0.058	2.054	0.040
Intercepts				
X1	8.105	0.206	39.281	0.000
X2	7.512	0.192	39.188	0.000
X3	6.796	0.173	39.196	0.000
X4	7.516	0.192	39.173	0.000
X5	8.024	0.203	39.536	0.000
X6	8.756	0.222	39.413	0.000
X7	8.075	0.205	39.356	0.000
X8	8.305	0.211	39.425	0.000
X9	7.125	0.182	39.191	0.000
X10	6.436	0.162	39.681	0.000
X11	7.633	0.194	39.253	0.000
X12	7.370	0.188	39.278	0.000
X13	7.397	0.189	39.159	0.000
X14	7.512	0.191	39.313	0.000
X15	7.449	0.189	39.496	0.000
X16	7.529	0.192	39.291	0.000

X17	7.239	0.185	39.125	0.000
-----	-------	-------	--------	-------

Variances

TCMM	1.000	0.000	999.000	999.000
TCPT	1.000	0.000	999.000	999.000
ECAT	1.000	0.000	999.000	999.000

Residual Variances

X1	0.155	0.012	12.407	0.000
X2	0.122	0.011	10.855	0.000
X3	0.343	0.025	13.656	0.000
X4	0.159	0.012	13.511	0.000
X5	0.350	0.022	16.223	0.000
X6	0.025	0.016	1.579	0.114
X7	0.156	0.017	9.182	0.000
X8	0.092	0.018	5.111	0.000
X9	0.276	0.020	13.808	0.000
X10	0.355	0.023	15.452	0.000
X11	0.165	0.021	7.955	0.000
X12	0.201	0.015	13.405	0.000
X13	0.256	0.018	14.252	0.000
X14	0.289	0.019	14.989	0.000
X15	0.352	0.022	16.142	0.000
X16	0.190	0.016	11.685	0.000
X17	0.247	0.017	14.347	0.000
TCMP	0.022	0.014	1.629	0.103
LMMS	0.105	0.016	6.521	0.000
RCPS	0.257	0.025	10.084	0.000
TSPE	0.100	0.011	8.924	0.000

STD Standardization

		Two-Tailed			
		Estimate	S.E. Est./S.E.	P-Value	
TCMP	BY				
	X15	0.463	0.017	27.180	0.000
	X16	0.505	0.016	32.213	0.000
	X17	0.505	0.017	30.554	0.000
LMMS	BY				
	X7	0.472	0.014	32.878	0.000
	X8	0.487	0.014	34.337	0.000
	X9	0.486	0.017	29.241	0.000
RCPS	BY				
	X10	0.510	0.019	26.842	0.000
	X11	0.506	0.016	31.824	0.000
TSPE	BY				
	X12	0.498	0.015	32.193	0.000
	X13	0.481	0.016	30.213	0.000
	X14	0.467	0.016	29.288	0.000
TCMM	BY				
	X1	0.467	0.014	33.731	0.000
	X2	0.513	0.015	34.840	0.000
TCPT	BY				
	X3	0.491	0.018	26.538	0.000
	X4	0.498	0.015	33.771	0.000

ECAT	BY				
X5		0.422	0.016	27.152	0.000
X6		0.478	0.013	37.324	0.000
TCMP	ON				
LMMS		0.151	0.045	3.377	0.001
RCPS		-0.080	0.037	-2.196	0.028
TSPE		0.918	0.035	26.170	0.000
LMMS	ON				
TCMM		-0.854	0.211	-4.038	0.000
TCPT		1.765	0.207	8.514	0.000
RCPS	ON				
TCPT		0.269	0.084	3.208	0.001
ECAT		0.586	0.085	6.873	0.000
TSPE	ON				
TCPT		0.070	0.053	1.323	0.186
ECAT		0.119	0.036	3.286	0.001
TCMM		0.771	0.057	13.556	0.000
TCPT	WITH				
TCMM		0.979	0.005	190.059	0.000
ECAT	WITH				
TCMM		0.889	0.011	79.595	0.000
TCPT		1.040	0.013	79.529	0.000
X15	WITH				
X14		0.056	0.004	13.006	0.000
X8		0.023	0.003	8.760	0.000

X6		0.021	0.003	8.149	0.000
X10		-0.046	0.004	-10.814	0.000
X1		0.015	0.002	6.292	0.000
X3		-0.022	0.005	-4.844	0.000
X10	WITH				
X9		0.075	0.006	12.854	0.000
X5		0.077	0.006	13.827	0.000
X7		0.043	0.004	10.450	0.000
X3		0.038	0.004	8.554	0.000
X6		-0.036	0.004	-9.643	0.000
X11	WITH				
X9		0.038	0.005	7.943	0.000
X4		-0.024	0.003	-8.624	0.000
X5		0.039	0.004	8.987	0.000
X6		-0.013	0.003	-3.949	0.000
X12	WITH				
X4		0.024	0.003	9.548	0.000
X3		-0.032	0.005	-6.380	0.000
X7		0.020	0.002	8.087	0.000
X5		-0.003	0.003	-1.050	0.294
X8		-0.011	0.002	-5.190	0.000
X11		-0.012	0.003	-4.009	0.000
X16	WITH				
X12		-0.017	0.003	-6.116	0.000
X15		0.027	0.004	7.355	0.000
X4		0.008	0.002	3.405	0.001
X13		-0.019	0.003	-5.905	0.000
X10		-0.027	0.004	-6.952	0.000
X3		-0.010	0.005	-2.241	0.025

X8	WITH				
X7		-0.026	0.004	-7.159	0.000
X5		0.008	0.006	1.412	0.158
X6		-0.030	0.009	-3.439	0.001

X13	WITH				
X2		-0.018	0.003	-6.446	0.000
X5		0.032	0.003	9.645	0.000
X3		-0.021	0.005	-4.325	0.000
X4		0.013	0.003	5.163	0.000
X10		0.008	0.004	2.112	0.035
X7		0.006	0.003	2.072	0.038

X9	WITH				
X3		0.025	0.004	5.869	0.000
X6		-0.045	0.008	-5.311	0.000
X8		-0.015	0.003	-4.511	0.000
X5		0.001	0.006	0.145	0.884
X2		0.014	0.003	4.843	0.000
X1		0.009	0.003	3.570	0.000

X7	WITH				
X6		-0.046	0.008	-5.603	0.000
X5		0.002	0.006	0.357	0.721
X3		-0.015	0.004	-4.085	0.000

X4	WITH				
X3		0.012	0.004	2.967	0.003

X14	WITH				
X3		-0.031	0.005	-6.519	0.000
X8		0.012	0.003	4.470	0.000
X2		-0.007	0.003	-2.609	0.009

X6	0.012	0.003	4.669	0.000
X10	-0.028	0.004	-7.587	0.000
X1	0.008	0.003	2.839	0.005
X17	WITH			
X3	-0.018	0.005	-3.845	0.000
X14	-0.014	0.003	-4.437	0.000
X9	0.013	0.003	4.233	0.000
X4	0.008	0.003	3.222	0.001
X5	0.010	0.003	3.493	0.000
X7	0.008	0.003	2.976	0.003
X5	WITH			
X2	0.002	0.003	0.804	0.421
X1	0.013	0.003	4.871	0.000
X6	WITH			
X3	-0.037	0.005	-7.599	0.000
X4	-0.028	0.004	-7.146	0.000
X3	WITH			
X2	0.016	0.005	3.410	0.001
X1	0.008	0.004	1.967	0.049
Intercepts				
X1	4.116	0.018	228.392	0.000
X2	4.115	0.019	211.681	0.000
X3	4.115	0.021	191.497	0.000
X4	4.084	0.019	211.793	0.000
X5	4.196	0.019	226.088	0.000
X6	4.238	0.017	246.725	0.000
X7	4.149	0.018	227.532	0.000
X8	4.244	0.018	234.028	0.000

X9	4.070	0.020	200.773	0.000
X10	4.084	0.023	181.351	0.000
X11	4.224	0.020	215.070	0.000
X12	4.107	0.020	207.674	0.000
X13	4.121	0.020	208.424	0.000
X14	4.157	0.020	211.672	0.000
X15	4.287	0.020	209.898	0.000
X16	4.227	0.020	212.164	0.000
X17	4.210	0.021	203.982	0.000

Variances

TCMM	1.000	0.000	999.000	999.000
TCPT	1.000	0.000	999.000	999.000
ECAT	1.000	0.000	999.000	999.000

Residual Variances

X1	0.040	0.003	14.503	0.000
X2	0.037	0.003	12.336	0.000
X3	0.126	0.009	14.787	0.000
X4	0.047	0.003	16.210	0.000
X5	0.096	0.005	18.739	0.000
X6	0.006	0.004	1.581	0.114
X7	0.041	0.004	9.945	0.000
X8	0.024	0.005	5.281	0.000
X9	0.090	0.006	15.724	0.000
X10	0.143	0.008	17.634	0.000
X11	0.051	0.006	8.405	0.000
X12	0.062	0.004	15.682	0.000
X13	0.079	0.005	16.406	0.000
X14	0.089	0.005	17.050	0.000
X15	0.116	0.006	18.352	0.000
X16	0.060	0.005	13.171	0.000
X17	0.084	0.005	16.718	0.000

TCMP	0.022	0.014	1.629	0.103
LMMS	0.105	0.016	6.521	0.000
RCPS	0.257	0.025	10.084	0.000
TSPE	0.100	0.011	8.924	0.000

R-SQUARE

Observed Variable	Estimate	S.E.	Two-Tailed	
			Est./S.E.	P-Value
X1	0.845	0.012	67.619	0.000
X2	0.878	0.011	78.097	0.000
X3	0.657	0.025	26.106	0.000
X4	0.841	0.012	71.354	0.000
X5	0.650	0.022	30.165	0.000
X6	0.975	0.016	61.692	0.000
X7	0.844	0.017	49.570	0.000
X8	0.908	0.018	50.407	0.000
X9	0.724	0.020	36.240	0.000
X10	0.645	0.023	28.088	0.000
X11	0.835	0.021	40.215	0.000
X12	0.799	0.015	53.237	0.000
X13	0.744	0.018	41.401	0.000
X14	0.711	0.019	36.848	0.000
X15	0.648	0.022	29.766	0.000
X16	0.810	0.016	49.907	0.000
X17	0.753	0.017	43.750	0.000

Latent Variable	Estimate	S.E.	Two-Tailed	
			Est./S.E.	P-Value
TCMP	0.978	0.014	72.070	0.000
LMMS	0.895	0.016	55.468	0.000

RCPS	0.743	0.025	29.227	0.000
TSPE	0.900	0.011	79.987	0.000

QUALITY OF NUMERICAL RESULTS

Condition Number for the Information Matrix 0.101E-06
 (ratio of smallest to largest eigenvalue)

TOTAL, TOTAL INDIRECT, SPECIFIC INDIRECT, AND DIRECT EFFECTS

	Estimate	S.E.	Two-Tailed Est./S.E.	P-Value
Effects from TCMM to TCMP				
Total	0.575	0.062	9.225	0.000
Total indirect	0.575	0.062	9.225	0.000
Specific indirect				
TCMP				
LMMS				
TCMM	-0.128	0.040	-3.187	0.001
TCMP				
TSPE				
TCMM	0.703	0.053	13.139	0.000

Effects from TCPT to TCMP

Total	0.292	0.063	4.610	0.000
Total indirect	0.292	0.063	4.610	0.000

Specific indirect				
TCMP				
LMMS				
TCPT	0.252	0.070	3.574	0.000
TCMP				
RCPS				
TCPT	-0.020	0.011	-1.882	0.060
TCMP				
TSPE				
TCPT	0.061	0.047	1.293	0.196
Effects from ECAT to TCMP				
Total	0.069	0.039	1.745	0.081
Total indirect	0.069	0.039	1.745	0.081
Specific indirect				
TCMP				
RCPS				
ECAT	-0.052	0.025	-2.025	0.043
TCMP				
TSPE				
ECAT	0.120	0.037	3.253	0.001

STANDARDIZED TOTAL, TOTAL INDIRECT, SPECIFIC INDIRECT, AND DIRECT EFFECTS

STDYX Standardization

Two-Tailed

Estimate S.E. Est./S.E. P-Value

Effects from TCMM to TCMP

Total	0.579	0.061	9.548	0.000
Total indirect	0.579	0.061	9.548	0.000

Specific indirect

TCMP				
LMMS				
TCMM	-0.129	0.040	-3.208	0.001
TCMP				
TSPE				
TCMM	0.708	0.050	14.254	0.000

Effects from TCPT to TCMP

Total	0.309	0.066	4.698	0.000
Total indirect	0.309	0.066	4.698	0.000

Specific indirect

TCMP				
LMMS				
TCPT	0.267	0.074	3.604	0.000
TCMP				
RCPS				
TCPT	-0.022	0.011	-1.880	0.060

TCMP				
TSPE				
TCPT	0.064	0.049	1.296	0.195

Effects from ECAT to TCMP

Total	0.062	0.036	1.750	0.080
Total indirect	0.062	0.036	1.750	0.080

Specific indirect

TCMP				
RCPS				
ECAT	-0.047	0.023	-2.023	0.043
TCMP				
TSPE				
ECAT	0.109	0.033	3.267	0.001

STDY Standardization

Two-Tailed

Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
----------	------	-----------	---------

Effects from TCMM to TCMP

Total	0.579	0.061	9.548	0.000
Total indirect	0.579	0.061	9.548	0.000

Specific indirect

TCMP

LMMS				
TCMM	-0.129	0.040	-3.208	0.001
TCMP				
TSPE				
TCMM	0.708	0.050	14.254	0.000

Effects from TCPT to TCMP

Total	0.309	0.066	4.698	0.000
Total indirect	0.309	0.066	4.698	0.000
Specific indirect				
TCMP				
LMMS				
TCPT	0.267	0.074	3.604	0.000
TCMP				
RCPS				
TCPT	-0.022	0.011	-1.880	0.060
TCMP				
TSPE				
TCPT	0.064	0.049	1.296	0.195

Effects from ECAT to TCMP

Total	0.062	0.036	1.750	0.080
Total indirect	0.062	0.036	1.750	0.080
Specific indirect				

TCMP				
RCPS				
ECAT	-0.047	0.023	-2.023	0.043

TCMP				
TSPE				
ECAT	0.109	0.033	3.267	0.001

STD Standardization

	Estimate	S.E.	Two-Tailed Est./S.E.	P-Value
Effects from TCMM to TCMP				
Total	0.579	0.061	9.548	0.000
Total indirect	0.579	0.061	9.548	0.000
Specific indirect				
TCMP				
LMMS				
TCMM	-0.129	0.040	-3.208	0.001
TCMP				
TSPE				
TCMM	0.708	0.050	14.254	0.000

Effects from TCPT to TCMP

Total	0.309	0.066	4.698	0.000
Total indirect	0.309	0.066	4.698	0.000

Specific indirect

TCMP				
LMMS				
TCPT	0.267	0.074	3.604	0.000

TCMP				
RCPS				
TCPT	-0.022	0.011	-1.880	0.060

TCMP				
TSPE				
TCPT	0.064	0.049	1.296	0.195

Effects from ECAT to TCMP

Total	0.062	0.036	1.750	0.080
Total indirect	0.062	0.036	1.750	0.080

Specific indirect

TCMP				
RCPS				
ECAT	-0.047	0.023	-2.023	0.043

TCMP				
TSPE				
ECAT	0.109	0.033	3.267	0.001

MODEL MODIFICATION INDICES

NOTE: Modification indices for direct effects of observed dependent variables regressed on covariates may not be included. To include these, request MODINDICES (ALL).

Minimum M.I. value for printing the modification index 3.840

M.I. E.P.C. Std E.P.C. StdYX E.P.C.

BY Statements

TSPE	BY X16	7.095	-0.867	-0.432	-0.769
TSPE	BY X17	4.322	0.771	0.384	0.660
TCMM	BY X16	6.027	-0.289	-0.135	-0.240
TCMM	BY X17	5.320	0.311	0.145	0.250

WITH Statements

X10	WITH X8	3.853	0.008	0.008	0.138
X16	WITH X2	4.225	-0.005	-0.005	-0.104
X16	WITH X8	4.850	0.005	0.005	0.124
X16	WITH X11	4.360	-0.006	-0.006	-0.114

RESULTS SAVING INFORMATION

Order of data

Parameter estimates

(saved in order shown in Technical 1 output)

Standard errors

(saved in order shown in Technical 1 output)

StdYX standardized coefficients

(saved in order shown in Technical 1 output)

Standard errors for StdYX standardized coefficients
(saved in order shown in Technical 1 output)

StdY standardized coefficients
(saved in order shown in Technical 1 output)

Standard errors for StdY standardized coefficients
(saved in order shown in Technical 1 output)

Std standardized coefficients
(saved in order shown in Technical 1 output)

Standard errors for Std standardized coefficients
(saved in order shown in Technical 1 output)

Chi-square : Value

Chi-square : Degrees of Freedom

Chi-square : P-Value

CFI

TLI

H0 Loglikelihood

H1 Loglikelihood

Number of Free Parameters

Akaike (AIC)

Bayesian (BIC)

Sample-Size Adjusted BIC

RMSEA : Estimate

RMSEA : Low CI

RMSEA : High CI

RMSEA : Probability

SRMR

Save file

SEM2

Save file format Free

DIAGRAM INFORMATION

Use View Diagram under the Diagram menu in the Mplus Editor to view the diagram.
If running Mplus from the Mplus Diagrammer, the diagram opens automatically.

Diagram output

c:\users\pattawan.pn\onedrive\desktop\sem2.dgm

Beginning Time: 04:52:12

Ending Time: 04:52:13

Elapsed Time: 00:00:01

MUTHEN & MUTHEN

3463 Stoner Ave.

Los Angeles, CA 90066

Tel: (310) 391-9971

Fax: (310) 391-8971

Web: www.StatModel.com

Support: Support@StatModel.com

Copyright (c) 1998-2013 Muthen & Muthen

